

MASOMO YA SHULE YA JUMAPILI

KWA VIJANA

Nakala ya 22

MASOMO

YA SHULE YA JUMAPILI

Kwa Vijana

Nakala ya 22

Hatimiliki © 2020 Shirika la Uchapishaji la Mnazareti Afrika
Hati zote Zimehifadhiwa.

ISBN 978-0-7977-1500-4

Chapa ya kwanza
2020

Kitabu hii kilichapishwa mwanzo katika lugha ya Kiingereza na Kichwa cha:

Click – Connecting You with Jesus and His Word

Huduma ya Uanafunzi ya Jimbo la Mesoamerika

www.SDMIresources.mesoamericaregion.org

Hatimiliki © 2017

Hati zote zimehifadhiwa.

Toleo hili limechapishwa na Shirika la Uchapishaji la Mnazareti Afrika

Hatimiliki © 2020

Hati zote zimehifadhiwa.

Kimechapishwa na
Shirika la Uchapishaji la Mnazareti Afrika

VWaandishi

Somo la 1: Rebeca López - México

Somo la 2: Patricia Picavea – Guatemala

Somo la 3: David Bonilla - Costa Rica

Masomo ya 4, 23 na 52: David González – Mexico

Masomo ya 5, 22 na 41: Tabitha González – Brazil

Somo la 6: Joshua Jimenez – Mexico

Masomo ya 7, 9, 17, 26, 40: Odily Díaz - El Salvador

Masomo ya 8 na 29: Lourd Natalia - United States

Masomo ya 10 na 27: Urizar Haroldo – Guatemala

Masomo ya 11, 20, 46 na 48: Sara Cetino – Guatemala

Masomo ya 12, 14, 21, 32, 33, 34 na 35: Ana Zoila Díaz – Guatemala

Masomo ya 13 na 47: Natalia Pesado – Amerika

Masomo ya 15 na 44: Zeida Lynch – Argentina

Somo la 16: Josué Villatoro – Mexico

Somo la 18: Emerald Homes – Argentina

Somo la 19: Lourd Litzy – Spain

Somo la 24: Wendy Ayala – Guatemala

Masomo ya 25 na 38: Gabriela Lopez – Mexico

Somo la 28: WendyAyala – Guatemala

Somo la 30: Ignacio Pesado – Spain

Somo la 31: Rosario Xuc – Guatemala

Masomo ya 36, 37, 39, 42 na 45: Vivian Juárez – Guatelama

Somo la 43: Gabriela López – Mexico

Somo la 49: Ana de Yumán – Guatemala

Somo la 50: Myriam Pozzi – Argentina

MPANGO WA MWAKA WA JIMBO LA AFRIKA

MASOMO YA BIBLIA KWA VIJANA Nakala ya 22

Nambari ya 21

YALIYOMO

Msaada Kwa Walimu	7
-------------------------	---

Sehemu ya 1 • Utumishi

Somo la 1: Je, pesa zina thamani kiasi gani?	10
Somo la 2: Kazi... Usumbufo kiasi gani!	12
Somo la 3: Wasimamizi au wamiliki?	14
Somo la 4: Je, ni nani atakayenisaidia?	16
Somo la 5: Hifadhi kwa ajili ya kesho ... leo	18
Somo la 6: Kukopeshwa au Kupewa?	20
Somo la 7: Jifunze kutoa.....	22
Somo la 8: Nyumba Yetu.....	24
Somo la 9: Kuwa na Kiasi!	26
Somo la 10: Kuumbwa na Mungu?	28

Sehemu ya 2 • Wanaume na Wanawake wa Biblia

Somo la 12: Kutimiza Ahadi.....	30
Somo la 13: Mwujiza wa Uponyaji	32
Somo la 14: Mama, Unao urithi	34
Somo la 15: Alisema, “Ndio Bwana.”	36
Somo la 16: Inaweza kubadilika	38
Somo la 17: Kubadilishwa!	40
Somo la 18: Nafasi ya Pili	42
Somo la 19: Dada wa Ajabu!	44

Sehemu ya 3 • Hekalu la Roho Mtakatifu

Somo la 20: Mimi ni Hekalu	46
Somo la 21: Je, Nakula vipi?	48
..Somo la 22: Uhuru wa Kusema HAPANA!	50
Somo la 23: Aina nzuri ya Ngono!	52
Somo la 24: Onyo! Hatari!	54
Somo la 25: Tabia nzuri, tabia mbaya!	56
Somo la 26: Weka mipaka!	58
Somo la 27: Vijana Wasafi	60

Somo la 28: Kifo cha kimya	62
Somo la 29: Hmm, Jaribio gani hili!	64

Sehemu ya 4 • Wakristo na imani za sasa

Somo la 30: Je, kwa nini mimi ni Mkristo?	66
Somo la 31: Je, kwa nini mimi ni Mnazareni?	68
Somo la 32: Madhehebu..	70
Somo la 33: Kiping Kipyा	72
Somo la 34: Mazingaombwe..	74
Somo la 35: Ushetani	76

Sehemu ya 5 • Hisia

Somo la 36: Tofauti	78
Somo la 37: Kioo, Kioo kwenye ukuta	80
Somo la 38: Kuwa peke yako	82
Somo la 39: Hesabu hadi	84
Somo la 40: Nira Isiyolingana	86
Somo la 41: Yote kwa Yesu	88
Somo la 42: Upendo wa Kweli	90
Somo la 43: Aa! Inaumiza!...	92
Somo la 44: Chaguo au amri?	94
Somo la 45: Muogope adui wa ndani..	96

Sehemu ya 6 • Mradi wa Maisha

Somo la 46: Kuundwa kwa ajil ya nia..	98
Somo la 47: Masaa 24	100
Somo la 48: Wenyehi wa Mbinguni..	102
Somo la 49: Dhaifu bali yenyе Nguvu..	104
Somo la 50: Kukubaliwa au Kukataliwa	106
Somo la 51: Na Tuote..	108
Somo la 52: Haji Iliyowajibika..	110

Kufundisha Biblia ni nafasi ambayo ametupatia, lakini inayo jukumu kubwa, kwa vile mafundisho yanapaswa kuambatana na Neno la Mungu. Kwa hivyo, tunapaswa kuwa waangalifu sana katika kutafuta Maandiko. Ni lazima tutafute kusudi ambalo Mungu anataka kuwasilisha kupitia kwa waandishi wa kibiblia.

Katika kazi hii, hakika, wewe mwalimu ndio utakuwa unajifunza zaidi unaposoma na kujua masomo. Kwa hivyo, shukuru kwa nafasi ya kuwa karibu kwa Maandiko ili hatimaye uwafundishe wengine. Fanya kila mkutano wa Biblia uwe na wakati wa karibu na Bwana.

Fikiria vile Bwana mwenyewe anakufundisha kwa upendo na uvumilivu ili upate kukua na kuwa yule atakayewapa wengine mambo ambayo Amekufundisha (Mathayo 28:20).

Ifuatayo, tumehusisha mapendekezo mbali mbali kwa ajili yako yatakayokusaidia kutayarisha na kuwasilisha somo bora zaidi.

Kutayarisha Somo

1. Kabla ya kutayarisha somo, omba, ukimwuliza Mungu akupe hekima na ufahamu wa kuelewa vifungu ya masomo ya kibiblia na kuvitumia katika maisha yako. Kuongezea zaidi, waombee wanafunzi wako ili wayakubali mafundisho ya Neno la Mungu, ili kwamba katikati ya hali fulani ambayo wanaishi, Neno la Mungu liwasaidie, liwatie nguvu, na liwaongoze.
2. Andaa mahali pasipokuwa na usumbufu wa masomo, mahali ambapo kuna meza au dawati. Ni muhimu kuwa na vifaa karibu kama vile karatasi, kalamu, penseli, na vifutio, na kadhalika.
3. Katika kuongozea kwa katibu, utahitaji kuwa na Biblia, na itakuwa muhimu zaidi ukiwa na tafsiri tofauti. Pia, jaribu kuwa na kamusi ya lugha, kamusi ya biblia na kitabu cha maelezo ya kibiblia yanayohusika na masomo uliyo nayo.
4. Soma lengo la somo mara kadhaa. Kwa kujua mahali unataka kupeleka somo itafanya njia kuwa rahisi.
5. Weka mstari wa Biblia wa kumbukumbu katika akili. Unastahili kuwa mfano way ale unayoenda kufundisha.
6. Lisome somo zaidi mara nyingi iwezekanavyo. Kujua kichwa cha somo kwa undani kutakusaidia kuwa na muda mzuri wa darasa.
7. Kitabu kimeundwa kwa ajili ya vijana. Kwa hivyo, soma zoezi la utangulizi. Liweke kwa matendo ili uwe na uhakika kwamba linaweza kueleweka. Angalia ili uweze kuona kama itakuwa muhimu kuchukua vifaa vingine darasani.
8. Tazama ndani ya Biblia na kisha usome marejeo yaliyoandikwa. Soma tena maandiko, hasa yale ya vifungu vilivyo na maneno magumu kutamka.
9. Tengeneza mukhtasari wako wa somo ili ukuongoze darasani. Andika kwenye karatasi, au kwenye kompyuta bapa au simu, jina la somo, mambo muhimu na kisha utengeneza mukhtasari unapolisoma somo, hatua kwa hatua. Andika uzingatie nukuu za kibiblia zitakazosomwa darasani.

10. Tafuta maana ya maneno yasiyojulikana ili uweze kuelewa somo vyema.

Kuwasilisha Somo

1. Uwe wa kwanza kufika darasani na upange sehemu ya masomo katika njia inayofaa. Kwa kila sehemu mpya, unaweza kubadilisha jinsi ulivypanga viti, ubao, n.k. Tafuta njia za kuunda mazingira mazuri kwa ajili ya kukua kwa darasa. Kumbuka kwamba mazingira mazuri yatatengeneza nia nzuri kutoka kwa watu.
2. Anza somo kwa wakati uliopangwa kila wakati.
3. Anza kwa kuwakaribisha wanafunzi. Hii inakupa nafasi ya kuandaa mazingira mazuri ya masomo. Jua jina kila mwanafunzi, ukitafuta njia za kukumbuka majina ya wanafunzi wapya.
4. Anzisha darasa kwa maombi, ukimuomba Bwana awasadie wote kuelewa Neno Lake na kumpa kila mmoja tamaa ya kulitii.
5. Anza na zoezi la utangulizi; hii itakusaidia kuingia katika kichwa cha somo.
6. Andika sehemu ya I ya kichwa na uanze kuieleza. Tumia ubao na karatasi za kurasa kama vifaa vya kuandika maelezo. Utakapokamilisha sehemu ya I, andika kichwa cha sehemu ya 2 na uendelee katika njia hiyo hiyo. Angazia vipengee maalum vya kinywa.
7. Himiza kuhusika kwa kila mtu darasani. Unda vikundi vya kufanya kazi ili kuendeleza kila sehemu. Waulize wanafunzi wako kuangalia marejeo ya kibiblia, wayasome, na kuyazungumzia. Waruhusu wape watoe maoni yao. Uliza kuhusika kwa watu ambao kwa sababu yoyote hawahusiki. Usikosoe pendekezo lolote, kuwa mpole na ujipushe na majadiliano magumu. Badala yake, waelekeze kwa ushauri wa Neno la Mungu.
8. Chukua dakika chache za kueleza jinsi ya kutumia ukweli wa kibiblia ambao wamejifunza darasani kwa maisha ya kila siku.
9. Wape motisha wanafunzi kuwaalika vijana wengine kwenye darasa litakalofuata. Katika njia ya ubunifu, wape wazo la kile darasa linalofuta litakalokuwa linahusika nalo. Wape vijana moyo wa kutaka kuhusika.
10. Tamatisha darasa kwa maombi. Fanya hivi kwa njia tofauti kila siku.

Mapendekezo mengine

1. Malengo na zawadi: Unaweza kupeana zawadi kidogo kwa wanafunzi ambao, wakati wa kila somo:
  - ♦ Wanakumbuka vifungu vyote vya kibiblia.
  - ♦ Wanahudhuria masomo yote ya darasa bila kuchelewa.
2. Kukariri. Kipengee muhimu cha kujifunza Biblia ni kukariri. Unapaswa kuweka kwa akili kwamba wakati jambo linakaririwa, linaeleweka vizuri na kwa muda mrefu. Kwa hivyo, wasaidie wanafunzi wako kuelewa kila kifungu cha kibiblia ambacho watakariri. Ili kufanya hivyo, unaweza kusaidia kwa kukisoma au kukiandika kutoka kwa tafsiri tofauti za Biblia, ukiwaeleza wanafunzi maana ya maneno magumu, na uwasaidie kutumia kifungu kwa hali ya kawaida ya maisha. Yafuatayo ni baadhi ya mazoezi ambayo tunatumai yatasaidia katika jukumu la kukariri na kuwasaidia wengine kukariri Neno la Mungu. Hakika, unafaa kuchagua zoezi ambalo litafanya kazi vizuri katika sehemu yako. Kumbuka idadi ya watu walio katika kila darasa, sifa za darasa, na sehemu ya darasa na vifaa ambavyo viko tayari.
  - ♦ Andika kifungu kwa ubao, na unapoliedeleza somo, anza kufuta maneno wanafunzi wakiyakariri. Peana aina ya zawadi kwa mwanafunzi wa kwanza atakayesema mstari vizuri.
  - ♦ Unda timu zisizozidi watu wane. Peana kwa kila timu kadi zilizo na maneno kutoka kwa mstari wa kumbukumbu (neno moja kwa kila kadi). Ruhusu dakika moja au mbili ili, bila kuangalia Biblia, wanafunzi wanaweka mstari pamoja vizuri na washirika wote

wa timu wanaukariri. Peana zawadi kwa timu itakayoshinda.

- ♦ Ficha kifungu mahali fulani ndani ya darasa. Ruhusu muda fulani kwa wanafunzi kukitafuta kifungu na kukikariri. Yule atakayepata ndiye atakuwa mshindi. Usisahau zawadi!
- ♦ Tengeneza vituo katika sehemu tofauti za darasa. Kwa kila kituo, wasilisha sehemu ya somo. Kabla ya kuanza kila sehemu, wanapaswa kukariri sehemu ya mstari. Tumaini ni kwamba katika mwisho wa somo, wote wakutakuwa wamekariri mstari.
- ♦ Tengeneza vikundi viwili na uulize kila kikundi kukariri mstari kwa kutumia ishara za mkono. Baada ya dakika chache, wakati washirika wote wa timu watakuwa wamepata mstari na ishara za mkono unaohusika, watauwakilisha kwa kikundi.
- ♦ Gawa darasa katika vikundi kadhaa vyta kukariri kifungu wiki ijayo. Kundi litakalokariri kwanza na liseme bila makosa yoyote litakuwa mshindi. Peana aina ya cheti cha kitambulisho kwa kundi lililoshinda.

Jinsi ya Kuomba na Mtu Anayetafuta Uso wa Mungu

Jitayarische kuomba na wale wanaotaka kuomba wakati darasa linajibu somo kwa imani. Fanya mipango ya mchungaji au waumini wengine waliokomaa wakusaidie hasa wakati majibu mengi yanatarajiwa.

- a. Tambua umuhimu wa muda na upane usikivu wako wote.
- b. Piga magoti, keti au simama karibu na mtu unayekusudia kusaidia.
- c. Ukiwa umekimya omnia kwa uongozi wa Mungu na, bila kuingilia kati ya maombi yao, waombee pia. Yeye ndiye anayefaa kuomba, na wewe uko pale kumsaidia kama vile Roho Mtakatifu anakuongoza.
- d. Wakati anayetafuta amemaliza kuomba, angalia kama analo hakikisho kwamba maombi yake yalijibiwa. Si lazima ujue maombi yalikuwa ya nini.
- e. Kama anayetafuta anaendelea kuomba bila kufika mwisho, au bila kuwa wazi:
  - i. Kwa uangalifu uliza kama unaweza kusaidia. Ukishapewa ruhusa,
  - ii. Angalia ni sababu gani iliyomwelekeza kuomba.
  - iii. Kwa ufupi waongoze na Maandiko yanayofaa.
  - iv. Kwa pamoja ombea hitaji maalum na umtumainie Mungu na ombi hilo.
  - v. Unapomaliza kuomba, angalia kama analo hakikisho kwamba ombi lake limejibiwa. Kama si hivyo, watie moyo kwa ufupi kuendelea kumtumainia Mungu na kutembea katika nuru kama vile Mungu anavyowaongoza. Wakumbushe kwamba ni kwa imani tu ndani ya Mungu ambapo wanaweza kuwa na ushindi na, mara tu kazi imekamilika ndani yao, Roho Mtakatifu atashuhudia na roho yao. Kunaweza kuwa hakuna thibitisho la kimwili, lakini hakikisho la Roho Mtakatifu litakuwepo kila wakati.
- f. Kumbuka kumpa mchungaji majina ya wale wote wanaotafuta na matokeo ya maombi yao.

Je, pesa zina thamani kiasi gani?

Somo la

01

Lengo: Kwamba wanafunzi watatambua thamani ya kweli ya pesa katika maisha ya Wakristo.

Kukariri: “Yesu akamwambia, ‘Kama unapenda kuwa mtakatifu, nenda ukauze mali yako, uwape maskini fedha hiyo, nawe utakuwa na hiazina mbinguni. Kisha njoo unifuate.’”
(Mathayo 19:21)

Zoezi la Kuanzia

- ◆ Vifaa: Karatasi na penseli.
- ◆ Maagizo: Andika kwenye ubao thibitisho na swali lifuatato: Kama ungekuwa na kiasi cha fedha (peana kiasi fulani, kulingana na nchi yako), je, ungetumia kufanya nini? Zoezi hili linatumwiwa kuangazia yale mwanafunzi anathamini na kuanzisha kichwa cha somo.

Je, unajua kwamba mtu anaweza kufungwa macho na fedha? Ni ukweli! Kwa sababu ya fedha, mtu anaweza kufungwa macho kwa watu wa jamii, hata wakakosa kuwaona watu walio karibu nao, wakakosa kuona ulimwengu wa hitaji ambaao unakuwa katika kuhitaji zaidi kila siku na uko karibu nao. Lakini kwa vyote, wanakosa kuona Neno la Mungu, na kwa sababu ya hiyo, wanatangatanga mbali na Ufalme.

Fedha zimekuwa na zinaendelea kuwa jambo muhimu katika maisha ya kila siku ya mwanadamu. Mtu anafanya kazi, kati ya sababu nyingi, ambayo ndiyo ina uwezo wa kununua na kuuza. Kunao msemo unaofahamika ambaao unasema hivi: “karibu vitu vyote vyawenza kununuliwa kwa fedha”. Fedha zilikuja ili kusuluhihsa mambo magumu ambayo yalianzishwa na uwiano wa biashara (kubadilishana kwa bidhaa au huduma), ambaao ultumiwa kuza bidhaa na kupeana huduma katika jamii. Fedha inatumika kununua, kulipia huduma na wakati uchumi unaruhusu, fedha inahifadhiwa. Lakini, je, umewahi jiuliza, “Fedha ni nini?” Ndio, ni vipande vya kartasi na metalii. Tukizungumza kinaga ubaga, si vipange vya kufurahisha.

Hata hivyo, ni vigumu kumpata mtu yejote duniani ambaye hatamani kuwa na fedha, na ambaye, haijalishi ni kiasi gani cha fedha ambacho atakuwa nacho, atahitaji zaidi.

Katika Biblia, tunamuona Yesu akiwa katika mazungumzo na mtu tajiri. Na kwa nia ambayo tajiri alionyesha, tunaweza kuelewa thamani ambayo fedha ilikuwa nayo kwake. Ni muhimu kugundua njia inayofaa ya kufahamu thamani ya kweli ya fedha ili iweze kututumikia, badala ya sisi kuitumikia. Upendo wa fedha na tamaa ya kuwa na mali nyingi si mambo ya wakati wa sasa, bali ya zama za kale, ndio maana Biblia inayazungumzia.

I. Thamani ya fedha

Fedha ni mali iliyoundwa na mwanadamu ambayo inapatikana kwa njia ya heshima na kutumika kwa hekima. Maandiko yanaonyesha kwamba fedha ni ulinzi kutoka kwa umaskini na matatizo yanayoambatana nayo, na fedha huwaruhusu watu kupata mambo ya kimsingi ya maisha. Haistahili kuthaminiwa, kwa vile hatutaenda na chochote wakati wa kufa.

Katika maisha yetu ya kila siku, ni kawaida kusikia vitabu vya maelezo inayohusiana na fedha, hasa ukosefu wake. Miaka kadhaa iliyopita, katika darasa la chuo kikuu, walipewa kitabu cha kuvutia sana “Utumiaji na Watu Wapya Maskini,” kichwa tayari kikiwa na mengi ya kutueleza. Kitabu hiki kinataja tatizo kubwa ambalo siasa za kiuchumi zinazotawala ulimwengu zinatueleza. Jambo mwafaka la kichwa hiki ni kwamba katika kuweka thamani ya juu kwa bidhaa, haijalishi sana jinsi unavyovalia bali umuhimu wa lile vazi ulivilovalia. Haitoshi tena kukutana na mahitaji, bali mvuto ambaao unaonyesha jamii ya utumiaji. Kwa maneno machache, inaweza kuonekana kwamba fedha, zaidi ya kutumiwa kwa mahitaji ya kila siku (chakula, nyumba, mavazi), ipo ili kutumiwa kwa ubatili. Je, ni nini kitatendeka tukiacha kutazama mali yetu, na kuwa waaminifu na sisi wenywewe tukijiliza, “Ni vitu vingapi tulivyo navyo vinavyostahili na ni vingapi ambavyo ni vya starehe?” Jibu lako litakuwa lipi?

Baadhi ya matatizo tunayoona ni kwamba fedha haitoshi hata kidogo. Upande mwengine, huu ni ukweli; bila kufahamu mengi juu ya somo la biahsara, tunaona kwamba hali ya uchumi ya ulimwengu inapitia wakati mgumu, na thamani ya kifedha inaonekana kushuka chini kila siku. Hali ya kiuchumi ikiwa pamoja na fedha, kuna tatizo lisiloonekana: fedha haitoshi kwa sababu soko inatupatia bidhaa zaidi zisizofaa, ambazo zinachukua mawazo yetu na tunabaki kuamini uongo kwamba zitatupatia thamani zaidi kama tutazimiliki.

Biblia inasema katika I Timotheo 6:9, “Lakini wale wanaotaka kutajirika huanguka katika majaribu, na kunaswa katika mtego wa tamaa nyingi mbaya za kipumbavu, ambazo huwavuta mpaka kwenye uharibifu na maangamizi.” Watu hufanya kazi kwa bidii kana kwamba, kwa kununua bidhaa mpya ya hivi karibuni, watapata furaha ya milele. Ajabu ni kwamba, tunainunua na hakuna jambo hubadilika, lakini wiki inayofuata bidhaa hiyo hiyo inatokea ikiwa

“imeimarishwa”, na tunaitamani tena, tukianguka katika mzunguko wake. Hii ndio Mungu anasema katika Neno lake “tamaa za kiupumbavu.” Kwa hivyo, hatuwezi kusema kwamba fedha ni nzuri au mbaya, au ni ya ibilisi. Pesa ni kifaa kizuri sana kwa mwanadamu, na sisi Wakristo hatuwezi kuachwa kando, tukisema “Hatuhitaji pesa.” Lakini thamani ambayo tunafaa kuzipatia inafaa kuwa tufauti kuliko ile thamani ambayo ulimwengu unazipa. Waulize wanafunzi wako: “Je, ni thamani gani ambayo unaamini sisi kama Wakristo tunapaswa kuweka kwa pesa?”

2. Umuhimu wa pesa

Anza kwa kuwaliza wanafunzi: Je, pesa ni muhimu gani? Je, ni tatizo gani ambalo upendo wa pesa unaweza kukuletea? Pendekeza kwamba watafute vifungu vifwatavyo: I Timotheo 6:7-10, 17, 18. Pesa zina uwezo wa kutimiza mahitaji yetu, kama vile chakula, elimu, mavazi na nyumba; vingine vyote ni ubatili mtupu. “Kwa hiyo basi, kama tunacho chakula na mavazi, tunapaswa kuridhika navyo.” (I Timotheo 6:8)

Je, tunatumia kwa njia gani pesa ambayo tunapata au ile tulivo nayo? Sisi kama Wakristo tunajua kwamba pesa hutumika kukutana na mahitaji yetu, na tunapaswa kutambua kwa pia inakutana na mahitaji mengi yasiyokuwa ya maana. Hatufai kuwa na wasiwasi ya kupata pesa nyingi zaidi, bali tunafaa kuwa na furaha na ile tuko nayo. Tunafaa kuelewa kwamba hatuna thamani ya vile vitu tulivo navyo au vile tunapata, lakini kwa thamani yetu ya kuwa sisi ni nani.

Je, tunapaswa kutumia pesa tunayopata kufanya nini? Katika vifungu vingi nya kibiblia, tunaweza kupata matumizi mazuri ya pesa. Kwa mfano, katika Waefeso 4:28, inazungumzia juu ya kufanya kazi na kupata pesa ili tuwasaidie wengine. Katika 2 Wathesalonike 3:7-12, inazungumzia kufanya kazi na kupata pesa ili tujisaidie. Hivyo, tunaona pesa kwa mtazamo tofauti: si kuturidhisha au kujaza zaidi, bali kumtumikia Mungu, kwa kuendelezwa kibinagsi na kutenda mema. Hii ndio mafundisho ambayo Mungu alikuwa nayo kwa tajiri katika Mathayo 19:21. Pesa si nzuri au mbaya; kile kilicho kizuri au kibaya ni jinsi tunavyoitumia.

3. Usimamizi wa pesa

Anza kwa kuwaliza wanafunzi: Je, ni tatizo gani ambalo tunakutana nalo katika vifungu hivi kwa kutoshiriki vile tulivo navyo? Ni faida gani ambayo tutapata tunaposhiriki vile vitu tuko navyo na wengine? Pendekeza kwamba watazame vifungu vifuatavyo: Mathayo 19:21-22 na 2 Wakorintho 9:6-8.

Kama watoto wa Mungu, tunafaa kuonyesha Baba yetu ni nani, hata katika matumizi yetu ya pesa. Tunapaswa kuwa wepesi wa ukweli kwamba pesa inapeanwa na Mungu na inatoka kwake; ni yetu, lakini tunafaa kuisimamia. Watu hujaribu kujaza maisha yao na pesa na mali kwa sababu wako katika jamii ya utumiaji. Badala yake, sisi Wakristo tunafahamu kwamba Mungu alikutana na kila kitu, na bado tunavyo vingi nya kutoa. Kama Wakristo, tukitafuta ufalme wa Mungu, hatutakosa chochote katika mahitaji yetu, kama vile ilivyohidiwa katika Mathayo 6:32-33. Mkristo anaona pesa kama kipaji cha Mungu cha maisha yao, na hili linakuwa tendo la imani: tukiamini kwamba Mungu atatimiza mahitaji yetu yote.

Pesa ni baraka, na kama baraka, tunafaa kuomba hekima ya kuitumia vizuri, tukiwa tayari kuwapa majirani wetu na kwa kumtumikia Bwana. Tunapaswa kuweka katika mawazo ushauri wa John Wesley: “Pata vyote unavyoweza kupata, hifadhi vyote unavyoweza, ili utoe vyote unavyoweza.

Tunapaswa kufikiria jinsi ya kugawa pesa zetu katika njia ambayo tunaweza kuweka kando ili ambayo ni ya Mungu, na kuwa na ile tunahitaji kwa mahitaji yetu, ndivyo kuwepo na masilio ya kushiriki na wengine na kuhifadhi. Hii inawezekana kama tunaiona pesa si kama mwisho wake, bali kama njia ya baraka ambayo Munguanapeana ili tuwabariki wengine. Katika 2 Wakorintho 9:6-8, tunahimizwa kuwa Wakristo wakarimu, wasiofikiria tu juu ya mahitaji yao, bali pia mahitaji yaw engine. Tuweke kwa jaribio uwezo wetu wa kutoa. Je, ni katika hali gani ambayo tumepeana kitu au pesa kwa jirani zetu ambao wanahitaji au kwa kazi ya Mungu kanisa mwetu? Sisi kama wanafunzi na wafanyi kazi wengine pengine hatuna mapato makubwa, lakini tunacho kitu ambacho tunaweza kutoa. Na tutoe kwa ukarimu.

Rejea/Matumizi:

Jadili kama kundi.

1. Je, kuna tofauti gani kati ya ubatili na haja? (Ubatili ni kitu cha haraka haraka, ukosefu, mtindo unaoangazia jamii.)
2. Kulingana na Waefeso 4:28, je tunafaa kufanya nini na pesa zetu? (Kushiriki na wahitaji.)
3. Je, Wesley anatupatia ushauri gani? (Tupate vyote tunavyoweze, tuhifadhi vyote tunavyoweza, ili tutoe vyote tunavyoweza.)

Je, matumizi ya pesa na thamani yake ni gani? (Pesa inatumika kwa mahitaji ya msingi. Kama tu vile thamani, pesa si nzuri au mbaya. Thamani yake inathibitiwa na vile tunaitumia.)

Kazi... Usumbufo kiasi gani!

Somo la

02

Lengo: Kwamba wanafunzi wataelewa jukumu tulilo nalo kwa Mungu kwa ajili ya yetu.

Kukariri: "Kila mfanyakacho, fanyeni kwa moyo wote, kwa sababu ya Bwana na si kwa ajili ya mtu."Wakolosai 3:23

Zoezi la Kuanzia

- ♦ Vifaa: Kila mtu apokee karatasi na penseli.

Maagizo: Waambie wanafunzi watengeneze mviringo. Mpe kila mwanafunzi kipande cha karatasi na penseli. Kisha, waambie waandike jina la kazi au cheo ambacho wangependa kuwa nacho (mfanyi kazi wa mjengo, mpakaji wa rangni, msanifu wa mjengo, daktari, mpishi, msimamizi, n.k.), bila mtu mwingine kuona. Kisha, mwambie kila mwanafunzi amwulize mwingine ni kazi gani ambayo wameandika chini. Wanafaa sasa waanze kuunda vikundi na wale walioandika kazi inayofanana na kisha washiriki na kila mmoja kwa nini wanapenda hiyo kazi. Wanafunzi wengine wakamilisha wenyewe, wanaweza kujadili na kikundi kwa nini wanaipenda hiyo kazi ili wengine washiriki. Kwa kawaida, kazi huja na kutoridhika, iwe ni kwa sababu ya mshahara usiotosha, majukumu mengi au uzito mwingi wa kazi, na uoga wa kupoteza kazi. Kazi ni sehemu ya maisha ya mwanadamu. Kazi yetu inachukua muda wetu mwingi na inahitaji kwamwa tutumie uwezo wetu kuitekeleza. Kuridhika na kazi yetu, Maandiko yanatufundisha tunafaa kufanya vyote, pamoja na kufanya kazi kwa sababu ya Bwana.

Siku hizi, iitakuwa vigumu kwa watu wengi kufikiria juu ya wiki ya kazi ya zaidi ya saa 8 za siku, au bila kupumzika Jumamosi au Jumapili, au siku moja kati ya hizo mbili, au siku yoyote katikati ya wiki, au haki zingine ambazo tunategemea siku hizi kama vile wakati wa likizo, malipo ya ziada, bima ya matibabu, n.k. Katika karne ya 16, hali za kazi zilikuwa tofauti sana. Siku za kazi zilichukua masaa 16, kazi ikianza saa 4 za asubuhi hadi saa 8 za usiku. Hata hivyo, ingawa katika hali nyingi nyakati zimeimarika, bado hakuna usawa. Siku hizi, "burudani kazini" inaendelezwa, lakini si sehemu zote za kazi ambazo zinawenza kuwelka vifaa kazini kama sehemu za starehe, sehemu za kufanya mazoezi, mchezo wa dimbw, n.k. Kinachotakikana ni nia nzuri kati ya wafanyi kazi ili kuimarishe utendaji bora wa kazi.

1. Je, ni nani alianzisha kazi?

Neno la Mungu linatufundisha kwamba kazi ilianzishwa na Mungu kabla ya kuanguka. Hebu tusome Mwanzo 2:15. Jambo la kwanza ambalo Mungu alifanya na Adamu lilikuwa kumweka kwa kazi (Mwanzo 2:19). Kazi iliumbwa kwa ajili ya faida ya wanadamu, ingawa watu wengine waamini hivyo. Kazi si matokeo ya dhambi. Si laana. Baada ya kuanguka, kazi ilikuwa ngumu zaidi (Mwanzo

3:17-19), lakini hakuwa adhabu ya dhami. Badala yake, kazi inawapa watu heshima, ndio sababu katika Kutoka 20:9, Mungu alitangaza, "Siku sita fanya kazi na tenda mambo yako yote..." Katika Kutoka 20:11, tunaona kwamba Mungu mwenyewe alifanya kazi.

2. Je, kwa nini tunafanya kazi?

Kazi ni zoezi linalotoka kwa Mungu, na kuitia Kwake, mahitaji yetu yanatimizwa. Mhubiri 5:18 inasema, "Basi haya ndio niliyogundua: jambo zuri na la kufaa kwa binadamu ni kula, kunywa na kufurahia matunda ya jasho analotoa katika kazi anayofanya hapa duniani, siku hizo chache alizojaliwa na Mungu, maana hivyo ndivyo alivyopangiwa." Kifungu hiki kinatufundisha kwamba tunafaa kufurahia kazi na matunda yanayokuja na kazi hiyo, na tusiudhiwe au kuchafuliwa nayo.

Katika Biblia, tunapata yafuatayo:

- Tukiwa waaminifu, Mungu ndiye hufanya kazi yetu inafanikiwa. Ukweli huu unafaa kuwa motisha yetu katika jitihada zetu kama waajiriwa. Wengi hawafanikiwi katika kazi zao na wanayaona maisha yao hakiwa na masumbuko kwa sababu hawaelewi ukweli. (Mwanzo 39:2-3)
- Mungu anatupa uwezo. Kutoka 36:1 inaonyesha ukweli. Mungu anatupatia uwezo wa kipekee. Hakuna mtu yejote anayeishi ambaye yuko bora kuliko mwingine, bali kila mmoja amepewa uwezo tofauti. Ni jukumu letu kuendeleza uwezo huu na kuutumia vikamilifu.
- Mungu hutawala kuinuliwa. Zaburi 75:6-7 inatuonyesha kwamba kuinuliwa hakutegemei wakubwa

wetu, bali ni kwa Mungu. Hii inafaa kubadilisha nia yetu ya kazi.

Mtoto wa Mungu anafaa kutimiza yale yote yaliyowekwa katika mikono yake kwa njia inayofaa. Mhubiri 9:10 inasema, "Kila unachotaka kufanya kifanywe kwa nguvu zako zote, maana, hakuna kazi, wala wazo, wala maarifa, wala hekima huko kuzimu unakokwenda." Inaposema yote, ni pamoja na kazi.

Miaka baadaye, Paulo anawazungumzia watumwa wake katika Wakolosai 3:22-25, akiwaamuru wawatii wakuu wao wa kidunia, wala wasiwatumi kie tu wakati wanawatazama, ila wawatumi kie vyema hata wakati hawaongozwi au wanapotazamwa. Yote yanayofanywa kazini yanafaa kufanya kwa moyo unaofahamu kwamba mtu anamtumikia Mungu, na hiyo ni sehemu ya ushuhuda wa mtu, bila kuwa na wasiwasi ya kuwa kazi ni ya kidunia au ya Kikristo, au kama mkubwa ni mzuri au mbaya. Kulingana na mtume, hakika yote yanayofanywa yanaonekana na Mungu ambaye tunasema tunampenda na kumtumikia. Kwa sababu hiyo, mtume anatutia moyo kufanya yote kwa mioyo yetu yote.

3. Je, ni kwa nini nifanye kazi?

Biblia inatutia moyo kufanya yote kwa bidii na ubora. Mkristo hafai kuhusika na uvivu au uhafifu. Katika 2 Wathesalonike 3:8-9, mtume anaandika maneno ambayo yalifahamika kati ya Wayahudi: "hatukula chakula kwa mtu yeyote bila ya kumlipa"; hii inahusisha wazo la mapato ya mtu. Mtume anathibisha kwamba hawakukubali chumba au chakula bila kulipia. Mtume alikuwa anamaanisha ukweli kwamba mtu asilindwe au aishi kwa garama ya wengine.

Katika 2 Wathesalonike 3:10, inaendelea kusema, "Tulipokuwa pamoja nanyi tulikuwa tukiwaambieni, 'Mtuyeyote asiyependa kufanya kazi, asile chakula.'" Mstari huu unatuonyesha wazi ushauri mkuu asiye na tamaa ya kufanya kazi. Inawezekana kwamba watu walikuwa wanaomba chakula kutoka kanisani, na Paulo aliwaamuru wafanye kazi, kwa kuwa ni heshima kwa watu, na kupokea vipaji vyao vya kila siku. Ilikuwa ni sheria ya jumla kwa maskini kufanya kazi kila siku ili kupata mapato na kuwa na chakula cha kula.

Ikifika upande wa kazi, sisi kama Wakristo tunastahili kuwa waangalifu. Kazi haifai kuwa na kizuizi cha kumtumikia Mungu kwa njia yoyote ile, kwa sababu kama ni hivyo, mtu anadhihirisha kwa matendo yao kwamba kazi ndiyo ya kwanza katika maisha na wala si Mungu. (Mathayo 6:33)

Ni muhimu kuiheshimu siku ya kupumzika. Amri hii bado inatumika hadi leo. Mwili ni kama mashine yanayohitaji muda wake wa kupumzika. Hii inaweza kuwa ngumu wakati mtu shinikizo kutoka kwa kazi au uchumi au shinikizo za masomo, lakini ni muhimu kuweka imani kwa kufanya kazi kwa bidii na uangalifu kwa siku sita na kuomba kwamba Bwana akafanye muda wetu uyazae matunda kwa yale tunayofanya. Bwana mwenyewe alianzisha siku ya kupumzika katika Kutoka

20:8-11 kwa mwili, akili na ubora wa kiroho. Hatufai kukosa kushughulikia afya yetu, ambayo pia tumepewa na Bwana.

Kazi ni ya muhimu sana kwa kujiendeleza, lakini ni muhimu pia kwa sababu inasaidia kuimarisha tabia ya mfanyi kazi. Kazi inaweza kuunda nidhamu, bidii, umaarufu, uvumilivu, kuwajibika na uongozi.

Marejeo/Matumizi:

Jadili kama kundi.

1. Je, ni nani aliyeanzisha kazi na ilianzishwa kwa nini? (Mungu ndiye aliyeanzisha, ili kutawala uumbaji, kutumudu, na kutuendeleza.)
2. Je, 2 Wathesalonike 3:6-12 inatufundisha nini kuhusu kazi? (Mkristo yeyote hafai kuhusika na uvivu au uhafifu. Kila mmoja anapaswa kufanya kazi ili kujitegemea.)
3. Je, ni kanuni gani za mafanikio ya kazi ambazo tunapata katika ushuhuda wa Yusufu katika Mwanzo 39:1-5; 21-23; 41:39? (Tukimitii Mungu na kutenda wema katika kazi zetu, atakuwa pamoja nasi na mambo yote yatakuwa sawa kwa wema wetu.)
4. Kulingana na Wakolosai 3:22-24, hata katika kazi zetu, tunamtumikia Mungu. Je, hii ni kweli katika maisha yao? Kwa njia gani?
5. Je, Mhubiri 9:10 inatufundisha nini? (Wakati tunayo maisha, tunafaa kuweka bidii yetu kwa mambo yote ambayo tunafanya.)

Lifie changamoto darasa wajitoe kufanya kazi kwa bidii na bora vile wanavyoweza katika mambo yote. Wanawenza hata kuzungumza na wazazi wao au watu wengine wawasadie kukua katika sehemu hii.

Wamiliki?

Lengo: Kuwa wanafunzi wanafaa kuelewa kwamba kile walicho nacho ni cha Bwana na kwama wanafaa wao ni wasimamizi wa milki hizo.

Kukariri: “Yeyote aliye mwaminifu katika madogo madogo, atakuwa mwaminifu katika mambo makubwa; na yeyote asiyé mwaminifu katika mambo madogo hatakuwa mwaminifu katika mambo makubwa.” Luka 16:10

Zoezi la Kuanzia

- ◆ Vifaa: Peana karatasi na penseli
- ◆ Maagizo: Uliza kila mwafunzi aandike orodha ya vitu 10 ambavyo wanamiliki na wanavipenda sana. Mbele ya kila mmoja, wanafaa kuandika kiwakilishi ‘yangu’; kwa mfano: simu yangu, kompyuta yangu, pochi yangu, pete zangu, n.k.
- Kisha, waulize waangazie Zaburi 24:1 “Dunia na vyote vilivymo ni vyake Mwenyezi Mungu, ulimwengu na wote waishio humo ni mali yake” na uwasaide kufikiria jinsi vyote walivyo navyo ni vy a Bwana, sio tu kwa maandishi bali pia kwa vitendo.

Mara tu makikamilisha, waambie kwamba hakuna kitu hata kimoja walichoandika ambacho ni chao na hivyo waandike orodha ingine, wakati huu waandike ‘yako’. Kwa mfano: simu yako, kompyuta yako, pochi yako, pete zake, n.k.

Wakati watu wamezaliwa mara ya pili kama Wakristo, wanapitia idadi kubwa ya changamoto zisizokuwa na mwisho na ustadi mpya unaohitaji hatua na vitendo katika maisha ya kila siku. Changamoto la kuacha “Mimi” kwa mapenzi ya Mungu pengine ni mapambano makubwa ambayo Wakristo watakabiliana nayo maishani. Itakuwa changamoto kuangazia kila siku; Yesu mwenyewe alikutana na changamoto aliposema, “Mtu yeyote akitaka kuwa mfuasi wangu, ni lazima ajikane nafis yake, auchukue msalaba wake kila siku, anifuate.” (Luka 9:23).

Mwandamu katika asili, ni wa ubiniasi, akifikiria tu juu ya “mimi” na wala hamana jambo lingine analolifikiria. Sehemu ya wakati amba neno hili linaweza kuonekana vyema ni kati ya umri wa miaka 4 na 5, amba hutaka vitu kwa lazima na kumiliki kila tu, ikiwa ni pamoja na usikilivu wa wazazi, wazimamizi, au marafiki wakati wanacheza. Ingawa mara nyingi kunayo hatua ya ukomavu, hali ya kufikiria “ni mimi tu” inaendelea kudumu maishani. Ukiwa umezaliwa ndani ya Kristo, mapambano ya kipengee hiki huanza, kwa vile lengo, katika maneno ya Paulo, yanafaa kuwa “Na sasa naishi, lakini si mimi tena, bali Kristo anaishi ndani yangu” (Wagalatia 2:20). Mtanziko huu unachukua mkondo mwingine wakati unakabiliwa na wazo la kibiblia la kwamba vitu vyote ambavyo wanadamu wanakiri kuwa navyo, pamoja na uhai, si vyao, bali ni vya Mungu, na kwamba mtu huyo, bila shaka, ni msimamizi. Kama vile Zaburi 24:1 inavyosema, “Nchi na vyote vijazavyo ni mali ya Bwana. Dunia na wote wakao ndani yake.”

I. Je, sisi ni wasimamizi wa nini (Watumishi)?

Ukweli amba Biblia inawasilisha kwetu ni kwamba wakati Mungu ndiye mmiliki wa vyote, anaviweka vyote mikononi mwa viumbe vyake, i.e., wanadamu, ili tuwe wasimamizi (na wala si wamiliki) wa raslimali hizi na kuzilinda kama wasimamizi wema.

Je, tunasimamia nani?

Itakuwa bora zaidi wakati huu kukumbushwa vile vitu ambavyo Mungu ametupatia kuvilinda kama wasimamizi, kulingana na Mwanzo 1:26, 28. Orodhesha pamoja na wanafunzi wako vitu ambavyo sisi tu wasimamizi na andika mawazo kwenye ubao. Hivi vinaweza kuwa baadhi ya majibu.

Mungu ametuamini kusimamia:

- Roho zetu, roho aliumbwaa katika mfano wa Mungu, na ufahamu, fikira, akili, hiari na hisia zinazomzunguka mwanadamu.
- Miili yetu, pamoja na nguvu zake zote, washirika, viungo, na akili.
- Mema ya ulimwengu huu: chakula, mavazi, nyumbani, na pesa.
- Talanta na vipawa yya kiroho ambavyo vinaturuhusu kujiedeleza katika maisha hapa ulimwenguni.

2. Je, Ninawezaje kuwa msimamizi mzuri?

Ingawa tuliona baadhi ya suala hili katika Somo la I, na sasa tutatazama kwa upana Wesley anapeana mambo matatu ambayo yanafupisha jinsi tunavyostahili kusimamia raslimali ambazo Mungu ametukabidhi:

- a. "Pata vyote unavyoweza"
  - ◆ Bila kufanya hivyo kwa gharama za maisha yetu, afya, na miili yetu. Haifai kutuelekeza kwa mtindo wa maisha ambao unazidi kiasi na wa kuharibu, kwa vile maisha yanastahili kusawazishwa na kuwa afya.
  - ◆ Bila kuharibu akili zetu: kuhifadhi akili yenyeye afya.
  - ◆ Bila mapato kutuongoza kwa lolote lililo dhambi au lisilo halali.
  - ◆ Bila mapata kuwaumiza jirani zetu; iwe kwao binafsi, kwa miili yao au kwa milki yao, na bila kuwalipiza gharama isiyo na haki.
- b. "Hifadhi vyote unavyoweza"
  - ◆ Bila kuvitumia kwa kitu ambacho kitaridhisha tu tamaa za mwili au raha za akili zetu: vyakula visivyokuwa na mpangilio, mapambo ya gharama ya juu.
  - ◆ Bila kuvitumia kwa mambo peke yako ili kutambuliwa na kutamaniwa na wengine.
  - ◆ Bila kuvitumia kwa vitu vya wengine ambavyo havina faida kwao; bali, kuwapa tu vile vinavyofaa na vile vitakavyosaidia maisha yao.
- c. "Toa vyote unavyoweza"
  - ◆ Kwanza: Toa kile unachohitaji mwenyewe: chakula, mavazi, afya.
  - ◆ Pili: Toa vile ambavyo vinafaa kwa ajili ya familia yako na wale wanaoishi chini ya paa yako.
  - ◆ Kwa vile vilivyosalia: Tenda wema kwa familia ya imani.
  - ◆ Kama kutakuwa na lolote litakalosailia: Tenda wema kwa watu wote.

3. Fumbo la Msimamizi

Mapendekezo ya kusoma fumbo:

Fumbola mjuzi linaweza kusomwa pamoja na watu wote. Kisha, unaweza kugawa katika vikundi ili kuchambua na kuangazia mafundisho ya fumbo kwa maisha yetu ya leo.

Kuhusu utumishi au usimamizi, zungumzia fumbo la msimamizi mjuzi kama inavyopatikana katika Luka 16:1-13 ambayo, kama onyo la mbele, si kifungu chepesi cha kutafsiri. Katika fumbo hili, kulingana na mtoa maoni Barclay, tumepewa mfano wa ujanja unaoweza kupatikana katika maisha ya kawaida kuliko fasihi. Fumbo hili kulingana na kifungu lilielekezwa kwa wanafunzi, lakini lilihusisha wale wafadhili wote na hata Mafarisayo waliokuwa wakimsikiliza, kulingana na mstari wa 14.

Mtumishi huyu hakuwa mwaminifu kama vile mtu angekuwa kwa bwana wake au msaidizi wake, lakini katika mstari wa 9 tunayasoma maneno ya Yesu na yanaonekana kutuchanganya.

Je, Yesu alikuwa anaidhinisha utoaminifu katika utumishi? La, si hivyo hata kamwe; bali, yale alikuwa anawafundisha yalikuwa:

- ◆ Kwamba kama watumishi, wanafaa kutumia utajiri wa dunia katika hali ambayo kwa matumizi yao mema, waweke hazina zao za milele mbinguni. Wanafunzi walihitaji kutumia bidii, unyama, na tahadhari kuhakikisha wamepata nafasi katika uzima, kama tu vile mtumishi hutumia ajira yake kuhakikisha maisha ya baadaye duniani.
- ◆ Yesu alikuwa anawafundisha kwamba Wakristo wangkuwa waaminifu kama wangependa kuishi na kumtumikia Kristo bila kujali matukio, kama vile wale wa kidunia wanapenda kumiliki pesa na yale yote yanayoambatana na pesa.
- ◆ Maisha yetu ya Kikristo yataanza dhati na kuzaa matunda wakati tumetumia muda mwangi na tamaa yetu kwa injili kama vile tunavyojitoa kwa starehe, biashara, urafiki wa kiume na wa kike, michezo au masomo.

Bila shaka, kuwa Mkristo na kuwa mmoja kamili, inataka kwamba tuwe waangalifu kama watumishi au wasimamizi wa majukumu yetu mbele ya Mungu, mbele yetu, na mbele ya jirani. Uhusiano mzuri na Mmiliki na Muumbaji wa vitu vyote huelekeza kwa ukamilifu ulio sawa wa shughuli alizopeana kwa viumbe vyake, hasa wanadamu katika hali hii; inaongoza kwa usimamizi ulio bora (utumishi) wa vitu vyote katika ulimwengu huu ambavyo vimepewa mwanadamu.

Rejelea/Matumizi-Jibu binafsi kisha mjadili kama darasa:

1. Je, naijihisi vipi wakati naangazia vile vitu niliandika katika orodha yangu ya "milki zangu" si zangu tena, bali nazisimamia kwa muda tu?
2. Katika njia kuu ambazo nimeitwa kusimamia, je, ni njia gani ambayo nahitaji kuangazia zaidi ili kuweza kusimamia kwa njia bora? Na kwa nini?
3. Kuwa mwaminifu binafsi, kama ningejipatia alama ya kutoka 10 hadi 100 kuamua jinsi nasimamia milki zangu, je, ni alama ipi ambayo naweza kujipatia? Kwa nini?
4. Je, ni mabadiliko gani ambayo nastahili kufanya katika maisha yangu kufuatana na yale nimejifunza katika somo hili?

Watie changamoto wanafunzi wako walichukue jukumu la wasimamizi kwa uzito. Wasaidie katika zile sehemu ambazo ni wadhaifu.

Je, Ni Nani Anaweza Kunisaidia?

Somo la

04

Lengo: Kwamba wanafunzi watathamini umuhimu wa kuuliza ushauri ili kufanya maamuzi bora.

Kukariri: "Sikiliza shauri na kupokea mafundisho, upate hekima ya kukufaa siku zijazo"

Mithali 19:20

Zoeli la Utangulizi (miaka 12-17)

- ♦ Vifaa: mviringo ulio na jicho la ng'ombe dume lililochorwa juu yake na mishale iliyo na gundi au utepe pembedi mwake.
- ♦ Maagizo: Unda vikund viwili au vitatu. Bandika jicho la ng'ombe kwenye ukuta ambapo mishale italenga. Kila kundi litachagua mwakilishi mmoja ambaye macho yao itafungwa. Mwakilishi kutoka kwa kila kundi atatembea macho yake yakiwa yamefungwa kutoka mahali kundi lao liko had sehemu jicho la ng'ombe limebandikwa. Akiwa pale, kila mwakilishi atakuwa na nafasi ya kujaribu kuweka mshale katikati mwa jicho la ng'ombe. Washirika wa timu ya mwakilishi wataweza kumwongoza mwakilishi wao kwa kupeana maagizo ya mdomo kutoka mahali wameketi, lakini hatatumia mawasiliano ya kimwili. Timu inayoshinda itakuwa ni ile ambayo mwakilishi wake ataweza kuweka mshale wao karibu na katikati mwa jicho la ng'ombe. Tofauti moja ya zoezi ni kwamba washirika kutoka kwa timu zingine wanaweza kuwa wawakilishi wa kuvuruga au kipinga kwa kupeana maagizo yasiyo sahihi. Kama huwezi kupata jicho la ng'ombe kwa ajili ya zoezi hili, badala yake unaweza kutumia mipira midogo itakayohitajika kuwekwa ndani ya kikapu wakiwa wamefunga macho yao.

Baada ya zoezi, waambie wanafunzi kwamba mara nyingi maaazi ya hekima huwa kama kuchezia jicho la ng'ombe na macho yalifungwa, ambapo mtu hajui kama ataweza kulenga. Kwa sababu hii, ni muhimu kuwa na msaada wa wengine wanaotuonyesha mambo ambayo hatuwezi kuyaona; kwa maneno mengine, wale wanaotushauri.

Leo, vijana wanaishi wakiwa wamezungukwa na njia za mawasiliano ambazo zinawajaza na aina zote za bidhaa, vipindi, michezo, n.k. Matumizi ya kila siku ya mtandao, marafiki kutoka shulen na kazini, maisha yanayopanda kwa haraka, wazazi wanaofanya kazi siku yote, mahudhurio kiasi ya kanisa, ukosefu wa thamani za maadili, n.k. vinasababisha vijana kukutana na hali ngumu kila siku ambapo wanahitaji maamuzi ya hekima. Kwa sababu hii, ni muhimu kwamba waweze kupata washauri wazuri wa kuwasaidia. Leo tunataka wanafunzi kutambua kwamba wanahitaji kutafuta watu wema ambao wanaweza kupokea ushauri mzuri kutoka kwao na wala wasipotoshwe kutoka kwa njia iliyo nzuri.

1. Kutafuta Washauri wazuri.

Katika Zaburi 1:1, tunapata vipande viwili vy ya ushauri juu ya washauri.

a. Epuka ushauri wa washauri wabaya:

Ya kwanza ni kwamba ukitaka kuwa na furaha, unapaswa kuepuka kukaa katika ushauri wa waovu; kwa maneno mengine, kutoka kwa watu ambao hawana hofu ya Bwana, ambao hawajali kuacha kwenda kinyume na mapenzi ya Mungu ili kurithisha tamaa zao. Ni muhimu, basi, kuamua ni nani utatafuta ushauri kutoka kwake. Hebu tuangazie vijana wawili ambao walifuata ushauri mbaya na vile matokeo yake yalikuwa nini. Unaweza kuligawa darasa katika vikundi viwili na ukiulize kila kikundi wasome hadithi fupi na watoe mawazo ya mafundisho. Kisha kila kikundi kichague mwakilishi ambaye ataeleza kifungu na mafundisho kwa kikundi kingine. Katika hali hii, darasa lote litakuwa na ufahamu wa mifano na matumizi.

- Amnoni (2 Samueli 13:1-29): Kama matokeo, ndugu yake aliamuru ndugu yake auawe.
- Rehoboamu (1 Wafalme 12:1-20): Alipoteza ufalme na msaada aliopata kutoka kwa watu.

b. Tafuta washauri wazuri:

Kwa upande mwingine, mtu anapaswa kutafuta ushauri wa watu wanamwogopa Bwana, wanaofuata Neno lake, ambao maisha yao ni mfano wa uhusiano na Yeye, watu wanaotupenda, watu wanaosema ukweli kwetu, ambao tunaweza kuwatumanina, ambao wanajitoa kwa kuomba na sisi. Inaweza kuwa vyema kama watu hawa wamepitia matukio kama yetu kwa sababu watashiriki na sisi kutokana na yale wamepitia, lakini hili si hitaji kuu.

Je, hii inamaanisha kwamba hatufai kutafuta ushauri kutoka kwa watu amba si Wakristo? Hakika, tunaweza, lakini kwanza tunafaa kuwaangazia wale ambao tunatafuta ushauri kutoka kwao. Jaribu kutafuta mtu ambaye, iwe kuitipatayarisho ya elimu au kazi au uzoefu wa maisha, watashiriki maarifa mpya, au watasaadida kuchambua hali katika njia iliyio wazi. Hata hivyo, hata kama tutasikiliza ushauri wa watalaam juu ya kichwa cha wasio Wakristo, ni muhimu tuulize msaada kutoka kwa familia na ndugu na dada wa imani ili kuwa na uhakika kwamba uamuzi unaangazia upendo na tamaa ya kumpendeza Mungu. Katika kitabu cha Mithali, kuna kanuni nyingi zinazohusu umuhimu wa washauri wazuri: “Pasipo mashauri makusudi hubatiliaka, bali kwa wingi wa washauri huthibitika” (Mithali 15:22); “bali kwa wingi wa washauri huja wokovu” (Mithali 11:14b); “Maana kwa mashauri ya akili utafanya vita, na kwa wingi wa washauri huja wokovu” (Mithali 24:6).

Moja ya faida kuu ya kuwa na washauri ni kwamba watakusaidia kutafsiri hali na kuona maelezo ambayo hatukuuwa tukiangazia. Mshauri anaweza pia kusaidia kusawazisha hali, hivyo kuepusha uwerekano ambao hali itabadilishwa wakati wa kuchambua namna tofauti.

2 . Tutafute ushauri wa Mungu

Kipande cha pili cha usharu (ingawa, katika hali ya umuhimu, ni cha kwanza) ambacho kinaweza kupatikana katika Zaburi 1 ni hiki: “Salimisha mapenzi yako kwa utiifu wa Neno la Mungu.” Mstari wa pili unatukaribisha kutafakari juu ya Maandiko mchana na usiku; kwa maneno mengine, unasema kwa njia gani wakati wote, katika hali zote, mapali pote, bila kujali matokeo, lazima kuwa na kujitolea na kuungana na Mungu na Neno lake.

Tunapojifunza zaidi Neno, tutakuwa na ufahamu zaidi wa ushauri Wake. Wakati Mfaome Daudi alipitia wakati wa majaribu na mzozo wa hisia ambapo alianguka katika hali ya huzuni, alienda hekaluni na hapo alipata ushauri wa Mungu kupitia maombi (Zaburi 73:1-28). Katika mstari wa

24, Daudi anasema: “Utaniongoza kwa shauri lako... Hapo, Daudi anatambua kwamba tumaini lake ni Mungu na hakuna jambo lingine lililo na thamani.

Vifungu vingine pia vinaunga mkono wazo la kutafuta ushauri wa Mungu katika Neno Lake. Mithali 3:1, 21 inasoma, “Mwanangu, usisahau sheria yangu, bali moyo wako uzishike amri zangu... shika hekima kamili na busara,” na nabii anasema katika Isaya 25:1, “Ee Bwana, wewe u Mungu wangu; Nitakutukuza na kulihimidi jina lako, kwa kuwa umetenda mambo ya ajabu, mashauri ya kale.” Mungu hupeana ushauri katika Neno lake kwa kila hitaji au uamuzi ambao unafaa kuchukua. Unahitaji tu kutafuta ushauri kupitia maombi na Neno Lake.

3 . Hali ambapo tunapaswa kutafuta ushauri

Vijana Wakristo hupitia hitaji la kufanya maamuzi mengi kila siku. Mengine ni ya muda mfupi, kama vile: mavazi ya kuva, timu nitakayoifiuata, kama nitaenda shule au la, iwapo nitashirikiana na huyu mvulana/msichana, kama nitafanya kazi yangu ya ziada au la, n.k.....

Lakini maamuzi ambayo tunafanya ni ya muda mrefu na yanaweza kubadilisha maisha yetu. Kwa mfano, nitamuoa nani, ni masomo gani nitakayoyasoma, kama nitajaribu madawa ya kulevyia na pombe au la, kama nitakuwa Mkristo mzuri au la, nitatumia mapato yangu kwa hazina gani, nitafanya kazi gani, n.k

Ni muhimu kwamba kama vijana Wakristo, tuwe tayari kufanya maamuzi kwa wepesi, bali tufanye maamuzi ya hekima.

Soma Neno Lake, mtafute Mungu na watu wanaokupenda; wataweza kukupa ushauri mzuri.

Rejelea/Matumizi

Jibu binafsi na kisha jadili kama kundi ikiwa watu watakubali:

- Je, unawezaje kutofautisha kati ya mashauri mema na mabaya, kulingana na Zaburi 1:1-2?
- Je, unasikiliza washauri wabaya? Ni nani? Na kwa nini?
- Je, unaamini kwamba Mungu anaweza kukushauri? Kwa njia gani?
- Je, ni kwa nini mara nyingi inakuwa vigumu kuuliza ushauri wa Mungu?
- Je, ni mshauri wa aina gani ambao wewe uko kwa wengine?
- Taja sehemu katika maisha yako ambayo unaweza kutumia ushauri sasa hivi:

Lengo: Kwamba wanafunzi wataelewa umuhimu wa kuhifadhi, na watajua jinsi ya kuhifadhi kulingana na kanuni za kibiblia.

Kukariri: “Mawazo ya wenyе bidii huuelekea utajiri tu, bali kila mwenye pupa huuelekea uhitaji.”
Mithali 21:5

Zoezi la Kuanzia

- Vifaa: Itakuwa muhimu kuwa na ubao wa kuandikia, karatasi, na sarafu bandia au sarafu za kweli, au cheza bili kila mwanafunzi.
- Maagizo: Kabla ya kuanza darasa, andika maneno yafutayo kwenye ubao kwa utaratibu wa orodha (au kata bidhaa kutoka kwa gazeti na uziweke kwa ubao on juu ya meza): mavazi ya kisasa, somo la utalaamu la maendeleo*, Televisheni za skrini gorofa, somo la chuo*, vifaa vya muziki, video au miundo ya sauti, mchezo wa video nyumba*, safari, somo la lugha*, na marashi ya kutoka nchi za nje au vitu vingine ambavyo vijana wanapenda. Mwanzo wa darasa, gawa karatasi, penseli, na sarafu badia (au sarafu za kweli au cheza bili) kwa kila mwanafunzi. Waeleze kwamba thamani ya kila moja inaweza tu kununua bidhaa zilizoorodheshwa kwenye ubao; hii ina maana kwamba wanaweza kununua baadhi ya vitu vitatu. Waulize wachague ni vifaa gani ambavyo wangependa kununua. Baada ya kufanya chaguo lao, jadili pamoja nao sababu ambazo waliamua kuchagua vifaa hivyo. Wale wanafunzi wanaochagua vifaa vilivyo na alama * wataweza kupokea sarafu zaidi tatu, kwa ununuzi bora. Mwisho wa zoezi, zungumza na wanafunzi juu ya hifadhi wanahitaji kuweka kwa kila bidhaa hizi. Lengo la zoezi hili ni kuwaruhusu wanafunzi kuangazia umuhimu wa kuhifadhi na kutumia kwa hekima ili kuweka kufurahia ununuzi wao baadaye.

Kizazi cha sasa kinajulikana kwa utafutaji wao wa kurithirika kwa sasa, bila kujali matokeo ya baadaye. Wazo hili, pamoja na muundo wa mteja ambao tunaishi ndani, limewafanya vijana kutumia vibaya yale wanapokea au kupata kwa vitu visivyofaa (visivyo muhumu), wakipuuza changamoto za baadaye. Kuna mambo mengi mazuri ya kuhifadhi, lakini wakati tunafanya hivyo kulingana na kanuni za kibiblia.

1. Kwa nini kuweka hifadhi?

a Kwa sababu tunamheshimu Mungu wakati tunaweuka hifadhi

Kuhusu mtu wa hekima, Mithali 21:20 inasema, “Kuna hazina ya thamani na mafuta katika maskani ya mwenye hekima; bali mwanadamu aliye mpumbavu huyameza”. Kuwa na hazina wakati huo ilikuwa njia moja ya kuhifadhi, na mafuta yaliwakilisha utoaji. Katika maneno mengine, mstari unaweza kueleweka katika njia ifuatayo: “Mtu aliye na hekima uhifadhi, na, katika nyumba yake, hakosi chochote, bali mpumbavu hutumia kila kitu katika hali ya upumbavu.” Tunapohifadhi, tunamheshimu Mungu, tunalitii Neno Lake, na tunakuwa watumishi ambao wanajali kwa uangalifu yale tumepokea (Mhubiri 7:12).

b Kwa sababu inatusaidia katika wakati mgumu

Moja ya faida za kuhifadhi ni kwamba tunakuwa na mali ya kutosha kwa wakati mgumu. Baada ya Yusufu kutafsiri ndoto ya Farao, akimweleza yale yote yanetokea Misri, kwa hekima alimwambia, “Hifadhi!” (Mwanzo 41:34-36). Mungu alimpa Yusufu hekima, na, kwa sababu ya kuhifadhi kwa miaka saba, watu wa Mungu na wengine wengi waliweza kuishi wakati wa ukosefu.

c Kwa sababu inatusaidi kuwekeza bora na kutuweka huru kutoka kwa deni

Kuhifadhi ni kinyume cha kuwa na deni. Wakati tunaweuka hifadhi, tunaweuka mapato ya baadaye. Kuwa na hofu ya kadi ya mkopo na kufanya malipo kidogo kidogo! Huu huwa mtego wa kweli kama hatujui jinsi ya kuzitumia. Wachumi wengi husema kwamba njia bora zaidi ya kununua ni kutumia pesa. Tunaweza kupata punguzo tukinunua kwa njia hii, na pia hatupotezi chochote kwa hisa. Tukifanya hifadhi kuwa mazoea, tunapunguza nafasi ya kuingia katika deni na kuimarisha mfano wetu mbele ya wanadamu (Mithali 21:5).

2 . Hifadhi kwa ajili ya sababu nzuri

a Si kwa kupenda utajiri

I Timotheo 6:9-10 inazungumzia majaribu ya mtu ambaye anataka kuwa tajiri, na mwisho wake inadhibitisha, "Maana shina moja la mabaya ya kila namna ni kupenda fedha." Watu wengi, kwa sababu ya kupenda utajiri, huacha kulipa zaka, kulipa malipo ya serikali, na kuwatumia wengine vibaya kwa kutolipa haki. Kwa sababu ya kupenda huku kwa utajiri, wanatanga mbali na imani. Lengo la kuhifadhi halifai kuwa tamaa ya kuwa tajiri, bali kutumia vizuri vile vitu tumepokea kutoka kwa Mungu na katika njia hii, tunamheshimu. Kuweka vile vitu tuko navyo ili tu kuwa tajiri ni namna ya ulafi, na inatuelekeza katika nia ambayo inatutenganisha na Mungu na kututenganisha na kusudi lake katika maisha yetu (Mathayo 6:24).

b. Bila kusahau majukumu yetu

Tukiwa na kitu cha ziada, inakuwa rahisi kuwasaidia wengine walio na hitaji. Katika Wagalatia 6:10, tunatiwa moyo kutenda mema kwa wote, hasa kwa wale wa familia ya imani. Tukiwa na maisha ambayo madeni yanamaliza kila kitu tulicho nacho, hatuna uwezo wa kuwasaidia wengine. Hata hivyo, tukilinda kile tuko nacho na kuhifadhi kwa uangalifu, tunaweza kuwasaidia wengine hasa wale walio nyumbani mwetu.

c. Bila kusahau kilicho muhimu

Katika Luka 12:13-21, tunakutana na fumbo la mtu ambaye, baada ya mavuno mengi, alipanga kujenga ghala ili aweke mavuno yake yote, na roho yake ilitulia wazo hili. Kosa la kwanza ambalo mtu huyu katika fumbo hili alifanya ni kujiwekea kila kitu. Mtu huyu hakumpa Mungu kilicho Chake, na wala hakuwapa wengine yale alipokea. Kosa la pili lilikuwa kwamba baadaye, roho yake ilitulia na kufurahia kwa mema. Sehemu ya pekee ambayo roho zetu zinatafaa kutulia ni kwa Mungu. Furaha yetu huja kutoka Kwake, na wala sio kwa vile vitu tuko navyo, kwa kuwa sisi ni nani kwa Mungu. Mwishowe, vile tulivyo na vyote tulivyo navyo vinatoka kwa Mungu (Yohana 3:27). Mwishowe, mtu huyu alifanya kinyume cha yale Yesu alifundisha katika Mathayo 6:20; alikusanya hazina zote kwake na akasahau kuweka hazina mbinguni (Mathayo 6:33).

3. Ushauri wa matendo wa kuhifadhi

"Kuna viumbe vinne duniani vilivyo vidogo, lakini vina akili nyingi sana: Chungu ni watu wasio na nguvu; lakini hujiwekea chakula wakati wa hari" (Mithali 30:24-25).

Vifuatavyo ni baadhi ushauri wa matendo ambavyo vitasawasaidia kuhifadhi kwa haraka na kwa kiasi unachowenza.

- a Isimamie akanunti yako vizuri. Fanya bajeti ya mapato yako na matumizi ambayo utatumia kwa mwezi au muda utakaolipwa.
- b Baada ya kutoa zake, tenga kando kile umepanga kuhifadhi. Kwanza zaka, kisha, hifadhi.
- c Anza na kitu, hata kama ni kidogo. Hajjalishi kiasi cha pesa; kilicho muhimu ni kuwa na mazaoea ya kuhifadhi.
- d Kuweka hifadhi chini ya mto si chaguo bora. Tunafaa tufungue akaunti ya hifadhi haraka iwezekanavyo; katika hali hii, hatutapoteza kushuka kwa thamani ya pesa na kuiweka mahali palipo huru kutoka kwa majaribu ya kuitumia. Kama mtu hajafikia umri wa kufunga akaunti ya benki, wazazi wake wanawenza kufunga kwa niaba yake.
- e Chukua nafasi ya mapato ya zaida. Mishahara ambayo hatutarajii ama kuitegemea katika bajeti yetu ni hesabu nzuri ya kuhifadhi!

Rejelea/Matumizi

Jibu binafsi na kisha jadili kama kundi ikiwa watu watakubali:

Fikiria juu unavyotumia raslimali, na mabadiliko ambayo utahitaji kufanya kuanzia sasa ili kuhifadhi. Kumbuka, si juu ya wingi, ni juu ya kuwa na mpango thabiti wa kuwekeza na kuhifadhi mapato yako vizuri ili kufanya yale Mungu anataka ufanye nayo.

Kukopeshwa au Kupewa?

Somo la

06

Lengo: Ya kwamba wanafunzi watapewa motisha ya kuangalia hitaji la kuangazia kujitolea kwao kwa makini.

Kukariri: "Na baraka hizi zote zitakujilia na kukupata usikiapo sauti ya Bwana, Mungu wako."

Kumbukumbu la Torati 28:2

Zoezi la Kuanzia

Vifaa: Mkanda wa kupima na sakafu ya kufanya kazi (yaweza kuwa chini au juu ya meza).

Maagizo: Gawa wanafunzi katika vikundi vya watatu au watu zaidi kulindana na idadi ya wanafunzi: jaribu kufanya wasizidi timu nne. Waeleze watajenga mnara na vitu ambavyo wataleta (mkoba, kitabu, saa, kipangalio, chombo cha muziki, sarafu, viatu, n.k.). Wanawenza kukosa kutumia Biblia, waondoe vifaa kutoka sehemu zao, wakope kutoka kwa timu ingine, au wavue mavazi. Wanawenza kuijenga na chochote ambacho wako nacho tayari. Mnara mrefu zaidi utashinda. Wako na dakika tatu! Mwishowe, waulize, "Je, mngependa kukopa kutoka kwa timu ingine au mtumie vifaa kutoka chumba kingine au watu wengine kanisani? Je, mlihisi aje kukosa kukopa kutoka kwa wengine? Kisha, waambie waangazie wazo kwamba haikui rahisi au vyema kukoa vitu.

I. Je, Mkopo ni nini?

Kulingana na Kamusi ya Ocean, mkopo ni "Wajibu amba ni lazima mtu alipe au alipe kitu, au kukamilisha kwa wajibu. Ufafanuzi mzuri namna gani, unaotoka kwa kamusi ya kidunia. Tunapozungumzia madeni ni pamoja na ile deni ya kampuni ya kadi ya mkopo, mkopo wa benki, mikopo kutoka kwa wazazi au marafiki, rehani au kodi.

Kila siku, watu ulimwenguni wanaangazia zaidi kuridhisha mahitaji yao, bila kujali kama kama ni mahitaji ya kila siku au la. Uchuuzi wa bidhaa hutufanya sisi kuwa na wasiwasi ya kumiliki vifaa fulani, na tunavyovitaka zaidi, ndivyo vinakuwa "hitaji". Itaonekana kwamba tunaishi katika ushindani wa mara kwa mara, na wazo la kuwa bora zaidi na kuwa navyo vingi, hututenganisha na kweli za kibibbia na kutusababisha kuwa na deni ili tuwe mbele kana kwamba lilikuwa jambo la kawaida.

Pamoja na deni ya pesa, tunakuwa pia wadeni wa aina ingineya deni. Kwa mfano: Je, ni mara ngapi kwa siku unayasema neno "Nikopeshe..."? Je, mara ngapi kwa wiki? Mara ngapi kwa mwezi? Je, ni mara ngapi unakumbuka kurudisha kitu ambacho umekopa? Kwa kawaida, tunakopeshwa kitu, au tunakopeshwa (penseli, kipande cha karatasi, kitabu, kijitabu, hata kibali), na wakati kinapokelewa, maji yanakuwa "Nina deni lako."

Wakati mtu anauliza kitu, anakuwa mdeni wa kile alichokopa. Kwa sababu hiyo, ukiomba kukopa kitabu kutoka kwa rafiki na kipotee, utafanya nini? Lazima ununue kitabu kipyaa na ukitirudisha kwa sababu ulikiulizia, ulipatikana kwa deni ambayo uliahidi kurudisha kile ulichokopeshwa, ila tu katika hali ambazo deni kutoka kwa benki au sehemu nyingine ambayo inalipishwa hisa. Basi unafaa kurudisha deni yenyeve pamoja na pesa zingine juu yake. Katika Kutoka 22:14, Mungu aliamuru kwamba ikiwa mnyama alikopeshwa na hatimaye kuumizwa au ikafa, ni lazima ilipiwe; hii inaweza pia kutumika kwa kitu kingine chochote ambacho kimeombwa leo. Hii ndio sababu tunastahili kufikiria kabla ya kuomba kitu.

2. Kutimizwa kwa wajibu wetu

Sifa nyingine ya ulimwengu wetu sasa ni wepesi wa mawasiliano na watu katika sehemu zingine. Hii inakuwa rahisi wakati sisi wote tunsema lugha sawa, ingawa maneno mengine hubadilika maana katika sehemu tofauti.

Lakini je maana ya mkopo ilibadilika lini? Hakuna. Ingawa watu wengine walio karibu na sisi hukosea mkopo na zawadi au mchango.

- Mkopo: Kumpa mtu kitu ili wakitumie kwa wakati fulani na kufanya ukombozi wa mkopo huo au kuurudisha vile ulivyopokelewa.
- Zawadi: Kitu alichopewa mtu, bila kubadilishwa na chochote, kitu kama ishara ya upendo au kuzingatia au kwa sababu fulani.

Wale wanaokosea mawazo haya hupata vitu ambavyo walikopeshwa na hawakuvirudisha na hawajioni kama wadeni. Inaonekana kwamba wanatumia neno kukopesha kama njia ya kidiplomasia ya kuomba kitu cha bure. Hata kama kuna uaminifu mwangi katika marafiki, tunafaa kuwa wazi wakati tunachukua mkopo, na tunafaa kuwajibika kwa kurudisha kile tumeazima.

Mahali pesa zinahusika, jambo hili ni la utata. Kuna wakati nimesoma kitabu, "Ikiwa rafiki atakumomba umkopeshe pesa, fikiria kwa makini ni nini utaka kupoteza: rafiki huyo au pesa." Kama rafiki atakuomba umkopeshe pesa, na urafiki wenu ni wa muhimu na unajua hawatarudisha, itakuwa bora kumpa kama zawazi, ingawa kama huwezi kutoa pesa zote wanazotaka, peana kile unaweza.

Biblia inaamuru kwamba mtu atimize kila ameahidi. Kama unadaiwa kitu, ni bora kukilipa, bila kuchelewa, haraka iwezekanavyo, kwa sababu, "Asiye haki hukopa wala halipi, bali mwenye haki hufadhili, hukirimu." (Zaburi 37:21) Katika njia hii, tunaepuka kuhatarisha neno ya Yesu mbele ya ulimwengu ambao unatazama matendo yetu.

3 . Huru au Mtumwa

Mithali 22:7 inasema, "Tajiri humtawala maskini, Naye akopaye ni mtumwa wake akopeshaye." Tunapokuwa na madeni ya kiuchumi, sisi ni watumwa kwa wadeni wetu.

Njia ambayo fedha huwa zinasimamiwa inaweza kutuibia moyo wa amani na uhuru usio na maelewano. Katika Kumbukumbu la Torati 28:1-2,12, inasema kwamba kama watu wangekuwa watiifu kwa Mungu, hawangeweza kukopa kutoka kwa mataifa mengine. Hii ingewaweka huru kutokana na kuwa watumwa wa mataifa yaliyowakopesha.

Hatari ya vijana Wakristo ni kuzoea kuishi kwa kukopa kila mara kutoka kwa wengine, kwa sababu hajajifunza kuishi na kufurahia na kile walicho nacho (Wafilipi 4:12). Njia hii mbaya ya kuishi kwa deni inaweza kuwabadilisha kuwa watumwa maisha yao yote na wanaweza kupoteza marafiki wao. Kwa hivyo, sasa ni wakati wa kufanya maamuzi bora na kujifunza kutokuwa watumwa wa deni. Na ikiwa ni lazima, tupate aina fulani ya deni, tunafaa kuwajibika kwa kuishughulikia kwa kiasi cha muda tuliahidi.

Rejelea/Matumizi

Jibu binafsi na/au kama kikundi na kisha jadili kama kikudni kama watakubali.

Je, unakubali?

Ifuatayo, utapata orodha ya sentensi kumi. Soma kila moja na kujibu kama mnakubali au la kulingana na vile kila mmoja atasema. (Unaweza kutaka kuangalia marejeleo ya kibiblia kwa usaidizi) Kisha, linganisha majibu yako na yale ya kikundi chote na mjadili tofauti yoyote.

Je, unakubali?

1. Kama rafiki atakuuliza umkopeshe pesa, utampoteza huyo rafiki, au pesa.
2. Eliya alikuwa nabii ambaye alitengeneza shoka ilioanguka majini. (2 Wafalme 6:5)
3. Wakati urafiki ni wa kweli, rafiki anaweza kuchukua kutoka kwa mwingine bila kumfahamisha mwenyewe.
4. Tunapoomba mkopo, tunachanganya siku zetu za baadaye. (Kumbukumbu la Torati 15:6)
5. Kama nitaomba kukopesha chombo cha muziki kutoka kwa rafiki na kiharibike, sihitaji kukibalidilisha na kingine kwa vile rafiki yangu anajua kwamba jambo hilo hufanyika. (Kutoka 22:14)
6. Katika Mathayo 5:42, Yesu anafundisha kwamba kama mtu anaomba kukopeshwa kitu na sisi, ni bora umpe tu.
7. Biblia inafundisha kwamba watu wasiolipa madeni yao ni wale wasiomcha Mungu au kuheshimu Jina Lake. (Zaburi 37:21)
8. Kama unalo deni, basi hauko huru. (Mithali 22:7)
9. Katika Nehemia 5:2, tunaona kwamba watu walikuwa wamekopa nafaka kwa sababu ya mahitaji yaliyopita kiasi.
10. Kama Wakristo, tunalo jukumu kubwa katika usimamizi wa vitu vyetu kwa sababu tunajua kwamba kila kitu kinatoka kwa Mungu na ni cha Mungu.

Wasaidie wanafunzi wako kufikiria juu ya kile wamekopa ... hata kama ni vitu vidogo ambavyo vinaweza kuonekana bila umuhimu. Waelekeze watengeneze orodha ilioandikwa na – kama ni sawa – tafuata njia ambayo unaweza kuwasaidi kwenda kurudisha vitu hivyo.

Lengo: Ya kwamba wanafunzi wataweza kuelewa umuhimu wa kutoa, na kutiwa motisha kwa tendo.

Kukariri: “Na Mungu aweza kuwajaza kila neema kwa wingi, ili ninyi, mkiwa na riziki za kila namna siku zote, mpare kuzidi sana katika kila tendo jema.” 2 Wakorintho 9:8

Wale wanaotoa hulala vyema!

“Ilikuwa saa nane asubuhi wakati baba yangu aliniamsha kwa sababu alikuwa amesikia sauti katika ua la nyumba. Tulienda nje na tukapata jirani akiwa na panga mkononi akiwa anakata mmea kutoka kwa mti ambaa ulilisha familia yetu. Hata baada ya hatari ambayo mtu huyo angemuua baba yangu, baba yangu alisema, “Nipe hiyo panga.” Baba yangu alikata baadhi ya mmea na kumpa yule jirani. Kisha akasema, “Kila kitu unachotaka kutoka kwa ua langu, njoo tu kuitia mlangoni na usiombe, chukua tu. Kumbuka kuacha kitu kidogo kwa ajili ya watoto wangu.” Njia ya huruma ambayo baba yangu alishughulikia hali hiyo na huyo mtu ilikuwa njia moja iliyonitia nguvu maisha yangu. Usiku huo, alinifundisha kwamba wale wanaochukua, hula vizuri, bali wale wanaotoa, hulala vyema.” Paul W. Powell

Zoezi la Kuanzia

- Vifaa: Karatasi na penseli
- Maagizo: Wapange wanafunzi katika jozi la wawili, waketi wakiwa wameangaliana, na uwape kila mmoja kipande cha karatasi na penseli. Kisha, uliza kila mmoja aandike mambo matatu ambayo wanaweza kuuliza mwenzao. Hatimaye, waulize wabadilishane karatasi zao na wasome yale waliombwa, na waache wenza wajue kama wanaweza kupeana kila kitu au la. Mwishowe, walete wote pamoja kisha mijadili ni vitu gani vinavyoweza kuwa rahisi kupeana na ni vitu gani vinavyoweza kuwa ngumu kupeana.

Je, utaniruhusu nikuulize una thamani kiasi gani?” mtangazaji alimwuliza mtu tajiri. Alijibu, “dola 400,000.” “Lakini kulingana na ujumbe wangi, unaya mamilioni ya dola,” mtangazaji alijibu. “Hiyo ni kweli” mtu huyo akasema, “lakini uliniuliza mimi ni wa thamani kiasi gani. Ninaamini gharama yangu ni ile ninayokupatia na wala si kile nilichokilimiliki. Mwaka jana nilitoa dola \$400,000 kwa kazi ya msaada na kwa ajili yangu, hiyo ni barometra tu ya thamani yangu ya ukweli.” Kama gharama yako ilikuwa juu ya kutoa kwangu, zaidi ya raslimali yangu, je, thamani yako ya ukweli ni gani?

I. Kanuni ya kutoa

Katika Mathayo 5:42, Yesu anapeana sheria za kuishi pamoja na kushiriki, akiwahimiza watu na kuwa wazi katika kusema, “Akuombaye, mpe, naye atakaye kwako, usimpe kisogo.” Sheria ya Kiyahudi ilikuwa na amri maalum juu ya kutoa, na tunaweza kusoma amri hizo katika Kumbukumbu la Torati 15:7-11. Kwa sababu hiyo, lile Yesu alikuwa anasema alikuwa jambo geni, bali jambo ambalo halikuwa linatekelezwa.

Sheria hiyo iliazungumzia mwaka wa saba (mstari wa 9), kwa sababu kila kipindi cha miaka saba, madeni yalifutwa na yule mtu aliyekuwa mchoyo angekataa kukopesha pesa kwa sababu mwaka wa saba ukifungwa, madeni yote yalisamehewa.

Uchunguzi wa vitu tunavyomiliki unawasababisha watu kwenda mbali na wazo la kutoa walicho nacho. Mara nyingi, watu wanapokuja kwetu kuomba kitu, tunauliza ni cha kazi gani, au wakati mwingine tunashangaa ni cha nini. Wakati mwingine, watu wasiokuwa na makao wanatujia na kutuomba pesa na hatuwapatii kwa sababu tunafikiria kwamba wanataka kuendelea kutumia madawa ya kulevyta, pombe au kitu kingine cha aina hiyo. Lakini hatutafuti kuwasaidia katika njia zingine kwa kuwapa, kwa mfano: chakula, mavazi, nguo vyatu, n.k. Yesu alikuwa akifundisha katika kifungu cha Mathayo kwamba tunahitaji kuwa

wakarimu na wenyе huruma katika roho kwa ajili ya wahitaji. Pengine kama tungeangazia zaidi juu ya hazina ya mbinguni na kuridhika na chakula na mavazi tuliyo nayo, haingelikuwa vigumu kwetu kushiriki.

Kulingana na mtoa maoni wetu Barclay, wanasheria wanazo kanuni ambazo zinatawala kutoa.

1. Mtu asinyimwe chochote.
2. Mtu anastahili kutoa kile kinachohitajika kwa ajili ya kuishi.
3. Matole yanafaa kuwa ya siri, si kwa ajili ya kutambulika.
4. Kutoa ni upendeleo na wajibu.

2 . **Kutoa dhidi ya Upendo**

Katika I Wakorintho 13:3, mtume anaeleza kwamba tendo la kutoa halinifanyi mimi kuwa mwenye huruma au mtu wa upendo; Wakati mwingine mtu hutoa kwa sababu ya huruma au kama si hivyo wengine wataondoka tu. Hivi si vyema! Kifungu kinasema kwamba si jambo la thamani kutoa milki ya mtu yote kama hana upendo. Aina ya kutoa ambayo Paulo anazungumzia si kutoa kwa hisani kwa ajili ya kutoa tu au matoleo ya kupeana tu. Paulo anazungumzia kutoa kwa hisia kubwa, kutoa kwa mapenzi, kwa kuelewa jinsi yule mtu mwingine anavyohisi, kuifanya iwe mtu asijihisi kudhalilishwa na kile anachopokea, bali ajihisi kupendwa.

Kutoa si juu ya vitu vya mwili peke yake, lakini pia kushiriki wokovu mkuu tulio nao. Kuna watu pengine hawana mahitaji ya kimwili au mahitaji mengine, lakini wale wanaohitaji kujaza moyo ulio mtupu na usio na amani. Yesu alipowatuma wanafunzi kumi na mbili, aliwaambia, "Mmepata bure, toeni bure" (Mathayo 10:8). Ukarimu ni kama wimbi linaloinua na kubeba mashua; kila kitu hufaidika kutoka kwake." Kwa Wayahudi, hili halikuwa jambo la kufahamika kwa tamaduni yao, kwa vile wanasheria walijua kwamba walikuwa wamepokea mafundisho bure kutoka kwa Mungu na kwa hivyo walitakiwa kutoa kwa njia hiyo.

3 . **Mungu anapenda mtoaji mwenye furaha**

Katika 2 Wakorintho 9:6-9, tafsiri ya Mungu Anayenena Leo ya Biblia inasema, "Kumbuka haya-apandaye haba atavuna haba. Lakini apandaye kwa ukarimu atavuna kwa ukarimu." (mstari wa 6). "Mnapaswa kila mmoja wenu muamue katika miyo yenu mnataka kutoa kiasi gani. Naye Mungu alitoa bila kusita wala bila kuzingatia msukumo. Kwa Mungu humpenda mtu anayetoa kwa moyo wenyе furaha. Na Mungu atakupa yote unayotaka kwa ukarimu. Hivyo utakuwa na kila kitu unachohitaji wakati wote, na nyingi itabaki ya kushiriki na wengine. Kama vile Maandiko yanasema, "Yeye hutoa kwa ukarimu, huwapa maskini. Wema wake wadumu milele." (mstari wa 9).

Uamuzi wa kutoa kabla ya kupokea huzaa mtazamo mpya wa maisha. Katika maneno ya mtu wa hekima: "Tunapata mema ya maisha yetu kulingana na vile tunavyotoa." Hiyo inaturuhusu kutimiza yale Mungu anatuamrisha tufanya na inatuletea tuzo. "Yeyote atakayemba mmoja wapo wa wadogo hawa kikombe cha maji baridi kwa sababu ni mfuasi wangu, hakika hatakosa kamwe kupta tuzo lake." (Mathayo 10:42)

Wakati tunapata mabadiliko ya kiroho yaliyo ya kweli, si vigumu kutoa. Kazi hii kwa Mungu hutufanya sisi kuwa viumbe vipyä; inatubadilisha kutoa kwa ubinafsi wa kutaka tu kupokea, na kutufanya kuwa watoaji wakarimu wenyе furaha, waliosismika na kuvutiwa na kipawa cha neema na wokovu ambavyo vinapeanwa kwetu na Kristo Yesu. "Hapo nao watajibu, 'Bwana, ni lini tulikuona ukiwa na njaa au kiu, ukiwa mgeni au bila nguo, ukiwa mgonjwa au mfungwa, nasi hatukukuhudumia?' Naye tawajibu, 'Nawaambieni kweli, kila mlipokataa kumtendea mambo haya mmojawapo wa hawa wadogo, mliktaa kunitendea mimi.' Basi hawa watakendwa kwenye adhbu ya milele, lakini wale waadilifu watakwenda kwenye uhai wa milele." (Mathayo 25:44-46)

Rejelea/Matumizi

Lipange darasa katika timu za washirika watatu au wanne na kila timu ichambue vifungu vifuatavyo, wakikumbuka matokeo tunayopata kwa kukosa kutoa na baraka tunazopata kwa kutoa.

- Kumbukumbu la Torati 15:7-11
- 2 Wakorintho 9:6-9

Tengeneza orodha ya vitu vinavyoweza kujumlishwa katika "kikapu cha upendo" (Sukari, kahawa, unga, siagi, biskuti, au kitu ambacho kimeandaliwa kwa ajili yao, n.k.). Chukua muda mwisho wa somo kuwaauliza wanafunzi watie alama juu ya kitu kwenye orodha na walete vyakula Jumapili ifuatayo. Wilki inayofuata weka kasha au kikapu darasa (unaweza kukipamba na urembo iwapo utapenda) ambapo wanafunzi wanaweza kuweka chakula wanachokilete. Kama darasa, peana kikapu hicho kwa familia wanayohitaji mwishoni mwa ibada ya kanisa (inaweza kuwa familia kutoka kwa kanisa au ujirani). Uwe mwangalifu kufanya hivi katika hali ambayo haitasababisha aibu kwa familia unayosaidia.

Lengo: Kwamba wanafunzi wataelewa jukumu tulilo nalo mbele ya Mungu kwa ajili ya mazingira yetu.

Kukariri: “Bwana Mungu akamtwaa huyo mtu, akamweka katika bustani ya Edeni, ailime na kuitunza.” Mwanzo 2:15

Hadithi ya uumbaji inajulikana na vijana wengi, na inatukumbusha kwamba Mungu ni Muumbaji na Mlezi na kwamba Yeye ana haja na sisi na maisha yetu juu ya sayari. Yeye mwenyewe aliumbwa ulimwengu kuwa nyumbani kwetu. Ugumu unatokea wakati kama wanadamu tunasahau jukumu letu la kuheshimu na kulinda mazingira ambayo Mungu ametoa kwa ajili yetu. Mungu ametupa nafasi ya kulinda viumbhe vyake! Anataka kutusaidia kufanya kazi nzuri!

Zoezi la Kuanzia

•Vifaa: Takataka (kasha, chupa zilizo tupu, maganda ya matunda, karatasi, betri, matawi yaliyokauka, n.k.) na begi mbili za plastiki zilizo na rangi tofauti (nyeupe na nyeusi).

•Maagizo: Wasili darasani mapema na urushe takataka ambayo ulileta katika darasa lote, juu ya meza, kwenye viti, n.k. Wanafunzi wakiwasili darasani, wasalimie na kisha uwalize kama wanapenda jinsi darasa linavyofanana leo. Baada ya kusikiliza maoni tofauti, waulize wanaweza kufanya nini ili kusuluhisha tatizo. Waalike waokote takataka, wakiweka ndani ya begi za plastiki: takataka iliyo na uhai kwenye begi nyeupe na takataka isiyo na uhai kwenye begi nyeusi.

Katika mwisho wa zoezi, wape wanafunzi nafasi ya kushiriki jinsi walihisi walipokuwa wakitekeleza zoezi. Wahimize wafikirie juu ya sayari yetu kama darasa ambalo wamesafisha hivi karibuni.

I. Mungu aliunda na kuumba Nchi ya sayari

katika mstari wa kwanza wa Biblia, tunasoma kwamba “Mungu aliumba mbingu na nchi.” Katika sura ya kwanza yote, tunasoma habari ya ajabu jinsi Mungu aliumba kila kiumbe kilicho hai: mimea, wanyama, na hata wanadamu. Fikiria juu ya kazi yenye nguvu na ya ajabu ambayo Mungu alifanya wakati wa uumbaji. Fikiria jinsi ungehisilishi kama ungelikuwa shahidi wa nguvu hizo.

Fikiria jinsi Mungu “alinena” na kukatokea miti ya matunda na miti ya msindao, maua, nyazi, na vile vile kila aina ya mnyama: ndege wa angani, wanyama wanaoishi mwituni, jangwani, wanyama wa nyumbani, kama paka na mbwa, hata bakteria. Aina nyingi za ajabu! Wakati tunaacha kusoma juu ya sayari ambayo Mungu ametupatia ili tuishi ndani yake na kuilinda, tunatambua kwamba ni mahali pa ajabu na kwamba imeundwa na ulinzi mkuu, ladha, na usahihi.

Waambie wanafunzi wasome mistari ya 10, 18, 21, 25 na hasa mstari wa 31 za sura ya kwanza ya Mwanzo, kisha uwalize, “Je ni nini imerudiwa katika kila mistari hii?” Tunasome kwamba Mungu aliona kila kitu alichokifanya kilikuwa kizuri. Mwanzo 1:31 inasema hivi, “Mungu akaona kila kitu alichokifanya kuwa ni chema kabisa.” Hiyo ni kusema, Mungu hakuunda tu na kuumba sayari yetu, bali Alifanya pia kazi njema. Nchi ya Sayari ni ya ajabu! Katika hali hiyo ambayo tunapenda wengine waheshimu vitu tunavyouumba au vilivyo yetu, Mungu anatuagize tuiinde sayari aliyouumba. Tunapokuwa na hisia kwamba Mungu ni muumbaji wa sayari, tunakuwa na uwezo wa kuwa na mtazamo mwema utakaotusaidia kuheshimu uumbaji wake.

2 Mungu alichagua wanadamu kuilinda Nchi ya Sayari

Anzisha zoezi lifuatelo na uwalize waandike majibu yao kwenye kipande cha karatasi:

•Fikiria juu ya mtu unayemdhania kuwajibika. Je, ni nini kinachomfanya mtu huyo kuwajibika?

•Fikiria juu ya mtu unayemdhania kuwa hawajibiki? Je, ni nini kinachomfanya mtu huyo kutowajibika?

•Fikiria juu ya mtu anayejali mali yake. Je, ni tabia gani kuhusu huyo mtu zinazokufanya uamini kwamba yeze ni mtu mzuri katika kulinda mali yao na ya wale wengine?

•Mwishowe, waambie washiriki majibu katika kikundi. Wasaidie wafikirie jinsi Mungu aliwaza kwamba tunaweza kuwajibika, na kwa sababu hiyo Alitupa ulimwengu tuusimamie. Lakini, je, tunaweza kuitikaje kwa ombi hilo kutoka kwa Mungu?

Katika Mwanzo 1:28-31, tunasoma kwamba Mungu, kwa ajili ya upendo wake kwa watu, alituona sisi kuwajibika

ya kutosha kulinda uumbaji wake na kuutumia vizuri. Aliweka mimea na wanyama tuvitumie katika kutupa chakula. Mimea si ya chakula peke yake, bali pia inatupatia kivuli, mbao kwa ajili ya kujenga nyumba. Wanyama pia wanasaidia kwa kazi ya viwanja na usafiri, na wanyama wa nyumbani hushirikiana na sisi.

Kutegemeana kwa wanadamu na mazingira tunayoishi kunadhihirishwa wazi katika Mwanzo 2:15. Katika mstari huu, Mungu anawaagiza wanadamu kufanya kazi kwenye Nchi, ambapo ni kusema kwamba waifanyie kazi na kupanda ili izae matunda. Mwishowe, Mungu pia anawaambia watu “waitunze” Nchi.

Ni vizuri kujua na kutumaini kwamba Mungu hukutana na mahitaji yetu. Uumbaji wenyewe ni ushuhuda wa ukuu wa nguvu za Mungu na upendo wake, kama vile tulivoona katika sehemu ya hapo awali ya somo hili. Kwa kujua kwamba Mungu aliumba nchi na kutupatia tuifurahie, majibu yetu katika kushukuru yanafaa kuwa kile wakati kuilinda Nchi na kulinda viumbe vinayyoishi kwenye nchi. Kama Wakristo, tabia zetu zinafaa kuwa mifano kwa kila mtu. Hatukuumbwa tu na Mungu, bali ametupa misheni maalum ya kulinda viumbe vyake.

3. Mungu ataikomboa Nchi ya sayari

Uharibifu wa viumbe ambaeo mwanadamu amesababisha si bahati mbaya ...ni matokeo ya dhambi. Kwa vile Adamu na Hawa walimuasi Mungu katika bustani la Edeni, dhambi miyoni mwa wanadamu imesababisha watu kuishi mbali na Mungu na kukosa kutekeleza jukumu walilopewa na Mungu la kulinda mazingira (Mwanzo 3:7-21).

Mwishowe, katika Warumi 8:20-22, tunasoma kwamba si sisi tu kama wanadamu, bali uumbaji wenyewe unateseka na kusubiri kwa matarajio makuu kuja kwa mara ya pili kwa Yesu. Hii ni kwa sababu, hata kama Mungu ametupa nafasi ya kulinda uumbaji wake, uumbaji huu unahitaji Mungu aje kwa nguvu Yake na kurejesha kile kilichoharibiwa. Hadi Kristo atakaporudi, sisi kama Wakristo, kwa kuwa tumewekwa huru kutoka kwa dhambi zetu na kurejeshwa kwa uhusiano mpya na Muumba, tunafaa kuwa wa kwanza kuwajibika kwa uumbaji Wake na kuwatia wengine moyo kufanya vivyo hivyo.

Uamuzi wetu wa kukamilisha au kutokamilisha majukumu yetu huleta matokeo. Tusipoilinda Nchi kama inavyotupasa, kunakuwa na matokeo ambapo mimea, wanyama, hali ya anga, na hata sisi wenyewe katika afya ya mwili, akili na kiroho tutateseka.

Wakati ambapo tuko kwenye Nchi ya sayari, tunalo jukumu la kulinda viumbe vya Mungu, na tunastahili kufanya kazi yetu kwa bidii. Si hayo tu, bali kuendeleza ulinzi kwa mazingira ni njia mzuri ya kuzungumza na marafiki juu ya Kristo, tumaini, na kurudi kwake kwa mara ya pili, na kwamba wale walookoka watakuwa na uwezo wa kufurahia mazingira yaliyorejeshwa.

Baadhi ya vitu ambayo tunaweza kufanya ni kuwa waangalifu juu ya matumizi yetu ya maji, matumizi ya plastiki na vifaa vingine vya kutupwa iwezekanavyo, tuangalie uzalishaji wa nyasi haribifu katika mtindo wa usafiri au matumizi ya usafiri wa umma, tulinde miti, tuheshimu makazi ya wanyama tofauti, na mwhishowe, tutoe muda wetu na pesa kwa mashirika ambayo lengo lao ni kulinda sayari yetu.

Licha ya bidii yote tuyoweza kufanya, kuna uharibifu mwangi sana ambaeo tayari umefanyika na ambayo sisi wenyewe hatuwezi kurejesha. Tumaini kwamba mstari huu katika Warumi inatupa ni kwamba Mungu bado ana haja na uumbaji wake.

Kwa wakati huu, kuna mambo ambayo tunaweza kufanya ili uharibifu usiendelee.

Je, ni mambo gani? Waruhusu wanafunzi washiriki njia mwafaka ambazo wanaweza kuchangia katika kulinda mazingira. Kwa mfano: matumizi kiasi ya chupa za plastiki (plastiki huchukua miaka

kuharibiwa katika muundo wa asili), usitumie sahani za karatasi, vikombe, au vifaa vya fedha, usinunue chupa za maji bali beba chombo cha maji yako, n.k

Rejelea/Matumizi

Peke yako na/au kama kikundi, toa maeleo ya maneno/sentensi zifuatazo:

- Kulinda, kushukuru, kutunza, kufanikiwa, kuheshimu, kubariki, na kufanya.
- Jadili kama darasa uwezekano kwamba unaweza kusaidia kulinda mazingira katika jamii yako.

Chukua muda na uwasaide wanafunzi kujitoa kwa Mungu ili kubadilisha tabia zao za maisha na kusaidia kulinda mazingira.

Lengo: Kwamba wanafunzi wataweza kuelewa umuhimu wa usimamizi mzuri wa mali ya uchumi na kuunda bajeti ya fedha.

Kukariri: "Basi, kadhalika kila mmoja wenu asiyeacha vyote alivyo navyo, hawezi kuwa mwanafunzi wangu. Luka 14:33

Zoezi la Kuanzia

- Vifaa: mfuko mweusi, biskuti na tambi.
- Maagizo: Weka vifaa ndani ya mfuko mweuzi au kasha ili hakuna anayeweza kutazama ndani. Unda vikundi viwili. Kisha, eleza kwamba ni lazima wajenge mnara wakitumia vifaa hiyo walivyopewa. Vikundi vikishaundwa, kipe kikundi kimoja tambi na kikundi kingine ukipe biskuti. Kisha wape muda wa kutosha wa kuunda mnara. Muda uliopeanwa ukishakwisha, waulize maswali yafuatayo:
  - Je, mlitarajia nini mlipoona mfuko/kasha?
  - Je, mliflikiria nini mlipoona vifaa vyenu?
  - Je, ni muda gani mliotumia kupanga jinsi ya kujenga mnara na kuchambua kama vifaa vitatosha?
  - Je, ni wangapi walikuwa raslimali bila kufikiria kuhusu kuitumia baadaye?
  - Je, ni wangapi mliacha vifaa vianguke chini na wala hamkuvishughulikia?

Angazia pamoja nao na uwaeleze umuhimu wa kuaja ni vafaa gani mtu anafanya navyo kazi kabla ya kupanga jambo, na umuhimu wa kutunza raslimali walizo nazo.

Kuwa mwanafunzi wa Yesu, tunafaa kujifunza kuhusu vipengele muhimu. Kulingana na Neno, Yesu anatufundisha umuhimu wa kupanga, kufanya bajeti, na kufikiria kuhusu fedha zetu. Tunafahamu ukweli kwamba tunapokea baraka za kiroho na za mali kutoka kwa Mungu. Mungu hutumia njia tofauti kwetu kupokea vyote tunavyohitaji katika maisha.

Tunaisha katika ulimwengu unaotawaliwa na matumizi. Wengi wa watu hutumia au wanatamani kutumia zaidi kuliko vile wanavyopokea au kupata. Zaidi, matangazo mara nydingi yanawaeleza watu kubadilisha mavazi yao, viatu, vifaa, vyombo, magari, n.k. Mitindo hupita haraka na hakuna mtu anayetaka kuachwa nyumba. Hii husababisha mtu kutumia pesa kwa mambo yasiyofaa bila kufikiria ni matumizi gani bora ya pesa waliyo nayo.

I. Usimamizi mzuri wa mali

Katika Luka 14:25-33, Yesu anafundisha juu ya vipengele vya kumfuata au gharama ya kumfuata. Yesu alikuwa njiani kuelekea Yerusalem na alijua kwamba msalaba ulikuwa unamsubiri. Mstari wa 25 unasoma, "Makutano mengi walipokuwa wakifuatana naye, aligeuka, akawaambia..." Watu hawa walikuwa pengine wanamuata kwa sababu walifikiria alikuwa anaenda kutawala. Kwa sababu hiyo, Yesu alisema nao kwa njia wazi iliyowezekana. Alijua kwamba yaliyomsubiri yeche ya kuhusu magumu, na ni upendo wake tu kwa Mungu na wanadamu ndio ungekamilisha. Ni ajabu kwamba katika mstari wa 26, Yesu anazungumzia swali: Je, ni nini ambacho wale waliotaka kuwa wanafunzi wake walistahili kuchukia? "Kama mtu akija kwangu naye hamchukii baba yake, na mama yake, na mke wake, na wanawe, na ndugu zake waume na wake-naam, na hata nafsi yake mwenyewe, hawezi kuwa mwanafunzi wangu."

Kile Yesu alikuwa anafundisha ni kwamba hakuna upendo wa dunia unaoweza kulinganishwa na upendo ambao tunastahili kuwa nao kwa Mungu. Katika mstari wa 28, Yesu aliuliza swali ambalo yeche mwenyewe alijibu. Tafsiri ya sasa ya Biblia inasema hivi: "Maana ni nani katika ninyi, kama akitaka kujenga mnara, asiyeketi kwanza na kuhesabu gharama, kwamba anavyo vya kuumalizia?"

Kwa Yesu, ilikuwa muhimu kujua jinsi ya kusimamia pesa, na sehemu moja ya usimamizi mzuri ni kupanga na kuwa na bajeti. Kupanga inamaanisha jinsi ya kufanya vitu na ni kwa muda gani. Kuwa na bajeti ni kufanya hesabu ya kiasi itakachogharimu kutekeleza kile kinachotamaniwa.

Yesu alifundisha umuhimu wa kupanga na kuwa na bajeti kwa kila jambo ambalo mtu anafanya ili kila kitu kiwe sawa na hivyo watu hawatadhishaki. Ingawa yesu alikuwa anazungumzia juu ya kufanya hesabu ya gharama ya kumfuata, mfano huo unaonyesha kwamba watu wanaofikiria hufanya hesabu ya kile wanachotaka kutekeleza.

Pengine wakati huu ambao bado ungali kijana, na hupata pesa ya kutosha, au unategemea pesa ambazo wazazi

wanakupatia ili kuweza kwenda shule. Hata hivyo, ni muhimu hata na hiyo pesa kujifunza kusimamia vya kutosha. Je, umeweza kujuliza, "Ni pesa ngapi huwa napokea kila mwezi kutoka kwa wazazi wangu au kazi, na ni ngapi ninatumia?"

2. Mungu ni kwanza katika usimamizi wa mali yangu

Moja ya siri za mpangilio mzuri au bajeti nzuri ni kuelewa kwamba kila kitu kinatoka kwa Mungu. Kwa sababu hii, ni muhimu kumweka Mungu katika nafasi ya kwanza unapopanga bajeti, na kumpa sehemu yake yote-kiasi cha asilimia 10 ya mapato yako, bila kuwa na wasiwasi kama tunapokea kiasi kikubwa au kidogo, na bila kusahau sadaka. Mungu anasema katika Malaki 3:10, "Leteni zaka kamili ghalani, ili kiwemo chakula katika nyumba yangu. Mkanijaribu kwa njia hiyo, asema Bwana wa Majeshi; mijue kama sitawafungulia madirisha ya mbinguni, na kuwamwagieni baraka, hata isiwepo nafasi ya kutosha, au la." Mungu akipewa kilicho chake, atatumwagia baraka nyingi maishani mwetu. Baraka hizi hazitakuwa pesa tu; Mungu hutupa baraka anapotupa kazi, afya, marafiki, n.k. Hivyo, wakati unapanga bajeti, jambo la kwanza la kuandikwa linafaa kuwa zaka, hata kama ni kidogo. Kama vijana watajifunza katika umri wa chini kutenga kando sehemu ya zaka ya Bwana, haitakuwa vigumu kutoka kwake kufanya hivyo wakati watapata kiasi kikubwa cha pesa. Zaka haitasahaaulika!

3. Mazoezi rahisi ya matumizi ya mali

Katika Mathayo 14:13-21, tunasoma hesabu ya kulishwa kwa watu elfu tano. Mstari wa 20 unasoma, "Wakala wote wakashiba, wakayatoa masazo ya vipande vya mikate, vikapu kumi na viwili vimejaa." Tunaona hapa kwamba hakuna kitu kilichotumika vibaya, au kilipeanwa tena, au mabaki yalisahaulika sakafuni, bali wanafunzi walikusanya mabaki, wakiweka thamani kwa chakula. Je, umewaza juu ya maelezo haya? Jambo hilo hilo lilitendeka wakati wa kulishwa kwa watu elfu 4,000 katika Mathayo 15:32-39.

Yesu anatufundisha kwamba baada ya kupeana chakula na kutimiza mahitaji ya kawaida, ni muhimu kuihifadhi mabaki bila kuyatumia vibaya au kula kupita kiasi.

Hii inatufunza kwamba wakati wote tunapopokea mshahara au tunapewa pesa za matumizi, tunafaa kushughulikia mahitaji ya kawaida na iwapo kuna mabaki, yanapaswa kulindwa. Katika somo la hesabu, hii inaitwa usawa na mtu anautegemea hadi atakapopokea pesa tena.

Ni muhimu kwamba kuwa mwanafunzi mzuri wa Yesu, tunastahili kuwajibika hata na fedha zetu. Tumwuombe Mungu, tukiumombwa atusaidia kutambua ni vitu gani vya maana, na kutumia vizuri baraka anazotupatia.

Rejelea/Matumizi

Watie changamoto wanafunzi waanze kuunda bajeti, hata kama hawa mapato ya kila siku. Hapa kuna mfano wa bajeti. Kila mwanafunzi awe na bajeti yake, akitumia herufi kutoka kwa kazi zao wenyewe, au waanze na herufi ambayo umewapa.

Mfano:

Mapato	\$100	Nyumba na Huduma	\$30
Zaka (10%)	\$10	Deni	\$5
Hifadhi (kiasi cha 10%)	\$10	Chakula	\$15
<hr/>		Gari/mafuta/usafiri	\$10
Mapata ya Kutumia	\$80	Mavazi	\$5
		Starehe	\$5
		<u>Simu</u>	<u>\$5</u>
		Hesabu ya matumizi	\$80

Lengo: Kwamba wanafunzi wataelewa umuhimu wa teknolojia, faida na hatazi zake.

Kukairiri: "Maana hekima ni bora kuliko marijani, wala vyote vinavyotamanika havilingani nayo."

Mithali 8:11

Zoezi la Kuanzia

- Maagizo: Kila mwanafunzi abaki katika hali ya kimya na kunyamaza, bila kuongea, kupiga binja, kuimba, kucheka, kulia, kupiga kelele na mwili wao, kujibu simu za mkononi, kutuma ujumbe, au kitu kingine chochote kwa dakika mbili. Yaani wakimye kabisa.

Wakati huu, tazama tabia ya kila mwanafunzi. Kumbuka kwamba wengine hawataweza kunyamaza.

Utakapokamilisha, waulize jinsi walivyohisi.

Kisha, waeleze kwamba tuko katika kipindi cha teknolojia, ambapo kila kitu kina sauti, rangi, kelele, mwanga, au mwendo. Kama si hiyo, haina starehe, haipendezi, na haivutii. Kulingana na uchambuzi, kizazi hiki kina uwezo wa kufanya mambo kadha kwa wakati mmoja. Wanazungumza kwenye simu wakitazama televisheni, wakisikiliza muziki, wakituma kamera za kidijitali, na kucheza na wanyama wanaowapenda, vyote kwa wakati mmoja. Na bado wako na uwezo wa kusikiliza wakati unasema nao wakati huo. Hili ni jambo ambalo vizazi vya zamani haviwezi kuthibiti.

Biblia inatufundisha kwamba kila kitu kiliumbwu na Mungu na ni Chake, na teknolojia haijatengwa kutoka kwa ukweli huu. Kwa muda fulani, kanisa ilikua inatumia teknolojia kidogo kwa vile iligharimu na ilikuwa vigumu kuifikia. Hata hiyo, katika kipindi hiki, gharama yake inapatikana kwa urahisi na kuna raslimali tofauti za kutumia kwa kufundisha, kuhubiri, kuabudu, n.k. Kwa kawaida, teknolojia ni chombo. Mungu aliumba vitu vyote, na aliweka kila kitu katika mikono yetu, ili vitumike kutimiza utume wake. Tatizo ni kwamba watu wengi hutumia vitu hivi vibaya na kwa nia ya kuharibu. Kwa sababu hii, Wakristo wengi leo huogopa matumizi yake katika liturujia ya Kikristo. Ukweli ni kwamba tunaweza kutumia kikamilifu kwa nia nzuri, tukifahamu umuhimu Muumbaji aliweka kwetu.

I. Faida za Teknolojia

Matumizi ya simu janja, kompyuta na Mtando yameibua aina kubwa na mawasiliano ambayo vijana wanaweza kujieleza kwa njia ya kuwasiliana kuititia vifaa vya mtando. Matumizi ya teknolojia ni ya upendo, iwe nzuri au mbaya katika aina yake; jambo la muhimu ni vile yanavyotumika.

- I. Je, vifungu vifuatavyo vinasema nini juu ya matumizi ya teknolojia? Wafilipi 4:8; I Wakorintho 6:12; 10:23
- II. Je, tunaweza kutumia teknolojia kwa njia gani kwa faida zetu?

Kama Wakristo, hatufai kupotesa msingi wetu unaopatikana katika kulisoma Neno la Mungu na maombi, na tunafaa kukariri juu ya yale yote yanayotusaidia kukua katika imani yetu.

2. Hatari katika matumizi ya teknolojia

Teknolojia ni chombo, na kwa kila kitu kilichoumbwa, Mungu aliiweka mikononi mwetu na tunastahili kuitumia vizuri. Hii ni nia maradufu. Inaweza kutumiwa kwa faida, kama vile kupeperusha mawasiliano kwa haraka, kwa uadilifu na kiuchumi; lakini inaweza pia kutumiwa vibaya, kwa mambo kama vile picha mbovu za kimpenzi, uchokoz, n.k.

Zifuatazo ni baadhi ya hatari ambazo vijana wanaweza kuanguka ndani kwa kutumia teknolojia vibaya.

a. Teknolojia inaweza kuwa kama madawa ya kulevy

Inavyotumiwa zaidi ndivyo inavyolewesha zaidi, na hii inaweza kuondoa umakini wetu kiasi au wote kutoka kwa kile Mungu anataka juu ya maisha yako na yale wazazi wako wanataka juu yako.

b. Teknolojia inaweza kuathiri mawazo

Jicho la mwanadamu halishibishi rahisi; mwandishi wa Mithali anasema. "Kuzimu na Uharibifu havishibi, wala macho ya wanadamu hayashibi." (Mithali 27:20) Kwa kuzingatia haya, kwenye mtando kuna muundo wa muungano kati ya tovuti tofauti. Hivyo, wakati moja imefunguliwa ambao iko na mambo wazi ya ngono, wakati

vijana wanajaribu kuifunga, hakika kurasa tatu au nne zinajifungua. Na wanapozidi kuziangalia, ndivyo wanashikwa na shauku ya kutaka kuziona zaidi. Ni si haya tu, bali wanaanza pia kutafuta ujuzi wa nguvu unaoelekeza kwa matumizi mabaya ya miili na akili zao.

c. Teknolojia pia huleta matokeo ya mwili

Kulingana na ustadi uliofanywa, vizazi nya sasa vinaugua magonjwa mbali mbali ambayo hapo awali yalipatikana tu na wazee. Baadhi ya magonjwa haya ni kuzorota kwa macho kwa sababu ya kuyaweka macho zaidi kwenye skrini, maumivu makali ya kichwa, uziwi unaosababishwa na sauti kubwa ya muziki na matumizi ya vipokea sauti nya kuvalaa masikioni, matatizo ya mkono kwa sababu ya matumizi ya panya ya kompyuta na kichapishi, matatizo ya mgongo kwa sababu ya kuketi kwa muda mrefu, matendo ya kinyume, kama vile kuwajibu wazazi kwa njia isiyofaa kwa wazazi, nk..

d. Teknolojia hutoa habari za siri

Inaweza kuonekana katika habari kwamba vyombo nya mtandao vimetumiwa kukusanya habari juu ya watu, kama vile sehemu wanayosafiri, zawadi wanazopokea, kile wanachonuna magari wanayotumia na aina nyininge za habari, ambazo zinatumika kwa utambulizi wa wezi, utekaji nyara na usaliti. Kwa sababu hii, ni muhimu kuwaomba vijana wawe na busara kwa habari wanazoweka mtandaoni kwa vile, "Samaki hufa kwa mdomo wake mwenyewe."

e. Teknolojia husababisha hitaji la matumizi

Tunaishi katika ulimwengu ambao teknolojia inafanywa upya siku baada ya siku. Hii inasababisha vijana kila siku kutaka kutumia pesa zaidi kwa kununua hizi bidhaa, ambapo inasababisha matatizo mazito kwa fedha za jamii. Waembrania 13:5 sinatueleza: "Msive na tabia ya kupenda fedha, mwe radhi na vitu mlivyo navyo, kwa kuwa Mungu asema, 'Sitapungukia kabisa, wala sitakuacha kabisa.'" Hata hivyo, teknolojia ni moja ya silaha ambazo adui anatumia kutupotosha kutoka kwa njia inayofaa.

3. Jinsi ya kutumia teknolojia kwa hekima kutoka kwa Mungu

Kwa hivyo, tunaweza kujifunza kwamba:

- a. Mungu alituumba kwa mawazo ya ubunifu. Mungu ameweka hekima ndani ya mwandamu ili awe na ubunifu kwa wema wake, kwa wema wa uwanadamu, kwa ajili ya kazi yake (Kutoka 28:3; 31:3, 6).
- b. Mungu alitufanya kuwa wasimamizi wazuri wa mali na vyombo. Kama Mungu ametumpa uhuru wa kutumia teknolojia, basi tuitumie kwa matumizi mema ndani ya mapenzi yake.
- c. Tunastahili kumtukuza Mungu na vyote tulivyo navyo. Matumizi ya teknolojia yanafaa kuwa katika hali ambayo ni ya kuwajibika na yenye afya, kwa vile pia ni sehemu ya maisha yetu, na vile tunavyojua, tunapaswa kumtukuza Mungu na vyote tunavyofanya, kama vile mtume anavyotueleza katika I Petro 4:11. Chochote tunachofanya wazi au katika siri hakifai kumkosea Mungu heshima (2 Wathesalonike 1:12).
- d. Mungu anatuchukua kuwa na uwezo wa kutumia teknolojia. Wao si wa ulimwengu, kama mimi nisivyo wa ulimwengu (Yohana 17:16). Hakikisho hili linathibitisha kwetu kwamba tunaweza na ni vizuri tutumie kile ambacho kiko, lakini kila wakati kwa malengo ya uaminifu. Zaidi, tunapaswa kuwa na utawala juu ya matumizi yake. Kwa mtirirko huo, Biblia inatueleza kwamba "Kwa kila jambo kuna majira yake, na wakati kwa kila kusudi chini ya mbingu" (Mhubiri 3:1).

Rejelea/Matumizi

Wagawe wanafunzi katika vikundi viwili. Kila kikundi kiandike chini mifano 10 vile wanaweza kutumia teknolojia kuwafanya wengine uinjilisti na uanafunzi, kisha waeleze hoja zao. Wanaweza kutumia filamu, muziki, vipindi nya televisheni, ujumbe, vifaa nya mitandao, nk. Jadili majibu kama kikundi.

Pia kama kikundi jadili:

- Je, ni hatari gani au matatizo vijana wanapata katika matumizi yao ya kila siku ya teknolojia?
- Je, utatumiae Wafilipi 4:8 katika maisha yako binafsi, kuhusu utumiaji mzuri wa teknolojia?

Wiki hii kila mtu aweke shajara ya elektroniki ya mazoezi wanayofanya. Waongoze katika njia ambayo wanaweza kufanya hivi na uwaombe wajitoe kwa Mungu kuwa waaminifu na waangalifu katika kurekodi mazoezi.

Lengo: Kwamba wanafunzi watajua ustadi wa maadili ni nini na kile Biblia inasema juu yake.

Kukariri: “Mungu akawaambia, “Zaeni, mkaongezeke, mkaijaze nchi, na kuitiisha; mkatawale samakai wa barahini, na ndege wa angani, na kila kiumbe chenza uhai kiendacho juu ya nchi.”

Kuwaanzisha somo, ni vyema kufafanua maneno yafuatayo:

- Kuza: kuhusu mmea: kuzaa tunda. Kuhusu kitu: kuvuna matokeo
- Watifiu: Kushinda.

Zoezi la Kuanzia

- Maagizo: Peana karatasi na penseli kwa wanafunzi. Wataombwa kumwandikia Mungu barua ambayo watafaa kumwambia jinsi walivyowatendea wanyama na mimea maisha yao yote. Wakati wamekamilisha, wanafunzi wengine wataombwa kushiriki barua zao na darasa. Mwalimu anaweza kuchukua barua yake aliyoiandika katika wiki awasomee wanafunzi.

Ustadi wa kimaadili unahusika na shida fulani, yote ndani ya uwanja wa matibabu, hali kadhalika kumaanisha viwanja vya kisiasa na kijamii: msaada wa miundi ya usafi na ugawaji wa mali, uhusiano kati ya utalaamu wa afya na mtu mgonjwa, masomo ya matibabu ya kabla ya kujifungua, uavyaji mimba, uhandisi wa kimaumbile, euginiki, kifo cha kukatiza uhai kwa huruma, kupandikiza, majaribio kwa wanadamu, n.k.

I. Upeo wa Ustadi wa Kimaadili

Kunayo mashirika ambayo yanajaribu kuhalalisha uavyaji mimba, kifo cya kukatiza uhai kwa huruma, There exist organizations that try to legalize abortion, euthanasia, kiumbe kinachozaliwa bila tendo la kujamiihana, na udanganyifu mwagine wa maisha. Ni kwa sababu hii kwamba kama Wakristo hatufai tu kuelezewa juu ya vichwa hivi, bali pia tujue msimamo wetu ni upi kama watoto wa Mungu tunaotafuta mapenzi yake.

Katika sura mbili za kwanza za kitabu cha Mwanzo, tunaambiwa juu ya Mungu akiumba mbingu na Nchi. Tunaweza kusoma vile Mungu alitunza kila maelezo ya uumbaji Wake na kumpa mwanadamu jukumu nzuri sana la kuchunga uumbaji wake. La kusikitisha, wanadamu kila wakati hawajafanya kazi yao vizuri. Aina nyingi za wanyama na mimea imo hatarini au kutoweka.

Katika hali hiyo, mwanadamu sasa mara nyingi hutamani kuwa muumbaji, bila kutambua kwamba anayepеana uhai ni Mungu peke yake. Leo mama “anaamua” kama mtoto wake atazaliwa au la, na katika mataifa mengi, hawafichi tena kwa vile ni halali kuavya mbima. Zaidi, inachukuliwa kuwa haki ya mwanamke, bila kujali haki za kiumbe au baba. Kwa upande mwagine, wataalamu wengine wa afya wanatengeneza viumbe vya udanganyifu ili watot wazaliwe na sifa fulani za kimwili (rangi ya macho, nywele, n.k.) ni kana kwamba viumbe vya Mungu vinahitaji “kuimarishwa” na mwanadamu.

2. Usta wa Kimaadili na mwanadamu

Mungu alituomba tulinde uumbaji wake, si kwa sababu hangeweza kufanya hivyo, lakini kama ishara ya tumaini lake kwetu, kwa vile aliamini kwamba tunaweza kufanya hivyo. Wakati Yesu alikuwa Duniani akikamilisha utumwe wake, alionyesha kujali kwa uhai wa watu; kwa kweli, kunazo hadithi nyingi zinazosemwa kuhusu jinsi alichukua muda wake kuwaponya wagonjwa.

Maisha ni ya thamani kivyake na takatifu. Mkristo anaelewa kwamba uhai ni zawadi, kwa sababu anajua kwamba ni uumbaji wa Mungu. Maisha yako na maisha ya wengine si chombo cha siri bali ni deni kutoka kwa Mungu. Katika Ukristo, uhai duniani ni kujitoa mara kwa mara kwa Bwana. Mungu anatutaka tuwe na “uhai na tuwe nao kamili” (Yohana 10:10b).

3. Vipengele vya Kanuni kuhusu Ustadi wa Kimaadili

Kuavya mimba

Chaguo lilitoruhusiwa – Mkao wa uhuru wa “kuavya mimba” ambao unapeana haki zote kwa mwanamke kwa mwili wake, pamoja na ule wa watoto ambao hawajazaliwa.

Chaguo la kawaida mkao “wa uhai”, ambao mara nyingi kimaadili unakataa kuavya mimba na kuhurusu tu katika hali ya karibu ya hatari kwa mama. Inapeana haki za uadilifu kwa kijusi, kama mtu, kutoka kubuni. Chaguo la muktadha – linakubali thamani za maadili ya kijusi, lakini hali zinazoangazia na hali zinazotosheleza ambazo zinaweza kuhalalisha uavyaji mimba (kwa mfano (e.g. uchupa wa jamii ya karibu, kunajisiwa, ulemavu wa maumbile ya mama au mtoto n.k.

Wagalatia 1:15 inasoma, “Lakini Mungu aliyenitenga tangu tumboni mwa mama yangu, akaniita kwa neema yake...” na Yeremia 1:4-5 inasema, “Neno la Bwana lilinija, kusema, ‘Kabla sijakuumba katika tumo nalikujua, na kabla hujatoka tumboni, nalikutakasa, nimekuweka kuwa nabii wa mataifa,’” Mungu anatutambua kama watoto kutoka wakati tuko tumboni mwa mama zetu. Uzao wa msaada na euginiki

- Kupandikiza kwa bandia ni matumizi ya njia kando na ile ya kiasili ya kupandikizia mwanamke shahawa ili kurutubisha yai na kuwa na mimba. Inaweza kufanywa kuititia kwa mume au kwa msaidizi.
- Utungishaji mimba kwenye chupa. Kurutubisha kwa yao nje ya mwili wa kike katika mazingira yaliyoosimamiwa ya bandia.
- Uhamisho wa shahawa kwenye mirija ya over.
- Uzazi mbadala (mama kuchukua mimba). Njia mbili ni:
  - Katika ujauzito – Uzazi mbadala hupeana nyumba ya mtoto peke yake.
  - Uzazi moja mbadala – Njia ya mbadala hupeana mayai na nyumba ya mtoto. Eujiniki au “uzao mzuri” ni
  - Eugenics or “good birth” ni upendeleo ambao vijusi vinafaa kuishi na ule ambao havifai kuishi.

Inaambatana kwa karibu na uzazi wa kusaidiwa.

Kama tuko katika mikono ya Mungu, Yeye anatawala vitu vyote. Tunastahili kukaa ndani Yake ili kufanya kazi na kusubiri mapenzi yake.

Kifo cha Huruma

Inamaanisha “kifo kizuri” au “kifo cha upole” bila uchungu. Kinaweza kuwa cha hiari au kisocho cha hiari, inategemea ambalo mgonjwa anatekeleza. Kunazo aina tofauti na mgawanyo wa kifo cha huruma.

- Kauli ya komyakimya – Daktari anaamua kutotibu ugonjwa wa pili wa mgonjwa anayekaribia kufa.
- Kauli ya komyakimya isiyo yote – Daktari anaondoa matibabu yote-ya kliniki, chakula, n.k, ya mgonjwa aliyezimia.
- Nusu-kazi – Daktari anaondoa mashine ya mgonjwa ya kupumua katika hali ya mimea (kifo cha ubonfo)
- Kwa bahati mbaya au “athari mbili” – Wakati mihadarati inapeanwa kama kituliza uchungu kwa mgonjwa anayezimia na matokeo yanapunguza uwezo wa kupumua, kwa hatua ya kifo.
- Kujitia kitanzi – Wakati mgonjwa anayeondoka anaamua mwenyewe kuondoa uhai wake kwa kuwekewa dawa kuititia kiasi au vitu vingine.
- Kutumika – Wakati daktari anampa mgonjwa anayeaga dawa kuititia kiasi.

Maandiko

Kifo cha huruma kiko katika hali ambayo mtu anajaribu konyakua mamlaka ya Mungu kwa kutaka kuamua ni wakati gani atakufa. Biblia inafundisha kwamba wanadamu wameumbwa kwa mfano wa Mungu (Mwanzo 1:26), na kwa sababu hiyo, wanadamu wana heshima na thamani. Uhai wa wanadamu ni mtakatifu na haufai kuondolea kwa sababu ni mgumu au haufai. Zaburi 139 inaitufundisha kwamba wanadamu wameumbwa katika mfano wa Mungu unaopendeza, kama kazi nzuri sana. Jamii haifai kuangazia juu ya vipimo ya kiholela juu ya vipimo kamili ya Mungu kuhusu thamani. Hii haimaanisha kwamba watu hatahitaji kufanya uamuzi mgumu kuhusu matibabu na ulinzi, bali inamaanisha kwamba uamuzi huu utaongozwa na vipimo kamili viliviyokusudiwa nya thamani ya wanadamu.

Biblia inafundisha kwamba Mungu ni mwenye huru juu ya uhai na kifo. Mungu ameweuka wakfu siku zetu (Zaburi 139:16) na anayatawala maisha yetu. Kanuni ingine muhimu inahusu maono ya kibilia ya kuondoa uhai. Biblia hasa inapinga mauji (Kutoka 20:14), na hii ni pamoja na vitendo hai nya kifo cha huruma ambapo mtu mwingle (daktari, muuguzi, au rafiki) uharakisha kifo cha mgonjwa.

Ingawa Biblia haizungumzi hasa kuhusu kifo cha huruma, historia ya kifo cha Mfalme Sauli (2 Samweli 1:9-16) ni mfano. Sauli alimwomba askari amuue akifa akiwa amelala vitani. Wakati Daudi alifahamu juu ya tendo hili, aliamuru askari afe kwa “kumwangamiza masihi wa Bwana.” Hata kama muktadha si ule wa kifo cha huruma, unaonyesha heshima ambayo inafaa kuonyeshwa kwa uhai wa wanadamu, hata katika hali za hatari.

Wakristo wanafaa pia kukataa jaribio la mtindo wa kisasa wa kifo cha huruma wa kuendeleza “haki ya kufa.” Jaribio la jamii la kidunia la kuanzisha “haki” hii ni mbaya kwa sababu mbili. Kwanza, kumpa mtu haki ya kufa ni sawa na kuendeleza kujitia kitanzi, na kujitia kitanzi kumekataliwa katika Biblia.

Rejelea/Matumizi

Ustadi wa kimaadili unafaa kuwa kichwa cha kuvutia kwa familia za Kikristo. Wiki hii, waambie wanafunzi wako wachukue muda wa kuzungumza na wazazi wao juu ya somo hili. Watafute kama kuna sheria katika nchi yao juu ya kuavya mimba, kifo cha huruma, n.k., na waulize wazazi wao kile wanafikiria juu yake.

Lengo: Kwamba wanafunzi, kupitia kwa mfano wa Kalebu, watajifunza jinsi ya kusubiri ahadi za Mungu katika maisha yao.

Kukariri: “Lakini mtumishi wangu Kalebu, kwa kuwa alikuwa na roho nyingine ndani yake, naye ameniandama kwa moyo wote, nitamleta yeye mpaka nchi hiyo aliyoingia; na uzao wake wataimiliki.”
Hesabu 14:24

Kalebu, ambaye jina lake linamaanisha wazembe, msukumo, alikuwa mmoja wa watu 12 waliotumwa kuchunguza nchi ya Kanaani. Kwa kutumainia nguvu za Mungu, alipeana ripoti ya tumaini. Hata hivyo, watu wa Israeli hawakuamini katika ahadi ya kushinda nchi. Mungu alimpungeza yeye na Joshua kwa kutumaini katika ahadi Yake kwa kuwa watu wa pekee kutoka kwa kizazi chao kuingia Kanaani. Bwana alimahidi Kalebu, wakati Israeli walikuwa bado wanasaferi kupita nyikani, kwamba yeye na kizazi chake watarithi nchi walizochunguza pamoja na wale wapelelezi 11 miaka 45 iliyopita. Nchi hizi zilikuwa nchi za Hebron, ambapo “majitu,” wana wa Anaki, waliishi.

Zoezi la Kuanzia

- ♦ Vifaa: Picha za mazingira na vazi la kufunika macho
- ♦ Maagizo: Waulize wanafunzi wawili au watatu wafunike macho yao wakitumia vazi. Uliza kundi lillobaki wawaeleze wale waliofunika macho yao picha ya mazingira.

Mwishowe, waambie wafungue macho yao watazame picha. Waulize kama vile ilivyo ndiyo walifikiria itakuwa wakati waliwakuwa wanaelezewa juu yake. Eleza jinsi vitu hubadilika kutoka kwa kusikia maelezo hadi kwa kuvitazama, kwa vile kila mmoja anazo njia tofauti za kuona na kushukuru mambo.

Kwa siku arobaini, watu 12 walichunguza Kanaani (Hesabu 13). Kumi kati ya kumi na wawili waliona magumu na wakajaa uoga na hofu. Tunaweza kusoma katika mistari ya 31-33 kwamba walijiona kama nzige mbele ya maadui wao. Kwa upande mwingine, Joshua na Kalebu walizungumza juu ya nchi ambayo wangeishinda kwa sababu Mungu alikuwa tayari amewaanda. Ni muhimu kuwa na nia nzuri wakati unakutana na magumu, kuwa na nia nzuri mbele ya changamoto ambayo Mungu anaruhusu kwetu. Ni muhimu kujua kuepuka manung'uniko na maonyesho ya kinyume, kama vile Kalebu alivyofanya (Hesabu 13:30) wakati alitumainia upendo wa Mungu, nguvu zake na ulinzi. (Hesabu 14:7-9).

Katika maisha ya Kalebu, tunaona vile alikuwa na roho sawa. Kama mtu wa imani, alijua jinsi ya kuyatazama magumu kama njia ambayo upendo wa Mungu unadhihirishwa. Kalebu alikuwa mtu aliyejua kuiweka imani yake kwa miaka 45, na aliweza kudai urithi wake. Alipokuwa miaka 85, alimwambia Joshua, nguvu zangu bado ni zile zile, bado niko na imani, tumaini langu wala imani yangu kwa Mungu haijakuwa ndogo. Atawaondoa maadui zangu mbele yangu, haijalishi ukubwa wao, haijalishi nguvu zao, kwa kuwa Mungu yu pamoja nami. Mungu alipungeza imani na nia yake. Na kwa sababu nia yake ilikuwa nzuri, Mungu alimpa nchi nzuri zaidi kati ya zile za Kanaani (Joshua 14:6-15). Kalebu, mtu wa sifa, mtu wa ndoto ambazo zilikuwa za kweli kwa sababu alijua kuweka uaminifu wake kwa Mungu.

I. Hatua za maisha ya Kalebu

A. Mateso ya Kalebu

- Alikuwa miaka 40 walipokuwa Kadesh-barnea (Joshua 14:7), hivyo lazima awe alizaliwa Misri, ambapo watu wa Kiyahudi walivumilia mateso makubwa.
- Alizaliwa mtumwa, lakini alikuwa akiwa kiongozi.

Hii ina maana kwamba hali za kuzaliwa kwa mtu zaweza kushawishi maisha ya mtu ya baadaye, lakini hazimwamulii. Kalebu alizaliwa mtumwa, lakini hakuwe akili yake kwa utumwa. Alimtumainia Mungu kutimiza ahadi ya kubadilishwa kutoka kwa utumwa kwa mmiliki wa urithi

kutoka kwa Mungu.

B. Kalebu mwenye Ujasiri

- Wakiwa nyikani, wapelelezi 12 walitumwa kwenda kuchunguza Kanaani. Kalebu alikuwa mmoja wa wapelelezi 12 walichaguliwa, na wakati wapelelezi 10 waliona matatizo ya nchi, Joshua na Kalebu walifurahia na nchi.
- Taifa lilitaka kurudi, bali wanaume wawili wa imani waliedelea na safari. Wakati wengine walifikiria juu ya majitu, walifikiria juu ya faida na ahadi kuu waliyopewa na Bwana.

- Wengi wao walikuwa wanaenda kwa macho, wachache walienda kwa imani. Kama Wakristo, tumeitwa kupuuza majitu na kumtumainia Mungu mwenye Enzi, kuamini kwamba anayo nguvu ya kushinda vizuizi na kutupa kile alichotuahidi. Taifa la waasi liliona tu vizuizi, bali Kalebu aliona nafasi nzuri. Je, matokeo ya imani ya Kalebu yalikuwa nini?
  - Wapeleze kumi walikufa wakitangatanga nyikani.
  - Yoshua na Kalebu waliingia katika Nchi ya Ahadi.
- Kalebu alikabiliana na taifa lote na Mungu akampongeza kwa ajili ya hayo. Wakati watu walipiga kelele juu ya wazo hilo, yeze na Yoshua walizungumzia tumaini. Taifa lote hata liliwatishia, lakini Mungu aliwalinda, akimpa Kalebu ahadi ya zawadi kwa kumtumainia.

C. Kalebu Msafiri

- Kalebu hakufia nyikani, bali alikuwa amesafiri miaka 40 pamoja na taifa lisiloamini. Pengine alilazimika kuteseka malalamishi na vitina za mara kwa mara.
- Je, aliwezaje kuiweka roho yenye afya wakati alizungukwa na uhalifu huo? Ni rahisi. Mwili wake ulikuwa nyikani, lakini roho yake ilikuwa Kanaani, urithi, ahadi ya Mungu.
- Usikate tamaa wakati uko nyikani. Yawezekana upitie majoribu mengi unaposubiri kupokea ahadi yako, lakini usisahau kuyaweka macho yako juu ya Yule anayepeana ahadi na kuziweka hadi mwisho.

D. Kalebu Mshindi

- Mtu aliye na imani ni mtu aliye na nguvu. Kalebu alikuwa na miaka 85 na bado alikuwa anatazamia kumilik urithi wake kutoka kwa Bwana.
- Wakati tunafikiria juu yetu, na tukijifikiria katika miaka ya 85, wengi wetu tunaweza kufikiria juu ya udhaifu wetu na hitaji letu la kustaafu. Maandiko yanatupa mfano wa Kalebu – hakukata tamaa katika umri wake wa uzee. Tunajipata tukiamini kwamba siku zetu zinafuata ratiba fulani, na kuwa mdhaifu na mgonjwa ni jambo la kutoepuka. Lakin vijana pia hukua wadhaifu na wagonjwa. Kila siku maisha yetu ni zawadi ya neema na rehema. Leo, kwa sababu ya neema ya Mungu, tunayo njia mbele yetu, na tumeitwa kufanya kazi tukitekeleza ahadi Yake. Umbali tutakaoenenda kwenye njia hii hauamriwi na kalenda, bali kwa mapenzi ya Mungu na utiifu wetu.
- Kama misheni ambayo Mungu alitupa bado hajakamilika, hatufai kuangazia udhaifu wetu au ugonjwa wetu, na vile hali yetu inavyoweze kuwa ngumu. Hata katika miaka ya 85, jukumu la Kalebu halikuwa limekamilika kwa sababu Mungu alimpa Hebron – nchi ilioy tajiri zaidi ya Kanaani. Wapeleze waliporudi kutoka kwa utambuzi wao, walisema “Ni nchi yenye wingi wa maziwa na asali” (Hesabu 13:27). Ni nguzo tu ya mizabibu kutoka bonde la Eshkoli lililohitaji watu wawili kulibeba. Utajiri ulikuwa wa kawaida. Bonde la Eshkoli lilikuwa Hebron na mchanga wake ultoa mazao mazuri sana ya Kanaani. Na Kalebu, kwa imani yake isiyokuwa na masharti, alipokea nchi hii kama zawadi yake.
- Tunaweza kukubaliana wote kwamba Kanaani ilikuwa nchi nzuri sana. Katika Kanaani tunao urithi wetu pia – uhai. Wakristo wanaompenda Mungu watapokea urithi huu, bali Kalebu peke yake ndiye aliyepokea kama zawadi. Nchi ya ahadi ambayo Mungu yuko nayo kwa ajili yako ni yako, lakini lazima uuweke mguu wako juu yake ili kuupokea kama urithi. Hii ndiyo sababu Kalebu alikuwa hastaafu, kwa sababu hakuwa amepata thawabu yake. Kalebu alikuwa na roho ya mtu kijana. Licha ya umri wake wa kimo, aliweza kupigana, na hiyo ndiyo sababu Mungu alimlinda. Si kila kabilia lilipokea urithi, kwa sababu hawakuuweka mguu wao kwenye nchi. Kalebu alipokea kutoka kwa Bwana wake mema ya Kanaani. Hataka tutafika Kanaani yetu, kama hatujakuwa na Taji ya uzima na haki, tunahitaji kusema kama Kalebu alivyosema, “Basi sasa unipe mlima huu, amba Bwana alinena habari zake siku hiyo” (Yoshua 14:12).
- Ombi la Kalebu alipokuwa na miaka 85 lilikuwa eneo la hatari – nchi iliyowakula wale walioishi huko na iliyokaliwa na watu wakubwa. Akiwa na miaka 40, Kalebu hakuogopa; akiwa na miaka 85 alikuwa mtu wa ujasiri. Maelezo “unipa mlima huu” yalionyesha kwamba alikuwa tayari kumiliki nchi. Shukrani kwa Mungu, Kalebu alipokea nchi
  - Alikuwa na maono na uhai. Kuliwa na “majitu” na wapeleze 10 waliogopa, lakini Kalebu aliwashinda na nia yake. Kutoamini huona majitu, lakini imani huona Mungu. Yoshua na Kalebu walishinda kwa kutumia silaha za kimwili na kumiliki vifaa vya urithi. Sisi tunashinda kwa kutumia silaha za kiroho (2 Wakorintho 10:3-5) ili kupokea urithi wa kiroho. Inatarajiwa kwamba Wakristo watashinda kupitia imani katika Kristo (I Yohana 5:4). Ni lazima tuushinde ulimwengu (I Yohana 5:5). Lazima tushinde mafundisho ya uongo (I Yohana 4:1-4). Na ni lazima tumshinde muovu (I Yohana 2:13-14). Tuwe na imani katika Kristo; Yeye ameushinda ulimwengu (Yohana 16:33).

Rejelea/Matumizi

Kibinafsi, waambie wanafunzi wako watambue kila hatua ya maisha ya Kalebu pamoja na hauta ya maisha yao, waziandike chini, na kisha washiriki hali hizo pamoja na kikundi kama wanajihisi huru kufanya hivyo.

Lengo: Kwamba wanafunzi wajue changamoto ya maisha ya shukrani kwa Mungu kwa ajili ya miujiza Yake katika maisha yao

Kukariri: “Akamgusa mkono, homa ikamwacha, naye akaondoka, akawatumikia” Mathayo 8:15.

Zoezi la Kuanzia

- ♦ Vifaa: Ubao mweupe na kalamu za kuandikia kwenye ubao
- ♦ Maagizo: Gawa ubao mweupe katika sehemu mbili na kisha uandike na wanafunzi orodha ya vitu vizuri au vinavyoweza kutumika wakati mtu ni mgonjwa, na orodha ingine ya vitu visiviyokuwa vizuri. Orodha inaweza kuhusisha vitu kutoka kwa ujuzi wao na ugonjwa. Kwa mfano: “Nilipokuwa mgonjwa, nilifurahi wakati rafiki zangu waliniletea maua” au “wakati mtu ni mgonjwa, haisaidii kumwambia mtu huyo kwamba ni mgonjwa kwa sababu pengine walifanya jambo mbaya.

Je, umepata kuwa mgonjwa maishani mwako? Pengine homa au tetekuwanga? Watu wengine wanaweza kusema kuwa mgonjwa ni furaha kwa vile mtu hukosa kwenda shule, analindwa na wazazi, na kutazama Televisheni. Lakini baada ya siku chache, kulala hakuonekani kuwa furaha tena. Tunapofikiria juu ya matokeo yake, tunaweza kutambua kwamba kukosa masomo inamaanisha kazi zaidi unaporudi shuleni (ili kumalizia ile kazi ulikosa). Kwa watu wazima, ni mchanganyiko zaidi kwa sababu wanapunguziwa mshahara. Katika hadithi ya leo, tutasoma matukio ya mwanamke mgonjwa.

Moja ya mambo yanayoadhiri maisha yetu kama wanadamu ni ugonjwa, pengine kimwili (maradhi ndani ya mwili wetu), au kihisia au kiakili (wakati tunahuzuniya au akili zetu hazifanyi kazi vizuri). Ukweli wa ajabu juu ya magumu haya ni kwamba Mungu yuko hapa kutusaidia, na ni kuititia hali hizi ambazo tunaweza kuangazia jinsi anavyotenda miujiza na kubadilisha mambo yasiyowezekana kwa ajili yetu. Katika hadithi ya leo, tutasoma kwa karibu moja ya miujiza ya Yesu katika maisha ya mwanamke (Mathayo 8:14-17).

I. Hitaji la mwanamke

Katika mstari wa kwanza wa kifungu ambacho tunasoma katika somo hili, tunamwona Yesu akiwa na muda na wanafunzi wake; walikuwa rafiki wa karibu hivyo aliweza kuwatemelea nyumbani kwao. Hata leo, Yesu ana haja katika sehemu zote za maisha yetu. Kwa vile Yesu alikuwa rafiki mwema wa Petro, alimtembelea na kuona hitaji la familia ya Peter. Hii inaonyesha kwamba Yesu aliangalia sana hitaji la rafiki zake, “...akamwona mkwe wa Petro, mamaye mkewe, amelala kitandani hawezi homa.” (v.14)

Leo, kuwa na homa na kukaa siku kadhaa ukiwa unapumzika si jambo kubwa, hasa kama tunaweza kukaa nyumbani, kukosa kwenda shuleni na kupokea ulinzi na ushirika kutoka kwa wazai wetu. Hata hivyo, wakati wa Petro na mama mkwe, hali ilikuwa tofauti kabisa. Kuzingatia kwa muhimu tunaohitaji kuwa nao, ni kwamba wanawake wakati huo hawakuthaminiwa. Hata leo, kuna wanawake wasioheshimiwa na kuteswa.

Kwa kawaida, kuwa mwanamke halikuwa jambo la kufurahia, kwa vile hawakuthaminiwa sana. Wanawake wakati huo hawakuruhiwiwa kusoma, na walitakiwa kukaa nyumbani na kuwashudumia wengine. Wanawake hawakuwa na masomo na mafunzo ya kazi. Waliwategemea waume wao kwa kila kitu, wana wazee wa kiume au wana wakwe kwa ajili ya mahali pa kuishi au chakula ili wale.

Angazo la pili ni kwamba mkwe wa Petro alikuwa mwanamke na alikuwa mgonjwa; kwa hivyo, hakuwa na “umuhimu” wowote au hata wa “thamani” kwa jamii alikoishi. Hii ilikuwa kwa sababu hangeweza kutekeleza majukumu yake ya nyumba, ambayo yalikuwa “ndio sababu yake ya kuishi.” Fikiria vile angehisi katika hali hii. Hakika alihisi kuhangahika, wasiwasi, kuchoka na kuhuzuniya, akitarajia kuwa na afya.

Kwa kujua hivi, ni jambo la kufurahisha kumwona Yesu akizingatia na kumwangalia mkwe wa Petro. Hapa tunaona jinsi Yesu alivyokuwa tofauti. Mtu ye yote angefikiria kwamba huyu mama mkwe alikuwa mtu wa mwisho kuwa wa muhimu ndani ya nyumba. Yesu alikuchukua muda kumwona na kumfikiria. Tunaweza kuona vile Yesu hawezi kutupuuza, haijalishi tunajihis “wadogo” kiasi gani au “kutotambulika” machoni pa watu, au hata machoni petu. Tunaweza kuwa na hakikisho kwamba Yesu anatujali na kutupenda.

2. Matendo ya Yesu

Katika mstari wa 15, tunasoma kuhusu uponyaji ambao Yesu alifanya kwa mama mkwe wa Petro. Ni jambo la kufurahisha vile Yesu hakumwona tu hitaji la mwanamke, bali alifanya jambo la kumsaidia. Katika kifungu hiki, tunaona upendo wa Mungu wa ajabu kwetu, upendo ambao unataka kutusaidia na kubadilisha hali zetu. Yesu hakuwa tu na huruma juu ya mama mkwe wa Petro, bali pia “aligusa mkono wake,” yaani, alikuwa pamoja naye, alikuwa kando yake wakati wa ugonjwa wake.

Mstari wa 15 unasema kwamba “homa ikamwacha,” ambapo ni ukumbusho wa nguvu za Mungu. Jambo la ajabu zaidi ni kukumbushwa juu ya hakikisho letu ndani ya Mungu, kwa vile ana uwezo wa kutusaidia katika magumu mengi, hata na magonjwa ya kimwili.

Wakati mwingine katika maisha ya vijana, unajihisi kwamba hakuna mtu anayeelewa mapambano unayopitia katika mahusiano ya familia, na rafiki zako na/au mahusiano ya kimapenzi, au afya yako ya kiakili, kihisia au kiroho. Lakini usiamini uongo huo. Yesu anajua yale unayopitia, Anakupenda, na unaweza kumtumainia kabisa kwamba anazo nguvu za kukusaidia kubadilisha hali yako na kufurahia maisha ya afya.

3. Shukrani ya mwanamke

Wakati mama mkwe wa Petro alihisi nguvu za Yesu katika maisha yake, inaelezewa katika sentensi mbili fupi katika Mathayo, “...naye akaondoka, akawatumikia.” Maneno haya mawili yanayo kitenzi, kwa hivyo yanathihirisha hatua. Mwisho tunaoweza kuuchukuwa ni kwamba mamaye mkwe wa Petro alichukua hatua papo hapo baada ya kuhisi sawa.

Kwanza, tunaona “akaondoka.” Ni muhimu kuangazia kila kinachofanya tendo hili kuwa maalum. Inawezekana kufikiria kwamba watu wengi, wanapoponywa, wataamua kukaa kidogo kitandani “kupumzika na kurejesha nguvu.” Kunayo matatizo mawili na nia kama hiyo. Kwanza, itapinga nguvu za Mungu za uponyaji. Wakati mamaye mkwe wa Petro aliponywa, aliponywa kabisa pamoja na nguvu zake zote na motisha. Yesu hakufanya mwujiza nusu. Aliondoa homa na dalili zingine; aliponywa kabisa kutoka kwa maradhi yake na afya yake ilirejeshwa kabisa. Pili, mamaye mkwe wa Petro angeamua kukaa kitandani kwa sababu alihisi uvivu, angekuwa anajinyima nafasi ya kufurahia Baraka za Mungu. Kwa maneno mengine, kuendelea kutenda na kuhisi kana kwamba tatizo letu liliikuwa wakati Mungu amebadilisha hali inatuzuia kupokea furaha yote ambayo Mungu yuko nayo kwetu.

Jambo kuu na nia iliyelezewa mbeleni ni kwamba hatumpi Mungu utukufu kwa miujiza katika maisha yetu. Tunapaswa kuweka kando matatizo yetu wakati Mungu anafanya kazi kwetu na kusonga mbele ili kufikia jambo jipya alilotupangia. Njia nzuri ya kufanya hivi ni kuacha kufikiria juu ya hali za zamani, kulalamika juu yake, bali kushiriki hali hizo na wengine na kumshukuru Mungu kwa nguvu zake na upendo juu yeut. Kuwa na nia ya shukrani ni jambo bora zaidi tunaloweza kufanya, ishara ya Mkristo ambaye hakika anapata furaha na amani kutoka kwa Mungu. Mungu anaweza kubadilisha nia zetu na kila kitu tulicho nacho!

Mwishowe, kifungu cha leo kinatueleza kwamba mamaye mkwe wa Petro “aliwatumikia” (Mathayo 8:15). Ni furaha kumwona mwanamke huyu akiwa na nia nzuri, na hata zaidi, nia ya shukrani. Ni huzuni kumwona na kumsikiliza mtu aliyepokea baraka za Mungu na hachukui muda wa kusema asante! Mungu hatumi baraka na uponyaji katika maisha yetu kwa sababu anatuhitaji tumshukuru.

Anafanya hivyo kwa sababu anatupenda. Hata hivyo, wakati mtu anatushukuru kwa ajili ya matendo yetu ya ukarimu, tunajihisi vizuri na inatusaidia kuwa karibu na huyo mtu. Nia ya shukrani huleta hisia nzuri juu ya mtu mwingine na inaimarisha uhusiano. Katika hali hiyo, tunapochukua muda wa kumtumikia Mungu kama njia ya kusema asante, tunaweza kuelewa jinsi kazi yake katika maisha yetu inatiwa motisha na upendo, na jinsi anavyopenda kuwa na ushirikiano na uhusiano wa karibu nasi.

Ukweli ni kwamba kila kitu Mungu anafanya maishani mwetu ni kutuleta karibu Naye.

Rejelea/Matumizi

Gawa darasa katika vikundi, na kila kundi liandike ufanuzi wa maneno yafuatayo. Kisha kila kundi lishiriki ufanuzi wao na kundi lote na watazame maana tofauti ambayo kila kundi limepeana kwa neno. Hatimaye fikiria kile Biblia inapendekeza kwetu juu ya kila neno.

- Afya
- Maradhi
- Mwujiza
- Imani
- Shukrani

Chukua muda kidogo kabla ya kutamatisha somo la leo kuleta darani orodha ya majina ya watu wagonjwa (hata wale ambao wanafunzi wako wanajua). Ruhusu kila mtu darasani kushiriki majina mengine pia. Watie moyo kupendekeza mazoezi ya binafsi au ya darasa ya kuwahudumia. Funga kwa kuwaombea watu ulio nao kwenye orodha.

Lengo: Kwamba wanafunzi watakuwa na ufahamu kwamba Mungu aliwaumba wanawake na haki na majukumu, kama tu vile alivyofanya na wanaume.

Kukariri: "Bwana akanena na Musa, na kumwambia, 'Hao binti za Selofehadi wananaena lililo ha i; weli utawapamilki ya urithi pamoja na ndugu za baba yao; nawe utawapa urithi wa baba yao.' Hesabu 27:6-7

Zoezi la Kuanzia (miaka 12-17)

Maagizo: Waulize wanafunzi wajigawe kwa vikundi viwili. Waigize mchezo wa jukumu la wanawake katika familia, na kundi lingine liwakilishe jukumu la wanawake kazini. Jadili juu ya muktadha majukumu hayo yanayo kwa wanawake katika jamii. Mawazo ya kupotoshwa ya wanaume na wanawake wengi yamekanganya heshima ambayo Yesu aliwapa wanawake katika huduma yake. Yesu alikuwa mwanaume huru kwa ubaguzi wa wanawake, Aliwatendea kwa njia ya upendo, maalum na huruma.

Mariamu, mwanamke mwenye dhambi, alimwagia Yesu marashi kwenye miguu yake; mwanamke Msamaria alikutana na Yesu karibu na kisima na akawa "mmishenari"; mwanamke aliyepatikana katika uzinzi aliletwa mbele ya Yesu Naye akamsamehe. Yesu alitia changamoto sheria na kuonyesha kikundi cha wanafiki wa dini vile uthalimu wao uliumiza moyo wa Baba.

Leo tutajifunza hadithi ya miaka elfu mmoja kabla Yesu. Hebu tukutane na wanawake watano walibadilisha mawazo juu ya wanawake wakati wao. Wanajulikana kama binti wa Selofehadi (Hesabu 27:1-11).

I. Hali ya Wanawake

Jamii ambayo wanawake hawa walizaliwa na kulewa ilikuwa ya wanaume (iliongozwa na wanaume). Hili halikuwa kusudi la Mungu wakati aliwaumba Adamu na Hawa, lakini dhambi iliharibu kila kitu. Katika ulimwengu huu, wanawake wanachukuliwa wadogo hata kuliko chombo. Wazazi walilazimika kulipwa mahari kwa ajili ya binti. Katika tamaduni hii ya dhuluma, wanawake watano wajasiri na wenyewe kusudi walitenda katika njia haijapata kuonekana mbeleni.

Wale tu walioruhusiwa kupokea urithi walikuwa wanawake, hakika. Kwa hivyo, wakati Selofehadi alikuwa tu na binti watano, tatizo lilitokea. Wale tu waliokubaliwa kupokea urithi walikuwa hakika walikuwa wanaume. Kwa hivyo, wakati Selofehadi alikuwa tu na binti watano, tatizo lilitokea. Lakini binti hao walikuwa maalum sana: (Hesabu 27:1) Mala ("nene", "dhaifu"), Noa ("mwendo"), Hogla ("kucheza"), Milka ("malkia") and Tirsia ("pendeza"). Majina ya ajabu

2. Wanawake Hodari

Kila jina la majina haya lilionyesha uwezo, utu, na shida walizopitia ambazo ziliwafanya kuwa na nguvu, wavumilivu, shujaa, wenyewe hekima na wanawake wenyewe neema. Wakati wa kugawa nchi kati ya makabila ya Israeli ulipofika, dada hawa waliungana pamoja, wakajadili hali, pengine wakaomba, na kuamua kufanya jambo lisilofikiriwa kwa wakati huo.

Walienda mbele ya Musa, Eleazari kuhani, viongozi na mkutano wote (mstari wa 2) na wakaomba kupokea mali (mistari ya 3-4).

Katika Hesabu 27:1-8, tunasoma madai ya binti wakati walizungumza juu ya kutengwa walikovumilia baada ya baba yao kufa.

Unaweza kupanga kundi katika timu ya watu watatu au wanne na uwaombe wasome kifungu na kukichambua wakitumia maswali yafuatayo:

1. Je, kwa nini wanawake watano walienda mbele ya Musa kumuomba urithi wao?

2. Je, ni hatari gani walikuwa wanapitia wakati waliwakilisha ombi lao?
3. Je, jibu la Musa kwa wanawake lilikuwa lipi?
4. Je, ni kwa nini unafikiri Mungu alibadilisha sheria ili ziwafaidi wanawake?
5. Je, unafikiri sheria mpya ilikuwa sawa kwa wanawake? Kwa nini?

Watu wanaoangaziwa katika maandishi ni wanawake watano walitaka kuwa sehemu ya historia ya Israeli. Kama kawaida, Mala, Noa, Hogla, Milka na Tirsa hawakuwa wameandikishwa katika uzao wa familia yao. Hadithi ilitaja majina yao, lakini baada tu ya kutaja baba yao na baba wanaume (mstari wa 1). Hata hivyo, uwazi kwamba tunayaona majina yao katika Biblia inathihirisha kwamba hii ni hadithi maalum ambapo wanawake wanapigania majina yao kusikika na kila mtu, hata nasi leo.

Kama familia, walipinga kufutwa kutoka kwa kumbukumbu za watu. Hiyo ndio sababu walidai haki yao ya kupokea mali mionganoni mwa kizazi cha baba zao (mstari wa 4). Lakini kunalo jambo linguine nyumba ya ombi hili. Urithi ambao wanawake hawa walitaka ungewaruhusu kujisaidia wenyewe. Kama wangeachwa bila urithi, wangeishi vipi? "...Tupe mali mionganoni mwa kizazi cha baba zetu." Wanawake walipoona ni waume peke yao walioandikishwa na familia zao ziliachwa nje, waliwakilisha malalamishi yao kwa Musa na utawala, ambao walijadili jinsi ya kusawazisha mambo. Hili ndilo jambo la kwanza kwa ombi la haki za wanawake katika Biblia. Wanawake hawa walithubutu kumtumaini Mungu kama mtetezi wao, na ombi lao lilipewa.

3. Mungu atenda kwa kibali chao

Hili halina mfano (mstari wa 5), hivyo kesi hii ililazimika kupelekwa katika utawala wa juu, yaani, ilihitajiwa kupelekwa mbele ya watu wa Hekima na wa Haki. Musa hakuonyesha ubagusi wowote, hakufanya uamuzi kulingana na mazingira alioishi nayo. Hakuhukumu kulingana na tamaduni na yale yaliyojulikana. Musa aliweka haki mbele ya tamaduni. Musa alipeleka mambo haya mbele ya Mungu, kwa vile ni Mungu ndiye aliye na Neno la mwisho, wala si Musa. Leo, ndugu wengi, wachungaji wanaume na viongozi wanahitaji kuwa na nia kama hiyo kabla ya kuhukumu iwapo mwanamke anaweza kuwa na cheo cha uongozi Kanisani au la. Wanapaswa kwenda mbele ya Mungu na kumwacha afanye uamuzi na mwito. Jibu la Mungu ni la kushangaza na la ajabu (mistari ya 6-7). Alisema ndio.

Katika kuthubutu kueleza hadithi yao walikasirisha uundaji wa sheria mpya ambayo iliwaruhusu wanawake kuwa warithi (mstari wa 8). Madai yao yalianzisha hadithi ambayo ilifungua milango na nafasi kwa maisha ya wanawake kati ya watu wa Waebrania.

Kwa sababu ya ushujaa na ujasiri wa wanawake hawa watano, sheria mpya ilitengenezwa. Sasa watu wangejua kwamba Mungu anawapenda wanawake kama vile anavyowapenda wanaume, na angewapa haki sawa za urithi.

Ombi na madai ya wanawake watano yalibadilisha haki na sheria ya vizazi vinavyofuta. Kulingana na Joshua 17:14, walienda mbele ya viongozi na kuwakumbusha kile walichopewa na Musa miaka iliyopita, na wakapokea!

Wakati Musa alisikia kuhusu dada hawa, hakujuu atatendaje. Kwa hivyo, alimwomba Mungu. Mungu hutendea watu kwa usawa. Sisi tu kitu kimoja katika Kristo. Kabilo yako au rangi ya ngozi silo jambo linalokupa nafasi au thamani. Ukithubutu kuamini katika urithi ambao uko nao ndani ya Yesu Kristo, utapata nguvu za kukusaidia kusonga mbele.

Rejelea/Matumizi

Waulize wanafunzi waandike chini kila mmoja au kwa vikundi saifa za binti wa Selofehadi ambazo ziliwavutia na kwa nini.

Kulingana na kifungu cha biblia, je, Mungu anatufundisha nini kuhusu kuheshimu haki za wanawake na usawa wa kimapenzi?

Ni wakati wa kukomesha mambo ya zamani ya kinyume, na mawazo mabaya, na matusi, na majeraha, na kujithamini kwa hali ya chini ambayo vinapooza wanawake na kufanya mambo kuonekana kutwezekana kwao kufanya. Ni wakati wapate yale yote ambayo Mungu anasema juu yao na kutaka wakuwe navyo. Wao ni warithi. Hawafai kukubali kama mtu ye yeyote anaafikiria, anaamini na kuzungumza kinyuma na vile Mungu anavyowapangia. Wanapaswa kujifunza kutoka kwa binti wa Selofehadi na kudai urithi wao leo. Waambie viaja wawaombee binti wachanga, kisha waombee mama na dada zao wakimwomba Mungu awasaidie kuchukua jukumu ambalo anataka wawe nalo katika ufalme wa Mungu.

Litie moyo darasa lako wazungumze na watu kuhusu kichwa cha somo hili na warudi kwako wili ijayo na ripoti na majibu ya maoni ya watu kuhusu haki za wanawake.

Lengo: Kwamba wanafunzi waelewa kwamba Mungu anataka kuwatumia wanawake na wanaume kwa kiwango kimoja ili kutimiza kusudi lake.

Kukariri: "Hapana Myahudi wala Myunani, hapatan mtumwa wala huru, hapana mtu mume wala mtu mke. Maana ninyi nyote mmekuwa mmoja katika Kristo Yesu." Wagalatia 3:28

Zoezi la Kuanzia (miaka 12-17)

Onyesha ramani ya safari ya pili ya umishenari wa Paulo. (Inaweza kupatikana katika viambatisho vingi vya Biblia.) Gawa darasa vikundi na kisha uwape kila mmoja ramani safi. Andika jina la miji ambayo Paulo alizuru pamoja na Tiatira (hata wakati Paulo hakuzuru mji katika safari hiyo).

Maagizo: Waambie wanafunzi wachore mstari unaoonyesha njia ya Paulo, kulingana na Matendo ya Mitume 15:36 - 16:12. Kundi la kwanza kukalimisha safari yote ndilo litakuwa mshindi.

Hata wakati tunafurahia uhuru wa majadiliano kati ya wanaume na wanawake, bado kuna watu wanaoamini kwamba wanawake hawafai kuwa na haki sawa na wanaume. Mbele za Mungu, hamna ukweli. Biblia inafundisha kwamba sisi sote ni kitu kimoja. Mbele Zake, tunawajibika kwa matendo yetu. Na kwa vijana, kichwa hiki ni cha muhimu sana kwa vile wanayo mawazo na asili tofauti. Ni muhimu kwao kuelewa kwamba jukumu la mwanamke Kanisani limethibitishwa na Mungu.

Licha ya habari ndogo tuliyo nayo juu ya Lydia, tunaweza bado kupata mafundisho muhimu juu ya maisha yetu na kuhusu kujali kwa Mungu juu ya watoto Wake.

Tunapoanza kuyasoma maneno, tunatazama kwamba mpango wa Paulo ulikuwa kuendelelea kufanya kazi Asia. Alitaka kuelekea Bithinia, lakini Mungu alimwambia abadilishe mawazo yake na kuanza safari ingine ya kwenda Uropa. Matendo ya Mitume 16:9-10 inatueleza juu ya maono Paulo alikuwa nayo, na ufahamu wa watu waliohitaji Injili nje ya Asia. Sehemu ya kwanza walizuru katika Uropa ilikuwa Filipi. Inawezekana kwamba hapakuwa na Wayahudi wengi katika sehemu hiyo, kwa sababu hakuna sinagogi iliyotajwa. Badala yake, watu waliomba karibu na mto. Ni katika sehemu hii ambapo Paulo nakutana na Lydia. Somo Matendo ya Mitume 16:11-15.

I. Lydia, mwanamke mwenye bidii

Luka, mwandishi wa Matendo ya Mitume, aliandika kwamba Lydia alitoka Thiatira. Mji huu ulijulikana sana kwa sababu ya rangi iliyotengenezwa kwa ajili ya nguo. Ulikuwa pia sehemu ya kibashara na kupotoshwa sana. Lydia pamoja na familia yake walihamia Filipi na Lydia alifanya kazi akiuza mavazi ya zambarau.

2. Lydia, mwanamke aliyesikia sauti ya Mungu

Inaonekana kwamba Paulo na kundi lake (Sila, Timotheo, Luka na wengine) hawangeweza kupata sinagogi huko Filipi, kwa hivyo walitafuta mahali pa kuombea. Wanahistoria wanatueleza kwamba wakati huo, ilihitajika kuwa na kundi angalau la wanaume Wayahudi 10 ili kuwa na sinagogi mjin. Ingawa ilionekana kwamba hapakuwa na sinagogi katika mji, Wayahudi wote waliheshimu Sabato na kukusanyika pamoja katika sehemu ili kumwabudu Mungu. Hatujui kama Lydia alikuja akakwa mmoja wa umoja huu. Lakini Biblia inatueleza kwamba Lydia alikuwa mahali ambapo Mungu wa kweli aliabudiwa. Hiyo inatueleza mengi juu ya maisha ya Lydia, hasa kwa vile alitoka mji wa wapagani.

A. Aliyasikia maneno ya Paulo. Halikuwa jambo la kawaida kwa Wayahudi kuwfundisha wanawake, lakini Paulo alikuwa na uhakika kwamba Injili ilikuwa ya kila mtu na kuchukua nafasi ya kupeleka ujumbe kwa kundi lao. Yawezekana Lydia alisikiliza kwa makini sana. Kwa kuweka kand mambo ya kibinagsi, kama ubaguzi au biashara, aliamua kumsikiliza mgeni huyu.

B. Alimsifu Mungu. Kwa namna fulani, Lydia alimjua Mungu kuitia imani za Kiyahudi. Bali hakumjua tu Mungu, alimsifu, ishara kwamba alikuwa na imani Kwake. Ni muhimu kutoa maoni jinsi wati

wengi wanajua kuhusu Mungu, hata bila kuelewa kabisa ujumbe wake kwao. Lydia alikuwa mmoja wao, akimsifu

na kumwamini Mungu, bali bila ujuzi wa Injili na uhusiano na Yesu. Je, wewe ni kama Lydia? Je, unamjua Mungu bali hujakuwa na uhusiano Naye?

C. Alikuwa mwelesi kwa sauti ya Mungu. Yesu alisema (Yohana 16:8-11) kwa Roho Mtakatifu atashawishi ulimwengu juu ya dhambi, haki na hukumu. Haya yalitendeka kwa Lydia. Mungu alitayarisha wake kwa wakati huo. Katika hali hiyo, Mungu ana haja na wanadamu wote, wala si Wayahudi peke yao au wale waliozaliwa katika familia za Kikristo. Mungu anapenda kila mtu

D. Alikubali ujumbe wa wokovu. Ni furaha kiasi gani ambacho Paulo na rafiki zake walikuwa nayo! Kusudi la Mungu la kwenda Uropa lilianza kuonekana wazi. Mwanamke wa Uropa alikuwa anayatoa maisha yake kwa Kristo! Aliposikia ujumbe huu, alifanya uamuzi wa kukubali Habari Njema na kubatizwa.

Hii ndio sababu tunafaa kuwaombe wale ambao hawajasikia juu ya Kristo, ili miyo yao iwe tayari. Kwa wakati huo huo, tunastahili kuchukua kila nafasi ya kushiriki Injili. Hatujui kama Lydia karibu nasi, wakisubiri kusikia juu ya Yesu!

3. Lydia, mwanamke aliyeshiriki imani yake na kumtumikia Mungu

Kristo anapoingia ndani ya miyo yetu, hatuweza kunyamaza, ni lazima tushiriki Habari Kuu! Lydia alifanya hivyo. Biblia inatueleza juu ya Lydia na familia yake wakibatizwa. Kwa kuwa walikuwa wangapi na walikuwa wapi, hatuweza kujua, lakini Injili ilimfikia yeye pamoja na familia yote. Imani katika Kristo haifai kuwa ya siri. Inapendeza kufahamu kifungu ambacho Paulo na Sila wanamweleza aliywafunga, "Mwamini Bwana Yesu, nawe utaokoka pamoja na nyumba yako." (Matendo ya Mitume 16:31) Ni lazima Injili ishawishi wale walio karibu nasi. Je, unataka kuwashawishi wengine, hasa familia yako, na ujumbe wa Yesu Kristo?

Baada tu ya maisha kubadilishwa, Lydia aliamua kufanya jambo la kumsaidia Paulo na rafiki zake. Aliitoa nyumba yake kama mahali pa kukaa. Angewalinda wakati walikaa Filipi. Hivyo wangeendelea kushikiri Injili na wengine. Je, kunalo jambo unaweza kufanya kuwasaidia wengine wanaoshiriki Injili?

Unaweza kuandika miongozo ifuatayo na maneno ya kila sehemu ili wanafunzi wahusike, wasome na kutoa maoni yao juu ya kila kifungu:

Maisha ya Lydia ni mfano kwetu.

- Mwanamke wa bidii
- Mwanamke anayemtafuta Mungu.
- Mwanamke aliyeshiriki imani yake na kumtumikia Mungu.

Chukua nafasi ya kuwaauliza wanafunzi kama kuna yelete anayetaka kumpokea Kristo kama Mwokozi. Au kama unamjua mtu yelete ambaye hajafanya uamuzi kwa ajili ya Kristo, chukua muda kuzungumza naye juu ya kufanya uamuzi.

Unaweza pia kuwa kila mmoja kipande cha karatasi waandike majina ya watu watatu ambao hawatambui upendo wa Mungu kwao, lakini wangependa kuomba kwa ajili ya upendo huo.

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi wako wajibu maswali yafuatayo kila mmoja au kama kundi ndogo, na kisha wajadili kama kundi kubwa:

1. Andika sababu mbili, kwa nini unafikiri wanawake wanafaa kufanya kazi au hawafai.
2. Eleza jinsi inavyowezekana kwa mtu kumjua Mungu, bali asimkubali kama Mwokozi. Je, unafikiri kunao watu kama hao? Kwa nini?
3. Andika mifano mitatu ya jinsi unaweza kushiriki imani yako na wengine.
4. Andika mawazo tatu ya jinsi tunaweza kumtumikia Mungu, kama tu vile Lydia alifanya.

Kama kuna nafasi, zungumza na darasa juu ya kutumia sifa za Lydia kwa kila hali ya mtu. Watie moyo wayaweke maisha yao mikononi mwa Mungu na kujitahidi kuwa na sifa za Lydia.

Kubadilika

Lengo: Kwamba wanafunzi watatambua maisha ya Onesimo na mabadiliko yaliyofanyika kwake, kujifunza jinsi maisha yetu yanaweza kubalidika kwa kiasi kikubwa tunapomkubali na kumtumikia Kristo.

Kukariri: “Nakusihi kwa ajili ya mtoto wangu niliyemzaa katika vifungo vyangu, yaani, Onesimo, ambaye zamani alikuwa hakufai, bali sasa akufaa sana, wewe na mimi pia.” Filemoni 10-11

Zoezi la Kuanzia

- **Vifaa:** Udongo au unga wa kufinyanga
- **Maagizo:** Peana kipande cha udongo au unga wa kufinyanga kwa kila mwanafunzi, na uwaombe watengeneze muundo wowote wanaotaka. Mara tu wanapokamlisha, waombe waunde muundo ingine na vifaa hivyo. Rudia zoezi hili kwa muda kiasi. Kusudi la zoezi hili ni kuwaonyesha kwamba udongo au unga wa kufinyanga vinaweza kuundwa katika njia tofauti, kulingana na mikono ambayo udongo uko ndani yake. Katika hali hiyo, tunapomruhusu Mungu atufinyange, tunaweza kubadilishwa ili kutumikia kusudi kubwa.

Watu wengi wameniuliza hivi. Na nina uhakika kwamba, wewe mwalimu, umesikia swali hilo hilo, “Je, Ukristo unaweza kuwabdalisha watu kweli?” Wakati nazungumza na rafiki zangu juu ya Kristo au tunashiriki mistari fulani, wanaonekana kuvutiwa, lakini hawana uhakika wa kufanya uamuzi kwa sababu hawajui kama inawezekana hakika kubadilika.

Ukweli ni kwamba Kristo amebadilisha maisha yetu. Alibadilisha maisha ya pia Onesimo kwa kiasi kikubwa. Sasa tutasoma vile tabia yake ilibadilika.

Zoezi la kuanzia limetusaidia vile mambo katika maisha yetu yanaweza kubadilishwa, hasa wakati tunayaweka katika mikono ya Mungu inayobadilisha. Lakini, je, tunaamini ka kabisa katika mabadiliko ya kiasi kikubwa? Hebu tuzungumze juu ya maisha ya Onesimo, mfano wazi wa mabadiliko ambayo Mungu anaweza kufanya katika maisha ya mtu yeyote.

Je, Onesimo alikuwa nani? Onesimo alikuwa mtumwa wa Filemoni. Katika tamaduni za zamani, utumwa ulikuwa tendo la kijamii na wengi walilitenda. Halikuhusiana uraia au rangi ya ngozi, lakini kwa ushindi wa vita na deni. Filemoni alikuwa mmiliki wa watumwa. Siku moja, Onesimo aliamua kutoroka kutoka kwa nyumba ya Filemoni. Wengi wanakubaliana kwamba umaskini na udhamlimu ambo watu hawa walikuwa chini yake ndivyo vilikuwa sababu watumwa waliwaibia mabwana zao na kutoroka. Biblia haitaji sababu wazi zilizochangia kutoroka kwa Onesimo, lakini yawezekana iwe ni mahitaji hayo mawili (umaskini na thuluma) Onesimo alisafiri hadi Roma, huko akampata Paulo kama mwenzake gerezani. Katika sehemu hiyo ambayo alimkubali Yesu! Tutasoma sasa baadhi ya mambo muhimu yaliyotendekea katika maisha ya Onesimo alipokutana na Kristo.

I. Mabadiliko ya kasi kikubwa: kutoka kwa utumwa hadi mtu huru

Kabla ya kuanza hatua hii, soma barua yote ya Filemoni.

Jaribu kufikiria juu ya Filemoni alipogundua kwamba mtumwa wake alikuwa ametoweka. Mtumwa alikuwa mtu wa msaada kwa shughuli za nyumba tajiri, na lilikuwa jambo la ujasiri kukimbilia. Onesimo alikimbilia ili kupata uhuru wake, pengine alikuwa anakimbilia kutoka kwa mateso na matusi. Hata hivyo, alitekwa nyara na kurudishwa gerazani, mfungwa wa mamlaka na dhambi zake mwenyewe.

Akiwa gerazani, Onesimo alikutana na Paulo na akamkubali Kristo. Maisha yake yalibadilika kwa kiasi kikubwa; alikuwa huru kutohana na dhambi na moyo wake ulizazwa na upendo wa Mungu. Huko alipata kwamba maisha yaliyikuwa na maana na kusudi, na kwamba alikuwa wa thamani na kupendwa.

Mle gerezani, Onesimo alirejesha thamani yake kama mtu. Alijihisi kuwa wa maana na moyo wake ulijawa na huruma ya mahitaji ya Paulo, kuonyeshwa kwamba alikuwa mtu aliyebadilishwa.

Mtu anayeamua kumfuata Kristo lazima aonyeshe thibitisho wazi kwamba amebadilishwa katika njia zake za kufikiria na kutenda. Siku hizi watu wengi wanajiita Wakrist, lakini si kila mtu anaonyesha katika maisha yao mabadiliko hayo ya kiasi kikubwa. Onesimo ni mfano mkubwa wa mtu ambaye maisha yake yalibadilika alipoyatoa maisha yake yote kwa Yesu Kristo.

2. Mabadiliko yanaonyesha kuwa tayari kusamehe na kuomba msamaha

Mstari wa 12 ni mstari maalum. Je, umewahi muumiza mtu? Je, umeiba kitu kutoka kwa mtu? Je, ulihisije uliporudi kuomba msamaha? Aibu ni jibu la kawaida.

Katika barua hii, tunasoma Paulo akimwombwa Onesimo arudi katika nyumba ya bwana wake na kuomba msamaha kwa mabaya yote aliyoyatenda. Paulo pia alimweleza Filemoni kwamba Onesimo alikuwa mwanawe (mistary ya 9-10) na Mkristo aliyebadilika (mstari wa 11). Hakika Paulo alikuwa na mazungumzo na Onesimo juu ya msamaha na kukosa kuwa na hisia ngumu juu ya bwana wake wa zamani (watumwa walikuwa na chuki kubwa mno kwa bwana zao kwa sababu walikuwa mateka na waliothulumiwa), bali kumuona kama ndugu yake katika Kristo.

Je, unaweza kumbuka ukifanya jambo la kumwumiza mtu mwingine, au ulikuwa na moyo mgumu juu ya mtu mwingine? Kama ni hiyyo, unapaswa kwenda kwa huyo mtu na umuombe msamaha. Najua vile inavyoweza kuwa vigumu kufanya hivyo, nimekuwa katika hali hiyo. Lakini wakati unafanya hivyo, utajihisi vizuri na uhusiano wako na huyo mtu utakuwa mzuri zaidi hata kuliko hapo mwanzo. Nenda, uombe msamaha ama utee msamaha. Kiri kama ulifanya jambo juu ya mtu mwingine, au uchagua kumsamehe aliyekuumiza. Utatambua kwamba jamii ultiyo ndani yake, Kanisa, itakuwa bora zaidi kila siku na upendo utaongezeka.

3. Mabadiliko hutusaidia kuwatumikia wengine

Walipokuwa pale gerezani, Paulo alishiriki Injili na Onesimo na alikutana na Yesu kama Mwokozi wake. Tangia wakati huo, maisha ya Onesimo yalibadilika kwa njia ya kiasi kikubwa mno (mstari wa 13). Paulo alimuona Onesimo kama mtu wa msaada sana, kwa Paulo mwenyewe na kwa Filemoni (mstari wa 11). Onesimo aligundua kwamba kuwatumikia wengine haikuwa mzigoto tena, lakini ilikuwa baraka.

Waulize wanafunzi wako wasom Waefeso 6:5-7 na Wakolosai 3:22-24 na wachambue ni kwa nini, wakati Onesimo alimkubali Kristo, maisha yake yalikuwa na maana mpya na kusudi. Je, Onesimo alihitajika kutumikaje baada ya kubadilishwa kwake?

Je, kuna mtu ambaye amekuita kuwa hauna maana? Ama haustahili? Hakika, ni wakati mzuri wa kuwathibitishia makosa hayo. Lakini, unawezaje kuthibitisha hayo? Hakika, kuna njia nyingi sana! Kanisa unalohudhuria linalo huduma nyingi ambapo unaweza kutumika! Unafahamu zile huduma zinazoonekana (kama vile muziki, kuhubiri au kuongoza na kupanga) lakini kuwa katika mwangaza si jmabo muhimu. Kumbuka kwamba jambo lililo muhimu sana ni kumtumikia Bwana kwa lolote analokuita ufanye.

Jaribu kujihusisha katika huduma. Nina uhakika unawafahamu watu wanaohitaji msaada. Onesimo alimhudumia Paulo wakati Paulo alikuwa mzee, mdhaifu na mfungwa. Hatuweza kutenda katika hali hiyo. Unaweza kuwapanga vijana Kanisani mwako waende kuwasaidia watu wanaweza kuhitaji msaada. Pole pole utaona mabadiliko kiasi yaktendeka na kila mtu ataingia katika mazingira ya utu wema.

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi wajibu maswali yafuatayo kila mmoja peke yake au kwa vikundi vidogo kuhusu yale wamejifunza kutoka wa Onesimo, wakieleza matamshi haya matatu muhimu:

1. Mabadiliko ya kiasi kikubwa
2. Samehe na uombe msamaha
3. Tumika kwa upendo

Litie moyo darasa wafikirie juu ya rafiki wao ambao hawamjui Yesu. Wasaidie wafikirie juu ya nia zao ambazo zinaweza kubadilika na hivyo kuwa kielelezo cha Mungu. Wahimize wafanye mabadiliko ya kiasi kikubwa katika maisha yao kwa msaada wa Mungu.

Lengo: Kwamba wanafunzi wajifunze juu ya nguvu za Mungu za kubadilisha katika maisha ya watu, na matokeo ya shukrani ya mtu ambaye maisha yake yalibadilishwa.

Kukariri: "Na pale walikuwapo Mariamu Magdalena na Mariamu yule wa pili wameketi kulielekea kaburi." Mathayo 27:61

Zoezi la Kuanzia

- Vifaa: Karatasi, penseli na gundi.
- Maagizo: Kila mwanafunzi anastahili kuandika jina lake juu kwenye karatasi, ili liweze kuonekana. Kisha, uwaambie walibandike karatasi mgongoni mwao ili kila mtu apate kuliona na kuweza kuandika kwenye karatasi hilo.

Wakati kila mmoja yuko tayari, watazunguka wakiandika mambo mazuri juu ya makaratasi ya wanafunzi. Hakuna atakayeweza kusoma makaratasi hayo hadi kila mmoja awe ameandika jambo. Wakishakamilisha, unaweza kuwachagua wanafunzi wengine wayasome au wayasome wote kama itawezekana. Tamatisha kwa kuzungumza juu ya mambo mazuri ambayo Mungu anaweza kutumia ndani ya kila mtu, na jinsi Anavyoweza hata kubadilisha mabaya kuwa mazuri.

1. Maana iliyio katika jina la Mariamu Magdalena

Tunapataja watu wa Biblia, akili zetu kwa haraka uwahusisha na mambo tofauti. Fanya jaribio lifuatalo: Taja majina yaliyo kwenye orodha iliyio hapa chini na uwaambie wanafunzi wasema kwa sauti ni nini kinakuja akilini mwao. Wanaweza kukosa kutaja hasa yaliyoandikwa hapa chini kwenye orodha, lakini itasaidia kwa ajili ya somo.

- Adamu = Mwanzo
- Yusufu = Kanzu lenye rangi nyingi
- Samsoni = Mtu mwenye nguvu aliyekuwa na nywele ndefu
- Daudi = Alimwua Goliathi
- Yona = Samaki ilimmeza
- Ruthu = Binti mkwe mwaminifu
- Mathayo = mtoza ushuru, Mwanafunzi
- Yuda = Msaliti
- Pilato = Alinawa mikono yake ya kuwajibika kwa kifo cha Yesu

Mara nyingi, majina yetu yanawakilisha kuwa sisi ni nani au jambo ambalo tumetenda au lile tunalotenda. Katika nyakati za Biblia, majina yalikuwa na thamani muhimu sana na yalikuwa na mengi ya kusema juu ya mtu aliyeitwa jina hilo au mahali alitoka.

Jina Mariamu likuwa jina lililojulikana sana, hata ilivyo na sasa. Tunaweza kumkumbuka Marimau, mamake Yakobo; Mariamu, mamake Yesu; Mariamu, mamake Yohana (aliyeitwa kwa jina lingine Marko); Mariamu wa Bethania, aliyeosha miguu ya Yesu kwa manukato ya gharama.

Katika Agano Jipya tunampata Mariamu Magdalena, akiwa ametajwa mara nyingi. Je, kwa nini yeye ndiye aliyetajwa sana katika vitabu vya Injili? Hebu tujifunze kumhusu.

Jina Mariamu lina maana ya mwasi, wakuu, nzuri, aliyechaguliwa. Magdalena ni jina la mwanamke kutoka Hebrania "Magdala," mji ulio Yuda; jina Magdalena ni jina linaloonyesha sehemu ambayo Mariamu alitoka.

Mariamu Magdalena alizaliwa magharibi pwani mwaa Galilaya. Anatokea katika vitabu vya Injili kama

sehemu ya wanawake ambao walienda pamoja na kumtumikia Yesu hadi mwisho (Mathayo 27:57-6, 28:1-10; Marko 15:40-41; Luka 8:1-3) na alikuwa shahidi wa kufufuka kwa Yesu (Marko 16:9-11). Kanisa la Roma la Katoliki linamtambua kama Mteule na kunayo makanisa mengi ambayo yanetajwa jina lake.

2 . Kile Yesu alimfanyia Mariamu Magdalena

Katika Luka 8:2, tunasoma mwujiza ambao Yesu alimfanyia mwanamke huyu – aliwekwa huru kutoka kwa utawala wa mapepo 7. Nambari ya 7 katika Biblia inawakilisha ukamilifu au utimilifu; hivi ndivyo inavyotumiwa wakati inaeleza juu ya Mariamu. Alikuwa mwingu wa ama amejaa uovu, ingawa imani iliyojulikana ya Mariamu kuwa kahaba haikutambuliwa. Masomo kubwa yanaangazia ukosefu wa maandishi na thibitisho za kihistoria juu ya Mariamu akifanya kazi kama kahaba. Hii ni tamaduni isiyokuwa na egemezo la kwali.

Yesu alionyesha upendo wake na huruma kwa watu, na Mariamu Magdalena alikuwa mmoja wao. Alisamehewa na kubarikia kwa imani yake ndani ya Yesu. Tunaweza kuona vile Mungu anazo njia tofauti za kuwarejesha watu, kulingana na hali zao. Jina la Mariamu Magdalena linaangazia kubadilishwa, mabadiliko ambayo mtu yejote anaweza kufurahia tunapoamua kumfuata Yesu.

3 . Kile Mariamu Magdalena alimfanyia Yesu

Alikuwa mwanamke aliyeamua kuwa zaidi mfuasi. Aliamua kumtumikia Yesu. Luka 8:1-3 inataja kundi la wanawake ambao walimfuata Yesu na kumtumikia, sio tu kwa sababu ya msaada wa kiuchumi, bali walisafiri pamoja na Yesu na wanafunzi wake wakiwasaidia.

Katika Mathayo 28:1-10 na Marko 16:9-11, tunasome maelezo ya mwanamke tofauti kabisa kumliko yule mwanamke ambaye alikutana na Yesu mwanzo.

Mara tu Yesu aliporejesha maisha yake, Mariamu alikuwa katika kila sherehe muhimu. Alijitoa kwa Yesu na huduma yake. Alikuwa pale miguuni pa Bwana wakati wa kusulibiwa, wakati wa kifo chake (Marko 15:40), na wakati Yesu alipelekwa kaburini (Marko 15:47). Sheria iliwapinga yeye pamoja na wanawake wengine kuwa mahali pale, ila pengine wangekaa pale hadi siku ya tatu pamoja na mwili wa Yesu.

Upendo na kujitoa kwake kulimwekeleza yeye pamoja na wanawake wengine kutembelea kaburi. Asubuhi mapema, walienda kaburini na kupata mwili wa yule aliyebadilisha maisha yao haukuwa pale. Je, unafikiri alihisije? Mathayo anaeleza mtetemeko wa arthi ukitendekea na malaika akitangaza kufufuka kwa Yesu.

Tunaweza kumuona Mariamu Magdalena mwanamke ambaye alimruhusu Mungu afanye mabadiliko ya kiasi kikubwa katika maisha yake. Na hakuacha haya yapite bila kuonekana – kujitoa na ibada yake viliukua vielelezo bora zaidi vya shukrani.

Je, watu hufikiria nini wanaposikia jina lako? Jina letu linatuwakilisha pia, na ni muhimu kumruhusu Yesu afanye kazi maishani mwetu katika njia ile ambayo Mariamu Magdalena alifanya. Hivyo, wakati wengine wanasilika jina letu, wanaweza kumshukuru Mungu. Tumeitwa ili kutumika, kuonyesha upendo, huruma na haki katika ulimwengu huu.

Nilimsikia mtu akisema, “Kaa maisha yako katika njia ile ambayo wakati rafiki zako, familia na wafanyakazi wenzako wanafikiria juu ya uadilifu na haki, wanafikiria juu yako.”

Je, unaishi hivyo? Kama si hivyo, pengine unaweza kuchukua muda wa kusema na Mungu na kuanza kufanya kazi na Roho Mtakatifu. Anaweza kuyafanya maisha yako kuwa mfano wa familia yako na kila mtu aliye karibu na wewe, ili wengine wanapoona tabia yako na mtindo wa maisha, watataka kujua huyu Mungu anayeweza kubalidisha maisha.

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi wako wajibu maswali yafuatayo kila mmoja au kwa vikundi vidogo, na kisha wajadili kama darasa:

1. Je, ni kwa nini inakuwa muhimu kusoma hadithi ya maisha ya Mariamu Magdalena?
2. Je, ulijifunza nini kuhusu Mariamu Magdalena leo?
3. Unapojifunza juu ya mtu huyu, je, unaweza kuona matumizi ya maisha yako?

Funga darasa kwa kuwaambia wanafunzi wako waangazie juu ya jinsi Mungu amesamehe kila mmoja wao. Kisha, jadili nafasi za huduma ambazo wako nazoz kila siku. Wasaidie waunde mpango wa kazi ya huduma kila siku wiki inayofuata.

Lengo: Kwamba wanafunzi waweze kufahamu umuhimu wa kupeana nafasi ya pili, na kazi ya Mungu ya urejesho tunapofanya makosa.

Kukariri: "Yale yaliyoko yamekuwako, na hayo yatakayokuwako yamekwisha kuwako; Naye Mungu huyatufuta tena mambo yale yaliyopita." Mhubiri 3:15

Zoezi la Kuanzia (miaka 12-17)

- Vifaa: Karatasi na penseli.
- Maagizo: Waambie wanafunzi watengeneze mviringo na kisha uwape kipande cha karatasi na penseli. Ni lazima wapeana alama ya watu wafuatao:

1. Mtu aliyeekosa.
2. Mtu aliyetubu kwa uamuzi mbaya.
3. Mtu ambaye maisha yake yalibadilishwa kwa sababu ya makosa yake.
4. Mtu aliyeptata nafasi ya pili.
5. Mtu ambaye amrejeshwa na ahukumiwi au kulaumiwi kwa ajili ya maisha ya zamani.

Wape dakika 5 wakusanye saini. Utagundua ni rahisi kukusanya saini, kwa vile kila mtu au angalau wengi wao wanaweza kuweka saini kwa moja ya chaguo. Hakuna haja ya kusema kwa nini au kueleza juu ya saini zao katika kila hali. Zoezi hili litafanya kazi kama kama zoezi la kuanzia kueleza kwamba mara nyingi tunafanya maamuzi mabaya, lakini kama tuko tayari kufanya mabadiliko, kunawenza kuwa na nafasi ya pili. Tutazungumzia juu ya Yohana (Marko), uamuzi wake "mbaya" na nafasi yake ya pili.

Vijana wote wanaohudhuria kanisa wamefanya makosa. Baadhi ya makosa hayo hayawezi kuwa yalikuwa dhambi, lakini pengine maamuzi mabaya.

Wanastahili kujua kwamba wanaweza kuwa na nafasi ya pili, ya kwamba Mungu anaweza kuwarejesha na kuwatumia kwa nguvu kama vile ilivyokuwa na maisha ya Yohana (Marko).

I. Yohana Marko, kijana katika kanisa la kwanza

Katika kitabu cha Matendo ya Mitume sura ya 12, tunapata hadithi juu ya Paulo akiwekwa huru kutoka gerezani na malaika. Paulo anaenda nyumbani mwa Mariamu, mamake Yohana, ambaye pia aliitwa Marko (mstari wa 12), mahali ambapo watu wengi walikutana. Kulingana na wataamu wa biblia, inaaminika kwamba nyumba ya Yohana Marko iliwa kituo cha mikusanyiko ya Wakristo katika mji wa Yerusalem, wakati wa kuzaliwa kwa kanisa jipy. Wengine hata wanadhania kwamba iliwa katika nyumba hii ambapo wanafunzi walikuwa wakiomba wakati wa matukio ya Pentekoste katika Matendo ya Mitume sura ya pili.

Ukweli uliopo ni kwamba Yohana Marko alikuwa kijana mdogo wa mwanafunzi mwaminifu na wa ukoo wa Barnaba, rafiki na mwenzio Paulo wakati wa safari yake ya kwanza ya umishenari. (Hadithi ya Barnaba inaweza kupatikana katika Matendo ya Mitume 4:32-37)

Tunaweza kufikiria juu ya Yohana Marko katika muktadha wa sasa kama mshirika mchanga wa kanisa ambaye nyumba yake iliwa sehemu ya mkutano wa vipindi vyta kanisa.

2. Yohana Marko arudi nyumbani

Sura zinazofuata, katika Matendo ya Mitume 13 mstari wa 5, Yohana Marko alimsaidia Paulo na Barnaba wakati wa safari yao. Mipango ya safari (Matendo ya Mitume 13:13) iliwa iendelee kuelekea Antiokia mji wa Pisidia, lakini Marko aliamua alitaka kurudi nyumbani.

Katika maandishi hatupati maelezo yoyote ya sababu ya uamuzi wake, lakini mwandishi William Barclay anatajwa uwezekano mchache katika Ufanuzi wake wa Agano Jipya:

- Pengine alikasirika kwa sababu Barnaba alibadilishana na Paulo kama kiongozi wa msafara.
- Katika maandishi, Paulo anatajwa kwanza, ikithibitisha kwamba yeze ndiye alikuwa kiongozi.
- Uwezekano mwengine ni uoga, kwa vile Pisidia Antioka iliwa sehemu ngumu na ya hatari sana ya kwenda.
- Alitoka Yerusalem, kwa hivyo sababu ingine yaweza kuwa shaka yake mwenyewe kuhusu kuhubiri Injili kwa wasio Wayahudi.

- Sababu rahisi imekuwa kutokuwa kwake na ujuzi na ukosefu wa kujitolea kwa sababu ya umri wake mdogo.
- Pengine alimkosa tu mamake.

Tunaweza kukosa kufahamu ni kwa nini alirudi nyumbani, uamuzi ambao kitabu cha Matendo ya Mitume kinasema Paulo hakupenda.

3. Yohana Marko, sababu ya utengano

Wakati Paulo na Barnaba walikuwa tayari kuanza safari yao ya pili ya umishenari, walijadiliana na kuamua kuendelea wakiwa kila mmoja kivyake. Sababu ilio nyumba ya mazungumzo ilikuwa tamaa ya Barnaba kumleta Yohana Marko pamoja nao kama msaidizi. Katika Matendo ya Mitume 15:38, tunaona kwamba Paulo hakuwa na furaha na jambo hili, na inaelezewa kwamba “hakuona vema kumchukua huyo aliyeawaacha huko Pamfilia, asiende nao kazini.”

Zaidi ya kuangazia nia ya Paulo, tunafaa kuangazia juu ya Barnaba, ambaye aliamua kumpa huyu mtu nafasi ya pili.

Biblia haisemi chochote zaidi ya Barnaba na Yohana Marko kwenda Kilikia.

4. Urejesho

Katika Matendo ya Mitume 15:39, Marko alitoweke kutoka kwa riwaya. Kulingana na tamaduni, alienda Alexandria kuanzisha kanisa. Marko alionekana tena baada ya miaka 20 kama mtu aliyejeshwa. Pengine ilikuwa tumaini la Barnaba ambalo lilimrejeshea heshima yake na kumsaidia kuwa mwaminifu. Ni baraka gani hii ya kumpata mtu anayetuamini hata baada ya kukosa! Barnaba alimwamini Yohana Marko, na hakumwangusha.

Katika Wakolosai 4:7-11, Paulo anaandika kutoka gereza la Roma, na anawaomba wasomaji wampokee Marko kwa moyo moja anapowasili ...pengine kuwazuia watu kuwa na shaka juu ya Marko baada ya uamuzi wake. Paulo anaandika wazi kuhakikisha kwamba hali ya zamani ya Marko haitakuwa kizuizi kwa jambo lolote, akimpendekeza na kutaja thibitisho na tumaini lake. Katika barua hiyo, Paulo atangaza jinsi Marko amekuwa wa msaada sana kwake.

Ishara ingine ya uhusiano uliorejeshwa na Paulo uko katika barua ya pili kwa Timotheo, “Umtwae Marko, umlete pamoja nawe, maana anifaa kwa utumishi” (2 Timotheo 4:11).

Inashangaza vile Mungu alitenda kupitia Marko. Petro mwenyewe anamwita “mwana” katika I Petro 5:13. Inaaminika kwamba Marko aliandika Injili ya kwanza iliyojulikana ya wakati huo – Injili kulingana na Marko. Huu ni mfano wazi wa jinsi neema ya Mungu inaweza kumtumia mwasi kuwa mwandishi wa moja ya Injili 4.

Ujumbe wa mwisho tunaopata kutoka kwa Marko ni kwamba ye ye yuko pamoja na Paulo wakati wake wa mwisho gerezani (Filemoni mstari wa 24).

Wengi wetu, hata kama si kila mtu, tumeanya makosa iwe sababu ilikuwa gani. Pengine kwa kufanya hivi tumeleta hisia mbaya kwa wengine au tulihisi “kubadilishwa” na kuanguka kwake. Tunaweza kujifunza kutoka kwa historia kwamba Mungu hupeana nafasi ya pili na nafasi ya kurejeshwa kabisa, pamoja na uhusiano wetu na wengine, kama vile ilivyofanyika kati ya uhusaion wa Paulo na Marko.

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi wako wajibu maswali yafuatayo juu ya maisha ya Yohana Marko, kila mmoja peke yake au katika vikundi vidogo, na kisha wajadili kama darasa:

1. Je, ni ninini kingefanyika kwa kijana Yohana Makro kama Barnaba na Petro hawangemsaidia katika kuendelea na huduma yake?
2. Je, ni mambo gani ambayo Yohana Marko alitimiza katika kutumika kwake kwa Mungu baada ya kurejeshwa?
3. Je, nia yako ni gani wakati wewe au mtu mwininge amekosa kanisani?
4. Je, vijana kanisani mwako hufanya nini ili kusaidia kijana mwininge anapokosa?
5. Je, unafikiria nini kuhusu kuwapa nafasi ya pili wale waliokosa katika utumishi wao kwa Mungu?

Katika kukamilisha, waambie wafikirie juu ya wakati ambao Mungu amewapa nafasi ya pili. Tunahitaji pia kuwapa wengine nafasi ya pili.

Lengo: Kwamba wanafunzi wajifunze mpango wa Mungu wa kututmia katika Ufalme Wake kama tuko tayari, bila kujali makosa yetu na udhaifu.

Kukariri: "Kwa maana nalikupandisha kutoka nchi ya Misri, na kukukomboa utoke katika nyumba ya utumwa. Nami naliwapeleka Musa na Haruni na Mariamu." Mika 6:4

Zoezi la Kuanzia

- Vifaa: Karatasi na penseli.
- Maagizo: Waambie wanafunzi wafikirie juu ya mtu wa Biblia na waandike karibu na jina lake kile mtu huyo alimtolea Mungu. Mfano: Daudi – nyimbo na maombi yake (hata leo tunaimba utunzi zake).
- Wasaidie wafikire kuhusu watu hawa na kile walipata wakati waliyatoa maisha yao kwa Mungu.

Tunapata mifano nyingi ya watu katika Biblia walioyatoa maisha yao, zawadi na talanta kwa hiari ya kutumiwa na Mungu kwa wema wa wengine. Tunaweza kuwa hatuko katika hali ambayo tutaombwa kufanya jambo ambalo linahatarisha maisha yetu, lakini ikiwa tutaombwa kufanya jambo, ni lazima tufikirie kama tuko tayari kulifanya, tukimruhusu Mungu atutumie kulingana na mipango Yake.

Baada ya kila kitu, ni vizuri kukumbuka kwamba sisi ni viumbe Vyake, na kila kitu tulicho nacho ni Chake. Lakini anaheshimu uamuzi wetu na kutusubiri tuwe tayari kutoa kila kitu tulicho chache na kufanya kwa utukufu wake.

Kitabu cha Mwanzi kilimalizika na wana wa Israeli wakifurahia maisha Misri, lakini hali hiyo inabadilika haraka wakati tunaingia kwenye sura ya kwanza ya Kutoka. Yusufu na kizazi hicho walikuwa wamekufa, lakni uzao wao uliongezeka (Kutoka 1:7). Kisha, farao mpya ambaye hakumjua Yusufu aliibuka mamlakani (Kutoka 1:8). Hivyo, Uzao wa Yusufu waliondoka kwa kibali na kuingia katika utumwa wa Wamisri.

Katika hali hii, Wamisri hawakupendezwa na vile wana wa Israeli waliongezeka kwa idadi kubwa na nguvu, hivyo walianza kupnga vile watavyo watawala ili kuepuka ongezeko. Hivyo, waliwapa majukumu mazito chini ya ulinzi mkali (Kutoka 1:10-14). Waliawaamuru wakunga watoto wa kiume wote waliozaliwa (Kutoka 1:15-16). Mipango hii yote ilianguka, kwa hivyo Farao aliamuru watupe watoto wote wa kiume ndani ya Mto Nile (Kutoka 1:22). Hata katika hali hizi mbaya, Mungu alikuwa na mpango.

Unaweza kuwapanga wanafunzi wako katika timu tatu na kila timu isome na kuchambua sehemu ya maisha ya Miriamu (Kutoka 2:2-10; 15:19-21; Hesabu 12:1-16) na washiriki na kundi tabia za ubinafsi wake. Jadili yale mnaweza kujifunza kutoka kwa mfano wake, na myatumie katika maisha yenu ya kila siku.

I. Miriamu, Binti mwerevu

Miriamu na familia yake, wote wakitoka katika kabile la Walawi, waliishi Misri wakati huo mgumu. Kuongeza kwenye shida, mamake Yokebedi alimzaa mtoto wa kiume! Walimficha kwa miezi mitatu, lakini walishindwa kumficha, "Alimpatia kisafina cha manyasi akakipaka sifa na lami. Akamtia mtoto ndani yake akamweka katika majani kando ya mto" (Kutoka 2:2-3). Walifanya mpango huu wakitarajia kwamba Mungu atafanya mwujiza. Hapa ndipo Miriamu alianza kazi yake, "alisimama mbali ili ajue yatakayompata" (Kutoka 2:4). Hakika Yokebedi alimwamini binti yake kutekeleza jukumu hili – amlinde ndugu yake na kuhakikisha kwamba yu salama.

Miriamu alitazama jinis kisafina kilimfikia binti wa kifalme wa Misri. Fikiria uoga ambao Miriamu alihisi alipoyaona haya! Bali moyo wake ulijaa na tumaini waka aliona binti wa kifalme akiwa na huruma kwa mtoto. Lile Miriamu alifanya hatimaye lilikuwa jambo la werevu. Alijitolea kumsaidia binti wa kifamle kumlea mtoto. Alikuwa mwerevu wa kutosha katika kumleta mamake mwenyewe afanye hiyo kazi! Mwujiza gani huu! Yokebedi alikuwa na ruhusa ya binti wa Misri ya kumlea mtoto wake mwenyewe!

2. Miriamu, kiongozi wa ibada na nabii wa kike

Baada ya tukio hilo, hamsikii Miriamu tena hadi wakati Israeli wanawekwa huru na kuvuka Bahari ya Shamu. Mwujiza huu ulikuwa wa ajabu sana ambapo sherehe ilihitajika! Musa aliwaongoza watu katika wimbo wa ushindi na Miriamu aliwaelekeza wanawake, akianzisha wimbo na kucheza, “Mwimbieni Bwana, kwa maana ametukuka sana. Farasi na mpanda farasi amewatupa barahini” (Kutoka 15:21).

Miriamu huyo huyo aliyejlinda ndugu yake mtoni sasa anamwabudu na kumchezea Mungu. Binti huyo mdogo, akiogopa bali alijazwa na tumaini, sasa alikuwa nabii wa kike! (Kutoka 15:20). Hakusita kutumia vipawa vyake kufurahia katika Bwana kama shukrani kwa yale alikuwa amefanya.

3. Miriamu, mwanamke asiyekuwa na hekima kamili

Miriamu alikuwa sasa mwanamke wa kimo, na alikuwa ameshuhudia miujiza ya Mungu wakati huu wote. Lakini hayo hayakutosha katika kumzuia katika kutenda na kunung'unika juu ya Musa. Ukosojaji wenyewe ulikuwa juu ya Musa kumuoa mwanamke asiyekuwa wa Kiyahudi, bali alikuwa Mtoashi au Mmidiani (pengine Zipora). Walitia changamoto mamlaka ya Musa kama nabii (Hesabu 12:1-2). Walikuwa sawa katika madai yao kwa vile Haruni na Miriamu wote walitenda kama manabii. Hivyo ndio, Mungu alizungumza kuitia kwao pia. Lakini lile ambalo haliwa sawa lilikuwa ni nia, kwa hivyo aliwaambia “Kwake nitanena mdomo kwa mdomo, maana waziwazi wala si kwa mafumbo” (Hesabu 12:8).

Walipokamilisha mazungumzo yao, uwepo wa Mungu uliacha maskani na Miriamu alipata kuwa alikuwa na ukoma. Adhabu hii ilikuwa uwakilishi wa moyo mchafu. Mungu aliona nia ya Miriamu kama kosa kubwa sana, na hivyo alistahili adhabu hiyo. Miriamu alitengwa kutoka kwa kambi hadi alipokuwa msafi. Na tunaweza kudhania kwamba alirudi sio tu akiwa ameponya, bali pia aliyetubu.

Miriamu alilazimika kusafishwa moyoni mwake ili Mungu aweza kumtumia!

Mungu anatutaka tuwe tayari kutoa vipawa vyetu na talanta kwa ajili ya utukufu wake. Hakika Mungu anawasajili wanaume na wanawake hodari walio tayari kufuata uongozi wake na kuelekeza watu wake. Watu kama hawa wanakumbukwa kama sehemu ya historia! (Mika 6:4)

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi wako wajibu maswali yafuatayo, kila mmoja peke yake au katika vikundi vidogo, na kisha wajadili kama darasa:

1. Je, ni katika hali gani ya kisiasa ambayo Miriamu alikua? (Wakati Farao aliamuru watoto wa kiume wauawe.)
2. Je, ni nini kilimpa Miriamu motisha kuzungumza ana kwa ana na binti wa Farao? (Tamaa ya kumuokoa ndugu yake.)
3. Je, “nabii” ina maana gani? (Mtu anayesema kwa jina la Mungu.)
4. Je, Miriamu alisherehekea nini na wimbo wake? (Kuvuka kwa Bahari ya Shamu.)
5. Je, kwa nini Miriamu na Haruni walimnung'unikia Musa? (Musa alimchagua mwanamke Mtoashi.)
6. Je, Mungu alikasirika kwa nini? (Kwa sababu walikuwa wanalamika wenyewe kwa Musa.)

Kulingana na yale waliyojifunza kwa somo, jadili kichwa cha somo. Watie moyo wanafunzi wakubali mwito wa Mungu wa kumtumikia wakiwa bado wadogo wa umri.

Lengo: Kwamba wanafunzi wataendeleza ufahamu ya kwamba wanastahili kujilinda wenyewe kama hekalu la Roho Mtakatifu.

Kukariri: "Maana mlinunuliwa kwa thamani. Sasa basi mtukuzeni Mungu katika miili yenu." 1 Wakorintho 6:20

Zoezi la kuanzia

- Vifaa: Karatasi na kalamu za alama.

Maagizo: Unda alama na nia nzuri (uwazi, utumishi, huruma, uvumilivu, n.k.) na wengine na nia ya kinyume (kutokuwa wazi, kudanganya, vita, n.k.) Chagua kundi la wanafunzi na utumie gundi au kipande cha uzi kubandika alama kwenye vifua hivyo. Wanafunzi waliobaki watapata wenzio washike mikono waunde "nyumba". Lengo ni kumkaribisha mtu mmoja pekee yake aliye na nia nzuri (kila "nyumba" inaweza tu kuwa na mtu mmoja kwa wakati mmoja). Kama mwanafunzi aliye na nia mbaya attingia "nyumbani," wanafunzi watapoteza. Baada ya kuzunguka kiasi, "nyumba" itakayobaki itakuwa mshindi. Zoezi hili limeundwa kueleza kwamba ni sisi tunaoamua ni nia gani tuliyio nayo katika hali tofauti maishani. Ni somo pia vile kunao watu wa nia mbaya ambao watataka kutawala lakini lazima tuwapinge.

Hekalu ni jingo lililotakaswa na uwepo wa Mungu, limetengwa kwa kumwabudu. Katika Waebrania, limeitwa "jumba la Mungu la kifalme." Hekalu lilikuwa tofauti kuliko majengo mengine kwa sababu ya wazo kwamba uwepo wa Mungu unaokaa ndani ya jengo.

Wakati mwangi, vijana wachanga husema, "Naweza kufanya lolote ninalotaka kufanya na mwili wangu, kwa sababu ni wangu," lakini kama tunavyoona katika I Wakorintho 6:19-20, miili yetu si yetu. Maandishi yanasema, "Ninyi si mali yenu wenyewe; mlinunuliwa kwa thamani." Ikiwa Mungu anatupa thamani hii, je, kwa nini tusijali na kile Biblia inasema "Hekalu la Roho Mtakatifu"? Katika Biblia tunaweza kufapata maandishi mengi ambapo tunaona kulinda kwa Mungu kukitarajiwa wakati watu wanajenga Maskani na baadaye, Hekalu. Kutoka 35:4-29 inahadithia jinsi Musa, baada ya kupokea maagizo ya Mungu, anawaleze watu juu ya raslimali na mali ya kutumia: dhahabu, fedha, uzi wa zambarau, mafuta kwa ajili ya nuru. Ni maelezo ambayo wale tu walio na ujuzi wangefanya kazi kwa mjengo. Kila mtu alitoa vizuri mali yao na ujuzi ili kujenga Masikani kuwa nzuri kabisa.

Unaweza kufikiria jinsi hekalu lililojengwa na Sulemani lilifanana? I Mfalme 5 na 6 zinatoa maelezo ya hatua ya mjengo. Tunaweza kuona kwamba vivyo hivyo, ni vifaa bora peke yake ndivyo vilitumika: mbao nzuri kabisa na sanamu zilizofunikwa na dhahabu zilitumika kwenye mjengo wa urefu mita 27 na mita 9.

Agano Jipyä inatoa mlinganisho kati ya miili yetu na hekalu ambapo Mungu anakaa. Kama aliquwa mwangalifu juu ya mjengo na mapambo ya hekalu Lake, je, unaweza kufikiria juu ya uangalifu alichukua kama "mjenzi wa" miili yetu?

Tunaweza kujifunza kwamba:

I. Mungualiumba miili yetu kuwa mikamilifu

Sizungumzii hasi juu ya mwonekano wa maumbile yetu ya nje, bali pia jinsi yanavyofanya kazi. Tunaweza kupata kila kitu tunachohitaji kutoka kwa chakula tunachokula, na kutupa vitu ambayyo hatuhitaji; hata wakati wa kulala, mwili wetu unaweza kutekeleza majukumu mengi kama kupumua.

Mwanzo 1:26 inaeleza kwamba tumeumbwa kwa mfano wa Mungu. Aliwaumba wanadamu kwa uangalifu mwangi sana, na kuwafanya kuwa tofauti na viumbe vingine. Mwanzo 2:7 inasema kwamba Mungu mwenyewe alitupa pumzi ya maisha ili kuwa viumbe hai!

Kwa vile Mungu alichukua uangalifu wa juu sana katika kutuumba, je, kwa nini tusifanya sehemu yetu ya kujilinda? Tunafaa tulinde mwonekano wetu wa maumbile ya nje (mbele ya hekalu) lakini pia

mwili wa ndani: nafsi na moyo, hata zaidi kama tumemwalika Mungu akec ndani mwetu.

Miili yetu ni hekalu la Roho Mtakatifu (I Wakorintho 6:19). Watiki Roho Mtakatifu anakaa ndani ya mwili, ni kwa sababu ni wa Mungu. Hii ndio sababu Paulo anasema, "Au hamjui ya kuwa mwili wenu ni hekalu la Roho Mtakatifu

aliye ndani yenu." Wakati mtu anayatoa maisha yake kwa Kristo, wameamua kuutoa mwili wao pia. Yesu alipokuwa Duniani, alizungumza pia juu ya mwili kama hekalu, na akasema, "Livunjeni hekalu hili nami katika siku tatu nitalisimamish." Lakini hekalu alilolizingumzia lilikuwa mwili wake." (Yohana 2:19, 21)

2. Mwili wetu ulinunuliwa kwa gharama ya juu sana

Tena, I Wakorintho 6:20 inatueleza kwamba tumenunuliwa kwa gharama ya juu. Ni lazima tuithamini miili yetu, sio tu kwa sababu Mungu alituumba, lakini kwa sababu Alilipa gharama kubwa sana kwa ajili yake. Tendo hili lina maana ya upatikanaji, mabadiliko ya miliki. Hatumiliki maisha yetu tena, bali Mungu ndiye anayemiliki.

Swali ambalo linaibuka ni, je, ni gharama ipi ambayo Yesu alilipa kwa ajili ya maisha yetu? Ndio! Maisha ya Yesu! Hiyo ndio thamani ambayo Mungu anakupa kama kiumbe. Je, unaweza kufikiria hivyo? Wewe ni wa maana sana kwa Mungu kwa vile anafikiria tu uhai wa Mwanawe peke yake ni gharama tosha kwetu. Gharama hiyo haitupi tu thamani, bali inatufanya wasafi kutoka kwa dhambi, ili kututayarisha kwa ajili ya Roho kukaa ndani yetu na kutufanya wasafi na watakatifu.

Tumenunuliwa kwa gharama ya juu sana. Kama Mungu anatupa thamani hii kubwa, ni lazima tuikubali na kuwa waangalifu pia. Kama tunataka kuweka uhusiano wetu wa karibu na Roho Mtakatifu, ni lazima pia tufanye tuvezavyo kulilinda "hekalu" letu kutoka kwa vitisho nya dhambi. Hakuna anayeweza kuja akwambie kwamba wewe ni wa thamani. Kumbuka ...wewe ni wa thamani kwa maisha ya Yesu!

3. Ni lazima tumtukuze Mungu na miili yetu

Kutukuza inaamanisha heshima na ibada. Maandishi haya (I Wakorintho 6:12-20) yanazungumza juu ya zinaa, lakini yanaweza pia kuenezwa kwa aina yoyote ya ukosefu wa maadili: ubinafsi, filamu za uchi, tamaa, makusudio mabaya, chuki, ubatili, kiburi, n.k. Tunapaswa kuelewa kwamba hatufai kuhusika katika hali yoyote ya dhambi, sio tu ya mwili, bali pia na mawazo yetu, na vishawishi.

Miili yetu huwa mali ya kumtukuza Mungu, kwa hivyo, kwa hivyo kila kitu tunachofanya na miili yetu lazima kiwe cha hekima. Je, umewahi kufikiria kwamba kila kitu unachofanya na mwili wako au kwa mwili wako kinaleza mengi sana juu ya Mungu unayemtumikia na kumpenda? Huu ni mfano wa Kristo ambao tunawaonyesha wengine. Kama utaulizwa kusaidia, je, wewe hufanya hivyo na nia nzuri au katika hali ya kuonekana, au kwa sababu hauna njia ingine au kwa sababu hakika utakaka mumtukuza Mungu? Wakati mwingine, kabla hujafanya chochote na mwili wako, fikiria kwa makini kama kitamkuza Mungu.

4. Mungu anatuchukua kama sehemu ya thamani ya kukaa

Wakati Yesu alikuwa anakufa msalabani, pazia ndani ya hekalu ilipasuka, ishara ya kwamba Mungu hangekaa katika nyumba iliyoundwa kwa mikono ya wanadamu. Angelikuwa na sisi kupitia Roho Wake Mtakatifu.

Kama kila balozi muhimu angefika nchini mwetu na akuagize umtafutie nyumba ya kuishi, Je, ungefanya nini? Nina hakika unafikiria juu ya nyumba mahali kipekee, au angalau ghorofa kwenye mijengo wa kifahari – mahali ambapo atahisi kuridhika, salama na kuheshimika.

Sasa fikiria Munguakisema, "Nahitaji mahali pa kukaa, na sehemu nzuri iko ndani ya mioyo ya watoto wangu." Je, hii si nafasi nzuri ya kuwa hekalu lake?

Kutoka 40:34 inatueleza jinsi uwepo wa Mungu ulijaza Maskani. Katika hali hiyo, tunaweza kumuomba Mungu awe ndani mwetu na kuruhusu uwepo wake juu yetu na ndani yetu. Lakini ni lazima tuwe tayari kuishi katika hali ambayo Roho Mtakatifu anatukuzwa.

Rejelea/Matumizi

Andika mstari wa kukariri kwenye ubao au kwenye kadi, "Maana mlinunuliwa kwa thamani. Sasa basi, mtukuzeni Mungu katika miili yenu." (I Wakorintho 6:20). Waambie wanafunzi wako wasome kifungu na washiriki jinsi wanaweza kumtukuza Mungu na mwili na roho zao, na ni hali gani ya kila siku ambayo inawazuia kumtukuza Mungu na kuwa hekalu za Roho Mtakatifu.

Watie changamoto wanafunzi wako waanze kuwa na wakati maalum wa kila siku na Mungu. Watie changamoto wakue kiroho katika hali ile ile wanayokuwa kimwili.

Lengo: Kwamba wanafunzi wajifunze jinsi tunavyokula ni sehemu muhimu ya kujali ambayo tunayo kwa mwili wetu, kama hekalu la Roho Mtakatifu.

Kukariri: "Lakini Danieli aliazimu moyoni mwaka ya kuwa hatajitia unajisi kwa chakula cha mfalme."

Danieli 1:8

Zoezi la Kuanzia

Maagizo: Leta darasani picha zilizokatwa kutoka kwa magazeti yaliyo na aina tofauti za vyakula: matunda, mboga, nyama, nafaka, pipi, n.k. Kila mwanafunzi atachukua vitu vitatu na kisha ashiriki na kundi ni kwa nini hawapendi chakula hicho.

Mwalimu atauliza ni kundi gani la chakula ambalo vipengele vilivyochedagulia ni vyake. Kamilisha kwa kuzungumza juu ya kundi ambalo wangependa zaidi na kama ni nzuri kwa mtindo wa maisha yenye afya.

Hatua ya kumengenya hutumia na kuchukua virutubisho vingi vya chakula. Wakati hali hii inatenda kazi vizuri, matokeo yake ni afya, nguvu na uwezo wa maisha ya kila siku. Ili kupata virutubisho vya chakula, hitaji la kwanza ni utaratibu mzuri wa kula. Mtu akila vizuri, mfumo wake wa kinga utaimarika. Chakula bora ni hali halisi ya afya njema. Jambo hilo linafanyika pia katika ufalme wa Mungu. Uhusiano mzuri na Mungu unategemea afya yako ya kiroho, ambayo inategemea lishe yako bora ya kiroho. Chakula cha roho huja kwa kulisoma Neno la Mungu na kumwabudu.

Anza kusoma Danieli sura ya 1, ukisisitiza mistari inayozungumza juu ya chakula. Hadithi hii inasimulia jambo katika maisha ya kundi la vijana wa Kiyahudi walikuwa katika mateka. Neno la Kihebrania linaloleaza kundi la vijana hawa ni "Yeled," ambalo linamaanisha umri kati ya utoto na wakati mtu anaolewa Maandishi haya yanatumiwa kwa watu kutoka miaka ya 12.

Hebu tuone uhusiano wa karibu kati ya lishe ya watu hawa na uhusiano wao na Mungu.

I. Kuchaguliwa kuwa mwenye nguvu

Kulingana na Danieli 1:3-4, Vijana hawa walichaguliwa kwa sababu walitoka kwa familia muhimu na kwa sababu ya maumbile yao. Mwili mzuri, wenye afya, katika tamaduni ya mashariki, ulihusika na hekima. Ilikuwa ukweli kwa hawa vijana. Walitimiza matakwa ambayo mfalme alikuwa ameweka, ambayo yaliwafanywa kuweza kuchagulia kumtumikia. Danieli na rafiki zake tayari walimjua Mungu, na mara nyingi walikuwa na uhusiano mzuri. Hili ni jambo ambalo hawangeweza kujifunza wakiwa utumwani; hili lilikuwa jambo walilojifunza wakiwa nyumbani.

Vijana hawa waliamua kutokula chakula cha mfalme, sio tu kwa njia ya kuilinda miili yao, bali kama kipimo cha ulinzi wa maisha yao ya kiroho; kama Wahebrania, walikuwa na lishe bora kulingana na amri za Mungu. (Mambo ya Walawi 11:1-47 na 17:10-16). Waliamua kumtii Mungu mbele ya watu, wakiyahatarisha maisha ya kwa kumuasi mfalme. Siku hizi, tunapaswa kutenda wema wakati tunasimamia maisha yetu ya kimwili na kiroho. Hukumu yetu inapaswa kuwa na na nguvu katika hali zote.

Kwa namna fulani, mfalme alielewa uhusiano kati ya lishe bora na akili, kwa sababu katika mstari wa 5 tunasoma kwamba mfalme aliwaamuru walishwe chakula bora kwa miaka mitatu. Ni wakati huo tu ambao wangekuwa tayari kumtumikia. Katika Babeli ya kale, hali ya kimwili ilikuwa muhimu sana, sawa na wakati wetu ambao maumbile yanachukuliwa kuwa kipaumbele. Hii imeleta njia ya kufikiria na kutenda ambapo afya na urembo vinaweza kubadilishwa, kwenda kupita kiasi cha kufikiria kwamba kuwa mrembo inamaanisha kuwa mwembamba. Shida ya kula, kama bulimia na hali ya uoga ya kunenepa, zinaibuka kwa sababu ya hii. Kama Wakristo ni lazima tuwe waangalifu juu ya jambo hili na tusiache mtindo, ulafi au mwenendo itawale lishe yetu, bali tufuata yaliyo bora ili kuiweka miili yetu iwe na afya na kumtukuza Mungu katika hutua hii.

2. Chakula cha kifalme

Biblia haisimulii hasa kile lishe ilikuwa wakati wa Babeli (Danieli 1:5), lakini neno la Wahebrania lililotumika hapa ni "patbag," linalolezewa kama pipi na vyakula vitamu. Tunaweza kusema kwa hakika walipewa vitu vya kuvutia, vile vilivyo bora kabasi vya jikoni ya Babeli. Mfalme pia aliwapa divai, lakini neno hili linatumika kueleza aina yoyote ya kinywaji cha ulevi. Babeli ilijulikana kwa kutengeneza kinywaji kinachofanana na pombe, na ilikuwa kawaida kunywa vinywaji vingi wakati wa mlo. Siku hizi, tuko pia chini ya ushambulizi wa utangazaji na mwaliko kwa ulimwengu wa ulevi.

Si vyakula vyote kutoka kwa mfalme wa ulimwengu huu ni vya lishe bora. Vinaweza kuwa vya kuvutia, lakini mwisho wake utakuwa utapiamlo na kifo. Tunaweza kupata aina nyingi ya vyakula vya mikahawa na viliyo vitamu ambayyo vinaweza kuleta starehe lakini havitakuwa vizuri kwetu. Unaweza kuwaambia wanafunzi waorodheshe baadhi ya vyakula ambayyo si lishe bora au ni vya kudhuru afya: vinywaji vya ulevi, chakula cha mikahawa, soda, n.k.

3. Danieli hakujitia unajisi

Katika mstari wa 8-16 wa sura tunayosoma, tunaweza kuona ushawishi wa Danieli. Aliweka akili zake juu ya lengo na alikuwa na azimio ya nguvu ya kukaa mbali na chakula cha mfalme. Hii ni dhihirisho ya utu na tabia ya ukomavu. Pia, rafiki wa Danieli Hanania (Shadraki), Mishaeli (Meshaki) na Azaria (Abednego) walikuwa na hali hiyo na walikuwa pamoja katika lengo hili.

Kwa ulimwengu wa kale, chakula na sanamu vilihusiana kwa karibu. Tamaduni nyingi zilikuwa na ibada za dhabihu na kuwekwa wakfu kwa chakula kwa miungu yao kabla ya kukila. Wakati Danieli na rafiki zake walichagua kutojitia unajisi na chakula, walikuwa pia wanachukua msimamo juu ya kuhusika katika ibada hizo, na kuwa waaminifu kwa imani walijokuwa nayo. Danieli hakuamua kujitenda na chakula hicho kwa sababu alikuwa mchaguzi bali alitaka kumtukuza Mungu. Mfano wake ulifuatwa na kuungwa mkono na rafiki zake. Siku hizi hatuna vizuizi vikali vya lishe kwa sababu hatutawaliwi na sheria za Kiyahudi (Matendo ya Mitume 10:9-15), bali tumeitwa kufanya utofauti katika ulimwengu, na hiyo ni pamoja na mtindo wa maisha wa afya.

Mungu anatuamuru tulinde hekalu zetu, na hiyo ni pamoja na chakula bora, kulingana na mahitaji yetu tofauti. Mboga na maji vinaweza kuonekana kama vitu visivyovutia, lakini vina matokeo mazuri sana. Pengine ilikuwa vigumu kwao kuzoea lishe hiyo kwa sababu lishe yao ya Wahebrania ilihusisha nyama ambayo hawakupata kule Babeli. Sual hapa ni kusisitiza kujitao kwao kwa kufanya utofauti. Wakati unakubali kutojitia unajisi, hauangalii tu mwili wako wan je bali pia unaangalia hekalu la Roho na unamtukuza Mungu. Ukitanya sehemu yako, Mungu anakuahidi hekima na afya (mstari wa 17), hivyo changamoto iko juu ya meza. Je, ungefanya nini kama ungekuwa katika viatu vya Danieli?

Rejelea/Matumizi

Gawa darasa katika timu tatu na uwape kanuni tatu za lishe bora, ambapo pia kila kundi latachambua vifungu vya biblia, na watengeneze mabango tatu kueleza kila kanuni kwa darasa. (Tumia hisa ya kadi, alama, penseli za rangi, magazeti mzee, gundi nyeupe na makasi.)

Kanuni tisa muhimu za chakula chenye afya.

1. Kula kwa vipindi vya muda na uepuke kula katikati ya mlo. (Mhubiri 3:1)
2. Kula kwa kuishi na wala sio kuishi kula. (Mithali 23:1-2)
3. Pumzika kulingana na mpango wa Mungu. (Kutoka 20:9-11, Zaburi 127:2)
4. Uweke mwili wako kuwa msafi. (2 Wakorintho 7:1)
5. Kuwa na kiasi. (Wafilipi 4:5; 2 Timotheo 1:7)
6. Iweke furaha yako katika maisha yako. (Mithali 17:22, Wafilipi 4:4)
7. Epukana na mafuta. (Walawi 3:17; 1 Wakorintho 6:12)
8. Mtumainie Mungu na umtii. (Mithali 4:20-22)
9. Mpe Mungu utukufu kwa kila jambo unalofanya. (1 Wakorintho 10:31)

Waulize wanafunzi wako wapendekeza vyakula mbadala vya afya kando kwa vyakula vya kupikwa kwa haraka. Danieli alibadilisha chakula kilichochafuliwa na chakula cha afya. Je, wanafanjaje?

Lengo: Kwamba wanafunzi wafahamu hatari ambazo uraibu unawakilisha na uharibifu wa kimwili, akili na kiroho ambao zinaweza kuwa nazo kwa miili yetu.

Kukariri: “Vitu vyote ni halali kwangu, lakini si vyote vifaavyo, vitu vyote ni halali kwangu, lakini mimi sitatiwa chini ya uwezo wa kitu cho chote.” (1 Wakorintho 6:12)

Zoezi la kuanzia (miaka 12-17)

- Vifaa: Mipira mitatu midogo ya rangi moja na ingine mitatu ya rangi tofauti (zote ziwe 6). Mipira inaweza kutengenezwa kwa karatasi ya rangi
- Maagizo: Utahitaji jozi mbili la watu wa kujitolea: moja la wavulana na lingine la wasichana. Kila timu ichague mtu wa kuwaongoza na mwininge awe mfuasi. Mfuasi atawajibika kuchukua mipira hadi kwenye lango, lakini asifanye chochote kama hakijasemwa na kiongozi. Timu itakayopeleka mipira kwenye lango kwanza, ndio itashinda. Baada ya zoezi, waulize viongozi na wafuasi matokeo yao yalikuwa nini. Kusudi la zoezi ni kuwakilisha jinsi mtu anayetawaliwa na mazoea mabaya aliyofungwa katika kufanya uamuzi wake na vile hii itawasababisha kutokuwa na maisha makamilifu.

Uraibu si jambo mpya. Si mwenendo ulioanzishwa na madawa mpya ya kulevyia. Ingawa neno “uraibu” halijatajwa katika Biblia, mara nyingi linazungumzia matokeo ambayo uraibu mwangi ulio nao juu ya mwanadamu. Mfano ni hadithi ya Nuhu katika Mwanzo 9:20-23. Mtu anayekuwa mraibu amepoteza utawala juu ya mawazo na uamuzi wake, akiruhusu uraibu kumtawala na kumweka katika hali ya hatari. Uraibu huadhiri sehemu zote za mwanadamu: kimwili, kihisia, kibinadamu na kiroho.

I. Mwili wetu, hekalu la Roho wa Mungu

“Au hamjui ya kuwa mwili wenu ni hekalu la Roho Mtakatifu alie ndani yenu, mliyepewa na Mungu? Wala ninyi si mali yenu wenyewe” (1 Wakorintho 6:19). Sehemu ya Biblia tutakayosoma leo inazungumza juu ya uwakili wa kimwili, hii ni, uwajibu tulio nao wa kulinda mwili ambao Mungu ametupatia. Sisi kama Wakristo ni wa Mungu kwa sababu mbili. Kwanza, kwa sababu Alituumba na Yeye ni muumbaji wetu. Pili, kwa sababu tulinunuliwa kwa gherma ya juu ili kuwa watoto wake.

Kuwa wa Mungu inaweza kuonekana kwa wengine kama maneno ya kimabavu. Lakini katika hali hii, ina maana kwamba upendo wa Mungu unatenda kazi katika maisha ya wale wanaoyatoa maisha yao kwa Kristo. Ni kule kujitoa kunakotupatia kipimo kinachohitajika cha kufurahia maisha yaliyojaa.

2. Sema hapana kwa uraibu

“Tena msilewe kwa mvinyo, ambamo mna ufisadi; bali mjazwe na Roho” (Waefeso 5:18). Ingawa maandishi haya yanazungumza juu ya mvinyo, tunaweza kueneza maana yke kwa kitu chochote kinachobadilisha hali yetu ya fahamu na kutuelekeza kwa uraibu. Maelezo ya uraibu ni, “msukumo unaomwelekeza mtu kutumia kifaa chochote au kichocheo mara kwa mara ili kupata starehehe au kuridhika.”

Tunapozungumza juu ya uraibu, jambo la kwanza kwenye akili zetu ni madawa ya kulevyia vyote yasiyo halali. Lakini uraibu unaweza kutokana na mambo yaliyo halali madawa ya kulevyia. Mfano mzuri ni pombe na sigara, ambavyo husababisha utegemezi wa kemikali na ni halali kwa watu waliozidi umri wa 18 katika nchi nyingi. Uraibu waweza kuwa kutokana na mazoea na matendo mabaya, kama vile kamari, mitandao ya kijamii, n.k. Ingawa tabia hizi henzielekezi kwa utegemezi wa kimwili, zinasababisha utegemezi wa kisaikolojia au kihisia na ambazo ni za uharibifu kwetu. Haijalishi ni nini, tunajua kwa kweli kwamba uraibu unayo matokeo ya uharibifu. Biblia inaorodhesha baadhi ya matokeo haya: Matatizo katika familia (Mwanzo 9:18-29); ukosefu wa hekima (Mithali 20:1); umaskini (Mithali 21:17); kudhuru uhusiano wetu na Mungu; (Isaya 5:11-12); ukosefu wa ufahamu (Hosea 4:11); utumwa (Tito 2:3).

A. Matokeo ya kimwili

Matokeo yanategemea sana mazoea au vitu visivyo yya kawaida ambazo mtu anao uraibu juu yake. Baadhi ya matokeo haya ya matumizi mabaya ya vitu visivyo yya kawaida ni: kuzorota kwa seli za ubongo – hizi ni muhimu kwa ajili ya kufikiria kwetu na michakato ya kiakili. Uharibifu wa viungo na tishu kwa sababu ya kupita kiasi kwa vitu visivyo yya kawaida ambavyo vinaweza kubadilika na kuwa saratani, ugonjwa wa ini na mengine. Zaidi ya hiyo, hatari za magonjwa kama UKIMWI ambao huja kulinga na vile madawa yanatumiwa, kama vile sindano. Mwishowe, matumizi mabaya ya madawa yanaweza kupita kiasi au kusababisha kifo kwa ajili ya maeguzi ya matatizo yaliyotajwa.

B. Matokeo ya Kihisia

Imethibitishwa kwamba matumizi ya miadarati inaweza kusababisha usumbufu wa kisaikoloja kwa sababu ya ugonjwa ambavo vitu visivyo ya kawaida husababisha kwa viumbe. Mchanganyiko wa mambo mawili na kichchocho ni baadhi ya vitu hivi, vinavyofanyika hata na madawa "yasiyokuwa mazito". Baadhi ya madawa yanaweza kuleta hisia ya juu ya furaha na uhuru kutokana na ukweli, lakini baada ya madhara kunatokea huzuni, kuwashwa, mashambulizi ya hofu, n.k. Si jambo la kawaida kwamba matokeo haya humwelekeza mtu wa uraibu kujitia kitanzi.

C. Matokeo ya Kiroho

Uraibu hutuondoa kwa mipango ya Mungu juu ya maisha yetu. Matokeo mabaya zaidi ni kwamba inatutenganisha na Mungu. Kutengwa huku huonekana kuitia maisha magumu, ya huzuni ambayo mtu mraibu anayo. Tunapoteza amani na upendo wa mtu aliye na ushirika na Mungu, na tunaingia katika maisha ya huzuni yaliyojaa hatia aibu na kuhisi udhalili. Matokeo mabaya zaidi ya kuwa mtumwa wa uraibu ni kupoteza kwa vipawa vya uzima wa milele, "Msidanganywe ... hakuna mlevi ... atakayeridhi ufalme wa Mungu" (I Wakorintho 6:9-10).

2. Basi, kwa nini watu wengine husema "Ndio"?

Tunapozungumiza uraibu, kunazo sababu nyigi zinazoweza kumwelekeza mtu kwa uraibu. Katika hali ile mtu mkubwa ambaye ni mlevi anao ugumu wa kukubali kwamba pombe inaweza kusababisha matatizo na kumwelekeza kwa uraibu, vijana wanaajaribu madawa ya kulevyu au mazoea mengine hawakubali ukweli huu. Tunapofahamu sisi ni nani katika Kristo, thamani tunayo kuitia kwake, na kufahamau kwamba tunalo kusudi inaweza kutusaidia kuepuka mitego ya uraibu. Kununua na kunywa pombe katika umri wa 18 inaweza kuwa halali, lakini hiyo haimaanishi tuko huru. Uhuru ni kufanya uchaguzi unaoheshimu ushawishi wetu (Danieli 1:8).

Biblia inatupa ushauri mzuri jinsi ya kukaa mbali na uraibu, "Bali, mjazwe na Roho" (Waefeso 5:18b). Mazoea mabaya yanaweza kubadilishwa na mazoea mazuri. Tutakuwa na mazoea mabaya tusipojaza maisha yetu na mazoea mazuri. Tutakaa mbali na uraibu wa pombe iwapo tutakaa karibu na Mungu na tumejazwa na Roho. Wengi wanaamini kwamba vijana wako katika uraibu kwa sababu hao ndio wadhaifu zaidi kwa misukumo ya kijamii, udadisi na nia ya uasi. Lakini I Yohana 2:14b inatueleza, "Nimewaandikia ninyi, vijana, kwa sababu mna nguvu, na neno la Mungu linaka ndani yenu nanyi mmemshinda yule mwovu. Kwa maneno mengine ujana si kisawe cha udhaifu; ni kinyume! Tutakuwa na nguvu kama tutaliruhusu Neno la Mungu kukaa nasi.

Unda vikundi vya wanafunzi 2-4, na uwape maswali yafuatayo. Watayajadili na kisha washiriki majibu pamoja na kundi. (Unaweza kuyatayarisha maswali kwenye karatasi ili waandike tu majibu.)

- Je, ni nini kinakuzuia kutojazwa na Roho Mtakatifu?
- Je, ni sehemu gani ambazo inakuwa rahisi kupata madawa ya kulevyu?
- Je, umefika sehemu hizo?
- Je, ni mialiko gani ya kawaida ambayo vijana hupokea ili kutumia madawa ya kulevyu?
- Kama rafiki shulenii akikuuliza kwa nini haunywi, hauvuti sigara au kutumia madawa ya kulevyu, je, jibu lako litakuwa gani? Kabla hali kuibuka juu ya vitendo vya uraibu, je, ushawishi wako ni upi?

Rejelea/Matumizi

Ruhusu muda wa darasa lako kujibu maswali yafuatayo kila mmoja binafsi au katika vikundi vidogo, wakiangazia kichwa cha uraibu, na watambue kile Biblia inatueleza juu yake.

1. Je, mtazamo wa kibiblia juu ya uraibu ni upi" Soma I Wakorintho 6:12. (Hatifai kumwacha mtu atutawale.
2. I Wakorintho 6:19 inatueleza juu yule tulio wake na kile tunachotumikia. Je, unaweza kuandika mstari huu kwa maneno yako mwenywewe?
3. Somo vifungu vifuatavyo vya Kibiblia na utambua matokeo ya matumizi ya divai. a. Matatizo ya familia (Mwanzo 9:20-23)
b. Ukosefu wa hekima (Mithali 20:1)
c. Umaskini (Mithali 21:17)
d. Bila kufikiria juu ya maneno ya Yehova (Isaya 5:11-13)
e. Ukosefu wa hukumu (Hosea 4:11)
f. Utumwa (Tito 2:3)
4. Kulingana na I Wakorintho 6:9-10, je ni matokeo gani mabaya ya uraibu?
5. Biblia inatupa ushauri mzuri sana jinis ya kuishi huru na uraibu. Soma Waefeso 5:15-18 na useme huo ni ushauri upi.
6. Kuhusu uraibu, je mfano wa Danieli unatumikaje kwa maisha yako? Soma Danieli 11:8.

Wasaidie waelewa kwamba ni lazima wachukue msima mkali juu ya uraibu. Watie motisha waandike maneno ya kujitoa kibinafsi. Kama utapenda, kabla ya kuwaambia unaweza kuwatayarishia makaratasi ya kuandika kujitoa kwao.

Aina nzuri ya mapenzi ya kimwili!

Somo la

23

Lengo: Kwamba wanafunzi wataelewa wazi muktadha wa kibiblia wa uhusiano wa mapenzi ya kimwili na kile inachomaanisha kuwa ni ya wana ndoa peke yake.

Kukariri: "Kwa hiyo mwanamume atamwacha baba yake na mama yake naye ataambatana na mkewe, nao watakuwa mwili mmoja." Mwanzo 2:24

Zoezi la Kuanzia (miaka 12-17)

Maagizo: Waambie wanafunzi waunde mviringo au mstari.

Muondoe mwanafunzi mmoja kutoka kwa wengine na umpe ujumbe ukitumia ishara, wala si maneno au sauti (utakuwa na dakika moja ya kufanya hivi). Mrudishe mwanafunzi wa kikundi na anong'oneze ujumbe ndani ya sikio la mwanafunzi mwininge. Kila mhusika atapitisha ujumbe kwa mwininge hadi ujumbe huo ufikie mwanafunzi wa mwisho. Mwanafunzi wa mwisho atasema kwa sauti ujumbe aliopokea, na kila mmoja ataulinganisha na ule waliosikia, na mwishowe waulinganishe na ule wa kwanza.

Waelezee kwamba mapenzi unafanya kazi kama zoezi hili. Tunasikia maoni nyingi sana, lakini mara nyingi ujumbe unaotufikia umechanganywa.

Kila siku tunapokea ujumbe juu ya mapenzi na mahusiano ya mapenzi. Tunasikia maonyesho mengi, ambayo yanapendeza, kila mtu anafanya, inaweza kutopendeza, inaweza kufurahisha, wazazi wangu wanasema imekataliwa, inashibisha, ni ya kigeni, ni nzuri, ni chungu, inakatisha tamaa, ni mazoea, Mchungaji anasema ni dhambi, ni ya kufurahia, n.k.

Tunaposikia maoni tofauti, ni rahisi kuona kwa nini mapenzi ni kicha kinachofurahisha kwa vijana wengi. Kukiwa na maelezo mengi, bali mchanganyiko nyingi, kila mmoja anataka kutambua au kueleza hakika mapenzi na mahusiano ya mapenzi inamaanisha nini.

1. Mapenzi ni kitu kizuri mno!

Katika sura mbili za kwanza za Mwanzo, tunaona jinsi Mungu aliwaumba wanadamu kwa makusudi na kwa nia iliyowazi. Biblia inaeleza kwamba Mungu alikuwa anamuumba mtu, alisema ilikuwa nzuri sana. Mungu hakusema kwamba sehemu chache ndizo zilikuwa nzuri. Aliona kwamba kila kitu alichouumba kilikuwa kizuri.

Hali ya kimpenzi ni zawadi kutoka kwa Mungu kwa ajili ya mwanamume na mwanamke. Ni muhimu kusema kwamba, hata kama tumezaliwa na hali za jinsia, na wakati ambao tunakuwa katika umri wa ujana ambapo tunaanza kuifahamu wazi. Ni wakati kipindi hicho cha maisha ambapo tabia za utu na sifa za kimwili zinalezewa wazi na kunakuwa na utofauti mkubwa kati ya jinsia.

Ni haswa wakati huu ambao mwili wetu huwa na kuanza kujitayarishah kufurahia na kuhusika katika mahusiano ya kimpenzi na wengine. Hata hivyo, tunafaa kujua kwamba Mwanzo 2:24 inasema "Kwa hiyo mwanamume atamwacha baba yake na mama yake naye ataambatana na mkewe, nao watakuwa mwili mmoja." Hii ina maana kwamba mpango wa kuhifadhi zawadi ya mauhisano ya kimpenzi kwa muda ambao hatujakomaa vilivyo kimwili, na hata kihisia kushiriki na mtu tunayempenda na tumejitoa kwake, kulingana na muktadha wa kindoa, kwa maisha yetu yote.

Sura za kwanza mbili za kitabu cha Mwanzo zinaleleza kwa nini Mungu alimuumba mwanaume na mwanamke. Kwanza, kuwa na jinsia mbili ingeruhusu uhusiano ambao mapenzi ya kimwili yangefurahiwa (2:24). Pili, mapenzi ya kimwili ni njia ya jozi hudhihirisha mapenzi ya kimwili na kufurahishana (2:24). Mwishowe, Mungu aliumba sehemu ya siri kwa wanadamu kuzaa tena. (Mwanzo 1:28).

2. Je, mapenzi ya kimwili ni mazuri?

Ndio na la. Inachanganya. Hakika, hebu nieleze hivi: Kula nyama au chakula kigumu si vibaya kivyake, lakini kwa mtoto aliyezaliwa tu, ni vibaya sana. Si wakati wake wa kula hicho chakula. Hakuna jambo mbaya na kuwa baba au mama, au kufuria ujinsia wetu, lakini kama inafanywa njia ya wakati unaofaa na muktadha, itakuwa ndoto mbaya.

Katika kuzungumzia ndoto mbaya, tunaishi katika ulimwengu ambao unafanana tu na ndoto mbaya. Ulimwengu ambao kwa sababu ya dhambi, uliona kuvuruga kwa mfano wa Mungu kukichapishwa juu ya wanadamu, kukiadhir

uumbaji wote. Hii inamaanisha kwamba mpango wa Mungu kwa ujinsia wetu ulivurugwa. Tamaa ya mwanzo ya upendo na kutafuta kurithishwa kwa heshima kulibadilishwa na kuwa tamaa ya binafsi. Mpango wa uaminifu, kujitoa na upendeleo ulibadilishwa kwa kuridhika kwa muda ambako kunapuuza hali ya mtu alivyo. Utaratibu wa hali halisi ulibadilishwa katika matendo ya uazi (ushoga, usagaji, n.k.). Na haya yalileta matokeo kama: uharibu wa mahusiano, nyumba zilizunjika, magonjwa ya kimwili na hisia, kuchanganyikiwa, chuki katika familia na mimba za watu zisizokuwa na mpangilio na ndoa za lazima, mama mmoja, uavyaji mimba na kutenganishwa na Mungu.

Lakini hata wakati tunaisha katika ulimwengu wa giza, mpango wa Mungu bado unafanya kazi. Kwa hivyo, ujinsia wote mzuri bado ni ukweli kwa kila mtu ambaye amemkubali Yesu kama mwokozi na kuishi kulingana na vipimo vyake.

Biblia inatualika katika kukosa kufuata desturi za ulimwengu huu (Warumi 12:2); inatuhimiza kutenda kwa zaidia ya hisia. Inatuita kutenda tukitumia fikira zetu na hiari, tukimtii Mungu.

Ni wazi na rahisi kukubali kila kitu ambacho tunesema, lakini hatuwezi kukana shinikizo tunazopitia na kuwemo hatarini tulio nao, televisheni, matangazo, magazeti, mtandao, muziki, filamu, marafiki, wafanyakazi wenzetu na kadhalika. Vifaa hivi vinatuzunguka na kujaza akili zetu na mambo zaidi ya kidunia msisimko inayotusukuma kutenda kwa tamaa mbaya kulingana na hisia zetu.

Shinikizo za kutumia ujinsia wetu kwa ubinafsi ni wa nguvu sana, lakini Biblia inaahaidi kwamba kama tutakaa ndani ya Kristo, dhambi hizo hazitakuwa na nguvu juu yetu. Mungu atatusaidia kuishi kulingana na mapenzi yake. Katika Yeye, sisi ni zaidi ya washindi! (Warumi 6:6; 8:37; 11-14; 2 Timotheo 1:7; I Yohana 5:4-5).

Mungu aliumba jinsia ili iwe ya kufurahiwa kama sehemu muhimu ya ndoa ... ndoa ambayo inamtukuza Mungu kupidia usafi wa kimpenzi ... ndoa inayojitoa kujali na kuridhisha kila mmoja. Kukimbilia hali yetu ya jinsia si bora kabisa, na Biblia inaipinga vikali (I Wakorintho 6:18-19; Wagalatia 5:19; Wakolosai 3:5; I Wathesalonike 4:3).

Lakini kumtukuza Mungu na jinsia yetu si kwa watu waliooana peke yao. Kama mtu mmoja, inawezekana kumtukuza Mungu kwa kuepuka hali, sehemu, na watu wanaoweza kusukuma mipaka yetu ya kimpenzi, kuyatoa mawazo yetu yote kwa Kristo, kuwajibika na matendo na tamaa zetu, na kukaa wasafi kwa mtu yule tutakayemchagua kama mume au mke. Hii itaonyesha kujitoa kwetu kwa Mungu, mpaji wa vipawa vizuri vya jinsia.

Rejelea/Matumizi

Waulize wanafunzi wajibu maswali kila mmoja au kwa vikundi vidogo, na kisha mjadili kama darasa:

1. Fafanua neno "jinsia."
2. Je, unaweza kuanisha uhusiano wa kimpenzi kama dhambi? Kwa ndio au kwa nini hapana?
3. Je, uhusiano wa kimpenzi uliumbwu kwa sababu gani?
4. Je, mapenzi ya mwili na mazuri?
  - a. Taja baadha ya njia ambazo tunashinikizwa kukubali wazo la kuwa na mapenzi ya kimwili kabla ya ndoa.
  - b. Je, ni sababu gani mbili ambao ni za kukusababisha kuwa tayari kujiepupsha na kuwa na mapenzi ya kimwili hadi wakati ndoa? Angazia: Je, kutakuwepo na matendo fulani ambayo utahitaji kuweka katika vitendo sasa?

Je, kunavyo vitendo ambavyo unastahili kuacha kufanya kwa sababu vinakuwa tishio kubwa ya kukuweka msafi kijinsia?

Jadili changamoto ya kibiblia ya usafi wa mapenzi ya kimwili. Wasaidie waelewe jinsi inavyoka katika ulimwengu leo.

Watime moyo waandike sentence za ubunifu juu ya mwito wa Mungu kwao katika kuishi maisha masafi kijisnia.

Lengo: Kwamba wanafunzi wataendeleza ufahamu juu ya magonjwa ya zinaa na juu ya kuwajibika kwetu kuhusu miili yetu kama hekalu za Roho Mtakatifu.

Kukariri: "Maana Mungu hakutupa roho ya woga, bali ya nguvu nay a upendo nay a moyo wa kiasi." 2 Timotheo 1:7

Zoezi la Kuanzia

Vifaa: Mapera moja au mbili (kulingana na kiasi cha kundi. Unaweza kutumia tunda lingine lolote ambalo liko au chakula kingine chochote, kama pili), kisu.

Maagizo: Tumia kisu kugawa pera (au kile utakachochagua kuleta darasani). Hakikisha ugawe hadi likwishe.

Waulize: Je, pera lilikuwaje? Je, mlilipenda? Je, mtawenza kulikula pera hilo tena? Je, litakuwa tamu tena? Hakika hapana. Kama tutasahau kwamba mwili wetu ni hekalu la Roho Mtakatifu, tutaseka juu ya matokeo ya uamuzi wetu mbaya.

Tunapozungumza juu ya uhusiano wa kimpenzi nje ya ndoa, tunapaswa kufahamu majonjwa ya zinaa na mimba zisizotakinana. Leo kichwa ni Magonjwa ya Zinaa na matokeo yake, na kile Mungu anasema juu yake.

Magonjwa ya zinaa ni maambukizi yanayoenezwa kupitia uhusiano wa kimpenzi, mawasiliano ya sehemu ya siri na kubadilishana kwa maji. Mengi ya magonjwa haya hayana tiba; mengine ya tiba bali pia yanayo matokeo. Tunazisoma na pia kujifunza mapenzi ya Mungu kwa maisha yetu.

I. Ulimwengu wetu

Katika miaka ya hivi karibuni, Shirika la Afya Ulimwenguni limekuwa likieleza kujali kwa sababu ya idadi ya magonjwa ya zinaa inayoenea, karibu milioni 15 kila mwaka ya watu kati ya miaka 13 na 19.

Leo, kuna karibu watu milioni 65 wanaoteseka kutoka kwa magonjwa ya zinaa yasiyotibika, kwa sababu walinunua propaganda "mapenzi salama ya kimwi" na kutenda bila kujali. Mungu alianzisha vigezo na mipaka ya kutusaidia kuepuka haya magonjwa. Alianzisha mahusiano ya mapenzi kama zawadi ya kufurahia ndani ya mipaka ya ndoa, na kutotii mipaka hiyo imeleta mateso na ongezeko la watu walio na magonjwa ya zinaa.

2. Tatizo Kubwa

(KUMBUKA: Sehemu hii inastahili kutumiwa ukikumbuka kundi unalolizungumzia. Kama unafikiri kundi lako limekomaa vya kutosha, tumia ujumbe huu. Hata hivyo, unaweza kushiriki mawazo kidogo ukitumia ujumbe wa msingi kwenye jedwali lililo hapa chini.)

Unaweza kukamilisha ujumbe huu na picha ili kuunda wazo lililo wazi juu ya hatari za magonjwa ya zinaa.

Jina	Uambukizaji	Dalili	Matibabu	Kesi za kila mwaka
Klamidia	Bakteria inayoenezwa kupitia mahusiano ya kimpenzi na kubadilisha kwa maji	Uchungu kwenye sehemu za siri, utasa, mchozo kutoka kwa sehemu ya siri ya kieme au kike, uchungu, kuwashwa	Viuavijasumu, vinafanya kazi wakati ugonjwa umejulikana mapema. Ukiujulikana baadaye viuavijasumu vyaweza kufanya kazi lakini kuna	Millioni 3
Kisonono	Bakteria, inayoenezwa kupitia mahusiano ya kimpenzi na kubalishana kwa maji, nguzo za ndani zilizoambukizwa	Ugumba, harufu mbaya kutoka kwa sehemu ya siri, kuwashwa, vidonda kwenye sehemu za siri, uchungu. Ugonjwa uliokaa kwa muda mrefu unaweza kuathiri viungo vingine	Viuavijasumu, Penisilini	Milioni 650

Kaswende	Bakteria, inayoenezwa kupitia mahusiano ya kimpenzi na kubadilishana kwa maji	Vidonda kwenye sehemu za siri, kuwashwa, uchungu, harufu mbaya	Viavijasumu	Milioni 70
Malengelenge	Bakteria, inayoenezwa kupitia mahusiano ya kimpenzi na kubadilishana kwa maji	Kuwashwa, uchungu na kuhisi kuchomeka. Upele ulio na maji meusi.	Hakuna matibabu	Milioni moja
Virusi vya Papilloma ya binadamu	Bakteria, inayoenezwa kupitia mahusiano ya kimpenzi na kubadilishana kwa maji	Vitambi kwenye sehemu za siri, huongeza nafasi ya kupata ugonjwa wa saratani.	Tiba ya kutumia kemikali na tiba ya mionzi, hali nyingi za ugonjwa huu hazina tiba.	Milioni 5.5
Homa ya Ini	Virusi, kupitia kwa mahusiano ya kimpenzi na kubadilishana kwa maji, sindano, kuongezewa damu.	Joto, uchungu katika viingo, kichefuchefu, kutapika na kuharisha.	Hakuna tiba kamili	Elfu 120
Trikomonasi	Kupitia mahusiano ya kimpenzi na kubadilishana kwa maji	Usiri wa povu	Viavijasumu	Milioni 5
UKIMWI	Virusi, kupitia mahusiano ya kimpenzi na mabadilishano ya kimpenzi,	Virusi huvamia mfumo wa kinga na kusababisha mwili kuwa na mazingira magumu kwa magonjwa mengine.	Hakuna Tiba	Kuna zaidi ya milioni 41 ulimwenguni.

3. Ufahamu wa Kibilia juu ya Magonjwa ya Zinaa

Inaaminika kwamba UKIMWI ulienezwu kwa wanadamu wakati mtu aliamua kuwa na mahusiano ya kimpenzi na nyani, ambayo ni kinyume na mpango wa Mungu (Walawi 18:23). Wanadamu wamekiuka matendo yao, ambayo imewaelekeza kushusha mili yao Warumi 1:21-32). Mungu aliumba jinsia (Mwanzo 1:27) na mapenzi ya kimwili (Mwanzo 1:28) lakini ndani ya mipaka iliyo wazi ambayo inastahili kupewa heshima.

Ulimwengu wetu unapeana vitu vinavyovutia na vya majoribu (Mwanzo 3:3-4), na kuunda jamii inayofanana na jambo la kawaida na la muhimu. Kila mahali tunasikia juu ya ngono salama, ikiunda mawazo ya uongo kwamba kondomu na aina nyingine ziko salama kabisa, ambayo ni hadithi tu. Ni lazima tuwe na nidhamu kibinafsi na kuilinda mili yetu kwa sababu ni hekalu la Roho Mtakatifu, na sisi hatujimiliki wenywewe. Ni jambo la kuhuzunisha kuona vile idadi ya watu walio na magonjwa ya zinaa inavyoongezeka. Jambo hili linathahirisha ukosefu wa nidhamu ya mtu binafsi, na ni onyo kwetu kumtumainia Mungu aliyetupatia upendo wa Roho, nguvu na nidhamu ya mtu binafsi (2 Timotheo 1:7).

Rejelea/Matumizi

Unda timu na muyajibu maswali haya:

1. Kama Mungu aliumba jinsia kama kitu kizuri kwa josi, je, kwa nini mwanadamu alipotosha zawadi hiyo na kuibadilisha kuwa kitu cha kuumiza na chenye dhambi?
2. Je, unafikiri ni kwa nini Mungu alisema kwamba mahusiano ya kimpenzi ni wana ndoa peke yao?
3. Je, matokeo ya kuwa na mapenzi ya kimwili nje ya ndoa ni gani?

Waambie wanafunzi waandike au wajibu kama ni kweli au uongo kwa kila sentensi, na kisha wajadili kama darasa. Hakikisha umesahihisha wazo lolote au majibu yasiyo sawa.

1. Magonjwa ya Zinaa yanaenezwa kupitia kujamiana kwa maharimu, maji na ngono.
2. Magonjwa yote ya zinaa yanatibiwa.
3. UKIMWI unaenezwa kupitia kukumbatiana, kubusu, au kusalimiana kwa mikono.
4. UKIMWI huwapata tu mashoga.
5. Ninaweza kuwa na mapenzi ya kimwili mradi tu nijilinde.
6. Kondomu ni aina salama ya kutopata aina hii ya ugonjwa.
7. Mwili wetu ni Hekalu la Roho Mtakatifu.

Jadili matokeo ya kufanya mambo mabaya. Uwafahamishe jinsi ilivyo muhimu kutumia mwili ambao Bwana ametupa vizuri.

Tabia nzuri, tabia mbaya!

Somo la

25

Lengo: Kwamba wanafunzi waelewa kunayo mazoea, kama vile picha za uchi na punyeto, ambazo zinaharibu maisha ya mtu na kuwaweka mbali na Mungu.

Kukariri: “Lakini zikimbie tamaa za ujanani, ukafuate haki, na imani, na upendo, na amani, pamoja na wale wamwitao Bwana kwa moyo safi.” 2 Timotheo 2:22

Zoezi la Kuanzia (miaka 12-17)

- ◆ Vifaa: Karatasi mbili kubwa na kalamu za alama
- ◆ Maagizo: Karatasi moja itakuwa na “mazoea mazuri” na ingine itakuwa na “mazoea mazuri.” Waambie wanafunzi waandike kwenye karatasi sentensi fupi kuhusu kile wanafikiria kwa kila kichwa na baadhi ya mifano kutoka kwa maisha yao ya kila siku.

Anza na swali linalofuata: Je, ulimwengu unawezaje kuwa mwepesi na dhambi? Tunasikia kuhusu mitindo ya maisha inayojulikana sana, kukubali na hata kutamaniwa. Katika wepesi huu, tunaona mitindo na matukio yanayotekelizwa kupita kiasi na upotovu, tabia za kudhuru ambazo ni hatarina za kuumiza watu. Mungu anatuambia katika I Wakorintho 6:12, “Vitu vyote ni halali kwangu, lakini si vyote vifaavyo, vitu vyote ni halali kwangu, lakini mimi sitatiwa chini ya uwezo wa kitu cho chote.” Vijana wanafaa kuwa makini kwa kila kitu ambacho dunia inawapatia kupitia vitendo na matukio yanayofanywa kwa siri, bali na umaarufu, kama vile punyeto na picha za uchi.

Vijana wanapaswa kufahamu kwamba miili yao inakua, na ni kawaida kuhisi misukumo na tamaa za ngono. Mungu aliwaumba wanaume na wanawake, na moja ya kusudi lao ilikuwa ni kufurahia ujinsia kwa njia inayofaa.

Mwanaume na mwanamke wameitwa kuwa “mwili mmoja” (Mwanzo 2:24) katika roho, nafsi na mwili. Muungano wa kimwili (mahusiano ya kimapenzi) ni njia moja ambayo Mungu aliwapa wanadamu kuthihirisha upendo. Kupitia matuzimi yanayofaa ya ujinsia, tunaweza kuzaa tena na kuwa sehemu ya ujuzi na vipawa vilivyopeanwa na Mungu nya kuchangia kukipatia kiumbe kingine uhai. Ni sawa kwamba ujinsia wa binadamu (misukumo, tamaa, na mahusiano ya kimapenzi) unalo kusudi la kuzaa tena, “zaeni, mkaongezeke, mkaijeze nchi” (Mwanzo 1:27-28), na kufurahia (Mwanzo 2:24) ndani ya ndoa.

Maisha ya watu inaumbwa na maadili, itikadi na mazoea. Tabia za mazoea, na mila na matumizi ambayo huwa jambo la kawaida. Hakika, tunaweza, kupata kunayo mazuri na mazoea mabaya.

Mazoea mazuri ni yale ambayo yameundwa kwetu kupitia nidhamu, na hutusaidia kuishi maisha yenye afya. Kwa mfano, mazoea ya kula kwa mpangilio fulani, mazoea ya kufanya mazoezi, mazoea ya kutolala nya kutosha, n.k. Mazoea mabaya nay ale ambayo yanatudhuru na kuathiri sehemu zingine za maisha yetu. Miogoni mwa mazoea hayo ni yale ambayo tunazungumzia leo: picha za uchi na punyeto.

1. Punyeto: Zoezi la dhambi linalofanywa katika siri

Kamusi inaeleza punyeto kama, “kusimua sehemu za siri za mtu kibinagsi (au wengine), mara nyingi hadi mtu atakapofikia mshindo, kupitia kusimua kwa mkono au njia isiyohusisha ujanibishaji wa kijinsia.”

Ni wazi kwamba katika punyeto, kuna raha ya ngono. Wakati wa mpito kutoka kwa utoto hadi ujana, punyeto hutokea kawaida (karibu kama ajali) na nia zisizofaa, kama sehemu ya ukuaji wa mwili na maarifa ya binafsi. Hata hivyo, tunaposoma kwenye kamusi, tunaweza kuona kwamba punyeto inaweza kutokea kimakusudi na nia iliyo wazi, na hii inaweza kudhuru kwa sababu tatu:

- A. Inatia changamoto nia ya Mungu ya kuumba ujinsia kuwa njia ya kuzaa tena na furaha katika ndoa.
- B. Mara nydingi inaambatana na kichocheo cha nje ambacho kinaweza kuwa ndoto au wazo ambalo linaweza kuwa la dhambi. Jambo hili huunda na kulisha tamaa ya ngono kwa mtu ambaye si mwenzi wako wa mapenzi.
- C. Inaathiri sehemu zingine za maisha kwa sababu kuna ukosefu wa kiasi juu ya ngono. Kama vijana, ni muhimu kutafuata uwepo wa Roho katika maisha yetu, ili tuwe na nguvu na nidhamu ya kibinagsi ya kuwa na kiasi juu ya hali yoyote, bila kujali kukosa hatia kwake (2 Timotheo 1:7).

2 . Picha za Uchi:

Picha za uchi ni onyesho la kurithika kingono katika njia chafu kwa nia ya kuamsha tamaa. Kuna jambo lililo mbaya ndani ya mtu wakati anaunda bidhaa na nia hii, na katika kufanya hivyo, anatumia njia mbaya za upotovu. Kwa kawaida, watu walioanza kutazama picha za uchi hatarithika kwa mtazamo wa mbali. Itakuwa ni uadidis unaokua na kumwongoza mtu kwa mazoea.

Dkt. Victor Cline, mwanasaikolija wa kliniki na mtaalam wa tabia ya mwanadamu kutoka chuo cha Utah anaripoti, "Wakati mtu anajiwka wazi mara kwa mara kwa mambo ya picha za uchi, ataanza kuunda 'maktaba' ya akili ilijoja picha ambazo hazitaondoka. Zitakuwa pale, tayari kukumbukwa, hata wakati mtu hatazihitaji." Kama hatua ya kuzuia, Paulo anaandika, "As a preventive action, Paul writes, "Neno la Kristo na likae kwa wingi ndani yenu katika hekima yote, mkifundishana na kuonyana kwa zaburi mioyni mwenu" (Wakolosai 3:16). Tunaweza kuunda "maktaba ya kiroho" ili tutende kama ipasavyo katika kila hali.

Hebu pia na tutaje kwamba nyumba ya kila sekta ya picha za uchi kuna mtandao wa uhalifu wa jinsia: Let's also mention that behind the pornography industry exists a network of sexual crimes: trafiki ya wanadamu, watoto na wanawake kutumiwa vibaya na kunyanyaswa, n.k....

3 . Jambo la kufanya kama Mkristo mchanga

Waambie wanafunzi waunde timu na watafute njia mwafaka za kutoroka tabia hizi mbili za kuharibu, wakitumiwa mstari wa kukukumba (2 Timotheo 2:22). Kama unafikiria ni sawa, gawa vikundi kulinda na jinsia. Waambie washiriki majibu yao na wajadili mawazo yao.

Tunajua kwamba ulimwengu wa sasa unajaribu kutushawishi kwamba mambo fulani ambayo si mabaya tena, ukijaribu kubadilisha ufahamu wetu wa mema na mabaya, kama tunavyosoma katika Warumi I:18-32. Lakini tunapaswa kufahamu pia kwamba Mungu anatutaka tuwe huru kutoka kwa dhambi. Tunaweza kusoma mawaidha kutoka kwa Wakolosai 3:5 Wakati Mungu anatuomba tufanye jambo fulani, ni kwa sababu anajuwa inawezekana. Inaweza kuwa ni wakati wa kutoa kila kitu ulicho nacho – akili, mwili na roho – utubu na kumruhusu Mungu akusaidie kuwa huru na kutoroka kutoka kwa mazoea yanayokuweka mbali na Mungu na kukuhtarisha kuzana katika dhambi.

Rejelea/Matumizi

Soma kifani kifuatacho kwa darasa na wajibu maswali kwa makini kama vikundi vidogo au darasa: Mimi nina miaka 17 na miezi michache iliyopita nilianza kuwa na punyeto. Nimejaribu kuachana na jambo hili. Mimi ni Mkristo na kile ninachotaka ni kumpendeza Mungu kabisa. Natambua kwamba jambo hili la punyeto linanizuia kufanya hivyo kila siku. Nilianza miezi sita iliyopita. Nikilinganisha na hali zingine, huu si muda mrefu, kwa hivyo ninao muda wa kuacha na kuepuka matokeo yake makubwa yanayoweza kunithuru.

1. Je, ni makosa gani au matendo ya dhambi unayotambua katika hali hii?
2. Kulingana na Neno na kile kilichoonekana katika somo, je, utamsaidiaje kijana huyu?
3. Kama unataka kujua mtu ambaye yuko karibu kuanguka katika tabia hizi au amepitia baadhi ya matatizo ya punyeto au picha za uchi, je, utampa ushauri gani kutoka kwa Neno ambaeo utamsaidia kuacha kuendelea?

Wasaidie wanafunzi wasiske hatia kuhusu kuomba msamaha wa mawazo mabaya. Waaelekeze katika kutafuata suluhisho ambalo Mungu anawapatia. Ombea kila mmoja, ombe kwa ajili ya msaada wa kiuungu wakati wa majaribu.

Lengo: Kwamba wanafunzi wanaweza kutambua unyanyasaji wa kijinsia; wajue hatari za kuwa mhalifu, waheshimu mipaka yao na kujifunza kuheshimu mipaka ya wengine.

Kukariri: “Lakini Bwana akawa pamoja na Yusufu, akmfadhlili, akampa kibali machoni pa mkuu wa gereza.” Mwanzo 39:21

Zoezi la Kuanzia

Mwongozo: Gawa darasa katika vikundi viwili, kikundi kimoja cha wasichana na kingine cha wavulana. Kila kikundi kiende katikati ya darasa. Kisha waambie waingizane mikono yao na miguu kwa nguvu wanavyoweza. Wasichana watajairu kutenganisha moja moja na waende katikati ya darasa hadi atakapobaki mmoja. Kisha ukitaka kufanya na kuna muda wa kutosha, fanya hivyo na wasichana katikati ya darasa na wavulana wakijaribu kuwatenganisha. Mwisho wa zoezi hili, unapaswa kuwaeleza katika hali hiyo ambayo walijishika kwa mwenzao ili wasitoweke, wanafaa kuwa na msimamo wa nguvu, kulinga na Neno la Mungu. Wanahitaji kuwa na msimamo kwa kile wanachoamini na wapigane hadi mwisho, kwa nuguv zao zote na shauku kwa kile wanachotaka kukilinda. Unyanyasaji wa kijinsia unahuisha unawai wa shambulio kutoka kwa usumbufo hadi kwa unyanyasaji mkubwa ambaa unaweza kujumlisha vitendo nya ngono. Unyanyasaji wa kijinsia unachukuliwa kama muundo wa ubaguzi uso halali na muundo wa unyanyasaji wa kijinsia na kisaikolojia. . Unyanyasaji wa kijinsia hakika ni kugusa kusikokuwa wa uzuri kati ya wanarika au wasiokuwa wanarika, lakini pia inajumlisha kutoa maoni mabaya, mabishano juu ya ukuu wa ngono, mchezo mbaya wa ngono, mapendeleo ya ngono ili kupata umaarufu, n.k.

I. Hali mbili za Unyanyasaji wa Kijinsia katika Biblia

Kwa vile vifungu viwili vinajulinaka na vinaja wengi, darasa linaweza kupangwa katika timu mbili: wasichanga watazame hali ya Tamari na wanaume waangalie hali ya Yusufu. Wanapaswa kuchambua kila hali na kuangalia jinsi kila mmoja alitatta shida yao ya unyanyasaji wa kijinsia.

A. Unyanyasaji wa Kijinsia huanza katika akili: Hali ya Amnoni na Tamari [2 Samweli 13:1-16]

2 Samweli 13:1-16 inasema kwamba Amnoni alikuwa kwa mapenzi na dadake Tamari kwa kiasi cha kugonjeka. Lakini kwa vile alikuwa bado bikira, ilionekana kwa Tamari kwamba angefanya ingekuwa vigumu kufanya jambo lolote kwake. Wakia pamoja na Yonadabu, alipanga la kufanya. Mpango ulikuwa kwamba Amnoni ajifanywe kuwa yeze ni mgonjwa. “Yonadabu akamwambia, ‘Lala kitandani mwako ujifanye mgonjwa na babako atakapokuja kukutazama, umwambie, ‘Mwache ndugu yangu, Tamari aje, nakusihi, anipe mkate nile. Akaandae chakula machoni pangu nipone, nikakile mkononi mwake.’” (mstari wa 5).

Mpango ulitimia. Mfalme alituma Tamari kwenda kumhudumia Amnoni. Akiwa pale, alikaribia kitanda chake ili kumpa chakula, na akiwa pale Amnoni alipata nafasi ya wakati huo (mstari wa 11). Akiwa na nguvu zaidi, alimlazimisha kitandani na kumnajisi. Alitumia uongo, udanganyifu na ushawishi ili kupata alichotaka, akipuuza kupinga kwake. Baada ya kumdhuru dadake Amnoni “alimchukia machukio makuu sana. Kwa kuwa machukio aliyomchukia yakawa makuu kuliko yale mapenzi aliyokuwa amempenda kwanza” (mstari wa 15). Mpango huu haukuwa mzuri, kwa Amnoni na kwa dadake. Baadaye, Amnoni alilipia unajisi wake kwa Tamari na maisha yake (mistari ya 28-29).

B. Unaafaa kuwa mzuri kama Yusufu [Mwanzo 39:6-20]

Mara nyingi, tunaweza kuona unyanyasaji wa kijinsia ukikuja na tunafaa kukimbia au kutoroka. Hebu tutazame mfanowa kibiblia wa Yusufu. Alichukuliwa kama mtumwa Misri ili kufanya katika nyumba ya Potifa. Alifanya kazi yake vizuri na kupata kibali na bwana wake, “Bwana akawa pamoja na Yusufu” (mstari wa 2). Mstari wa 6 inatueleza kwamba Yusufu alikuwa “mtu mzuri na mwenye uso nzuri.” Ukweli huu ulielekeza kwa tukio na mke wa Potifa. Alimwambia Yusufu, “Lala nami!” (mstari wa 7). Katika mstari wa 8 na 9, tunapata kwa Yusufu alikataa bali mwanamke hakuelewa haya kwa hivyo aliendelea kumnyanyasa Yusufu, kwa mialiko ya kila siku ili alale naye (mstari wa 10).

Kwenye tukio moja alisitiza sana na kuchukua vazi lake, akimsongeza karibu naye (mstari wa 12). Katika hali hii, kinyume na Tamari, Yusufu aliweza kupinga mwaliko na kukimbia kutoka kwa mke wa Potifa, lakini akiwa anakimbia aliacha vazi lake (mstari wa 12-13). Mke wa Potifa alitumia vazi hilo kumshtaki Yusufu, na akawekwa gerazan (mstari wa 20), hata baada ya kuwa bila hatia. Ingawa alinyanyaswa katika hali nyngi kufanya jambo ambalo alijua ni makosa, alimwogopa Mungu na kukimbia kutoka kwa hali hiyo, hata hivyo mke wa Potifa alidanganya juu yake na akawekwa gerezani.

2. Mungu yuko pamoja nasi

“Mwe na kiasi na kukesha, kwa kuwa mshitaki wenu Ibilisi, kama samba angurumaye, huzunguka- zunguka, akitafuta mtu ammeze” (I Petro 5:8). Tunapaswa kila wakati tuwe katika uhusiano mzuri wa mara kwa mara na Mungu. Tunapaswa kuwa waangalifu kuweka macho yetu wazi ili kuona yale yote yanayotendeka karibu nasi, na zaidi ya yote, ni lazima tujaribu kuijiweka katikati ya mapenzi ya Mungu. Kwa upande mwengine, hatufai kuwadhihaki wengine. Ni vizuri kufuata kanuni ya dhahabu, “Basi yo yote myatakayo mtendewe na watu, nanyi watendeeni vivyo hivyo” (Mathayo 7:12).

3. Vidokezo vyta kuanganzia

Ni lazima tuwe waangalifu jinsi tunavyovaa, kwa vile tunaweza kuwachanganya watu ama watu wakose kutuelewa.

Tunapozungumza, tusintumie maana mara mbili katika mazungumzo, kwa sababu tukifanya hivyo, tunaweza kufungua milango ya wengine kukosa kutuelewa.

Tunafaa kuwa waangalifu na sentensi zinazotumika kwa mfano wa vidokezo.

Tunahitaji kuweka mipaka jinsi tunavyo jieleza kimwili na marafiki zetu, rafiki wa kike, au rafiki wa kiume. Tunahitaji kuheshimu mipaka ya watu wengine pia.

Kama mtu anatufanya tuhisi kukosa starehe na jinsi wanavyokaa, kile wanachosema au tabia yao, tunafaa tuepuke kuwa peke yetu nao.

Hatufai kumwacha mtu atushushe chini au kututisha kwa kusema kwamba hatustahili kumwambia mtu ye yote kile anachosema au kufanya. Hata kama ni mshirika wa familia, rafiki wa kike au rafiki wa kiume, rafiki, mwalimu, rafiki wa shule au ndugu au dada katika Kristo, tunastahili kushiriki na wazazi wetu au watu wanaotupenda zaidi, au hata wale walio juu yetu katika mamlaka. Waulize wanafunzi wako kama na mapendekezo mengine ya msingi kuhusu jinsi ya kuwa mwangalifu ili kuepuka kunyanyaswa au kudhulumiwa na wengine, na pia wewe kutowadhulumu wengine. Ni lazima kanisa lijite katika kuwalinda na kuwasaidia watu amba wananyanyaswa au kudhulumiwa kimpenzi.

Rejelea/Matumizi

Waulize wanafunzi wako wajibu:

Unyanyasaji wa jinsia unachukuliwa kama mfumo wa ubaguzi wa haramu na ni mfumo wa unyanyasaji wa kijinsia na kisaikolojia ... inajumuisha utoaji wa maoni mabaya, mazungumzo juu ya ubingwa wa ngono, michezo ya jinsia, mapendeleo ya jinsia ili kupata umaarufu zingine, n.k.

1. Je, unawezaje kumgundua mtu anayekufuatilia?
2. Je, utafanya nini ili kuepuka kupata usikivu wa anayekufuatilia?
3. Je, tunaweza kufanya nini juu ya mfuatilaji?

Chukua dakika chache na ufanye jambo la kukariri maandishi ya kibiblia. Wasaidie waelewe kwamba zaidi ya kujua maandishi ya kibiblia, wanapaswa kuruhusu maandishi kuwaathiri na kuwapa hakikisho kwamba Mungu yuko pamoja nao na anawasaidia, bila kujali hali yao.

Mwishowe, waombe wakariri I Petro 5:8 wiki hii - “Mwe na kiasi na kukesha, kwa kuwa mshitaki wenu Ibilisi, kama samba angurumaye, huzunguka-zunguka, akitafuta mtu ammeze.”

Lengo: Kwamba wanafunzi wataelewa wazi maana ya usafi wa jinsia na jinsi inavyowezekana kuishi maisha masafi ya Kikristo.

Kukariri: “Bali kama yecheza alivyo mtakatifu, ninyi nanyi iweni watakatifu katika mwenendo wenu wote.” 1 Petro 1:15

Zoezi la Kuanzia

- ◆ Vifaa: Maua mawili yaliyo na matawi
- ◆ Mwongozo: Gawa darasa katika vikundi viwili. Kipe kila kikundi ua, na kila mshiririka atoe tawi hadi watakapomaliza. Wakati matawi yanaondolewa, wewe kama mwalimu utachukua shina lisilokuwa na matawi na uleze kwamba zinawakilisha mtu anayetumia ngono kwa ajili ya kujistarehesha tu. Eleza kwamba ni lazima mwili ulindwe kwa uangalifu. Mwili haufai kuchezewa kwa sababu umeumbwa kwa ajili ya makusudi ya uungu. Tunapokuwa na ngono bila kuupa umuhimu wake na mahali ambapo Mungu alikusudia juu yake, tunacheza na mwili wetu na maisha yetu yote yataathirika.

Tunapozungumzia usafi wa jinsia, vipengele vingi vya maisha ya mtu vinaweza kuathirika. Tuliona katika somo liliopita kwamba tuliumba kama wanadamu wa jinsia, waume na wake. Mungu alituumba, bali alisema kwamba tunastahili kutumia jinsia yetu kwa njia inayofaa.

Mungu anafunua katika Neno lake umuhimu wa ngono katika ndoa. Tendo la ndoa nje ya ndoa linaweza kusababisha magonjwa, huzuni, kujitia kitanzu, matatizo ya familia talaka, n.k.

Katika jamii yetu, vijana wanajazwa akilini mwao na matango na mitando ya kijamii ambapo miili iliyo uchi wazi au nusu uchi inaonyeshwa, ikiunda aina zote za mawazo au kuamsha udadisi wa jinsia. Moja ya matatizo makubwa ni kwamba katika umri huu, wavulana na wasichana wako katika hatua ya uvumbuzi wa ujuzi mpya, mionganoni mwao, ikiwa ujuzi wa jinsia.

Tunafaa tuwafunze vijana wetu kwamba Mungu aliumba kupapasa kwa karibu na ngono hasa ni ya wana ndoa. Tunapaswa pia kuwaonyesha kwamba ni kawaida kuhisi kuvutiwa kwa mtu, lakini pia, ni lazima tuwafundisha jinsi ya kuwa na kiasi juu ya hisia zao. Wakati homoni zimeamshwa, zinafuta jakamoyo yetu. Yaani, wakati watu wanakutana na majaribu ya jinsia, mara nydingi wanafikiria tu kurithishwa kwa kitambo, na wala sio matokeo yake.

I. Mungu na uhustiano wa jinsia

Mungu alianzisha tendo la ngono kama njia ya kuwa na watoto na kufurahia ndoa. Alijua ilikuwa nzuri. Katika mpango wake wa uungu, muungano wa watu wawili wanaopendana ulikuwa muungano mkamiflui wa miili miwili, lakini pia muungano wa roho na nafsi (Mwanzo 2:24). Mungu alibariki muungano huo. Biblia inatufundisha kwamba mahusiano ya jinsia nje ya ndoa linachukuliwa kuwa dhambi, ambayo Biblia inaitaja kama zinaa. Ni kinyume na mamlaka ya Mungu ya usafi wa jinsia kabla ya ndoa. Lakini leo, kanuni hii ya uungu imevamiwa na mawazo ya kisasa, ambapo tunaambwiwa kwamba ni nje ya mtindo, kwamba vijana wanawenza kufanya ngono wakati wowote wanataka na mtu yeyote wanayetaka bora tu “wajikinge”. Wanasema kwamba wazo la kubaki msafi hadi wakati wa ndoa ni wazo na mtindo wa zamani.

Gawa darasa katika vikundi vya wanafunzi watatu au wanne na uwaambie wachambue vifungu vifuatavyo ili waweze kutambua ushauri wa Mungu juu ya kuwa msafi kijinsia.

Katika Biblia tunapata vidokezo vifuatavyo vya kukabiliana na majaribu ya jinsia:

- ◆ Isaya 26:3 – Wakati tunajaribiwa, hatuna amani. Bali tuponaweka mawazoni kile tumesoma katika Maandiko na wakati wote tukiamini, tutapata amani.
- ◆ I Wakorintho 10:13 – Mungu wakati wote hutupa njia ya kutokea. Ni kawadia sana kwetu kutumia matamshi kama “Singeweza kuacha,” au “majaribu yalikuwa mazito sana,” lakini Mungu

katika Neno lake anasema Yeye hutupa aina zote za njia ya kuyashinda majaribu.

♦ 2 Timotheo 2:22, I Wakorintho 6:18 – Mungu anatueleza kwamba wakati tuko karibu kuanguka katika majaribu “tukimbie,” “tuepuke mitego ya ibilisi.” Hiyo haimaanishi kwamba kama Wakristo wachanga, tunaogopa, bali katika nyakati za hatari ambazo shauku inakuwa zaidi kuliko kufikiria, ni bora kukimbia, ili tusianguke katika majaribu.

♦ 2 Timotheo 1:7 – Mungu hautawali mwili wetu. Yeye ni heshima na hashughuliki na wewe kama hutaki. Lakini ukimpa utawala wote, ikiwa ni pamoja na mahitaji yako ya jinsia, atakupa kiasi unachohitaji.

2. Vijana na utakatifu

Kifungu cha kibiblia cha kukariri leo kinatueleza kwamba kwa msaada wa Mungu, inawezekana kuishi maisha ya utakatifu katika kila sehemu ya maisha yetu, hata katika sehemu za ujinsia. “Bali kama yeye aliywewita alivyo mtakatifu, ninyi nanyi iweni watakatifu katika mwenendo wenu wote” (I Petro 1:15). Kuwa mtakatifu inamaanisha kuishi kando na uovu, kusafishwa na kuwa msafi mbele ya Mungu.

Wakati mwingine tunaamini kwamba majaribu hutujia kwa sababu sis ni Wakristo. Hata hivyo, mahitaji ya jinsia hutujia kwa sababu sisi ni wanadamu. Tunapaswa kuelewa kamili kwamba kuwa tu watoto wa Mungu, kwenda kanisani na Shule ya Jumapili n.k, haitufanyi tuishi katika povu ambapo hakuna mtu anayeweza kutugusa au kutushawishi. Hii si kweli. Ibilisi alitaka kumjaribu Yesu, kwa hivyo ni kiasi gani ambacho atatafuta kutujaribu? Paulo anawaeleza vijana wa Korintho kwamba kama hawawezi kusubiri ili kuwa na ngono, ni bora waoe au waolewe mapema, bali wataanguka katika dhambi ya zinaa (Wakorintho 7:21). Kunao Wakristo wachanga wengi amba, katika uchuma, wanakutana sana kimwili na kupapasa kila mmoja, hata wanajitahatarisha kila siku katika kuanguka kwa majaribu ya kuwa na ngono kabla ya ndoa.

Kwa hivyo, ni muhimu kwamba uwe mwangalifu juu ya sehemu hii dhaifu ya maisha yetu kama Wakristo wachanga, ili uishi maisha ya utakatifu: kuomba, kusoma na kujifunza kutoka kwa Biblia, kuchagua marafiki wako vizuri, kukumbuka kujitoa kwako kwa usafi wa jinsia ambako ulifanya Jumapili chache zilizopita, kukimbia majaribu, kuiwekeea malengo ili kupata vitu muhimu zaidi yva maisha yako.

Rejelea/Matumizi

Jadili pamoja na Darasa:

Pengine haujapata kujua maana ya uhusiano wa jinsia. Kuna misukumo nyingi kutoka kwa mitandao na marafiki ya kuingia katika aina hii ya majaribu. Uliza darasa lijibu:

1. Je, jibu lako litakuwa gani kama mwanaume au mwanamke mchanga wa umri wako atauliza maoni yako kuhusu usafi wa jinsia?
2. Wakati uko peke yako, unajihuisha na nini ili kuepuka kutompendeza Mungu?

Kwa kufikiria kwamba televisheni, filamu, kwenye mtandao na shulen, wengi wa vijana leo wanakutana kimwii wakati wa uchumba wao, wakijihalisha na maneno haya: “Ubikira umepita na mtindo,” “Kila mtu anaifanya,” “Fanya ngono salam na ufurahie ujinsia wako,” n.k.

Waulize wajibu:

1. Je, mnafikiria nini kuhusu matamshi hayo na haki yake?
2. Je, Neno la Mungu linasema nini kuhusu mahusiano kabla ya ndoa?
3. Je, ni mikakati gani ya vitendo ambayo unaweza kutumia kuepuka kuanguka katika uchafu wa jinsia au zinaa wakati unakuza uhusiano wa uchumba?

Zungumza jinsi ilivyo muhimu kutenga kando muda kila siku wa kusoma Biblia na kuomba ili kujifunza na kutiwa nguvu. Waongoze katika kujitoa kwa ajili ya wakati huu.

Lengo: Kwamba wanafunzi wataweza kumtambua Mungu kama mwanzilishi wa maisha tangu wakati wa mimba na baadaye, na ni yeye tu aliye na mamlaka ya kukatiza uhai.

Kukariri: "Maana Wewe ndie uliyeniumba mtima wangu, ulinitunga tumboni mwa mama yangu"
Zaburi 139:13.

Zoezi la Kuanzia

Maagizo: Anza kwa kueleza kwamba wako katika hali ngumu. Wote walienda sehemu ya mbali, lakini waliporudi nyumbani, waligundua kwamba kila mtu alikuwa anatenda kwa hali isiyoleweka. Hawajui wafanye nini kwa sababu gharama ya kile kitu ilikuwa imepanda zaidi. Petroli ilipanda kwa ghrama mara tatu, watu walikuwa wanafutwa kazi, hapakuwa na kazi wala pesa. Hali ilizidi hata katika kila nyumba, wazazi walilazimika kutoa kafara ya mtu, ili kila mtu ajitete na aseme kwa nini asife.

Baada ya kila mwanafunzi kueleza kwa nini wasife, waulize walihisije kwa kufikiria juu ya uwezekano huo.

Kisha angazia pamoja nao unapowaeleza kwamba kunacho kikundi kikubwa cha watu wadogo, ambao hufa kila siku na hawawezi kusema chochote, hawawezi kujitetea, na jambo la kuhuzunisha zaidi ni kwamba hawakuomba kuwa katika ulimwengu huu.

Kiikolojia, kuavia mimba inamaanisha "kunyimwa kuzaliwa." Kuavya mimba ni kifo cha bidhaa ya mimba (muungano wa yai na mani) na kufukuzwa kutoka kwa viungo vya mama kwa kiwango chochote cha ukuaji kabla ya kuzaliwa.

1. Tumeumbwa kwa mfano wa Mungu

Mwanzo 1:27 inasema, "Mungu akaumba mtu kwa mfano wake, kwa mfano wa Mungu alimwumba mwanamume na mwanamke." Mstari huu unathibitisha mambo mawili: kwanza, kwamba sisi ni viumbe vya Mungu, na pili, kwamba tumeumbwa kwa mfano wake. Ni wazi kwamba tumetoka Kwake, maisha ni matakatifu, ni zawadi na kwa hivyo ni lazima tuyaheshimu.

2. Kwa nini tuseme "hapana kwa Uavyaji mimba?

Wakati yai linaunganishwa na mani katika uhusiano wa jinsia, inaitwa mimba au mbolea. Kimatibabu, kutoka wakati huu, tayari kuna maisha katika kiinitete hicho. Neno la Mungu linasema wazi, "Macho yako yaliniona kabla sijakamilika" (Zaburi 139:16). Kwa hivyo kuanzia wakati wa mbolea, tayari kuna maisha na hakuna anayeweza kipinga haya. Kwa hivyo, mtu akiamua kuavya mimba, hakika anaua. Amri katika Kutoka 20:13 inasema, "Usiue." Mungu anasema kwamba watoto ni maana sana kwa wazazi. Ni kweli kwamba mara nyingi watoto huchukuliwa mimba bila upendo kwa vile kuna visa vya udhalimu wa ngono au ubakaji, lakini Mungu hutoa nguvu zinazo hitajika za kusimamia hali hizi, bila kuondoa maisha ya viumbe vidogo.

3. Aina za Kuavya mimba

Ikiwa katika miezi ya kwanza mitatu, njia zifuatazo ndizo hutumika:

- Kunyonya: Hapa wanatumia bomba linalonyonya kijusi na kukitoa nje. Njia hii ina nguvu mara

29 zaidi kuliko utupu wa kawaida, ukitenganisha kijusi katika njia ya ukatifli na mbaya.

- Upungufu na Ufutaji: Njia hii pia ni ya kuogofya, ambacho chombo kama vile kijiko kikali kinaingizwa ndani ya tumbo lililopanuka la mwanamke na kijusi kinaondolewa.
- Kidonge (RU486): Hii ni dawa ambayo inamezwa ili kuvuruga mimba. Inawekwa pamoja na dawa

zingine ikisababisha mikazo ambayo inasababisha kufukuzwa kwa kijuzi.

Kama mimba iko kati ya miezi matatu na miezi tisa, watafanya kama ifuatavyo:

- Upungufu na uokoaji: Katika njia hii, kizazi kinapanuka na jazi ya koleo inawekwa ambayo inaharibu kijusi.

Wakati mwingine, wanawake wanakuwa na kuharibika kwa mimba. Hii hutokea kwa watu wasiotaka kuavya mimba, hata hivyo tumbo au jambo linguine haliruhusu mimba hiyo kuendelea. Jambo hili halilaumiwi na Mungu, kwa sababu mtu hakutaka itendeke na walifanya iwezavyo kuiokoa.

4. Matokea ya Kuavya mimba

Utafiti umeonyeshwa kamba kuavya mimba huleta, has kwa wanawake, matokeo makali kama vile:

- a Tatizo la kujithamini: Anahisi aibu, huzuni na kujishusha na kuhisi kwamba hana thamani tena kama mwanamke. Hii inaweza kumwelekeza kwa ukahaba au kujitia kitanzi.
- b Kuwa na tata ya hatia: Mwanamke aliyeavya mimba hujihisi kuwa na hatia, anakuwa na matatizo ya kulala, wasiwasi na kukabiliwa na uzito mkubwa wa hatia, ambavyo ni Kristo peke yake tu anayeweza kuviondoa.
- c Anaweza kuwa tasa: Mara nyingi, mwanamke mchanga aliyeavya mimba, anahudumiwa na watu wasio na uwezo na wasio waaminifu ambaouharibu tumbo lake au mayai. Ni huzuni kwamba mara nyingi binti huyu atakapoolera baadaye na anataka kuwa na familia, hataweza kwa sababu uavyaji mimba uliharibu mfumo wake wa uzazi.

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi wako wajaze sehemu zilizo wazi kulingana na vifungu vyatiblia:

1. Watoto ni _____ wa Yehova. Zaburi 127:3 (Urithi)
2. Tumeumbwa na Mungu, kwa_____. Mwanzo 1:27 (Mfano)
3. Sisi ni _____ vya Mungu. Marko 10:6 (viumbe)
4. Hapo mwanzo _____ aliumba mbingu na nchi. Mwanzo 1:1 (Mungu)
5. Jinsia iliyo kinyumba na Mwanamume. Mwanzo 1:24. (Mwanamke)
6. Muungano wa mani na yai. Zaburi 139:16. (Kiinitete)
7. Bidhaa ya mapenzi kati ya baba na mama, na urithi wa Yehova. Zaburi 127:3 (Watoto)
8. Jina analopewa mwanamume. Mwanzo 1:24. (mtu)

Waambie wajibu ukweli au uongo:

1. Kuavya mimba inakubalika na Mungu wakati ni vijana wengi. Uongo
2. Kuavya mimba hakuathiri kiinitete kwa sababu hakihihi chochote. Uongo
3. Mungu ndiye mpaji wa uhai, na kwa hivyo ye ye peke yake anaweza kuuchua. Ukweli
4. Nayamiliki maisha yangu na ninaweza kufanya chochote ninachotaka. Uongo
5. Njia zote za uzazi wa mpango ni salama. Uongo
6. Mungu alinumba mimi tumboni mwa mama yangu. Ukweli
7. Maisha huanza kutoka kwa muungano mwa mani na yai. Ukweli

Baada ya kile umejifunza kutoka kwa somo, zungumzia juu ya matokeo mabaya ya kuavya mimba. Waongoze kujitoa kwa Mungu na kuepuka vitendo vyatiblia kuavya mimba hata wakati jamii inakubali na kuitisha sheria inayopendekeza kuavya mimba.

Lengo: Kwamba wanafunzi wataelewa majoribu ni nini na kwamba si dhambi hadi wakati tunaingia ndani.

Kukariri: "Jaribu halikuwapata ninyi, isipokuwa lililo kawaida ya wanadamu. Ila Mungu nimwaminifu; ambaye hatawacha mjaribiwe kupita mwezavyo." (I Wakorintho 10:13a)

Zoezi la Kuanzia

Maagizo: Gawa darasa katika timu mbili. Juu ya karatasi moja, kila timu iandike chaguzi tano za uamuzi ambazo vijana wanaweza kuititia katika maisha yao ya kila siku. Kwa mfano, "Nakili jibu la rafiki kwa jaribio lisilotarajiwa, au acha swalii tupu." Mara tu kila timu inazo hali zao tano, wataziwakilisha kwa timu ingine, na kisha wanafunzi wa timu ingine lazima waamue ni chaguo gani lililo sawa. Wanafunzi wa kila timu wanaweza kuamua jinsi ilivyo rahisi au vigumu kufanya maamuzi. Waalimu wakuwe tayari kuongoza mjadala na kupeana baadhi ya mistari iliyowaangiza wanafunzi.

Majaribu ni hali ngumu tunayokabiliana nayo maishani mwetu. Yesu anaweza kutusaidia kuwa na ushindi juu ya hali na kuibuka wenye nguvu kutoka ka majoribio. Hakika Yesu anazo nguvu za kutusaidia, na katika kusoma mfano wake kwenye Biblia inaweza kututia moyo kumtumainia.

I. Je, majaribu ni nini?

Neno majaribu inaweza kufafanuliwa kama nafasi ya kufanya uamuzi. Katika kila jaribu linalojionyesha kwetu, tunayo nafasi ya kufanya uamuzi mzuri au mbaya. Ni muhimu kutambua kwamba katika hali ya majaribu, kufanya uamuzi bora ni vigumu. Uamuzi mbaya mara nyingi ndio unaovutia, na wakati wote ni uamuzi ambao anayejaribiwa hupenda zaidi.

Tunaporudi kwa Maandiko, tunasoma kwamba Yesu mwenyewe, alipokaa hapa duniani, alipitia majaribu, na kwamba kwa nguvu za Roho Mtakatifu, aliweza kustahimili. Waebrania 4:15 inatueleza, "Kwa kuwa hamna kuhani mkuu asiyeweza kuchukuana nasi katika mambo yetu ya udhaifu, bali ye ye alijaribiwa sawasawa na sisi katika mambo yote, bila kufanya dhambi."

Wakati mamake binti anamkataza kula kuki zilizo juu ya meza, mama hatamwadhibu binti kwa kutaka kuzila. Mama ataelewa kwamba ni wazi binti anaweza taka kuzila kuki. Hata hivyo, mamaye atamwadhibu binti kwa kuzila zile kuki, kwa alikuwa amemwambia asizile. Ingawa mfano huu si bora, unaweza kutusaidia kuelewa kwamba Mungu huichukulia kuwa dhambi wakati tunamgeuka na kuasi mapenzi yake makamilifu maishani mwetu. Lakini Mungu anatutaka tushinde majaribu. Katika 2 Petro 2:9, tunakumbushwa kwamba "Bwana ajua kuwaoko watauwa na majaribu, na kuwaweka wasio haki katika hali ya adhabu hata siku ya hukumu." Hiyo ni kusema, watu wazuri hupitia majaribu, lakini Mungu huwasaidia ili wasiweze kutenda dhambi.

Biblia inatukumbusha juu ya upendo wa Mungu wa asili, na kutueleza kwamba "Mtu ajaribiwapo, asiseme, 'Ninajaribiwa na Mungu, maana Mungu hawezikujaribiwa na maovu, wala ye ye mwenyewe hamjaribu mtu.'" (Yakobo 1:13) Kumbuka kwamba Mungu huruhusu hali katika maisha yetu kwa kusudi lake, na kwamba upendo wa Mungu ni wa milele na tunaweza kuutegemea kamili.

2. Je, kusudi la majaribu ni lipi?

Kusudi la kukutana na jaribu maishani mwetu ni kwa ajili ya kukua kwetu. Katika Neno Lake, Mungu anatukumbusha juu ya yafuatayo, "Ndugu zangu, hesabuni ya kuwa ni furaha tupu, mkiangukia katika majaribu mbalimbali. Mlifikamu ya kuwa kujaribiwa kwa imani yenu huleta saburi." (Yakobo 1:2-3)

Ni sawa na ule ujuzi wa mvulana wa miaka mitano anayetaka kujifunza kuendesha baiskeli. Babake

atamweleza jinsi ya kupanda, jinsi ya kuketi, mahali pa kuweka miguu na mikono yake, jinsi ya kuendesha na jinsi ya kuzungusha vipini nya baiskeli. Hata hivyo, mvulana huyu mdogo hatajua kama anaweza kuendesha baiskeli hadi aanze kupeleka kwa kutumia miguu yake, na mwishowe aendeshe baiskeli mwenyewe.

Mungu anao mpango wa ajabu kwa maisha yetu, na hata kama majoribio au majoribu mbalimbali yanakuja maishani mwetu, Mungu anasimamia kila kitu (Yeremia 29:11). Kusudi kubwa la majoribu lazima liwe la kutuleta karibu na Mungu na kutusaidia kuhisi upendo na ulinzi wake juu yetu kwa njia mpya (Warumi 8:28).

3. Jinsi ya kushinda majoribu

Kusoma Biblia na maombi ni matendo yanayoweze kututia nguvu na kutujaza na uwepo wa Mungu, zikituwezesha kushinda majoribu. Yesu anatukumbusha kwamba Mungu hatatuacha peke yetu, bali atatupa mfariji, Roho Mtakatifu, atakayetusaidia na kutukumbusha mambo ambayo tumejifunza.

Katika Luka 4:1-13, tunasoma kwamba Yesu mwenyewe ni mfano bora wa jinsi ya kuyashinda majoribu yanayokuja maishani mwetu. Shetani alipomjaribu mara 3, Yesu Kristo alijibu, “Imeandikwa ...” kwa vile alijua na alikuwa ameyakariri Maandiko kutoka utotoni. Kama tu vile ilivyofanyika na Yesu, kukariri mistari kutoka kwa Biblia ni nidhamu inayoweza kutusaidia kuyashinda majoribu tunapoikumbuka mistari wakati tunakutana na hali ambayo inaweza kuva vigumu kufanya uamuvi wa utauwa. Majoribu yanapokuja katika hali ambapo tunakaribishwa kutenda mabaya, kama tunasema sisi ni watoto wake, ni lazima tufanye uamuvi wa kumpendeza na kumtii Mungu kwa kila jambo.

Mwishowe, ni muhimu kutambua kwamba njia inayofahamika tu ya kushinda majoribu ni kuwa na ujasiri na kumtegemea Mungu. Mungu anatupenda na upendo usio na mipaka. Wiki hii, jaribu kuamini, kutumaini na kukariri neno tulilopewa na Mungu katika I Wakorintho 10:13, “Unachotaka kukumba ni kwamba Mungu hataweza kukuangusha; hataweza kutufanya tujaribiwe kupita tuvezavyo; atakuwepo kila wakati kutusaidia kushinda”

Rejelea/Matumizi

Kazi ya pamoja: Soma hadithi ifuatayo kwa wanafunzi na uwaalize waangazie maswali yafuatayo.

“Hadithi inasimuliwa juu ya binti aliyetamani hatua ya kusafisha dhahabu. Alitembelea kituo cha utengezaji wa vito mjini mwake. Katika kumkaribia myayushaji, alimwuliza maswali kadhaa juu ya hatua hiyo. “Nieleze,” alisema, “Je, ni kweli kwamba unatumia moto kusafisha dhahabu unayotumia kutengeneza vito, na kwamba unayaweka macho yako kwenye hatua?” Myayushaji alijibu, “Dhahabu huletwala hapa ikiwa na uchafu nyngi mno, na njia pekee ya kutenganisha chuma ya thamani kutoka kwa uchafu ni kuititia matumizi ya moto. Kwa joto la juu, moto huchoma uchafu wote, na dhahabu ile safi ndiyo hubaki mwishowe. Wakati wa hatua hii, ni muhimu kwamba nisiaondoe macho yangu kutoka kwa dhahabu kwa muda, kwa vile nisipokuwa mwangalifu, dhahabu yenyeve inaweza kuyayuka pamoja na uchafu. Nakuwa mwangalifu wakati wa hatua yote.” Mwanamke aliyeshangaa aliuliza, “Je, unajuaje wakati dhahabu yote imesafishwa?” Myayushaji alijibu, “Ah, hiyo ni rahisi, dhahabu inasafishwa kabisa wakati tunaona kiumbe kinaonekana ndani yake?

1. Je, hadithi hii inafananaje na majoribu tunayopata maishani mwetu?
2. Je, ni baadhi ya maswali gani ambayo umeuliza wakati umekutana na majoribu maishani mwako?
3. Je, unahisije kwa kujua kwamba Mungu, kama myayushaji, yuko makini wakati wa hatua ya malezi yote ya maisha yetu?
4. Je, ni baadhi ya mambo gani ambayo umetenda wakati majoribu yamekuja katika maisha yako?
5. Je, unafikiri majoribu yanaweze kutusaidiaje kuwa Wakristo bora?
6. Je, ni mawazo gani mapya au himizo ulilopata kuititia kujifunza kwa vifungu vyavaha vyavaha ambayo yanaweza kukuaidia maishani mwako kuanzia sasa na kuendela?

Zungumza juu ya majoribu wanayokutana nayo kama vijana. Watie moyo waendelee kumtumainia Mungu na Neno Lake.

Lengo: Kwamba wanafunzi waweze kujua jinsi ya kueleza na kutetea imani yao.

Kurariri: "Bali mtakaseni Bwana moyoni menu. Mwe tayari siku zote kumjibu kila mtu awaulizaye habari za tumaini lililo ndani yenu. Lakin kwa upole na kwa hofu" (1 Petro 3:15).

Zoezi la Kuanzia (Miaka 12-17)

- ◆ Vifaa: Kalamu na karatasi
- ◆ Maagizo: Waambie wanafunzi wachore sifa za Mkristo, kwa mfano, unaweza kuchora kijana akisoma Biblia. Kisha washiriki michoro yao na wengine.

Tabia ya kukiri ni ulinzi wa kibiblia wa imani ya Kikristo. Hakika, Tabia ya kukiri ya Kikristo ni kunena na Mungu kulingana na vile Mungu amejifunua mwenyewe. Kukiri ni utetezi wa busara wa imani ya Kikristo, ambayo inataka kuweka ukweli wa Ukristo.

Katika kuzungumza kibiblia, tabia ya kukiri ni "Mwe tayari siku zote kumjibu kila mtu awaulizaye habari za tumaini lililo ndani yenu. Lakin kwa upole na kwa hofu." (1 Petro 3:15)

Wakristo wengi leo wanapenda kupata Ukristo kuliko kuufikiria au kuueleza. Lakini Biblia inatuonyesha wazi kwamba tunahitaji kuupata na kuueleza.

Katika Mathayo 13:23 inaonyesha kwamba kila mtu alisikia Ujumbe, bali "nchi nzuri" peke yake ndiyo ilielewa. Paulo akiwa Korintho, "Akatoa hoja zake katika sinagogi kila sabato, akajaribu kuwavuta Wayahudi na Wayunani" (Matendo ya Mitume 18:4). Katika Efeso, "Paulo aliingia ndani ya sinagogi, akanena kwa ushujaa kwa muda wa miezi mitatu, akihojiana na watu, na kuwavuta katika mambo ya ufalme wa Mungu" (Matendo ya Mitume 19:8). "Basi imani, chanzo chake ni kusikia, na kusikia huja kwa neno la Kristo" (Warumi 10:17). Tena, mkazo ni kusikia na mtazamo.

"Tunajaribu kuwashawishi wengine," Paulo anasema (2 Wakorintho 5:11). Neno la Kigiriki lilitotumiwa kwa kila maneno haya (ushawishi, mazungumzo, hotuba, kubishana, kujadili kuwakilisha ushahidi, hoja) yanatumiwa kutoa wazo la mawasiliano, na yako katika kielelezo cha uinjilishaji cha Paulo.

Paulo anawatia moyo waumini katika 2 Timotheo 2:15, "Jitahidi kujionyesha kuwa umekubaliwa na Mungu, mtenda kazi aisye na sababu ya kutahayari, ukitumia kwa halali neno la kweli." Ukristo unastawi kwa akili, wala sio ujinga. Tunapaswa tumpende Mungu na akili na pia na moyo na roho.

I. Kile tunaamini

Unaweza kuligawa darasa katika vikundi na ugawe vifungu vyta biliba kati ya wanafunzi. Waambie walieleze darasa kile mstari unawaambia kuhusu imani yao.

Tunaamini Mungu mmoja, Muumba wa vyote (Mwanzo 1:1, Isaya 45:22, Wakolosai 1:16). Tunaamini kwamba Mungu ni wa Utatu: Baba, Mwana na Roho Mtakatifu; watu watatu tofauti na Mungu mmoja peke yake (Isaya 9:6-7, Yohana 1:1, Warumi 9:5, Waefeso 4:6). Tunaamini katika Siri ya Umwilisho; kwamba mtu wa pili wa Utatu tayari alikuwepo katika umilele, lakini kwamba kuitia siry ya umwilisho, alihusika katika asili ya mwanadamu, hivyo kuwa "IMANUEL" (Mungu pamoja nasi) (Mathayo 1:23) "Mungu alijithhirisha katika mwili" (1 Timotheo 3:16). Tunaamini kwamba Yesu Kristo alikuwa Mungu kamili na Mtu kamili (bila dhambi), dhabihu yake Msalabani ilikuwa thamani kamili ya kutukomboa kutoka kwa dhambi zetu (Yohana 1:18, Warumi 9:5, Tito 2:14, Waebrania 4:15; Ufunuo wa Yohana 5:9).

Tunaamini kwamba Biblia ni Neno la Mungu, lililoandikwa na watu bali chini ya uongozi na msukumo wa Roho Mtakatifu, na tunaamini kila kitu ambacho kimenenwa ndani yake (2 Petro 1:20-21). Tunaamini kwamba Yesu aliyefufuka alipaa mbinguni, ambapo ameketi mkono wa kuume wa Baba na ambapo na anatuombea (Warumi 8:34). Yeye ndiye mpatanishi wa pekee kati ya Mungu na wanadamu. "Kwa sababu Mungi ni mmoja, na mpatanishi kati ya Mungu na wanadamu ni mmoja, Mwanadamu Yesu Kristo" (Timotheo 2:5)

Tunaamini kwamba kila mwanadamu ni mwenye dhambi, si kwa sababu yeye ni wa kizazi cha Adamu, bali kwa sababu yeye mwenyewe ametenda dhambi kwa kutaka na, kama vile Biblia inavyosema, “Hakuna mwenye haki hata mmoja” (Warumi 3:10). Tunaamini kwamba mwanadamu amefanywa haki kwa imani pekee (Warumi 4:1-5).

Tunaamini kwamba muumini katika Kristo, yaani, yule kwa imani iliyo hai anaamini kwamba Yesu Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zake na kumkubali kama Mwokozi wake wa pekee na anayetosha, tayari wakati huu analo hakikisho la uzima wa milele. Yesu alisema, “Amin, amin, nawaambia, Yeye alisikiaye neno langu na kumwamini yeye aliyenipeleka yuna uzima wa milele, wala haingi hukumuni, bali amepita kutoka mautini kuingia uzimani” (Yohana 6:47).

Tunamwamini Roho Mtakatifu, Nafsi ya Batu katika Utatu wa Uungu, kwamba Yeye yuko daima akitenda kazi na pamoja na Kanisa la Kristo, akiushawishi ulimwengu kuhusu dhambi, na kuhuisha wale wanaotubu na kuamini, akitakasa waumini, na kuwaongoza katika kweli yote kama ilivyo katika Yesu Kristo. (Yohana 7:39; 14:15-18, 26; 16:7-15; Matendo ya Mitume 2:33; 15:8-9; Warumi 8:1-27; Wagalatia 3:1-14; 4:6; Waefeso 3:14-21; 1 Wathesalonike 4:7-8; 2 Wathesalonike 2:13; 1 Petro 1:2; 1 Yohana 3:24; 4:13)

1. Ninamwamini Yesu

Hakuwezi kuwa na Ukristo bila Yesu Kristo. Katika Mathayo 16:13-17, watu walitoa majibu kadhaa kwa swali, “Watu hunena mwana wa Adamu kuwa ni nani?” Petro akasema, “Wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu.” Je, kwa nini ninaamini kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu?

- a. Kwa sababu hata historia inatambua kwamba Yesu aliishi duniani – Historia ya mwanadamu imegawanywa na ukweli wa maisha Yesu. Miaka imehesabiwa kabla Kristo na baada ya Kristo. Wanaume mashuhuri wa zamani na maandishi ya zamani kama vile Barnaba, Famous men of antiquity and ancient writings such as Barnabas, Clement, Ignatius, Polycarp, walijaza hati zao na ukweli wa maisha na mafundisho ya Kristo, na hawakufuta ushuhuda wao.
- b. Kwa sababu Biblia inatangaza kuwepo kwa Yesu – Yohana anakumbuka nguvu ya Yesu katika miujiza saba kuu na kutangaza kusudi lake. Tazama Yohana 20:30, 31. Wanafunzi walimtambua Yesu vizuri. Walimwamini katika njia kuu ambapo Yohana na Yuda waliyatoa maisha yao kama wafia dini. Wengi wao waliondoka wakiwa wameandika kwenye Biblia matokeo waliopitia pamoja na Yesu Kristo.
- c. Kwa sababu Yesu anabadili maisha yetu – Hakuna mwanadamu anayebaki vile vile baada ya kukutana na Kristo. Kwa sababu tukimwacha ayatabale maisha yetu, hatutabaki vile vile. Paulo katika 2 Wakorintho 5:17 anathibitisha kwamba kila kitu kinakuwa kipyka katika Yeye.
- d. Kwa sababu bado Yesu yuko kazini – Kwa sababu Yesu anaweza kuyachukua maisha ya dhambi na ndogo ya mwenye dhambi na kuyabadilisha kuwa chombo muhimu na kisafi kwa kazi yake.

Mungu hana aibu kuwa Mungu wetu; wala Yesu kuwa mwokozi wetu, lakini kinachomfanya Yesu kuaibika nasi ni kwamba sisi tunaaibika juu ya maneno yake. Je, tunaaibika juu ya maneno ya Yesu? Je, tutaaibika au tunajivunia?

Rejelea/Matumizi

Waambie waandike katika maneno yao wenyewe kile imani zifuatazo zinamaanisha kwo.

- Kristo
- Wakristo
- Roho Mtakatifu
- Biblia

Watie wanafunzi moyo kufikiria juu ya wale wasio Wakristo ambao wanaweza kushiriki imani yao. Watie moyo wakamilishe darasa kwa kuombea kila mmoja, na katika wiki inayokuja, wamweleze mtu mwingine kile wamejifunza darasani.

Kwa Nini Mimi ni Mnazareni

Somo la

31

Lengo: Kwamba wanafunzi watakuwa na uhakika ni kwa nini hao ni Wanazareni.

Kukariri: Tafuteni kwa bidii kuwa na amani na watu wote, na ho utakatifu ambao hapana mtu atakayemwona Bwana asipokuwa nao (Waebrania 12:14).

Zoezi la Kuanzia

Maagizo: Waambie wanafunzi wakueleze jinsi wanatambua kwamba mtu ni a silaha ya moto, askari, polisi, daktari, mchungaji, n.k, bila kusema nao.

Waambie wanafunzi kama mtu akiwaliza, ‘Je, kwa nini wewe ni Mnazareni?’ Je, utajibu nini? Acha wapeane majibu.

Leo tutaona mambo muhimu ya kutusaidia kujibu swalii hili wazi, hakika kulingana Maandiko Matakatifu.

Kabla ya kujibu swalii “Kwa nini Mimi ni Mnazareni?” tunahitaji kujua kwamba Kanisa la Mnazareti ni shirika la Kikristo na linalo watu walijiunga kwa hiari kulingana na imani na uongozi wa kanisa hilo; watu wanaotafuta ushirika mtakatifu wa Kikristo, uongofu wa wenye dhambi, utakaso kamili wa waumini, na taaluma yao katika utakatifu. Hii inamaanisha kwamba kanisa hupendekeza kumtumikia Mungu ili Ufalme wake ukue kuititia kuhubiri na mafundisho ya injili ulimwenguni kote. Na si hili tu, lakini ina ujumbe uliofanuliwa vizuri, ambao unajumlisha kuhifadhi na kueneza utakatifu wa Kikristo kama vile ulivyoanzishwa katika Maandiko Matakatifu, kuititia uongofu wa wenye dhambi, urejesho wa watu na utakaso kamili wa waumini.

Katika somo hili tutajibu swalii, “Kwa nini Mimi ni Mnazareni?”

1. Kwa sababu natambua kile kanisa la Mnazareti linaamini juu ya Kristo

Sisi ni Kanisa la Kikristo. Je, hii ina maana gani? Waruhusu wanafunzi wajibu.

Tunamwamini Yesu Krist, mwana wa Mungu (Yohana 1:18). Yeye ni Mungu, bali alikuwa mwanadamu na kuishi kati yetu. Kupitia kazi yake ya ukombozi, aliletu wokovu, “Lakini wema wake Mwokozi wetu Mungu, na upendo wake kwa wanadamu, ulipofunuilwa, alituokoa, si kwa sababu ya matendo ya haki tuliyoyatenda sisi, bali kwa rehema yake. Kwa kuoshwa kwa kuzaliwa kwa pili na kufanywa upya na Roho Mtakatifu” (Tito 3:4-5). Yeye ni Mwokozi wetu na mpatanishi kati ya Mungu na wanadamu, “Kwa sababu Mungu ni mmoja, na mpatanishi kati ya Mungu na wanadamu ni mmoja, Mwanadamu ambaye Kristo Yesu (I Timotheo 2:5).

2. Kwa sababu ninatambua imani ya Kanisa la Mnazareti

Pengine umesikia neno “imani” mara nyingi, lakini umejiuliza, je, lina maana gani?

Imani ni seti ya mathubuti ya mafundisho au maagizo yaliyo juu ya muundo wa itikadi.

Imani ya Kanisa la Mnazareti iko juu ya Biblia, ambayo ni Neno la Mungu na hutuelekeza kwa mtindo wa maisha ulio tofauti na mtindo ambao ulimwengu unatupatia. Biblia inasema, “Bali kama yeche aliywewita ni mtakatifu, ninyi nanyi iweni watakatifu katika mwenendo wenu wote (I Petro 1:15).

Mungu aliye Mtakatifu, anatuita kwa maisha ya utakatifu (Waebrania 12:14, Walawi 20:26). Tunaamini kwamba Roho Mtakatifu anataka kutekeleza ndani yetu kazi ya pili ya neema, inayoulikana kwa maneno mbalimbali ikiwa ni pamoja na ‘utakaso kamili’ na ‘ubatizo wa Roho Mtakatifu,’ akitusafisha kutoka kwa dhambi zetu zote; kufanywa kwetu upya kwa mfano wa Mungu; tukipewa nguvu za kumpenda Mungu kwa moyo wetu wote, kwa roho yetu yote, kwa akili yetu yote na nguvu zetu zote, na kumpenda jirani kama tunavyojipenda (Matendo ya Mitume 2:42) na kutoa ndani yetu tabia ya Kristo. Utakatifu katika maisha ya waumini inaeleweka wazi kama kufanana na Kristo.

3. Kwa sababu ninatambua utume wake

Kanisa la Mnazareti ni la watu wa misheni. Hii ina maana kwamba sisi ni watu walitumwa wanaoitikia mwito wa Kristo na kuwezeshewa na Roho Mtakatifu kwenda ulimwenguni kushuhudia ukuu wa Kristo na kuhusika na Mungu katika kulijenga kansa na kueneza ufalme wake (Marko 16:15, Mathayo 28:16-20).

Kama Wanazareni, misheni yetu huanzia katika:

a. Ibada: Tunapokutana pamoja mbele ya Mungu katika ibada kwa kuimba, kusikiliza masomo ya wazi ya Biblia, kutoa zaka na sadaka, kuomba, kusikiliza Neno, kubatizwa na kuhusika katika Meza ya Bwana, tunajua wazi inachomaanisha kuwa watu wa Mungu. Ushawishi wetu kwamba kazi ya Mungu ulimwenguni inakamilika kuitia mkusanyiko unaoabudu, unatuelekeza kuelewa kwamba misheni yetu inahusisha kuwapokea washirika wapya katika ushirika wa kanisa, na kupanga mkusanyiko mpya wa ibada. Kwa vile ibada ndiyo kielezo kikubwa cha upendo wetu kwa Mungu, kuabudu kwake kunamwangazia Mungu, tukimtukuza yeze aliyetukomba katika neema na rehema. Kwa hivyo, muktadha wa kimsingi wa ibada ni kanisa la mtaa ambapo watu wa Mungu hukutana, sio katika hali ya kujiona au kujitkuza, bali kujitoa na sadaka. Ibada ya Kanisa inafanywa kama huduma ya upendo na utiifu kwa Mungu.

b. Kuhudumia ulimwengu katika uinjilisti na huruma:

Kuitia misheni hii katika ulimwengu, kanisa linathihirisha upendo wa Mungu. Historia ya Biblia ni hadithi ya Mungu akipatanisha ulimwengu kwake kabisa kuitia Yesu Kristo kulingana na 2 Wakorintho 5:16-21. Kanisa limetumwa ulimwenguni kuhusika na mungu katika huduma ya upendo na upatanisho kuitia uinjilisti, huruma na haki.

c. Kuwatia waumini moyo kwa ukomavu wa Kikristo kuitia uanafunzi: Tunathibitisha kwamba uanafunzi wa Kikristo ni njia ya maisha. Ni hatua ya kujifunza jinsi Mungu anavyotaka tuishi hapa ulimwenguni. Tunapojifunza kuishi katika utiifu kwa Neno la Mungu na uwajibikaji wa pande zote kwa kila mmoja, tunaanza kufahamu furaha ya kweli ya maisha ya nidhamu na maana ya uhuru wa Kikristo. Lengo kuu la uanafunzi ni kubadilishwa katika mfano wa Yesu Kristo kama iliyotajwa katika 2

Wakorintho 3:18)

d. Kuwaandaa wanaume na wanawake kwa ajili ya huduma ya Kikristo kuitia elimu ya juu ya Kikristo: Elimu ya juu ya Kikristo ni muhimu kwa kuendeleza ufahamu wa yale tunayoamini. Katika elimu, imani hajagawanywa mara mbili, bali imeunganishwa vizuri na maarifa kama vile imani na kujifunza vinakua pamoja. Mtu mzima anapaliliwa, na kila sehemu ya mawazo na maisha inafahamika kuhusiana na tamaa na muundo wa Mungu. Elimu ya juu ya Kikristo inachangia, hasa kwa kuwa watu wamishenari wanatoa panoarama pana ya maarifa na hiyo inahitajika kwa huduma kamilifu ya Mungu katika miito yetu tofauti. Tamaa ya Bwana ni kwa wanaume na wanawake kukua wale wanaoweza kuchukua nafasi kama viongozi Wakristo wanaoweza kuhudumu kanisani na ulimwenguni.

Shirika lolote linalobaki kuitia wakati linategemea mchanganyiko wa kina wa malengo, imani na maadili ya pamoja. Jambo hilo hilo hufanyika na sisi. Kanisa letu lilianzishwa ili kubadili ulimwengu unaoonyesha utakatibu wa kibiblia. Sisi ni kanisa. Misheni yetu ni kuwafanya wanafunzi katika mataifa yote, katika mfano wa Kristo.

Maisha ya sasa na ya baadaye ya Kanisa la Mnazareti yanafafanuliwa na ushiriki wake katika utume wa Mungu. Hiyo ndio kwa sababu leo tunaweza kusema kwamba ni shirika la kipekee sio tu kwa imani zake, bali pia njia ile ambayo linachangia kwa Ufalme wa Mungu.

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi wajibu kwa maneno yao:

1. Je, kwa nini unajita Mkristo?
2. Kwa nini wewe ni Mnazaren?
3. Je, unaelewa nini na uthibitisho “tunatambuliwa na misheni?”

Watoto moyo wanafunzi wawaule ndugu au dada zao wa kanisa katika wiki au washirika wa familia kwa nini hao ni Wanazareni na washiriki ujuzi wao na kile walichojifuna Jumapili ijayo darasani.

Lengo: Kwamba wanafunzi waweze kujua jinsi ya kutambua tabia za dhehebu..

Kukariri: "Kwa maana wataondoka Makristo wa uongo, na manabii wa uongo, watatoa ishara na maajabu, wapate kuwadanganya, kama yamkini, hata hao wateule" (Marko 13:22).

Zoezi la Kuanzia

- Maagizo:** Waambie wanafunzi waunde jozi na wafunge macho ya kila mmoja. Kisha uliza kila mmoja azungushe mviringo mara 20. Mtu mmoja wa kila jozi atajaribu kumwongoza mwingine kwa lengo lililoanzishwa. Jozi litakalofikiwa lengo kwanza litashinda.

Eleza kwamba upofu unaozalishwa na dhehebu na filosofia za uongo zinaweza kuwafanya watu kusinzia, zikiwazuia kufikia lengo lililo sawa. Ni kama kipofu anayemwongoza kipofu mwenzake.

Shughuli hii itaruhusu hisia na wasiiasi wa vijana kutafakari juu ya mada hii. Irvine Robertson, katika kitabu chake Kile Madhehebu Yanaamini (1991) anasema kwamba leo madhehebu yanaweza kugawanywa katika vikundi vinne:

1. Dhehebu za uongo za-Kikristo: Zile zinazojifanya kuwa Wakristo bali si Wakristo. Ingawa wanatumia Biblia, wanayo njia fulani ambayo wanaitafsiri na hata kutumia maandishi mengine ambayo wanayathamini kama Biblia, na hata kuyachukua kuwa muhimu. Wanakiri pia kuwa na chanzo pekee cha wokovu na viongozi wao wana ufunuo mpya.
2. Madhehebu ya Mashariki: Wao ni sehemu ya harakati ambayo inakuza "fumbo la mashariki," ambalo ni mtindo wa kisasa, kwa hakika. Mizizi yenye nguvu inapatikana kwa ubudha na Uhindu. Wanajaribu kuwafanya watu watafute "ukweli" wenyewe. Biblia ni kitabu tu kitakatifu na wanaamini katika kuzaliwa upya mtu mmoja na kwamba Mungu yuko katika kila kitu na ni kila kitu.
3. Dini ya Kikristo za Kihindu: Hizi hufanya mchanganyiko kati ya imani ya Kikristo na mafundisho ya Kihindu. Baadhi yake ni sayansi ya Kikristo, Thiosofia, washirika wa umoja.
4. Dhehebu za Utu: Zinahusu kiongozi na mwanzilishi wake. Nyingi ya madhehebu haya hupotea baada ya kifo cha kiongozi wao.

Tutasoma kile Biblia inatuambia juu ya mafundisho haya yenye makosa na waalimu wake wa uongo. Tutaona ni maonyo gani ambayo Mungu anatupa, hali ya utendaji wa hakarati hizi na kile tunahitaji kufanya kama wana na binti za Mungu.

I. Udanganyifu

Tabia ya kimsingi ya dhehebu ni ukosefu wa ukweli au ni ukosefu wa ukweli au upotoshaji wa ukweli. Biblia inatueleza wazi kwamba Yesu ndiye njia, na kweli, na uzima na mtu haji kwa Baba ila kwa njia Yake (Yohana 14:6). Hii inashangaza kwa sababu tabia ya dhehebu ni haswa kupotosha dhana ya Kristo ni nani. Yesu Kristo ni Mungu, Bwana wa vyote ambavyo viko, chanzo pekee cha wokovu. Wakolosai 2:8 inatueleza, "Angalieni mtu asiwafanye mateka kwa elimu yake ya bure na madanganyo matupu, kwa jinsi ya mafundisho ya awali ya ulimwengu, wala si kwa jinsi kwa Kristo." Dhehebu ya kidini itakuwa na ibada kila wakati, mafundisho au desturi ambayo ni sawa na Kristo; au kikundi kitakuwa na kiongozi wa kidini aliye sawa au sawa na Kristo. Njia bora zaidi ya kutambua dhehebu au dini ya dhehebu ni kwa kutambua njia ambayo wanamchukulia Yesu Kristo.

2 Hawaamini kaktika Biblia kama ufunuo wa uungu

I Timotheo 6:20 says, "Ee Timotheo, ilinde hiyo amana. Ujiepushe na maneno yasiyo ya dini, yasiyo na maana, na mashindano ya elimu iitwayo elimu kwa uongo." Kuna madhehebu mengi na mafundisho yenye makosa ambayo hayadai kuwa na ukweli mpya, lakini wana mfumo mwingine wa Biblia. Hata hivyo, wanafanya tafsiri zingine ambazo zinakuwa kinyume na maana ya kweli ya Maandiko; kawaida hutoa vifungu nje ya muktadha wao na kuvipanga kulingana na maoni yao wenyewe. Kulingana nao, wanamiliki njia pekee ya ukweli wa kutafsiri mafundisho ya Neno la Mungu.

Biblia si njia yao pekee ya mamlaka. Kumbuka kwamba kwa thiolojia yao inayobadilika, wanakubali maana ya unabii wa uongo kwa manufaa yao.

3. Dhana iliyoinuliwa ya uongozi

Kunayo madhehebu yaliyo na viongozi ambao ni kitovu cha mamlaka na wanajiamini kuwa ni wajumbe wa Mungu, kwa hivyo ni wao tu ndio wenyewe jukumu la kuanzisha "mafundisho" na kufafanua tabia na mwenendo wa dhehebu. Hii inawafanya watu wa ushawishi mkubwa juu ya washiriki wa dhehebu. Dini mara nyingi hujikita karibu na mwanamume au mwanamke anayejaribu kupata nguvu, pesa au ushawishi kwa kudanganya wanachama wa kikundi. Mara nyingi hujaribu kuingiza hofu kwa wafuasi wao. "Waumini" mara nyingi wanafundishwa kwamba wokovu wao unapatikana tu kwa kubaki ndani ya dhehebu.

Jinsi ya kuepuka kuanguka ndani ya udanganyifu?

Jiunge na kanisa lenye nguvu la Kibiblia: Kanisa ambalo hakuna ushirika wa mara kwa mara na mafundisho ya Biblia; kanisa la kibiblia na kanisa la Kristo; chunguza na ujifunze kwa uzito mafundisho yoyote yanayotolewa (I Wathesalonike 5:21). Weka kando hisia na jaribu kuwa na busara: Katika Warumi 12:1-2 tunapata kwamba imani yetu lazima iwe imani ya busara; yaani, imani inayoweza kutamkwa na kuwasilishwa kwa njia ya busara na inayoelewaka; kuwasaidia wale ambao wameanguka katika mitandao ya udanganyifu wa kidini: Katika kitabu cha Yuda 22 na 23 Ukristo wa kweli ni ule unaoeleza kwamba Biblia ni mahali ambapo tunapata ukweli wa Mungu kwa watu wake, na kwamba mtu wa Yesu Kristo yuko katikati ya uzoefu wetu wa Kikristo na kiroho.

Tabia za watu wanaokabiliwa na udanganyifu wa kidini:

Wanaenda kutafuta riwaya mpya za kidini: Mara nyingi wanatafuta watu wanaoingia kutoka nje ambao huleta vitu vipyta vya kiroho au uzoefu; ni watu wenyewe hisia mkubwa, ambao imani yao inategemea vitu wanavyoona na vinavyovutia hisia zao. Kila tukio la miujiza au la kushangaza lazima liwe na msingi wa kibiblia; ikiwa haifai haipaswi kukubaliwa kama Mkristo. Wana tabia ya kutafuta vitu vya siri na vya giza.

Rejelea/Matumizi

Wagawe wanafunzi wako katika vikundi, wape dhehebu ambalo liko katika nchi yako na uwape ujumbe wa msingi unaolihusu. Wacha wagundue tabia tatu zilizotajwa katika kutengeneza somo juu ya dhehebu. A) Udanganyifu, B) Biblia, C) Kiongozi

Waambie watengeneza chati inayoonyesha tofauti katika kile wanachoamini Kanisani juu ya Yesu Kristo na kile dhehebu walilopewa linaamini.

Dhehebu hili linaamani katika ...	Bali kama Wakristo, tunaamini katika ...

Wahimize wanafunzi watafuta Kanuni za Imani za Kanisa la Mnazareti na kuzikariri.

Wakati wanajua kile wanaamani, ni rahisi kutofautisha kile ambacho ischa kweli. Waambie wazikariri ili kushiriki wakati wa kipindi kijacho cha darasa.

Lengo: Kwamba wanafunzi wataweza kujua jinsi ya kutofautisha tabia za harakati za Zama Mpya Umri Mpya.

Kukariri: "Angalieni mtu asiwafanye mateka kwa elimu yake ya bure na madanganyo matupu kwa jinsi ya mapokeo ya wanadamu, kwa jinsi ya mafundisho ya awali ya ulimwengu, wala si kwa jinsi ya Kristo." (Wakolosai 2:8).

Zoezi la Kuanzia

- **Maagizo:** Gawa kipande cha karatasi kwa kila mwanafunzi. Vijana waandike upande mmoja wa karatasi tabia yao ambayo ni ya kweli na upande mwingine ile ya uongo. Mmoja anapomaliza, wazisome kwa sauti na wanafunzi wengine wagundue ni ipi kati ya tabia ambayo ni ya kweli na gani ya uongo. Toa maoni kwamba kuna harakati ambayo intaka kuwasilisha uwongo, ikijaribu kuchaunganya na kweli, na lazima tuwe waangalifu ili tusipotoshwe na uongo huo.

Harakati ya Kipindi Kipyta si dhehebu, wala kanisa, au hata dini. Ni njia ya kutazama maisha, filosofia, njia ya kufikiria na kutenda ambayo watu na mashirikka yamekumbatia ili kubadilisha ulimwengu kulingana na imani fulani ambazo wako nazo zinazofanana. Lakini haina kiongozi, au sheria, au mafundisho thabiti, wala hawana nidhamu ilio sawa. Harakati ya Kipindi Kipyta inazungumzia mambo mengi yanayoguza imani yetu: Mungu, uumbaji, uhai, kifo, kutafakari, hali ya kuishi kwetu, n.k., lakini si dini. Inachukua vipengele vya dini nydingi na pia sayansi na fasihi na kuzichanganya na uhalisi fulani wa kutoa majibu ya mbali kwa maswali muhimu zaidi ya maisha ya mwanadamu. Wakati mwingine hata inatumia lugha ya Kikristo kuelezea maoni ambayo ni kinyume kabisa na Ukristo.

Katika somo hili, tutaona kile watu hawa wanaamini ili kuepuka kuanguka katika udanganyifu.

I. Je, Harakati za Kipindi Kipyta ni nini?

Harakati za Kipindi Kipyta imechukua aina nydingi ya majina ikiwemo Harakati ya Uwezo wa Binadamu, Nguvu ya Tatoo, Njama ya Maziwa, Ufahamu wa Ulimwengu Mzima na Ubinadamu wa Urembo.

Ingawa wengi huita kama Harakati ya Kipindi Kipyta Umri Mpya, wengi katika harakati hawapendi kichwa hicho, na wengi hawaijchukulii kama sehemu ya harakati, ingawa wanaweza kutekeleza imani nydingi za msingi Yake.

Kueleza Kipindi Kipyta vizuri ni kazi ngumu kwa sababu nydingi. Kwanza, Harakati ya Kipindi Kipyta ni mchanganyiko wa mambo mengi na inajaribu kuwaunganisha. Sababu zinazowaunganisha ni itikadi ya pamoja badala ya muundo wa shirika. Pili, Harakati za Kipindi Kipyta ni ngumu kuieleza kwa sababu inasistiza na inahimiza mabadiliko. Harakati ya Kipindi Kipyta ni ya usawazishaji, na kwa hivyo ni maumbile katika maumbile. Watetezi wengi hubadilisha mitazamo yao, kwa hivyo mara nydingi ni vigumu kueleza imani zao kamili. Tunaweza kusema kwamba Kipindi Kipyta ni mkusanyiko wa falsafa za mashariki, Kihindi na hata sayansi. Imani zimeenea hata katika nyanja za matibabu na elimu.

2. Imani kuu za Zama Mpya

Imani yao ya kimsingi ni hali ya kitu kimoja. Wale wa Zama Mpya wanaamini kwamba "kila kitu ni kimoja." Mwishowe, hakuna tofauti mwafaka kati ya wanadamu, wanyama, na miamba, na hata Mungu. Tofauti yoyote kati ya vyombo hivi ni muonekano tu, sio halisi. Maono ya Kikristo ya ukweli hukataa dhana ya kitu kimoja (kila kitu ni Mungu na Mungu ni kila kitu). Biblia inafundisha kwamba uumbaji wa Mungu sio kitengo kisichogawanyika lakini utofauti wa vitu vilivyoumbwa na viumbe. Uumbaji haujajumuishwa wenyewe, lakini inadumishwa na Kristo, ambaye "vitu vyote vinaishi" (Wakolosai 1:17).

- **Imani ya ujamaa:** Kila kitu ni mungu. Viumbe vyote inashiriki katika kiini cha kimungu. Maisha yote (na hata ile isiyo hai) ina cheche ya uungu ndani. Ukristo ni imani ya kuwepo kwa Mungu mmoja, wala sio kinyume chake. Wale wa Zama Mpya wanafundisha kwamba Mungu ni nguvu isiyo na utu, bali Biblia inafundisha kwamba Mungu ni Mungu wa karibu, wa kibinasi, wa utatu na mwenye enzi kuu. Mungu yuko kando na viumbe Vyake, badala ya kuwa sehemu ya viumbe, kama vile ujamaa unafundisha.
- **Imani kwamba sisi ni mungu:** Hitimisho la kimantiki la mengine mawili. Kama "kila kitu ni kimoja" na "kila kitu ni mungu," basi tunapaswa kufikia hitimisho kwamba "sisi ni mungu." Sisi, kulingana na Zama Mpya, hatujui uungu wetu. Sisi ni "miungu kujificha." Hakika, huu ndio ulikuwa udanganyifu uliosababisha anguko la mwanadamu (Mwanzo 3:4-5). Ndio, tumeumbwa kwa mfano wa Mungu (Mwanzo 1:26), na kwa hivyo tuna hadhi na nguvu (Zaburi 8), lakini wakati wowote hii haitufanyi kuwa miungu. Wale wa Zama Mpya hufundisha kwamba sisi ni miungu, na kwa hivyo tuna uungu ndani ya ubinadamu wetu.
- **Imani ya kuzaliwa upya:** Zama Mpya nydingi inaanmini katika aina fulani ya kuzaliwa upya. Biblia inatueleza kwamba hii haiwezekani: "Kama vile watu wamekusudiwa kufa mara moja, na baada ya hapo kukabili hukumu" (Waebnania 9:27).

Biblia inafundisha ufufuo wa mwili (I Wakorintho 15), sio kuzaliwa upya kwa roho. Vile vile, mafundisho ya karma ni geni kwa injili. Wokovu unatoka kwa neema, sio kupitia matendo katika maisha haya (Waefeso 2:8-9) au katika maisha yoyote ya zamani yaliyodhaniwa. Hatutazaliwa tena baada ya kifo. Waebriana 9:27 inafundisha wazi kwamba tutakufu tu mara moja.

- Imani katika ujamaa wa maadili: Wale wa Harakati ya Zama Mpya wanafikiria kwa kijivu, badala ya weusi na weupe. Kwa kukataa sheria ya kutokukinzana, wale wa Zama Mpya mara nyingi wataamini kuwa taarifa mbili zinazopingana zinaweza kuwa kweli zote mbili. Kwa hivyo, watafundisha kwamba “dini zote ni za kweli”na kwamba “kuna njia nyingi za kwenda kwa Mungu.” Sisi kama Wakrist ni lazima tuwe wazi kwamba ni Yesu peke ndiye njia ya kwenda kwa Mungu (Yohana 14:6). Kwa upande mwingine, Biblia inatueleza tuwe “baridi au moto” “nuru au giza,”chumvi au bila ladha.”

Wakati mafundisho ya Zama Moya yanachunguzwa, si mafundisho mapya hata kidogo. Nyingi ya muktadha hizi inaweza kupatikana katika muundo wa msingi wa Mwanzo 3. Kumbuka maneno haya aliopewa Hawa kwenye Bustani: “Utakuwa kama Mungu” (kinyume cha Mungu), “Hutakufa” (kuzaliwa upya), “Macho yenu yatafunguka” (mabadiliko ya fahamu), na “Mungu hakika alisema?” (ujama wa maadili).

2. Je, ni Wapi tunaona ushawishi wa Zama Mpya?

- § Fasihi katika maandishi: Siku hizi fasihi ya Zama Mpya imepindukia; kufikia 1991, ni Amerika peke yake, ambapo kulikuwa tu na maduka 2,500 maalumu ya vitabu, bila kuhesabu sehemu ya Zama Mpya katika maduka yote ya vitabu, iliyio na vichwa 25,000 katika mzunguko na kukua haraka, kufanya sehemu hii kuwa chanzo cha “faida kubwa”, kulingana na gazeti “Jarida la Brazil.”
- § Usikilizaji wa sauti: Ushawishi ufuatao ni thihirisho katika filamu, video, michezo ya video, muziki na pia vitabu na magazeti: ladha ya hofu, kwa ya kufikiriwa na ya kufikiria, kwa uchawi wa kutazama ulimwengu, mbaya, uzoefu wa ziada wa hisia, madaraka ya kisaikolojia kama vile uelewa, mawasiliano na roho kupitia michezo kama vile Bodi ya Ouija, safari kwa maisha ya baada ya, maskoti. wachawi, uchawi, n.k. na zingine ni za kishetani waziwazi. Filamu za kishetani zinazofunga na mara nyingi zinatangwa kwa televisheni.
- § Kwa usawa na alama: Alama za shetani zinaweza kuonekana kwa wingi katika magazeti, majarida, usanii, matangazo, televisheni, filamu, mavazi, n.k.
- § Kuingia katika muziki: Inayojulikana kama “Muziki wa Zama Mpya,” na marudio ya sauti katika mfuatano mbadala, umeundwa kutengeneza mazingira yanayoelekeza wasikilizaji katika hali ya kupumzika ambayo inapendelea mabadiliko ya majimbo ya fahamu.
- § Madawa: Katika Harakati ya Zama Mpya, madawa yanatumiwa katika njia zote ili kupata, kupitia majimbo ya ufahamu na kudanganywa kwa mfumo wa neva, madai ya uganga uzoefu.
- § Kuendelea kupuuza maadili na sheria ya Mungu: Huu ni mfumo kupenya ambaao uko dhahiri katika hali inayonekana wazi katika sekta zote za jamii, kupitia vyombo vya habari, katika mipango ya kijadi (riwaya, filamu) na katika uamuzi (mipango ya maoni, wanasayansi, n.k).
- § Nyuso za Zama Mpya: Kukubalika kwa dini zote; haiendi dhidi ya yoyote, lakini hakuna anayekubali yoyote ambayo si ya kipagani: Uhindu, Ubudhaa, Uzeni, Utaosi. Inaleta imani za kipagani (kwa mfano, kuzaliwa upya). Katika hali hii, kama Wakristo “tutaambatisha” mafundisho na imani hizi za uwongo kwa imani yetu, tunaishia kupoteza Imani ya kweli. Kwa hivyo, Imani ya Kikristo imedhoifishwa na kuharibiwa, mbayo ni moja ya madhumuni ambayo Zama Mpya inataka kufikia: kuunganisha dini zote katika moja.
- § Utafutaji wa Afya: Kesi ya kawaida ni ile ya tiba za nishati ya ulimwengu; pia, “Kutafakari kwa kupita kiasi” kufikia usawa wa kihemko na kiakili. Kufanya matendo kama vile yoga na tiba ya kuchoma sindano ni mfano mwafaka wa utafutaji huu wa afya.
- § Kutafuta ikolojia: Mazingira ya kweli hutafuta kuhifadhi sayari na kuheshimu miundo yote ya maisha, hata maisha ya mwanadamu yaliyo na thamani zaidi juu ya vingine vyote kwa vile mwanadamu aliumbwa kwa “mfano wa Mungu”. Mazingira ya kupita kiasi ya Zama Mpya inasema kwamba mwanadamu anayo thamani sawa na ile ya nyangumi au msitu au mti. Zinakuja kumchukulia mwanadamu kama adui mkubwa sana wa sayari badala ya kutuona kama mlezi na msimamizi

Rejelea/Matumizi

Kbinafsi au katika vikundi vidogo, waambie wanafunzi wasome mistari ya maandiko iliyopeanwa, na watazame imani gani ya Zama Mpya inayochanganya:

<u>Maandiko</u>	<u>Imani za Zama Mpya</u>
Wakolosai 1:17	Kuzaliwa upya
I Wakorintho 15	Kila mtu ni mungu.
Yohana 14:6	Kimaja
Mwanzo 3	Dini zote huelekeza kwa Mungu

Watia changamoto wanafunzi kutazama mahali walipo (Televisheni, redio, biashara, nyumbani kwao, mtandaoni, n.k.) na kuona athari za Harakati wa Zama Mpya na kushiriki haya na darasa wiki ijayo.

Lengo: Kwamba wanafunzi waweze kutofautisha tabia za mazingaombwe ili wasijipate ndani yake au kudanganywa.

Kukariri: “Kwa maana kushindana kwetu sisi si juu ya damu na nyama, bali ni juu ya falme na mamlaka, juu ya wakuu wa giza hili, juu ya majeshi ya pepo wabaya katika ulimwengu wa roho” (Waefeso 6:12).

Zoezi la Kuanzia

- ♦ Maagizo: Chagua vijana watano ambao wanaweza kuhadithia hadithi ya kutisha au igizo juu ya mji wao. Enda na hadithi pamoja nawe iwapo vijana hawajui yoyote. Mchukue mtu mmoja awashangaze kwa kutoa sauti kubwa nyuma ya darasa ili kujaribu kuwashtua. Utagundua kwamba wengi wao wataogopa kwa vile walikuwa makini kwa hadithi ya giza ambayo wengine walikuwa wakishiriki. Waulize ni kwa nini wanafikiria kwamba watu huvutiwa na mazingaombwe.

Kulingana na Biblia, kuna mzozo wa kawaida usio wa kawaida (Waefeso 6:12). Vita hivi nya sasa nya kiroho ni kati ya ufalme wa Mungu na ufalme wa Shetani.

Ingawa Maandiko yanaweka wazi miujiza ni ya kweli, na kwamba mapambano ya kiroho bado yapo, kuna wengine ambao wangependa kuonyesha yale yanayosemwa juu ya ibilisi, mapepo, na kupagawa kwa mapepo. Lakini ni dhahiri kuwa miujiza yapo, kwa sababu tukiondoa miujiza kwa Biblia, tungkuwa na injili tupu ambayo haina nguvu na kubadilisha maisha. Jambo ambalo tunapaswa kuwa wazi juu yake ni kwamba ni ukweli wa kawaida na ni hatari sana kujaribu kuuunda ulimwengu huu wa kiroho kabisa. Kwa kuwa tunayo maarifa ya kuwepo kwao haifai kuunda ndani yetu tamaa ya kupata nguvu za mazingaombwe.

Neno “mazingaombwe” linatoka kwa neno la Kilatini “okaltas” na lina wazo la vitu vilivyofichwa, na ambavyo ni nya siri na nya kushangaza.

I. Je, mazingaombwe ina maana gani?

Tunaweza kutaja tabia tatu tofauti za mazingaombwe ambazo ni pamoja na kujaribu vitu nya siri au nya vilivyofichwa. Mazingaombwe yanahusiana na vitendo au matukio yanayoonekana kutegemea nguvu za kibinadamu zinazozidi hisia tano, na inahusiana na mambo miujiza, pamoja na uwepo wa nguvu za kiroho. Ndani ya mazingaombwe tunaweza kutaja yafuatayo: uchawi, mizungu, ishara za mikono, utabiri, uganga, kadi za taroti, Ushetani, Miroho, mapepo na matumizi ya mipira ya kioo, n.k.

Agano la Kale na Agano Jipyä zinalaani kuingilia mazingaombwe (Wagalatia 5:20). Katika Efeso, wengi waliokeleza vitendo nya mazingaombwe walibadilika na kuwa waumini katika Yesu Kristo na waliacha mazoea yao ya uchawi. “Vivyo hivyo, wetu wengi katika wale waliotumia mambo ya uganga wakakusanya vitabu vyao, wakavichoma moto mbele ya watu ...” (Matendo ya Mitume 19:19).

2. Je, mazingaombwe yatupa nini?

Mazingaombwe hutoa vitu kadhaa nya kupendeza ambavyo mtu yejote angependa kumiliki. Kwa sababu hii, kwa vile yanavutia sana, watu wengi wanajihuisha na ulimwengu huu wa kutisha wa mazingaombwe. Lakini mazingaombwe yanatupa nini?

Hakika, yanatoa: nguvu za kimiujiza inayopeanwa na nguvu za kishetani ili kuathiri watu wengine, vitu nya kimwili na kadhalika. Maarifa ya yasiyojulikana kama mapepo yanaruhusiwa kuwasiliana na wafu na wakati mwngine na wakati mwngine hutumia mamlaka juu ya wafu ambao ni roho waovu wanaotenda kama watu waliokufa. Pia inaonekana kutoa tiba ya magonjwa: wakijaribu kutoa matibabu ya ajabu, hasa ya magonjwa ya kiakili. Mara kwa mara tiba hizi hufanywa na waganga na wachawi, na wengine wengi.

Miujiiza inaweza tu kutoka kwa vyanzo viwili nya nguvu: Mungu wa utatu au Shetani. Mungu hutumia nguvu yake kubariki na kuwajenga watu Wakristo na kwa wokovu wa waliopotea. Kinyume chake, Shetani huleta mkanganyiko na ujinga ili kutuangamiza. Shetani ni mdanganyifu, huvala kama malaika wa nuru (2 Wakorintho 11:14), na kujaribu kuhusisha mtandao wa mazingaombwe ya uovu kwa watu wa kila aina, hata Wakristo.

3. Je, mazoea mengine ya mazingaombwe ni gani? Uganga

Uganga hutafuta kujua mambo ya kale na ya baadaye kupitia njia za siri. Kama vile zamani, Shetani anajua ya sasa, yeye ni roho pamoja na malaika wake na yuko katika maeneo tofauti ingawa yeye si kila mahali. Mapepo wake humsaidia kutafuta kile kinachofanyika ulimwenguni, na kutumia watabiri wake kusababisha mchanganyiko. Kwa mtoto wa Mungu, uganga wa baadaye hauna maana kwa sababu, zaidi ya kupingwa na Mungu, maisha yetu yamo mikononi mwake, maisha ya baadaye kwa watoto wa Mungu ni salama.

Uganga hutumia njia nyingi za kudanganya kama vile Unajimu ambayo ni madai ya athari za nyota juu ya mwisho wa mwanadamu, Ubainisho ambayo inajumuisha kubahatisha ya zamani, ya sasa na ya baadaye kupitia kadi; Usomaji wa mikono kupitia kubahatisha siku zijazo kwa kusoma mikono; Ujumbe wa pamoja: ambayo ni kuwa na maono yanayohusiana na kujua yaliyopita, ya wakati wa sasa na ya baadaye ya mtu kupitia matumizi ya mpira wa kioo; Uwasilianaji na mizimu ni kubahatisha kwa msaada wa roho za wafu; Matumizi ya ndoto ni kubahatisha kupitia ndoto. Mungu aliwapa Yusufu na Danieli kipawa cha kutafsiri ndogo kama hali maalum na ya wakati fulani kuonyesha nguvu za Mungu. Shetani anatumia hali hii kutudanganya. Watabiri wameunda kamusi ambayo kila aina ya ndoto inayo maana yake. Maagizo yanayo viwango vya utafsiri na nyimba za ndege au ishara za kinijamu, n.k.

Katika I Mambo ya Nyakati 10:13-14, tunaweza kuna uamuzi amba Mungu alifanya juu ya Sauli kwa kutafuta ushauri kutoka kwa watabiri. Hii inaonyesha kwamba Mungu hapendi uganga, na kutafuta ushauri kutoka wa watabiri huleta matokeo mabaya sana. Anapinga kwenda kwa watabiri (Mambo ya Walawi 19:31) na kuwasikiliza (Kumbukumbu la Torati 13:1-5 na 10-11) Mungu “alikaza uso wake” juu ya “wale waliowaendea wenye pepo na wachawi” (Mambo ya Walawi 20:6).

a. Mambo ya Miroho

Miroho inahusiana na dua za roho za wafu. Matendo haya ni hatari sana kwa sababu unaweza kuwa na mazungumzo ya moja kwa moja na mapepo halisi. Shetani ni mjanja sana na anafanya chochote kudanganya watu wafikiri wanazungumza na jamaa aliyekufa.

b. Maonyesho ya Kiroho

Haya yanaweza kuwa maono ya kuonekana, nafsi, roho au mizimu ya wanadamu au wanyama nyumbani, viwanda, mitaa, makaburi, hospitali, barabara, n.k. Wakati mwingi, hii inaweza kuwa kwa sababu ya maoni zaidi, au kuona ndoto, au usumbufu wa akili, lakini hatuvezi kuacha ukweli kwamba mara nyingi haya si maoni tu bali ni dhihirisho la roho za kishetani zilizojificha kama fadhili za kibinadamu, au kitu kibaya.

Katika Biblia, tunapata kwamba vitendo vyote vya miroho ni chukizo kwa Mungu (Kumbukumbu la Torati 18:11), na kulingana na Mambo ya Walawi 20:27, wale wanaoomba roho za wafu wanastahili kupigwa mawe.

c. Mizungu

Kusudi la mizungu ni kusababisha afya au ugonjwa, upendo au kukataliwa, bahati nzuri au bahati mbaya, ulinzi au uharibifu, mali, kifo, n.k., kwa njia za siri. Nguvu za Mungu hazidhihirishwi kupitia mizungu bali kupitia Roho Mtakatifu. Shetani anatumia mizungu nyeusi au nyeupe kuwaondoa watu kutoka kwa ukweli wa Mungu.

Bila shaka Mungu hapendi mizungu kwa vile ni moja ya silaya apensazo shetani kuwandanganya watu ili wasiweke imani yao kwa Mungu. Biblia iko wazi kwa yale Mungu anasema juu ya mizungu: katika Kutoka 22:18; Kumbukumbu la Torati 18:10 na Ufunuo wa Yohana 21:8 tunasoma kwamba Mungu anachukia uchawi. Katika Mambo ya Walawi 19:3 Mungu anapinga kwenda kwa uchawi.

Rejelea/Matumizi

Waagize wanafunzi wasome mistari ifuatayo ya kibiblia, na kulingana na mistari yenye, waanzisha mabishano ya kibiblia juu ya vitendo vilivyoandikwa.

Vifungu: Mambo ya Walawi 20:6; Mambo ya Walawi 20:27; Kumbukumbu la Torati 18:10-11; Isaya 47:9-10; 2 Wafalme 21:2,6, Matendo ya Mitume 8:9-24; 13:4-12.

Vitendo: Uganga/Mizungu (Mambo ya Walawi 19:31; 20:6; Kumbukumbu la Torati 18:10-11); Miroho (Mambo ya Walawi 20:27; Mambo ya Nyakati 18:10-11); Uganga (Mambo ya Walawi 19:31; Mambo ya Walawi 18:10-15; 2 Wafalme 21:2,6; Isaya 47:9-10 na Matendo ya Mitume 13:4-12).

Sasa watie moyo waone jinsi imani za mazingaombwe imechujwa katika njia tofauti kupitia jamii ya sasa, na katika wiki hii, watafute karibu nao ushawishi wa mazingaombwe na wale ujumbe kwenye darasa linalofuata.

Lengo: Kwamba wanafunzi waweze kutambua tabia za Ushetani ili wasianguke ndani yake.

Kukariri: “Akiisha kuzivua enzi na mamlaka, na kuzifanya kuwa mkogo kwa ujasiri akizishangilia katika msalaba huo” (Wakolosai 2:15).

Zoezi la Kuanzia

♦ Unda mviringo pamoja na wanafunzi, baada ya kuchagua watu watatu au watano. Watu hawa watatu au wanne hawafai kufunua kitambulisho chao au kwamba wamechaguliwa kama wavamizi. Mwambie kila mtu kwamba ndani ya kundi kuna maadui watatu au watano ambao watakuwa wakiua kikonyezo. Wavamizi watakuwa wanapiga risasi kwa wengine kwa konyezo la jicho. Watakapomkonyeza mtu na watambue kwamba “wamempiga risasi,” lazima aseme “nimekufa” na aondoke kwenye mchezo, lakini kama mmoja wa wengine atawatambua wavamizi ni lazima wasema “nimempata mpelelezi” na amtambue muuji ni nani.

Funzo hili litatumika kutambua baadhi ya hila za adui leo. Adui wa Wakristo ni Shetani na jeshi lake la malaika walioanguka. Ni lazima tapinge na kung’ang’ana juu ya nguvu za kiroho ambazo hazionekani.

Je, adui ni nini? “Mtu au nguvu ambayo inapinga kikamilifu au ina chuki na mtu au kitu.” Neno la Kiebrania la Agano la Kale linaamisha, “Mtazamaji, au mtu anayetazama au anayetambua kwa nia ya ukosoaji.” Jina Shetani linamaanisha “Adui au yule anayemshutumu.”

Shetani alikuwa kiumbe mzuri hadi wakati ule alipotaka kuijinua juu ya Mungu. Uzuri wake ulijaa kiburi, ukampeleka kupoteza utakatifu wake. Alitaka kupokea sifa iliyokuwa ya Mungu peke yake. Wakati Shetani hakutambua mamlaka ya Mungu, aliyemuumba, alitupwa nje kutoka mbinguni (Isaya 14:12-14 na Ezekiel 28:14-16).

Wakati mwingine ambao tunamuona Shetani, baada ya kupoteza nafasi yake mbinguni, ni katika Bustani la Edeni, ambapo aliwadanganya Adamu na Hawa (Mwanzo 3:1-13), akiwasababisha kumuasi Muumba wao, akiweka mpaka wa vita kati ya falme mbili, ufalme wa nuru na ufalme wa giza.

I. Majina na mikakati ya adui

Wagawe wanafunzi katika vikundi na uwape jina pamoja na vifungu. Waambie waeleze vile wanavyoweza kueleza adui kulingana na vifungu hivyo.

- Ibilisi: Mathayo 4:5, 8,11; Ufunuo wa Yohana 12:9,12; 20:2. (Jibu: Wanamweleza kama mdaganyifu, mjanja, mwenye maarifa na wa kale.)
- Baba wa uongo: Yohana 8:44. (Jibu: Muuaji na muongo.)
- mungu wa wakati huu: 2 Wakorintho 4:4. (Jibu: anawafunga watu macho kukaa mbali na wokovu.)
- Si mwaminifu au muumini: 2 Wakorintho 6:15. (Jibu: Hana uhusiano na Mkristo.)
- Malaika wa nuru: 2 Wakorintho 11:14. (Jibu: Mdanganyifu)
- Adui au mlipizaji kisasi: Zaburi 8:2. (Jibu: Adui na wa kulipiza kisasi.)
- Mpinzani:I Petro 5:8. (Jibu: Mpinzani azungukaye huku na huku “akinguruma kama simba akitafuta mtu ammeze.”)

Mikakati yake

Kwanza, lazima tugundue kwamba kupigana na Shetani lazima kufanywe katika ulimwengu wa kiroho. Mambo ya kiroho yanatambuliwa kiroho. Hatupaswi kujaribu kuwaelewa na mawazo ya kibinadamu.

2. Ushetani na imani mbalimbali

Ushetani

Ibada ya Shetani ina mizizi ya kina ya kihistoria. Kumwabudu yeye, inayo julikana kama Ushetani, inadhihirishwa kwa njia tofauti. Uchawi mweusi, misa nyeusi, mambo kadhaa ya ulimwengu wa dawa na dhabihu za damu zote zina uhusiano na Ushetani.

Ushetani hufanya ibada zingine zenyekutuliza na za umwagaji damu, ikiwa ni pamoja na vilabu vya ngono ambavyo vimepambwa na mila za kishetani. Ingawa kanisa la Shetani huonekana kama mkanganyiko wa dhana, kanisa limeanzishwa San Francisco mwaka wa 1966 na Anton Szandor Lavey.

Misa Nyeusi

Labda ni moja wapo ya mazoea ya kutisha ambayo Uabudu wa Shetani unayo. Misa nyeusi ni mkusanyiko wa waabudu wa Shetani amba, kwa kuongozwa na kuhani wao mmoja au zaidi, wanajitoa kwa vitendo njia ya maadili kwa kugeuza mikusanyiko yao katika mila na ufisadi wakati wa kutoa dhabihu kwa Shetani.

3. Kushindwa kwa Shetani Kalvari

Je, vifungu vifuatavyo vinatuambia nini?

- “Na kama vile Musa alivyomwinua yule nyoka jangwani, vivyo hivyo Mwana wa Adamu hana budi kuinuliwa” (Yohana 3:14).
- “Akiisha kuzivua enzi na mamlaka, na kuzifanya kuwa mkogo kwa ujasiri, akazishangilia katika msalaba huo” (Wakolosai 2:15).
- “Nikasikia sauti kuu mbinguni, ikisema, ‘Sasa kumekuwa wokovu, na nguvu, na ufalme wa Mungu wetu, na mamlaka ya Kristo wake. Kwa maana ametupwa chini mshitaki wa ndugu zetu, yeye awashitakiye mbele za Mungu wetu, mchana na usiku. Nao wakamshinda kwa damu ya Mwana-kondoo, na kwa neno la ushuhuda wao; amba hawakupenda maisha yao hata kufa’” (Ufunuo wa Yohana 12:10, 11).

Kisha tuonyeshe kwamba msalaba ulikuwa njia ambayo Mungu alitumia kumshinda adui wa wanadamu. Njia pekee tunayoweza kuokolewa nayo ni kupitia mateso ya dhabihu ya kifo cha Yesu msalabani, ambapo damu yake ilimwagika kwa ajil yetu.

Hakuwezi kuwa na ushindi kamili katika maisha ya watoto wa Mungu hadi tuweze kuona na kushukuru ukweli kwamba Shetani alishindwa msalabani pale Kalvari. Katika Kigiriki, kuangamizwa inamaanisha “kuishi bile nguvu au kushusha tendo.”

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi watafute vifungu na wagundue faida ambazo watoto wa Mungu wanazo juu ya adui.

Adui bila faida:

1. 2 Wathesalonike 3:3 (Wakristo wamelindwa na Shetani.)
2. 1 Yohana 2:13 (Wakristo wamemshinda.)
3. Luka 10:19 (Wakristo wanazo nguvu na hawaumizwi.)
4. 1 Yohana 5:18 (Shetani hawezi kuwaumiza wenye haki.)
5. Yakobo 4:7 (Mkristo aliyejitoa kwa Mungu anazo nguvu za kumshinda Shetani na kumfanya atoweke.)
6. 1 Petro 5:8-9 (Ibilisi ni mpinzani wetu na anataka kutumeza, ambapo tunaweza kumshinda kwa imani.)

Waambie wanafunzi watafute vifungu vya biblia na wagundue baadhi ya mapendelekezo ambayo Maandiko yanatupatia ili tuisimpe ibilisi nafasi katika maisha yetu. Baadhi ya mapendelekezo:

1. Waefeso 4:26-27 (Usimpe Ibilisi nafasi maishani mwako.)
2. 2 Wakorintho 2:10-11 (Msamaha hutuepusha na kuanguka chini ya nguvu za Shetani.)
3. Waefeso 6:11 (Pamoja na silaha zote, tunaweza kusimama imara juu ya mitego ya Shetani.)
4. Warumi 16:20 (Neema na nguvu za Mungu iko pamoja nasi ili tumshinde Shetani.)
5. Yohana 12:30-31 (Usimwogope Shetani, kwa sababu Yesu ana nguvu zaidi kushinda Shetani na anatupa nje ya maisha yetu na nje ya ulimwengu huu.)
6. 2 Wathesalonike 2:8 (Mambo ya Shetani yaliyopita, ya sasa na baadaye yameshindwa.)

Furaha gani kuwa mwana wa Mungu! Wasaidie wanafunzi kushukuru zawadi ya wokovu ambayo Mungu amewapa. Waambie wanafunzi wako kwamba hii ni zawadi ambayo tunapaswa kushiriki na amba bado wamenaswa katika minyororo ya ibilisi. Shiriki ushuhuda wako na mtu ambaye hamjui Yesu.

Lengo: Kwamba wanafunzi wawewe kujua kwamba utu wetu na tabia ni sehemu ya kuumbwa katika mfano wa Mung kama wanadamu.

Kukariri: "Kisha Mungu akasema, 'Na tumfanye mtu kwa mfano wetu, kwa sura yetu'" Mwanzo 1:26a.

Zoezi la Kuanzia

- ♦ Vifaa: Vipande vya michezo kutoka kwa gazeti au majorida "angalia utofauti."
- ♦ Maagizo: Wagawe wanafuni katika vikundi viwili. Kipe kila kikundi kipande na uwaambie watatue fumbo. Wakishamaliza, waulize ni nini wangefikiria kama kungekuwa na sehemu mbili au watu wawili ulimwenguni walio sawa na zoezi walilofanya?

Wakati wa mjadala, suala la mapacha linaweza kuibuka au kunaweza kuwa na mapacha darasani. Unaweza kuchukua nafasi ya hali hiyo kuwafanya wafikirie jinsi wangehisi wakijua kwamba kunaye mtu mwingine aliyefanana nao ulimwenguni.

Kisha uwaambie wafikirie juu na maneno ya kibibilia yanayoeleza kwamba tumeumbwa kwa mfano wa Mungu.

Kuzingatia jinsi akili ya mwanadamu imepunguzwa, mstari wa kumbukumbu inaweza kushangaza. Kama wanadamu, huwa tunamwona Mungu kama mtu aliye juu na aliye mbali, na ingawa tunaanzisha uhusiano naye, ni vigumu kwetu kufikiria kwamba Yeye na sisi si tofauti sana, angalau kulingana na asili yetu ya asili ya kibinadamu. Tunalo umbo sawa ...tunafanana. Hii ina maana kwamba kwamba tunafanana na Mungu. Pengine hadi wa leo hatujachukua muda wa kutosha kufikiria juu ya ukweli huu na kuelewa inachomaanisha kwetu leo.

I. Viumbe vya Mungu

Viumbe vyote vya Mungu ni vizuri (Mwanzo 1:31) na vina kusudi. Wanadamu hawabaguliwi. Mungu alitupanga tuwe katika mfano Wake na sura yake. Hii ina maana kwamba Mungu alitutarajia tuwe kama Yeye, "Kisha Mungu akasema, 'Na tumfanye mtu kwa mfano wetu, kwa sura yetu'" (Mwanzo 1:26

a).

Kwa bahati mbaya, kwa sababu ya dhambi, mambo mengine yalibadilika katika asili yetu ya kibinadamu. Pamoja na hayo, miaka mingi baada ya kuumbwa kwa mwanamume na mwanamke, Paulo anadai kusudi la Mungu kwetu, "Maana tu kazi yake, tuliumba katika Kristo Yesu tutende matendo mema, ambayo tokea awali Mungu aliyatengeneza ili tuenende nayo" (Waefeso 2:10)

Sisi ni viumbe vya Mungu vigumu zaidi. Kando na viumbe vingine, Mungu aliamua kutupa sifa zilizo sawa na zile zake, ambayo inatuwezesha kuwa na hiari ya kuamua na kutimiza kile alichotuumbia.

2. Wanadamu: utu na tabia

Tunapowaona watu, tunatambua kwamba hatufanani. Hakuna mtu anayefanana na mwingine na kwa hivyo wazo kwamba Mungu alituumba katika mfano wake inaweza kuchanganya sana. Tunajua kwamba Mungu ni Roho na kwa hivyo uthibitisho kwamba mtu aliumbwu kwa mfano wake na sura Mungu inaenda kiasi cha kuonekana kwa mwili. Mfano wetu kwa Mungu unarejelea kile kisicho na ujingga (Mwanzo 1:26). Kutoka kwa maoni ya kibaolojia, ni rahisi kuelewa kwamba wanadamu wako na usawa na wakanafanya kazi kwa njia inayofanana, lakini tunapochambua zaidi, tunatambua kwamba kunaweza kukawa na idadi kubwa ya tofauti kati ya mtu mmoja na mwingine.

a. Utu

Kinachomfanya mtu awe tofauti na wengine ni tabia yake, ambayo inaweza kueleweka kama sifa za kila mtu binafsi zinazoeleza tabia zao, njia zao za kufikiria na kuhisi, (kuingiliwa, kushtuka, kutokuwa na tumaini, tulia, kuwa na kiasi, watazamaji, waangalifu, nyeti, kutotulia, rafiki, n.k.).

Ingawa kuna aina maalum za utu, kila mtu ana sifa ambazo ni za kipekee kwake mwenyewe zilizo na uwezo wa kujitofautisha na wengine. Katika Biblia, tunaweza kupata sifa zilizo pamoja na aina za utu tofauti. Tunaweza hata kuona jinsi kila mwanafunzi wa Yesu alikuwa na sifa fulani katika tabia zao, njia za kuhisi na kufikiria. Tunakumbuka pia kwamba bila kujali umaalum wao, Mungu aliwatumia kutimiza kusudi lake.

Kwa mfano, Musa, mkombozi wa watu wa Israeli, na Petro, mmoja wa wanafunzi wa Yesu, wote walikuwa wanaume wenye dhamira kubwa ya kutenda. Tungeweza hata kuwaelezea kama wenye msukumo au watukutu, lakini Mungu alikuwa na mpango juu yao. Utu wao uliwasaidia kufikia kusudi la Mungu; dhamira yao iliapa msukumo wa kumfanyia Mungu mambo makubwa.

Kwa sababu ya ukubwa wa kazi ambayo Nuhu alipokea, tunaweza kumwona kama mtu mwenye subira na aliyejitlea sana. Si kila mtu anayefaa kwa kazi hii; sifa maalum za utu wa Nuhu ziliruhusu Mungu kumtumia. Yesu alimchukua Yohana, mwanafunzi wake mpendwa, kama yule ambaye angemlinda mama yake. Alikuwa amejionyesha kuwa mtu makini, aliyejitlea ambaye alionyesha upendo wake; sifa hizi ziliruhusu Yesu kumwuliza afanye kazi hii maalum.

Tumeona jinsi watu tofauti wanavyoweza kumfanyia Mungu jambo; hadi wakati huu inaweza kuonekana kuwa vigumu kuelewa jinsi inavyowezekana, kwa kuwa sisi sote ni tofauti, katika kufanana na Mungu. Lakini hatupaswi kusahau kuwa Mungu ni mbunifu. Kama vile mwili unazo sehemu nyingi, kila moja ina kazi tofauti, kila tabia ya utu wa mwanadamu inaweza kutumiwa na Mungu kwa njia tofauti ikiwa tutamruhusu.

b. Tabia

Moja ya mambo ya utu ni tabia yetu, ambayo inahusishwa haswa na tabia ya mtu na inahusiana na maadili na muktadha wa kijamii. Tabia inawakilisha njia ambayo mtu huitikia au mazoea yao ya tabia mbele ya hali anazokabiliana nazo. Ni haswa kupitia tabia zetu tunaruhusu utu wetu utumiwe na Mungu mbele ya hali wanazokabiliana nazo. Wakati huo ni katika hali hii kama wanadamu kwamba ni muhimu kuzingatia kufanana kwetu na Mungu. Kwa bahati mbaya, dhambi iliumiza mambo ya bunifu wa asili wa Mungu ndani yetu, lakini tuna uwezo wa kubadilisha tabia zetu, na kazi ambayo Mungu hufanya ndani yetu inaruhusu urejesho huu.

Ingawa haiba zetu zinaweza kuwa tofauti, yaani, njia yetu ya kufikiri, kuhisi au jinsi tunavyofanya mambo, athari zetu zinasifiwa na tabia yetu. Mungu anahitaji watu wenye tabia tofauti lakini wote wenye uwezo wa kujidhibiti. Anaweza kuwatumia watu tofauti, bila kujali utu wao, maadamu waruhusu athari zao kudhibitiwa na mapenzi ya Mungu (Wakolosai 3:10).

Mtu anaweza kuwa mwenye tabia ya kuanzisha ugomvi, lakini ikiwa ana uwezo wa kuionyesha kwa njia sahihi na kwa wakati unaofaa, Mungu anaweza kutumia tabia hiyo kutimiza kusudi lake (Petro, Musa). Vivyo hivyo, mtu anaweza kuwa mtulivu sana na njia yao ya kuguswa pia inaweza kuwa ya wakati unaofaa (Yohana). Bora tu utu wetu uko chini ya misukumo yetu wenyewe, itakuwa vigumu kwa wengine kuona sura ya Mungu ndani yetu. Kazi yetu kama Wakristo inapaswa kuwa kuiga tabia ya Mungu Waefeso 4:13, 24).

Katika kesi ya Musa na Petro, tunaweza kuona wazi jinsi ukosefu wao wa kiasi uliwaongoza kufanya vitendo ambavyo havikuwa sehemu ya mpango wa Mungu (kwa mfano, wakati Musa alimuua Mmisri au wakati Petro alikata sikio la askari wa Roma). Walipoyatoa mapenzi yao kwa Mungu na kutenda kwa haki na utakatifu, kujua ukweli, Mungu aliwatumia kuathiri historia ya watu Wake.

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi wajadili maswali haya katika vikundi vidogo au kama darasa:

1. Unawezaje kumuelezea Petro baada ya kusoma Yohana 18:10-11? (Kama mtu mwenye msukumo, ambaye hufanya bila kuzingatia sana matendo yao, mtu anayethubutu, labda jasiri na mamlaka yenye changamoto.)
2. Je, maeleo yako yatakuwa gani kulingana na kile Matendo ya Mitume 2:13-15 inasema? (Kama mtu aliyeamua, ambaye hutetea na kujibu wengine kwa vitendo na haogopi.)
3. Hakukuwa na muda mwingi kati ya tukio moja na lingine. Je, ni tofauti gani au kufanana ambayo unapata kati ya kuitika kwa Petro kwa mwanzo na kwa pili? (Peter bado ni mtu yule yule mwenye msukumo, anayewatendea wengine kulingana na vile anavyofikiria, bila kuogopa wengine watasema nini, ingawa kati ya tukio la kwanza na la pili, kuitika kwake kuko wazi kiasi, kunatoa ulinzi kwa kudhibiti zaidi, hamna ugomvi lakini ni bora.)

Unapokamilisha, watie motisha wanafunzi wako wafanye mabadiliko yanayohitajika ili ili kutika kwao kuhusishe zaidi tabia ya haki, takatifu na ya upendo wa Mungu.

Zoezi la Kuanzia

- ◆ Vifaa: Magazeti na majarida.
- ◆ Maagizo: Gawa darasa katika vikundi viwili au vitatu, na uwaambie watafute vipindi/picha za watu wanafikiria wanaweza kuwakilisha: mtu mwenye akili, mjenzi, Bi mtarajiwa wa Ulimwengu, rais mtarajiwa wa nchi, daktari, katibu na mwanariadha.

Mwishowe, waambie wawasilishe sehemu zilizochaguliwa na kujadili sababu kwa nini walizichagua. Inawezekana kwamba wengine watatoa maoni juu ya kile habari inaripoti au vipindi vinasema kuhusu watu hawa. Katika hali zingine, watapata kwamba walichagua walichokichagua kwa sababu watu walikuwa na sura waliyoina iko sawa.

Eleza kwamba katika shughuli hii, waliwahukumu watu kwa sura (isipokuwa habari inaeleza ni kina nani), na kuziandika kwa sura pia, lakini Mungu hafanyi hivyo na sisi.

Tabia ya kibinadamu ya kuzingatia sura haijabadili sana kwa miaka. Ni kawaida kutazama, na kisha kutoka kwa yale tunayaona, tunafanya uamuzi juu ya kitu au mtu fulani. Hali hii inaweza kama ushahidi kuu wa ubora; tunaona hii na bidhaa na kwa bahati mbaya, hutokea tunaposhughulika na watu. Ni thawabu kwa wote, bila kujali sura, kuelewa njia ambayo Mungu anatuona nayo; labda hadi sasa wanafunzi wako wamekuwa wakizingatia maadili kuamua wao ni nani, ambazo sio lazima kustawisha kujithamini kwa Kikristo.

I. Je, Kujithamini ni nini?

Kujithamini ni kuzingatia, shukrani au thamani mtu anayo juu yake mwenyewe; njia ambayo watu wanajithamini huamua tabia zao. Kwa hivyo, kujithamini ni jambo muhimu sana kuzingatia.

Katika Warumi, mtume Paulo anawauliza Wakristo wawe makini kwa muktadha walio nao wenyewe. Mwaliko wake sio kuwa na dhana ya juu zaidi kuliko inavyostahili, "Kwa maana kwa neema niliyopewa namwambia kila mtu aliyeo kwenu asinie makuu kupita iliyyompasa kunia, bali awe na nia ya kiasi, kama Mungu alivyomgawia kil amtu kiasi cha imani. Kwa kuwa kama vile katika mwili mmoja tuna viungo vingi, wala viungo vyote havitendi kazi moja; Vivyo hivyo na sisi tulio wengi tu mwili mmoja katika Kristo na viungo, kila mmoja kwa mwenzake" Warumi 12:3-5).

Kwa vile watu hutenda kwa misingi ya kile wanachofikiria. Paulo alitaka kuhakikisha kwamba Wakristo walikuwa na uhakika wa uwezo walio nay ili waweze kukuza jukumu lao maalum ndani ya mwili wa Kristo. Kifungu pia kinataja kwamba ni Mungu ambaye humpa kila mmoja zawadi ambazo zinawawezesha kutimiza kusudi lao.

Wazo la kibinaksi la ambalo mtu analo mwenyewe huamuliwa na sababu tofauti. Kama Wakristo, Mungu lazima awe jambo muhimu zaidi la kuzingatia wakati wa kutambua kujithamini kwetu.

2. Je, Kujithamini hujengwaje?

Wakati wa ujana, watu wanakabiliwa na mabadiliko mengi, na hali hii inaweza kusababisha wasiwasi kwa sababu wanajilinganisha kila wakati na wengine ili kuona ikiwa wanafaa, ambayo kwa maoni yao, ndio wazo bora. Ulinganisho wanaoufanya utahusiana zaidi na mambo ya mwili ambayo yanaweza kuathiri kujithamini kwao moja kwa moja. Ndio maana ni muhimu wanafunzi wajue mambo yote yanayoamua wao ni nani ili waweze kufanya uamuzi sahihi

a. Familia

Wazazi wetu walikuwa na ushawishi mkubwa sana jinsi tunavyofikiria. Hasa wakati wa utotonii, thamani na maoni ambayo wazazi wanayo kwa watoto wao ni muhimu, kwa kuwa watoto kawaida

wanataka kuwfurahisha wazazi wao na kufanya mambo ambayo wanatarajiwa kufanya. Wazazi wanaweza kuimarisha kujithamini kwa watoto wao au kuipunguza.

Unaweza kuona kati ya wanafunzi wako wengine wamepokea himizo nyumbani mwao, na wengine ambao, kwa upande mwingine, hawaijithaminiwa vya kutosha. Kama unawafahamu wazazi wa wanafunzi wako, unaweza kuwa na wazo nzuri la vijana ulio nao mbele yako. Wacha wanafunzi wako wajue kwamba ingawa familia yao imesaidia kuamua dhana yao juu yao, kuna mambo mengine ambayo wanapaswa kuzingatia.

b. Jamii

Sababu ingine inayoshawishi kujithamini kwetu ni mazingira tunayoishi. Wakati wa ujana, maoni ya wenzao (watu wa umri moja) yana nguvu zaidi kuliko ya watu wazima. Kuna uwezekano mkubwa kwamba wanafunzi wako sasa wanafanua upya kujithamini kwao kulingana na shinikizo la rika; bila kujali wazazi wao wanafikiria juu yao kuwa ya muhimu. Ni muhimu kwamba usisitize umakini umastahili kuzingatiwa wakati wa kuchauga marafiki, kama vile Paulo anavyopendekeza kwa Timotheo katika barua yake (2 Timotheo 3:2-5).

Thamani ambayo jamii huniu viwango ambavyo watu hutamani; wanafunzi wako wazi kwa haya yote na kwao inawakilisha kitu ambacho ni cha muhimu sana. Kuinua mtindo fulani, fasheni au muonekano unaohitajika ulimwenguni ni hali ambayo vijana wanapaswa kushughulika nayo. Paulo anaandika katika 2 Timotheo 3:3, 5 kwamba kujipenda kupita kiasi na kuwa na kujisifu ni mitazamo ya kipumbavu ambayo haipaswi kuigwa. Wanafunzi wako wanapaswa kujua kile jamii inawazungumzia kwa sauti ndicho huamua dhamana ambayo wanao wenyewe.

c Mungu

Kwa wakati huu katika somo wanafunzi wako tayari wamezingatia maoni mengi ambayo wamepokea, na wana maoni juu yao; wao ni nani na wanajithamini kiasi gani. Yawezekana kwamba hadi sasa, hawajafikiria sana juu ya maoni ya Mungu kwao wakati wa kuamua kujithamini kwao. Ni muhimu kwamba uwakumbushe utunzaji maalum ambaao alichukua katika kuwaumba (Mwanzo 1:27), na kile kilicho muhimu kwa Mungu (1 Samwel 16:7).

Baadhi ya wanafunzi wako watakuwa wanakabiliwa na hali ngumu, na picha waliyo nayo inayowahusu inaweza kuwa si sawa; wengine wanaweza kuwa wamezingatia sana maumbile yao na kwa wakati huu inaonekana kuwa kitu cha pekee kinachofaa. Wakumbushe kwamba kazi za Mungu ni za ajabu na za kutisha (Zaburi 139:13-17), na kwamba kila moja yao ilipangwa na Mungu kwa kusudi maalum (Waefeso 2:10). Wacha waone kwamba kilicho cha muhimu zaidi ni maoni ya Mungu kwao; kwamba hapa ndipo watapata thamani nzuri na uthamini.

3. Kujithamini Kuzuri

Shida za kujithamini sio tu kutokana na kuwa na dhana duni juu yao wenyewe, lakini pia kuwa na dhana ya juu kuliko iliyo ya kweli. Kukosa kuwa na kujithamini kwa kutosha husababisha matatizo katika mahusiano kati ya watu, pamoja na kupunguza furaha au uwezo wa kufurahiya maisha ya kila siku. Kwa hivyo, inawezekana kujisikia bora au duni kuliko wengine. Lakini shida kubwa zaidi hutokea wakati uwezekano wa kumtumikia Mungu unaathiriwa na dhana ya kibinasi isiyo sahihi.

Kujithamini dhaifu ni chanzo cha ukosefu wa usalama. Watu ambaao wanajiona duni kuliko wengine wanajilinganisha kila wakati na wengine. Kwa upande mwengine, watu walio na mawazo ya kiburi juu yao hawaendelezi uwezo wao wote kwa sababu hawaoni ikiwa muhimu. Mwishowe, hali zote ni matokeo ya kuangazia sana kwetu na bila kuzingatia yaliyo muhimu: Vile Mungu anavyotuthamini.

Mungu alituumba katika mpango kamilifu na akaamua kumpa kila mmoja wetu jukumu, maadamu hatukubali mpango wa Mungu kwa maisha yetu, hatuwezi kufurahiya kabisa kila kitu ambacho tumeumbwa. Chini ya mtazamo huu, hakuna mtu anayeweza kusema yeye ni wa muhimu kiasi au zaidi kuliko wengine kwani sisi sote tunacheza jukumu muhimu katika ujenzi wa ufalme wa Mungu (I Wakorintho 12:14-18).

Rejelea/Matumizi

1. Je, unaweza kufanuje kujithamini katika maneno yako?
2. Je, wewe hujifikiriaje?
3. Je, wengine (familia, marafiki) hukufikiriaje?
4. Je, Mungu anafikiriaje juu yako?
5. Je, kuna tofauti jinsi wewe, wengine, Mungu wanafikiria juu yako? Kama ni hivyo, kwa nini tofautu hizi ziko?
6. Je, maoni yaw engine nay a Mungu yanaathiri aje maoni uliyo nayo juu yako?
Baada ya wanafunzi wako kujibu maswali, waalike watafakari juu ya dhana waliyo nayo inayowahusu na mawazo ambayo wameruhusu iwaeleze na kuwathamini. Wakumbushe kwamba kwa kutazama kioo cha Mungu tu ndipo wanaweza kuwa na wazo sahihi juu yao wenyewe.

Lengo: Kwamba wanafunzi wataelewa maana ya kuwa peke yako na upweke.

Kukariri: “Uniangalia na kunifadhili, maana mimi ni mkiwa na mteswa. Katika shida za moyo wangu unifanyie nafasi, na kunitoa katika dhiki yangu” (Zaburi 25:16-17).

Zoezi la Kuanzia

- ♦ Vifaa: Vipanda vya karatasi ambavyo juu yake vimeandikwa maneno “peke yangu” na “upweke.”
  - ♦ Maagizo: Bandika vipande vya karatasi viliyo na maneno “peke yangu” na vingine viliyo na neno “upweke” katika sehemu tofauti za darasa kama mapambo na uvutie umakini wa wanafunzi. Unda vikundi vya kuanganzia maswali yafutayo: Je, ni wakati gani ambao unajishi peke yako? Je, unajisikiaje wakati uko peke yako? Je, unafurahia kuwa peke yako? Je, unaelewaje na neno upweke?
- Mara tu watakapokuwa wamekamilisha, uliza kila kikundi kieleza kile walichokisema na kisha waweke katika mukhtasari.

Wanasaikolojia huwaza kwamba mtu yuko peke yake wakati hawadumishi mawasiliano na watu wengine au wakati wanaona kuwa mahusiano yao ya kijamii hayaridhishi.

Kamusi inapeana angalau ufanuzi tatu za maana ya upweke:

- ♦ Kuwa peke yetu ili kutafakari na kukutana na sisi wenywewe.
- ♦ Tunaweza kuwa mahali pa faragha kama vile mahali palipoitenga au mahali pasipokaliwa na watu.
- ♦ Huzuni na vurumai ambayo huhisi kwa kutokuwepo, kifo au kupoteza mtu fulani au kitu:

kuhisi wanyonge bila mpendwa au kitu tunachokithamini

Maelezo haya ya mwisho ya upweke ni ya ndani kabisa ya wale wanaoteseka kwa njia hii. Haiwezi kuonekana, na imeingizwa sana ndani ya mtu aliyeathiriwa na ni ngumu kuondoa maumivu haya ya ndani. Ingawa wazo hili ni la kushangaza sana kati ya Wakristo, kwa sababu wakati mwingi tunajua kwamba Mungu yuko pamoja na kila mmoja wetu, kuna wakati ambapo tumehisi kuwa sisi ni viumbi viliyo peke yetu viumbi wasiojiweza. Tunauona katika kilio cha Mfalme Daudi katika Zaburi 102, ambayo inaitwa 'sala ya mtu aliye na hatia.'

I. Peke yake na Upweke

Hakika, kuna aina mbili za upweke: kwa kiwango cha kibinagsi (kutokuwepo kwa uhusiano wa karibu na mtu) na kwa kiwango cha kijamii (ukosefu wa urafiki). Upweke ni uzoefu mbaya kwa wale wanaoishi nao. Wakati mwingine unaweza ukafuatana kuongozana na vitu yya kuvunja moyo, na katika hali nyingi, ikalinganishwa na inachanganyikiwa na kujitenga kijamii. Wakati mwingine wanasema kwamba watu walio na aibu wanapenda kukaa peke yao, lakini hii sio kweli - wana kikundi cha kijamii kilichopunguzwa.

Wakati uwezo wetu wa kuhusika unakuwa haba, inaongeta uwezekano wa kuwa tutabaki peke yetu kwani mahusiano tunayodumisha hayana shauku, na wengine hawatutambui kiakili au kihisia.

Walakini, kuna watu fulani ambao wamependa kujithibitisha kuwa hawastahili kuthaminiwa. Wanakataa marafiki wa aina yoyote ili kujilinda kutokana na kukataliwa na kuijewa mbali na wengine, ingawa watu wengine si lazima waweke kizuizi kati yao. Ufanuzi unaofahamika sana wa upweke ukosefu wa ushirika na hiyo huwa inahusishwa na hali ya huzuni, ukosefu wa upendo na uzembe na kutoona faida ambazo mara kwa mara huja na upweke.

2. Hatuko peke yetu

Wakristo wachanga hawawezi kusema kwamba wameachwa kutokana na kuhisi upweke wakati mwingine. Sisi ni wanadamu wasiokamilika na sisi sote huanguka katika udhaifu. Si lazima kila mara tubebe maumivu na mateso yetu, kwa sababu tumaini katika Kristo ni kubwa kuliko shida zote. Tumeona pia katika vifungu tofauti wanaume kadhaa wa Mungu wakipitia upweke wenye maumivu. Mfano bora ni Daudi, akilia kwa zaburi tofauti, “Uniangalie na kunifadhili, maana mimi ni mkiwa na mteswa” (Zaburi 25:16). “Nimekuwa kama mwari nyuni wa jangwani, na kufanana na bundi wa mahameni. Nakesha, tena nimekuwa kama shomoro aliye peke yake juu ya nyumba” (Zaburi 102:6-7). Tunamwona Daudi aliyeumia sana, labda alizama kwa huzuni mbaya wakati wa kuteswa, bila marafiki, bila familia karibu naye, na labda hata kuhisi kutengwa bila msaada na Mungu mwenywewe.

Tungali tunaona uchungu wa upweke ukiwa wazi ndani ya Yesu Kristo anapoyanena maneno “ Eloí, Eloí, lama sabakthani” (iliyo

na maana, ‘Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha?’” Marko 15:34. Hakika, hatujatengwa na hali ya kuhisi upweke, wanyonge, wenye shida, wenye uchungu na huzuni. Lakini katika nyakati hizo, kilio lazima kielekezwe kwa Mungu.

Zaidi, mtoto wa Mungu – awe mchanga au mzee – haitakuwa rahisi sana kuingia katika upweke mbaya sana na mzito kwa sababu wana kaka na dada kando yao, ambao kupitia kwao Mungu huwaonyesha upendo wake na ushirika.

Yesu alipofufuka kutoka kwa wafu na kupaa kwenye mkono wa kuume wa Mungu Baba, wanafunzi wake walihisi wanyonge na wakaenda kujificha. Wengine walirudi kazini kwao. Lakini Mungu alituma Roho Mtakatifu kuwa pamoja nao na kuongozana nao kila wakati.

Kupitia Neno lake, Mungu anatuonyesha kwamba kando na kumtuma Roho Mtakatifu kwetu kama mfariji, Alituacha katika jamii ndani ya kanisa (Warumi 12:15-16 na Wafilipi 2:2-4); sisi ni familia. Kupitia kanisani, tumeitwa, kati ya vitu vingi, kuwa pamoja, sio tu kimwili, bali umoja katika upendo wa kindugu, kulia na wale wanaoomboleza, kucheka na wale wanaocheka, kuangalia ndugu na dada zetu, kuandamana nao kila wakati. Hivyo hatuko peke yetu; sisi ni mwili katika Kristo na hivyo, lazima tuingiliane katika kifungo cha amani, upendo na ushirika.

3. Kukutana kibinafsi na Mungu

Pamoja na kanisa, kuna mtu muhimu zaidi ambaye hatuachi kamwe wala kutuacha: Mungu wetu.

Ni kweli, watu wengi huvumilia machungu na wanakabilii na upweke huu sugu na mchungu. Wengi katika upweke wao wameona maisha yao yakizama hadi mahali ambapo hata wamelazwa kwenye vitengo vyta magonjwa ya akili, au wamejitia kitanzu.

Walakini, wengi pia katika upweke wao, wamemtafuta Mungu na kumpata. Upweke pia ni wakati wa kutafakari, wa kujijua kabisa na kuwa waaminifu kwa sisi wenyewe.

Kuna wakati wa kuwasiliana na wengine na wakati wa kuanzisha mawasiliano na sehemu yetu ya ndani kabisa ... katika upweke. Utamaduni wa leo hauweki thamani kubwa kuwa peke yako. Wala hauthamini faida ya kutenga muda wa kuwa peke yako na Mungu. Wakati tuko peke yetu na Mungu, tunaweza kuchukua mtazamo wetu wa ndani ulio wazi ili kuona makosa ambayo ni lazima tuyakosoe. Ni katika uchambuzi ulio wazi wa matendo yetu ambao tunapata zile sehemu dhaifu za utiifu wetu wa Neno la Mungu. Ndio sababu mtu akasema, “upweke ni kama kwenda jangwani. Hapo nia za uchi za roho zetu zinavuliwa, na mapenzi ya Mungu yanakuwa wazi. Maelezo, ‘jangwa’ hutumiwa mara nyingi katika Maandiko, si kama mahali pa mwili, lakini kama hali ya maisha ambayo kuna upweke, huzuni na maumivu. Hakuna ubatili ambao hutega moyo hapo. Huko, mtu yuko peke yake na Mungu na yeze mwenyewe.

Kwa hivyo, upweke – kama huzuni – ni nafasi ya kukua ndani ya Mungu, kumtumainia, ili tabia tamu na ya thamani ya Bwana wetu mpendwa Yesu Kristo ijengwe ndani yetu. Hata hivyo, lazima tujue kuwa katika hali nyingi ngumu, Mungu ametuletea ushindi, na upweke hautakuwa mwisho wakati upweke unarejelea nyakati za huzuni na maumivu. Hata katika nyakati zisizohitajika za upweke, Mungu atatutia nguvu, kwa sababu Neno lake linasema kwamba nguvu yake imekamilika katika udhaifu wetu. Kuna thamani ya kulia, kupitia huzuni, ukiwa, kuhisi kukosa msaada, na upweke. Lakini si sawa kukaa katika mateso yetu, kwa sababu tunajua ni nani wa kumgeukia, kulia na kushikilia - Mungu.

Katika maisha yetu yote na Mungu, wakati mwingine tutasimama, wakati mwingine tunatembea, lakini katika hafla zingine tutakuwa chini, au dhaifu; lakini tuna hakika kwamba tataamka tena na tena, si kwa sababu ya nguvu zetu wenyewe au kwa sababu tuna nguvu sana, lakini kwa sababu Baba yetu wa Mbinguni ameahidi kutusaidia.

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi wako wakamilishe sentensi zifuatazo (kwa maneno yao wenyewe), na kisha wajadili kama darasa iwapo watataka.

- I. Kuna tafsiri tatu za upweke: ya kwanza ni ukosefu wa urafiki, ya pili ni juu ya mahali pa pekee na hatimaye ni hisia za huzuni na _____ (unyong'onyevu)
2. Katika saikolojia, kuna angalau aina mbili za upweke, ya kibinafsi na ya kijamii. kila moja yao inajumuisha nini? (Binafsi: kutokuwepo kwa uhusiano wa karibu, Jamii: ukosefu wa urafiki.)
3. Wakati mtu anataka na anatafuta njia za kuwa peke yake, je, ni jambo gani hufanywa na ni jambo gani hunatafutwa kama Mkristo? (kuangalia kwa ndani kwa uaminifu)
4. Wakristo wachanga wanapaswa kukabilianaje na upweke, kwa kutegemea mfano wa Daudi? (Tunapaswa tumililie Mungu)

Wazungumzie wanafunzi wako juu ya baraka za kuwa na muda peke yao na Mungu. Wasaidie wathamini upweke. Watie moyo kutenga wakati peke yao na Mungu wiki ijayo.

Lengo: Kwamba wanafunzi wataelewa kuwa hasira si dhambi, bali inastahili kuthibitiwa.

Kukariri: “Usifanye haraka kukasirika rohoni mwako, maana hasira hukaa kifuani mwa wapumbavu” (Mhubiri 7:9).

Zoezi la Kuanzia

- Vifaa: Kipande cha karatasi kwa kila mwanafunzi ambaye ameandika juu yake hisia: furaha, huzuni, hasira, kuchanganyikiwa, mshangao, kutokuamini, kutisha, n.k. (ukiangazia idadi ya wanafunzi, hakikisha kwamba hisia hizo zimerudiwa zaidi ya mara mbili, ila tu jina ‘hasira’ ambalo linaweza kuonekana mara nyingi kusisitiza somo).
  - Maagizo: Mpe kila mwanafunzi kipande cha katasa na uwaambie wasiwaonyeshe wengine. Kisha mmoja baada ya mwagine waigize hisia walizopewa; waliobaki watambue ni nini. Mwishowe, waulize baadhi yao jinsi walihisi. Wacha wale wanafunzi waliogiza hisia ya ‘hasira’ wazungumze mwishowe ili kila mtu aweze kujadili hasira huwafanya wajihisi aje. Inawezekana kwamba wanafunzi wako walioigiza hasira walionyesha matendo ya vita kama vile kugonga kiti au kuonyesha ngumi. Tazama dalili hizi na kisha uzungumze juu yake.

Hasira ni hisia ya kawaida ya mwanadamu; inatusaidia kutambua athari ambazo hali fulani zinakuwa nazo kwetu na kutuwezesha kuwa macho na tishio lolote la kujitetea. Kikwazo na hisia hizi si kuwa na uwezo kuidhibiti kwani hasira isiyoweza kudhibitiwa inaweza kuwa mbaya na kusababisha shida kwetu na kwa uhusiano wetu na wengine.

Ingawa hasira ni hali ya kihisia ambayo hutofautiana kwa nguvu, wakati mwagine inaweza kututawala sana hivi kwamba tunahisi kwamba inadhibiti na hutoa hasira ndani yetu, ikitusababisha kuguswa kwa fujo.

Wakati hasira ni athari ya asili ya mwanadamu, hii haimaanishi kwamba tunaweza kuiacha iwe huru na isiyodhibitiwa. Biblia inatuomba tusiache hasira itawale matendo yetu; kabla ya kujibu, lazima tuchunguze ikiwa sababu inayosababisha ni sahihi.

I. ‘Katika hasira yako usitende dhambi’

Hasira ni hisia ambayo inaweza kuonekana wakati wowote. Himizo la Paulo katika Waefeso 4:26a, “Mwe na hasira, ila msitende dhambi,” wakati huo huo ni onyo kwa mlango unaofungua hasira yetu. Wakati mwangi, tunapokuwa na hasira, hatukuchui muda wa kufikiria kinachotuelekeza katika kutenda. Hapo ndipo tunaweza kujibu kwa urahisi kwa njia ambazo hazistahili Mkristo.

Mithali 14:17 inasema, “Yeye aonaye hasira upesi atatenda kwa ujingga, na mtu mwenye hila mbaya huzirwa.” Hii inatukumbusha kwamba kuwa na hasira haraka inaweza kutusababisha kufanya mambo ya ujingga, yaani, chini ya utawala wa hasira tunaweza kufanya mambo ambayo hatuwezi kufanya katika hali ya kawaida. Kinyume, hapo mbele mstari wa 29, asiyé mwepesi wa hasira au wasioacha hasira yao iwatawele wanachukuliwa kuwa wa ufahamu wa hali ya juu.

Wakati mwangi, hasira husababishwa kwa sababu hali fulani haikutokea kama vile tuliviotaka au tulipanga, au kwa wakati uliofaa tulifanye. Kama Wakristo, tunapaswa kumruhusu Roho Mtakatifu atutawale na wala si upumbavu wetu. “Asiyé mwepesi wa hasira ana fahamu nyingi; bali mwenye roho ya hamaki hutukuza upumbavu.” (Mithali 14:29).

Wakati wa kukasirika, tunaloweza kulifanya bora ni kuruhusu uvumilivu utudhibiti na kujua kwamba mapenzi ya Mungu yatafanya kazi katikati ya hali hiyo. Tunafaa tufikirie kuhusu kile Mungu anatutaka tujifunze wakati huo.

Hadi wakati huu, tunaweza kuelewa kwamba hasira yenye si tatizo, bali kile tunachofanya juu yake.

2. “Jua lisichwena uchungu wenu bado haujawatoka”

Baada ya kuelewa kuwa shida ya hasira iko katika athari za dhambi tunazo, Paulo anatoa pendekezo la pili, kwamba tusiruhusu hasira idumu kwa muda mrefu, “jua lisichwe na uchungu wenu bado haujawatoka” (Waefeso 4:26b). Hasira inayodumu kwa muda mrefu husababisha usumbufu kwa mtu, ambayo inaweza hata kuonekana katika usumbufu wa mwili. Hasira ambayo imewekwa ndani pia husababisha moyo wetu kuwa na kisasi juu ya mtu huyo au hali tunayokabiliana

nayo, na kidogo kidogo, hii inaweza kudhoofisha na kuathiri maeneo yote ya maisha yetu. Hata hivyo, kuweka hasira kwa muda mrefu husababisha akili zetu kuweka mawazo mabaya au dhana ambazo ndani yake ni dhambi, na hiyo pia inaweza kutusababisha tufanye dhambi kwa kufanya vibaya dhidi ya mtu huyo au hali ilioibua hisia hizi. Kadiri tunavyokasirika, ndivo itakavyokuwa ngumu zaidi kuepukana na dhambi.

3. “Wala msimpe Ibilisi nafasi.”

Maneno haya katika Waefeso 4:27, “... wala msimpe ibilisi nafasi,” yanatupa sababu kuu kwa nini tunapaswa kuwa waangalifu na hasira. Hisia hii inaweza kutusababisha kutenda dhambi kwa kufungua mlanog wa maisha yetu kwa uovu. Paulo analisihi kanisa kuishi maisha tofauti, kuacha njia yao ya zamani ya maisha. Hasira ni hisia ya kawaida, lakini inaweza kuwa na athari za nguvu sana. Ndio sababu lazima tuwe waangalifu na hisia hizi.

Katika Wakolosai 3:10, tunapata mwaliko “mkivaa utu upya, unaofanywa upya upate ufahamu sawa sawa na mfano wake yeye aliyeumba.” Mara nyingi tunatenda na hasira kwa yale yasiyotfurahisha, lakini Mungu anatarajia kwamba, kwa kuwa tunaelewa kuwa kukasirika ni kufungua mlango wa dhambi, lazima tuweke pembedi hasira na kuvala unyenyekevu, rehema na uvumilivu kuweza kutoa msamaha kwa wale ambao tunakerwa nao (Wakolosai 3:12-13).

4. Je, ni sawa kuwa na hasira?

Ni muhimu kwamba tuelewe wakati ni sawa kukasirika. Katika Biblia, kuna vifungu mbalimbali vinyoyozunguza juu ya hasira ya Mungu na Yesu. Zote Yohana 2:13-17 na Isaya 12:1 zinazungumzia hasira ya Mungu. Yeye hukasirika na uasi na hukasirika wakati watoto Wake hawaishi kama vile Yeye anatarajia waishi. Isaya 57:16 inasema, “Kwa kuwa sitashindana na watu siku zote, wala sitakuwa na hasira siku zote, maana roho ingezimia mbele zangu, na hizo nafsi nilizofanya.” Hasira ya Mungu haidumu milele kwani anatupenda na anatarajia kuona mabadiliko katika maisha yetu. Kwa hivyo, kama Wakristo, hasira yetu lazima ichochewe na mambo hayo au hali zinazomkasirisha Mungu, ambazo zinapinga ukweli.

Katika Biblia, tunapata mfano wa nabii Yona, alikasirishwa na dhambi na maovu ya watu wa Ninawi. navyoonekana, hasira yake ilikuwa kwa sababu ya haki. Mungu alikuwa amemtuma aende kutangaza maangamizo ya watu hao, lakini rehema ya Mungu ilisababisha Ninawi kupokea msamaha. Yona ahakuridhika na akakasirika zaidi. Ni wakati huo ambao Mungu aliswali hasira yake (Yonah 4:4) ambapo hata kama ilikuwa ya makusudi, hapo mwanzo ilimtawala Yona, ikamfanya asiweze kuwapenda na kuwasamehe watu wa Ninawi.

Lazima tuwe waangalifu sana na njia ambayo tunadhibitisha hasira yetu. Ingawa ni kweli kwamba Mungu anatarajia tuinue sauti zetu kutetea mema, hakuna kitu kinachothibitisha kwamba tunaacha kusamehe au kufanya wema kwa wengine. Waefeso 4:32 inasema, “Tena iweni wafadhili ninyi kwa ninyi, wenye huruma, mkasameheane, kama na Mungu katika Kristo alivyowasamehe ninyi.” Hatupaswi kupoteza kuona kwamba hisia zetu zinapaswa kudhibitiwa na Roho Mtakatifu na si na hamu yetu ya kibinagsi kufikia malengo ya ubinafsi.

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi wako kushiriki inachomaanisha na “usimpe ibilisi nafasi,” na kisha wajadili pamoja ni sababu gani nzuri za kukasirika. Hakikisha ziko wazi juu ya ukweli kwamba Mungu anatutarajia tukasirike na mambo yanayomkera, lakini kwamba tuna uwezo pia wa kuonyesha upendo na fadhili kwa wale wanaotukosea. Waalike wazingatie majibu yao wakati wanahisi hasira, na kuwa tayari kuibadilisha ikiwa watagundua kuwa haimpendezi Mungu.

Soma Yohana 2:13-17 na mjibu maswali yafuatayo:

1. Je, unafikiri Yesu alihisi aje wakati aliona kile kilichokuwa kinatendeka ndani ya hekalu?
  2. Je, unafikiri ni sababu gani iliyomsababisha yesu kuhisi hivyo? (mstari wa 17)
  3. Soma Waefeso 4:26-27 na uandike chini kile “usimpe ibilisi hasira” inachomaanisha.
  4. Je, unatenda kinyume wakati umekasirika?
  5. Fikiria juu ya vifungu hivi viwili mlivyo somma, je, unafikiria ni sababu gani nzuri za kukasirika?
- Ongea juu ya jinsi tunaweza kujifunza kufuatilia hali yetu ya akili. Waulize kujitolea kukaa macho wakati wa wiki na kuja darasani wiki ijayo na ripoti ya uzoefu wao.

Lengo: Kwamba wanafunzi wanaweza kupata kujua matokeo ya uhusiano wa kutofungiwa nira ni yapi.

Kukariri: "Msifungiwe nira pamoja na wasioamini, kwa jinsi isivyo sawasawa. Kwa maana urafiki gani kati ya haki na uasi? Tena pana shirika gani kati ya nuru na giza?" (2 Wakorintho 6:14)

Zoezi la Kuanzia (Miaka 12-17)

- Vifaa: Tayarisha vijikaratasi vilivyo na majina tofauti ya wanyama (ambao wanafanya sauti ambazo wanaweza kuigiza kama vile: ng'ombe, kuku, chura, mbwa, nl.k.). Tengeneza wanyama wawili kati ya wananyama hao.
- Maagizo: Mpe kila mwanafunzi kipande cha karatasi. Watazisoma kimya na kisha watafute wanyama wenzao wakifanya sauti za mnyama.
- Wanapopata wenzi wao, wanapaswa kukaa pamoja hadi kila mtu apate mwenza wake.
- Tafakari pamoja nao kuhusu uumbaji. Uumbaji wote ulifanywa kwa kusudi na kwa mfumo. Hata kati ya wanyama kulikuwa na utaratibu juu ya nani wangeweza kuelezea.

Dhana ya nira inayoonekana katika kifungu hiki ilitumika kuunganisha vitu viwili au wanyama. Katika mstari huu inatumiwa kimafumbo kuhusiana na muungano wa watu wawili.

Kumbukumbu la Torati 22:10 inasema, "Usilime kwa ng'ombe na punda wakikokota jembe pamoja." Wanyama hawa sio wa aina moja, na hawatembe pamoja na hatua hata. Mmoja wao atakuwa mzito kila wakati, na hawana urefu sawa. Yote haya yangeathiri kujaribu kwao kufanya kazi pamoja. Hawangeweza kufanya kazi pamoja kwa uzuri na enginee shia kwa mchafuko, uchovu na kuhatarisha afya ya wanyama.

"Msifanye ushirika na wale wanaomkataa Mungu. Mwawezaje kufanya ushirika kati ya kizuri na kibaya? Huo si ushirika; hivyo ni vita. Je, nuru ni rafiki mwema wa giza? Je, Kristo huenda matembezi na Ibilisi? Je, uaminifu na utoamanifu wanashikana mikono? Je, ni nani angefikiria kuweka sanamu za wapagani ndani ya Hekalu la Mungu takatifu? Bali hivyo ndiyio tulivyo, kila mmoja wetu, hekalu ambalo Mungu anaishi ndani. Mungu mwenyewe alisema hivi" (2 Wakorintho 6:14, 15).

I. Kutofungiwa nira katika mahusiano ya karibu

Yohana 17:15-16 inasema, "Mimi siombi kwamba uwatoe katika ulimwengu; bali uwalinde na yule muovu. Wao si wa ulimwengu, kama mimi nisivyo wa ulimwengu." Mistari hii inaonyesha wazi kwamba sisi si wa ulimwengu, bali tunaishi katika ulimwengu. Tunapokuwa katika ulimwengu huu, itabidi tuhusiane na watu wanaokaa pamoja nasi. Ni sehemu ya agizo kuu, kwenda ulimwenguni kote kuhubiri injili kwa kile kiumbe. Hiyo inatuwezesha kuhusika na watu tofauti katika nyanja za biashara, familia, na elimu, na kuchukua faida ya uhusiano huu kuwa mashahidi na kushiriki injili ili waweze kumwamini Mungu.

Lakini pia, mistari inasema wazi kwamba ingawa tunaishi ulimwenguni, sisi si wa ulimwengu. Maneno ya Yesu yako wazi katika kuomba Baba atuweke huru kutokana na dhambi. Hapa ndipo tunaonywa juu ya mahusiano ya karibu ambayo yanaweza 'kutufunga nira' pamoja na marafiki wa karibu. Hamna tatizo katika kuwa marafiki na watu wasiomjua Bwana, lakini hakika, tunapaswa kuhifadhi urafiki wetu wa uaminifu na watu walio na imani katika Kristo.

Ni muhimu kuhusishwa na watu tofauti na kushiriki shughuli kadhaa, lakini tunapaswa kukumbuka kila wakati kwamba ikiwa imani yetu hailingani, lazima tuwe waangalifu. Kwa mfano, wakati Mkristo ana shida na anashiriki na rafiki ambaye si wa imani yake mwenyewe, atajipata katika hatari ya kupokea ushauri ulio kinyume na yale Biblia na Mungu wanataka juu yake.

Lazima uchague marafiki wako kwa uangalifu sana; lazima uchambue ikiwa urafiki unakufanya uwe mwana au binti bora wa Mungu, au ikiwa, badala yake, unakutenga mbali naye. Urafiki wa kweli utakusaidia kukua katika maisha yako ya kiroho. 'Nira isiyo na usawa', au kuiweka kwa njia nyingine, urafiki usio sawa, na kuna uwezekano mkubwa kukuongoza kuhama kabisa kutoka kwa Bwana.

2. "Kutofungiwa nira" na rafiki wa kiume au kike?

Ingawa muktadha wa kifungu cha masomo ya kibiblia hauzungumzi haswa juu ya uchumba au ndoa, kanuni ya kutowezekana kwa ushirika kati ya mwamini na asiyeongoka inatumika. Nira ilikuwa

kifaa cha mbao ambacho kilijiunga na ng'ombe wakati wa kuvuta jembe. Katika Kumbukumbu la Torati, Mungu aliwaambia Wayahudi wasilime kwa ng'ombe na punda wakikokota jembe pamoja. Ilikuwa 'nira isiyo sawa', chungu kwa wanyama na isiyowezekana kwa mmiliki.

Kushiriki Imani moja

"Msifungiwe nira pamoja na wasioamini, kwa jinsi isivyo sawasawa. Kwa maana urafiki gani kati ya haki na uasi? Tena pana shirika gani kati ya nuru na giza" (2 Wakorintho 6:14). Hatupaswi kuunganisha imani mbili tofauti; hiyo inaweza kusababisha kiroho, kushindwa kibinasi na kwa ndoa, kulingana na maoni mawili tofauti na maoni. Uhusiano wa uchumba au ndoa na watu wa imani zingine ingekuwa na shida kubwa wakati wa kuamua juu ya shughuli zao za kila siku. Mmoja angekuwa anajitoa kanisani na mwininge kwa mambo tofauti. Mmoja angependa kufanya kitu ambacho kwa mwininge itakuwa ukiukaji wa amri za Mungu na katika kisa maalum cha ndoa, ni imani gani watoto wangefuata?

Katika I Wakorintho 7, mada ya ndoa na umuhimu wa uhusiano vimezungumziwa. Mtume Paulo anaonya kuhusu umuhimu wa kumuoa mtu ambaye mnashiriki imani sawa na yake. Paulo anaonya kwamba utofauti huu unaweza kuleta matatizo, lakini wakikuwa Wakristo baada ya kuoana, hali inakuwa tofauti, kwa vile wanapaswa kujaribu kila wakati kuwa pamoja. Anasema, "Lakini watu wengine nawaambia, (mimi, wala si Bwana): Iwapo ndugu mmoja ana mke asiyeamini, na mke huyo anakubali kukaa naye asimwache. Na mwanamke, ambaye ana mume asiyeamini, na mume huyo anakubali kukaa naye, asimwache mumewe. Kwa maana yule mume asiyeamini hutakaswa katika mkewe; na yule mke asiyeamini hutakaswa katika mumewe; kama isingekuwa hivyo, watoto wenu wangekuwa si safi; bali sasa ni watakatifu. Lakini yule asiyeamini akiondoka, na aondokaye. Hapo huyo ndugu mume au ndugu mke hafungiki. Lakini Mungu ametuita katika amani. Kwa maana wajuaje, wewe mwanamke, kama utamwokoa mumeo? Au wajuaje, wewe mwanamume, kama utamwokoa mkep?" (I Wakorintho 7:12-16).

Tunahitaji kuzingatia kwamba sio muhimu tu kwa mtu mwininge kumwamini Mungu, lakini kushiriki mwito mmoja wa kumtumikia. Kumbuka kile Neno la Mung linasema katika Amosi 3:3 "Watu wawili hawawezi kutembea ana kwa ana wasipoenda sehemu moja?" Biblia iko wazi katika ulinganisho wa nuru na giza; vinatofautiana kabisa, kama kuchanganya maji na mafuta! Kutakuwa na tatizo kila wakati katika uhusiano wa aina hii. Kuanzisha uhusiano wa uchumba, ni muhimu kushiriki imani sawa, kushiriki kiwango sawa cha ukomavu wa kihisia, mwili na akili na mtu mwininge.

Pia, wanafunzi wanahitaji kukumbuka kuwa ni muhimu kuchambua maoni ya wazazi wao, wachungaji, viongozi wa kanisa na marafiki. Kwa nini? Kwa sababu wataona vitu ambavyo hawa vijana hawawezi kuona. Wakati mwininge hisia huilingilia kati sababu na usiruhusu tuone mambo ambayo wengine wanaona.

Mara nydingi, tunapokuwa katika mapenzi, tunapoteza malengo, tukimfanya mtu mwininge awe mzuri. Katika kitabu hicho, Don Quixote de la Mancha, Sancho anasema kwamba wakati Don Quixote yuko katika mapenzi, hutazama kupidia glasi ambazo hufanya shaba ioneckane kama dhahabu, umaskini unaonekana kama utajiri, na machozi ya yumbi kama lulu. Hii mara nydingi ni kweli, kwani upendo hupofusha watu, ukiwafanya wafikirie mpandwa wao. Ukamilifu huu husababisha vijana wengi kuona "ishara" kwamba rafiki yao wa kiume au wa kike atakuwa Mkristo kama wao. Jambo la kusikitisha ni kwamba wanatambua baada ya miaka ya ndoa kuwa haitakuwa rahisi, na wanaishi wakiomboleza kwa kuwa hawajatii onyo la "kutofungiwa nira."

Wacha tutazame baadhi ya sentensi za kupotosha ambazo watu hutumia kuthibitisha

kutofungiwa na nira:

- Itafanyika ... atakuwa Mkristo. Ninayo imani.
- Tutaumia sana iwapo tutaa chana na uhusiano huu. Na Mungu hapendi kuona tunateseka.
- Itakuwa ni ushuhuda mbaya kuachana naye.
- Yeye hajali kwamba mimi huenda kanisani.
- Uhusiano wangu na Bwana ni wa kibinasi. Haifai kushiriki imani yangu.
- Katika umri wangu, hakuna waumini hata kidogo. Bwana anaelewa hii.
- Aliahidi kuwa tutakapoana, ataenda nami kanisani.

Usidanganywe, usidhibitishe uhusiano wa kimpenzi ulio nao; Biblia iko wazi – usifungiwe nira na wasioamini.

Rejelea/Matumizi

Jenga maneno kwa kutumia neno KUTOFUNGIWA. Wanapaswa kuandika maneno au sentensi zinazohusiana na somo hili.

Ifuatayo, uwape dakika chache za kuandika chini orodha ya marafiki wao. Waulize wachambue katika wiki baadhi ya mahusiano ya na waamumbe kama ni ya kujenga au kubomoa.

Lengo: Kwamba wanafunzi watajifunza kuwa kwa sababu ya Kristo, wakati mwingi tunakataliwa na hata kuteswa, lakini Mungu anaahidi hatatuacha.

Kukariri: “Heri ninyi watakapowashutumu na kuwaudhi na kuwanenea kila neno baya kwa uongo, kwa ajili yangu” (Mathayo 5:11).

Zoezi la Kuanzia

•Maagizo: Utahitaji mtu mmoja au wawili wa kujitolea. Wahusika waliosalia watatengeneza mviringo, wakashikana mikono kwa nguvu (bega kwa bega). Aliyejitlea au waliojitlea lazima wabaki nje ya mviringo, na wakati agizo limetolewa, wanapaswa kujaribu kuwashawishi au kuwalazimisha washiriki wengine kuwaruhusu kuingia kwenye mviringo. Wavulana na wasichana wanaounda mviringo watafanya kila linalowezekana kuzuia mtu au watu walio nje kuingia.

Mwisho wa mchezo, waulize wale ambao walikuwa nje jinsi walijisikia wakati wakijaribu kuingia kwenye mduara na kuona kwamba washiriki wengine hawakuwaruhusu. Kisha uliza kikundi kingine, ikiwa wamewahi kuhisi wamekataliwa na kikundi kwa sababu moja au nyininge? Shiriki majibu kabla ya kuendeleza mada. Vijana mara nyangi hukubali changamoto ya kuishi maisha ya Kikristo nyumbani kwao, shulenii au kazini. Bila shaka, wanaanza na nia bora ulimwenguni, na kwa kujitolea ambayo tunaweza kuelezea kuwa ya kweli. Lakini baadaye, jambo linatokea, jambo ambalo hawakulitarajia. Wanatambua kwamba, pengine hawakuwa tayari kuacha jambo fulani, angalau kwa kiwango cha mawazo waliyokuwa nayo. Hawapendi kukataliwa, wanapenda kuhisi kuwa sehemu ya kikundi, na inaonekana kwamba jambo la pekee ambalo njia yao mpya ya maisha imewaletea ni kudihakiwa, kukataliwa na hata kuteswa. Vijana hawa wanaweza kujisikia wamekata tamaa, na kuwafanya wafikiri kwamba kuishi maisha ya Kikristo haiwezekani, na wanaweza kuijiliza, Je! Ni ya thamani? Je! Nitakuwa peke yangu ambaye nateseka hivi?

I. Gharama ya kumfuata Yesu

Tunaposoma katika Injili jinsi Yesu alivyowaalika watu wamfuate, tunatambua kwamba alikuwa wazi kila wakati. Aliuja kwamba karibu na ye ye palikuwa na watu waliofurahia miujiza aliyokuwa ametenda kati yao, bali hakuta tu wamfuate kwa sababu ya ishara au chakula walichopokea. Aliwataka wamfuate kwa jinsi Yeye mwenyewe alivyokuwa. Huo ndio utofauti mkubwa kati ya Ukristo na dini zingine: tunamfufata mtu mmoja, Yesu. Hiyo ndio inayomaanisha kuwa Mkristo: uhusiano kamili na endelevu wa upendo na utii kwa Yesu.

Yesu anasema wazi kwamba kuwa na uhusiano kamili naye ingemaanisha kwamba wengi wangetudhifikasi, wakituambia kwamba tuna wazimu, wakitutenda, na ingemaanisha kwamba kuyatoa maisha yetu (Luka 9:23). Kwa watu wa wakati ambapo Yesu ailezea haya, mfanoo wa msalaba ulikuwa wazi sana; ilimaanisha kuteseka na kifo. Hii ilikuja kuimarisha yale Yesu alisema katika mwanzo wa huduma yake wa Mahubiri ya Mlimani katika Mathayo 5:11-12.

Je, hii inamaanisha kwamba maisha ya Kikristo ni sawa na mateso? Hapana, badala yake, tukisoma kwa uangalifu na kama vile Yesu alivyoeleza, ni sawa na furaha, furaha na amani, kwa sababu hata katikati ya mateso na kukataliwa, thawabu yetu na tumaini ni kubwa zaidi. Jambo muhimu linalopeana maana jinsi tunayaona maisha yetu ni kwamba tunayatendea mtu ambaye ni wa thamani sana kufuata, mtu ambaye anatupenda sana hata alijitolea maisha yake mwenyewe kwa ajili yetu!

Hatuna shaka kwamba kukataliwa ni matokeo ya asili ya uamuzi wetu wa kumfuata Yesu. Wakati tulishi mbali na Mungu, njia yetu ya kutenda ilikuwa kulingana na vigezo au sheria za ulimwengu, kuasi dhidi ya mapenzi ya Mungu. Kwa hivyo, wakati tulibadiliya kutoka kwa maisha hayo ya dhambi, tulijitolea kuishi kulingana na mapenzi ya Mungu. Kwa sababu hii, sasa mtindo wetu wa maisha

unaweza kuwafanya watu wengi wanaotuzunguka kutokuwa na raha kwani hawaishi kulingana na kusudi la Mungu.

Sisi wenyewe tunakuwa kioo kinachowakabili na kuwafanya waone ukweli wao. Kwa sababu hiyo, wengi wanapendelea kusimama kando, kututukana, kutudhifikasi na kufanya mambo mengi kwa jaribio la kutoroka kutoka kwa ukweli wao na sio kufunuliwa na nuru. Waulize wanafunzi ikiwa wamepokea kukataliwa au kudihakiwa kwa sababu ya kuwa Mkristo.

2 Jinsi ya kushinda kukataliwa

Baada ya kusema kidogo juu ya gharama ya kumfuata Yesu, tunahitaji kuuliza swali, “Je! Wakristo wanapaswa kuogopa

kukataliwa?" Nitajaribu kujibu swali hili, nikitumia maneno 'kujikana mwenyewe'. Hitaji hili halimaanishi kwamba tukome kuwa wanadamu, pamoja na yote yanayoambatana nayo. Kukana kwetu sio kutosheleza tamaa zetu au mahitaji yetu kwa njia ya ubinasi, kwa sababu sasa hamu yetu ni kuwa kama Yesu. Hii inamaanisha kwamba bado tuna mahitaji na tamaa, kama mwanadamu yeyote; lakini sasa tunataka na tumejitolea kuyaridhisha ndani ya mapenzi ya Mungu. Kujumuisha ni hitaji la asili. Sisi ni viumbe nya kijamii kwa asili (Mwanzo 2:18) na kwa sababu hiyo, tunapenda kuwa na kuhisi kuwa sehemu ya kikundi. Katika njia maalum, vijana wanataka kukubalika na kuthaminiwa na wenzao. Mara nydingi, mizozo huinuka kati ya kukubalika na kikundi, na kukiri na kuishi imani yao katika Kristo. Hii inaweza kusababisha kufadhaika au hofu kwao. Mara nydingi hofu kwamba wengine hawatawakubali jinsi walivyo, jinsi wanavyofikiri au kutenda, huwaelekeza kuficha uhusiano wao na Kristo. Je, unakumbuka kile Petro alifanya wakati aliulizwa kama anafahamu Yesu? Aliogopa kuunganishwa na Yesu! Lakini subiri kidogo. Sisi wenyewe tumepitia hali hiyo! Kwa kiwango kidogo au kikubwa, sisi sote tuna hofu hiyo ya kukataliwa, na njia pekee ya kushinda ni kufahamu kwamba tuna kitu kikubwa kuliko hofu hii.

Hapa chini kuna baadhi ya vidokezo vinavyoweza kuwasaidia vijana kuzingatia mawazo yao na miyo kwa usahihi. Andika kwenye ubao au vipande nya karatasi vidokezi hivi vine ili wanafunzi waweze kuibua na kutoa maoni juu ya kuweka kila moja kwa vitendo.

- Tambua kwamba hata kama marafiki au wenzetu shuleni au kazini watatukana kwa kuishi uhusiano wa kweli na wa haki na Kristo, lazima tukumbuke kwamba tunakubaliwa na kupendwa na mtu mkubwa zaidi yao ... MUNGU (Matendo ya Mitume 5:29). Kibali cha Mungu ni muhimu zaidi kuliko kile cha wanadamu.
- Hakikisha kwamba hata tukidhakiwa, kutukanwa na hata kupokea unyanyasaji wa mwili, hakuna hata moja ambayo inalinganishwa na kuridhika kwa kujua kwamba tumeteseka kwa upendo wa Kristo na tumaini la uzima pamoja naye (Mathayo 5:11-12). Instahili kukataliwa kwa kufuata Kristo.
- Kuwa na hakika kwamba Mungu mwenyewe, kupitia Roho wake Mtakatifu ndani yetu, anatupa ujasiri unaohitajika, faraja inayofaa, na furaha na amani ambayo hakuna mtu yeyote isipokuwa Mungu anayeweza kupeana. Pia, hatuko peke yetu, kuna watu wengine wengi amba ni sehemu ya timu yetu na wanateseka kwa sababu ya Kristo (I Petro 5:9). Mungu yuko pamoja nasi na anatupa ujasiri wa kupinga. Kuna Wakristo wengi kama sisi wanaoteseka kwa ajili ya Kristo.
- Kwa kuwa mkali katika uhusiano wetu na Kristo, tutagundua kuwa sio kila mtu atatukataa. Kinyume chake, kutakuwa na wengi amba hawatatuhesimu tu, lakini watakuwa kwetu kwa sababu wanajua kwamba tuna kitu wanachohitaji na kwamba huenda walikuwa wakitafuta, kwa muda mrefu. Kitu ambacho ni muhimu kuishi na kufa kwa ajili yake! (Mathayo 5:16) Wengi wanatuhesimu na kututhamini kwa kuthubutu kuwa tofauti.

Kukataliwa si rahisi kushughulikia. Hata hivyo, licha ya ugumu wa kumfuata Yesu, historia ya kanisa imeja watu walioyatoa maisha yao kwa Yesu, watu amba walikuwa tayari kuishi na kufa kwa ajili Yake. Watu hawa hawakufuata ulimwengu amba walishi, bali walibaki imara kwa vile waliona kile kisichoonekana (Waibrariana 11 na 12). Walikuwa wanafunzi amba wangeweza kupiga kelele juu ya mapafu yao kwamba ilikuwa na thamani ya kuchukua hatari; wanaume na wanawake amba walishuhudia kwamba kumpata Yesu na kufanya uamuzi wa kumfuata ndilo jambo bora zaidi ambalo wangeweza kufanya.

Mara tu tukikutana uso kwa uso na Yesu, hakuna kurudi nyuma. Hatuwezi kuifanya - kwa kweli hatutaki kuifanya. Je! Mtu anawezaje kuondoka uhusiano wa urafiki na mtu aliyetoe maisha yake mwenyewe kwetu na ambaye yuko pamoja nasi kila wakati! Mara tu Yesu anapofungua moyo wetu na

tunaanza kujua siri ya uhusiano wetu na Yeye, lazima tuamue kwamba hakuna kurudi nyuma, licha ya kukataliwa. Tunaweza kuijumlisha hivi katika sentensi hii: Ni vema kumfuata Yesu!

Wacha tuishi kila wakati na ukweli huu ndani ya miyo yetu na tukumbuke ahadi iliyotolewa na Yesu mwenyewe: "Hayo nimewaambieni mpate kuwa na amani ndani yangu. Ulimwenguni mnayo dhiki. Lakini jipeni moyo mimi nimeushinda ulimwengu" (Yohana 16:33).

Alika kikundi kutafakari juu ya shida zinazowakabili kama matokeo ya kuishi imani yao kwa Kristo, iwe shuleni, kazini au hata katika familia.

Rejelea/Matumizi

Ili kunufaika zaidi na wakati, gawa kikundi katika timu tatu. Kila timu itapewa kifungu. Wanastahili kukisoma kifungu, wazingatie hali / shinikizo lilikuwa gani, jinsi walivoshughulikia, na matokeo ya uamuzi wao yalikuwa gani.

- Mwanzo 39 (Yusufu alimkimbia mke wa Potifa na kwenda gerezani.)
- Danieli 3 (Rafiki wa Danieli, Shadraki, Meshaki na Abednego, hawakuinamia sanamu ya dhahabu na wakatupwa katika tanuru la moto.)
- Matendo ya Mitume 4:1-21 (Yohana na Petro hawakunyamaza na wakaingia gerezani) Zungumza na wanafunzi juu ya kukataliwa tunaweza kupata wakati tunamfuata Kristo. Watie changamoto wajibu maswali na kufanya uamuzi.

Lengo: Kwamba wanafunzi wajifunze dhana ya upendo wa kweli na sifa zake.

Kukariri: "Yeye asiyependa, hakumjua Mungu, kwa maana Mungu ni upendo" (1 Yohana 4:8).

Zoezi la Kuanzia

- Vifaa: Leso au skafu ya kufunga macho na vifaa mbalimbali nya umbo tofauti na ukubwa.
- Maagizo: Mwulize mmoja wa wanafunzi wako kujitolea kwa shughuli hii, funga macho yao juu na uwaalize watambue vitu kuitia kugusa, wakivieleza na kisha kujaribu kutaja majina. Hakikisha kuwa kuna vitu ambavyo ni rahisi kutambua na vingine ambavyo haviwezi kutambuliwa kwa sababu vinachanganya (inaweza kuwa mapambo ya kauri au chombo cha jikoni au vifaa nya ofisi ambavyo havifahamiki kwa wanafunzi wako). Mwisho wa somo, anzisha mjadala pamoja na wanafunzi wako kuhusu kile kilifanya iwe rahisi kwa vitu vingine kutambuliwa na vingine kutotambuliwa. Hakika maoni mengine yatazungukia wazo kwamba ni rahisi kutambua vitu ambavyo unajua zaidi. Hasa kusitiza wazo hili. Kadiri unavyojua kitu (kupenda katika hali hii), ndivyo inavyokuwa rahisi kuvitambua katika mazingira tofauti.

Kuzungumza juu ya upendo unaweza kuwa mgumu sana; jamii hutuuzia maoni mapya lakini tunahitaji kuwa wazi juu ya wazo la asili la Mungu juu ya upendo. Wanafunzi wako wanapigwa kila wakati na hali ambazo zinalinganisha mapenzi na ngono, kupeana zawadi au kukidhi matakwa yao wenyele au matakwa yao au ya mtu wanayempenda.

Biblia inatueleza kwamba njia pekee tunaweza kujua upendo ni kuitia kwa Mungu. Wanafunzi wako wengi wanaweza kuwa wazi juu ya wazo hili, lakini wengine wanaweza kuhisi kuchanganyikiwa kwa sababu hawapati upendo wanaotaka kutoka kwa wazazi wao, marafiki wao au rafikiwa kiume / kike. Wengi wao wamepata kukataliwa. Wanafunzi wengine wanaweza kufikiria wanajua upendo ni nini kwa sababu wanafurahia uhusiano wao na wengine.

I. Je, Upendo ni nini?

Kujibu swalii si kazi rahihi; hakika kuna maoni mengi ambayo wanafunzi wako bado hawaelewi, lakini ni muhimu sana kuwa unaweza kuwapa msingi wa vigezo watakavyoendeleza katika maisha yao kuhusu upendo. Kumbuka kuwa uzoefu wako wa maisha ni tofauti na wao na pia, una uhakika wa kutembea kwako na Mungu.

Ikiwa tunaenda kwa Maandiko, wanatuambia kwamba "Mungu ni upendo." Inafurahisha kuona kwamba Mungu hana upendo au kupeana upendo ... Yeye ni upendo. I Yohana 4:8, 16 inasema, "Yeye asiyependa, hakumjua Mungu, kwa maana Mungu ni upendo...Nasi tumelifahamu pendo alilo nalo Mungu kwetu sisi. Mungu ni upendo. Naye akaaye katika pendo, hukaa ndani ya Mungu, na Mungu hukaa ndani yake."

Upendo ni uamuzi. Tunaamua kumpenda au kutompenda mtu. Upendo hautegemei hisia zetu au hali zetu. Tunaweza kuwa hii wazi zaidi wakati, kwa mfano, tunakasirika na wazazi wetu au rafiki yetu wa karibu lakini hii haiamui ikiwa tunampenda mtu huyu au la. Upendo wa kweli unabaki licha ya kutolewana na hali ngumu. Tunaweza kuona hii kwa njia za vitendo, kwa mfano, wazazi wanaofanya kazi ya kuwapa elimu watoto wao na kukutana na mahitaji yao, msichana anayekaa macho kumsaidia rafiki yake kusoma, kijana anayeheshimu mpenzi wake kila wakati, n.k. Hatuwezi kusema kwamba tunapenda na halafu tusifanye chochote kwa mtu tunayempenda wakati anatuhitaji au hafurahi. Mfano mkubwa ambao tunaona hapa ni Mungu ambaye alimtoa mwanawе ili tuokolewa na kupata uzima wa milele kulingana na Yohana 3:16.

Ikiwa tunazungumza juu ya aina ya upendo wa Mungu, mazingiria hayafafanui upend au angalau hayafai. Mtu anaweza kuwa na furaha, kusikitisha, kukasirika na hii haiamui upendo anahisi kwa wengine. Mtu anaweza kuwa na shughuli nydingi, kupumzika, kustarehe au kushinikizwa na hii haipaswi kumfanya ampende mtu zaidi au kwa kiasi.

Hakikisha kuweka wazi hatua hii kwa wanafunzi wako; hii itawafanya wawe wasikilivu zaidi jinsi ya kutambua upendo kwa wahusika wetu kama kitu kilicho zaidi ya hisia, mihemko au hali.

2. Sifa za upendo

Katika I Wakorintho 13, Paulo anasema, "Hata kama nitasema kwa lugha za wanadamu na za malaika, kama sina upendo, nimekuwa kengele inayolalia au toazi livumalo. Ningekuwa na karama ya unabii na kujua siri zote na maarifa yote, hata kama nina imani kiasi cha kuweza kuhamisha milima, kama sina upendo, mimi si kitu. Kama nikitoa mali yote niliyo nayo na kama nikijitolea mwili wangu uchomwe moto, kama sina upendo, hainifaidi kitu. Upendo huvumilia, upendo hufadhili. Upendo hauoni vivu, hauna majivuno, hauna kiburi. Haukosи kuwa na adabu, hautafuti

mambo yake, haukasiriki upesi, hauweki kumbukumbu ya mabaya. Upendo haufurahii mabaya bali hufurahii pamoja na kweli. Upendo huvumilia yote, huamini yote, hutumaini yote, hustahimili yote. Upendo haushindwi kamwe. Lakini ukiwepo unabii, utakoma; zikiwepo lugha, zitakoma; yakiwepo maarifa, yatapita. Kwa maana tunafahamu kwa sehemu na tunatoa unabii kwa sehemu. Lakini ukamilifu ukija, yale yasiyo kamili hutoweka. Nilipokuwa mtoto, nilisema kama mtoto, niliwaza kama mtoto, nilifikiri kama mtoto. Nilipokuwa mtu mzima niliacha mambo ya kitoto. Kwa maana sasa tunaona taswira kama kwa kioo, lakini wakati huo tutaona wazi. Sasa nafahamu kwa sehemu, wakati huo nitafahamu kikamilifu, kama vile mimi ninavyofahamika kikamilifu. Basi sasa, yanadumu mambo haya matatu: Imani, tumaini na upendo. Lakini lililo kuu miiongoni mwa haya matatu ni upendo.”

Paulo anazungumza na kanisa kama mwili, na anafafanua maana ya upendo wa kweli. Inafurahisha kuona sifa za upendo huu. Paulo anafafanua kwamba upendo ni kielelezo cha matendo.

Waulize wanafunzi wasome I Wakorintho 13 na waandike sifa ambazo Paulo anataja juu ya upendo (huvumilia, hufadhili, hauoni wivu wala majivuno, hauna kiburi, haukosi kuwa na adabu, hautafuti mambo yake, haukasiriki upesi, hauweki kumbukumbu ya mabaya, haufurahii mabaya, hufurahii pamoja na kweli, huvumilia yote, huamini yote, hutumaini yote na kustahimili yote, na lililo kuu ni kwamba upendo haushindwi kamwe).

Ukweli juu ya upendo unajulikana vyema, ni lazima tuuonyeshe. Wachumba huzungumza juu yake “jaribio la upendo”; biashara inachukua fursa ya tarehe muhimu kutuambia kwamba tunahitaji kutoa zawadi ghali sana kama ishara ya upendo. Ijapokuwa mawazo haya hayategemei nia sahihi, ukweli ni kwamba upendo unaweza kuonyeshwa na kwa kweli haupaswi kufichwa.

Wakati mtu anapenda, kunazo sifa katika maisha yao ambazo haziwezi kupuuzwa. Katika kifungu ambacho hapo awali tuliona juu ya mapenzi (I Wakorintho 13), Paulo anatia moyo Wakorintho kuzingatia upendo kama motisha kuu ya kufanya mambo, na hiyo zaidi ya kutenda tu “matendo mema,” tunastahili kukuza mitazamo kutoka ndani kusaidia matendo haya.

Acha wanafunzi wako waangalie kila sifa iliyoelezwa katika I Wakorintho 13:4-8. Wote wanahitaji kujitolea kutoka kwa yule anayependa kuzifanya. Orodha inawakilisha matendo ya moja kwa moja ya kutafuta wema wa mtu anayependwa; upendo mara nyingi si kwa faida zetu. Upendo wa kweli sio tu 'kuhisi vizuri' au kupata raha ya kibinagsi. Kulingana na mtume, upendo unaonekana katika uhusiano na yule tunayempenda na ustawi wao.

3. Upeo wa Upendo

Hakika wanafunzi wako wote watakubali kwamba ishara kubwa zaidi ya upendo tumepokea ni kutoka kwa Mungu, kumtuma Yesu ulimwenguni atufie (Yohana 3:16). Ni rahisi sana kufikiri kwamba wakati wowote tunataka kupata ushahidi wa upendo, tunamgeukia Mungu. Kwa upande mwengine, tunapokuwa Wakristo, sisi wenye tunaalikwa kudhihirisha upendo wa Mungu. Katika waraka wa kwanza wa Yohana, tunapata mawaidha ya kupenda. Yohana anatukumbusha kuwa kuonyesha upendo ni ushahidi halisi kabisa kwamba sisi ni watoto wa Mungu na kwamba tuna

maisha mapya. “Marafiki wapendwa, kama Mungu alivyotupenda sisi, imetupasa na sisi kupendana. Hakuna mtu ye yeyote aliyemwona Mungu wakati wowote. Lakini tukipendana, Mungu anakaa ndani yetu, na pendo lake limekamilika ndani yetu. Tunajua kwamba twakaa ndani yake na yeye ndani yetu, kwa sababu ametupa sisi sehemu ya Roho wake. Nasi tumeona na kushuhudia kwamba Baba amemtuma Mwanawe ili ave Mwokozi wa ulimwengu. Kila akiriye kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu, basi Mungu hukaa ndani yake, naye ndani ya Mungu. Hivyo nasi twajua na kulitumainia pendo la Mungu alilo nalo kwa ajili yetu. Mungu ni Upendo. Kila akaaye katika upendo hukaa ndani ya Mungu na Mungu hukaa ndani yake. Kwa njia hii, pendo hukamilishwa miiongoni mwetu ili tupate kuwa na ujasiri katika siku ya hukumu, kwa sababu kama alivyo ndivyo tulivyo sisi katika ulimwengu huu. Katika pendo hakuna hofu. Lakini pendo lililo kamili huitupa nje hofu, kwa sababu hofu inahusika na adhabu. Kila mwenye hofu hakukamilika katika pendo” (I Yohana 4:11-18).

Katika I Yohana 3:16-18, anatukumbusha kwamba upendo unapaswa kutusukuma kufanya kitu kwa wengine. Si maneno bali inahitaji vitendo ... lazima tupende kama vile Yesu alivyopenda. Upendo si dhabihu isiyofurahisha. Tukikaa karibu na Mungu, Yeye ndiye humwaga upendo wake kwetu na kuturuhusu kuuonyesha kwa wengine. Pia, katika upendo wa Mungu, tunaweza pia kupata faida za kibinagsi, kwa sababu inazaa ndani yetu, usalama na tumaini (I Yohana 4:17-18).

Rejelea/Matumizi

Mwambie kila mwanafunzi aandike tafsiri yao ya I Wakorintho 13 kulingana na ukweli wa mukhtadha. Wanaweza kufanya hivyo wakifuata baadhi ya mistari ambayo utachagua au kutoka kwa kifungu chote.

Lengo: Kwamba wanafunzi wataweza kuelewa kwamba kifo cha mwili ni sehemu ya maisha, na pia kama Wakristo ni hatua ya kuelekeea katika uzima wa milele, kwa hivyo si muhimu kukiona kama ajali au tukio lililo chungu sana.

Kukariri: Yesu akamwambia, “Mimi ndimi huo ufufuo, na uzima. Yeye aniaminiye mimi, ajapokufa, atakuwa anaishi; naye kila aishiye na kuniamini hatakuwa kabisa hata milele. Je! Unayasadiki haya?” (Yohana 11:25-26).

Zoezi la Kuanzia

♦ Vifaa: Ubao mweupe au vipande vikubwa vya karatasi, kalamu za wino, kalamu, vipanda vya karatasi kwa wanafunzi wote.

♦ Maagizo: Chora kwenye ubao mashua pamoja na mabaharia wake wakiendesha baharini. Eleza kwamba mabaharia hao ni pamoja na daktari, mhandisi, mwanariadha, mwizi, mvutaji wa madawa ya kulevyo, Mkristo, mwalimu, mlevi wa pombe, kijana, mzee, n.k. (Kama mwalimu, unao uhuru wa kutengeneza mabaharia ambao watachukua usikilivu wa kundi lako). Mashua inaendelea na mkondo wake na ghafla meli inasambaratika. Wanafanikiwa kuchukua mashua ndogo ambayo watu wawili tu hawawezi kupata gari, mmoja wa kuiendesha na mwininge wa wafanyakazi. Swali kwa kikundi ni, ni washiriki gani wawili wanapaswa kuokolewa, na kwa nini utawaokoa? Watahitaji kuandika jibu kwenye karatasi lao. Kisha waruhusu waeleze waliyoandika. Jaribu kufikia hitimisho na kundi lote

Zoezi hili litawasaidia kujua ni aina gani ya watu ambao wangewaacha wafe ni nini inawapa motisha ya kuwaokoa wengine.

Tunaona katika kifungu hiki kwamba Yesu alienweleza Martha kwa upana mada ya uzima wa milele. Yesu anamkumbusha wazo la kwamba kifo cha mwili ni mwisho wa kila mwanadamu, lakini Mungu kwa rehema yake kamili anatupatia uzima wa milele. Walakini, kila mtu anajua kuwa kabla ya kifo cha mpendwa wakati wa maumivu lazima uvukwe. Ni kawaida kusikia ushauri, 'lazima ufanye kazi kuitia wakati wako wa huzuni. Hii ndio sababu somo letu litashughulika na mada ya kuomboleza kufiwa na mpendwa. Ingawa inaonekana kwamba wakati tunakabiliwa na kifo cha wapendwa ulimwengu hutugeuka, Mungu hutupatia ahadi kwamba mauti ndani ya Kristo yatainuka katika uzima wa milele, (I

Wathesalonike 4:16), lakini katika nyakati hizo za kusikitika tunaonekana kusahau hili.

Kwa vijana, ni nadra sana kufikiria jinsi ya kukabiliana na kupoteza mpendwa, na juu ya kifo cha mwili chenyewe. Mwandishi Max Scheler anasema, “watu leo hawaishi tena wakikabiliwa na kifo, na inakuja kikatili mbele yetu kama ambayo kwa ghafla tunajikwaa gizani.” Mandhari ya kifo ni mwiko. Na pia kuna mbiu kama, ‘ishi kila siku kana kwamba ni ya mwisho.’ Lakini hufikiria nini wakai mtu aliye karibu nao anakufa?

I. Je! Wakristowana maoni gani juu ya kifo?

Kuna mwelekeo tofauti wa kisaikolojia ambao hutoa msaada wa matibabu kwa watu ambao wamepata uzoefu wa kifo cha wapendwa ili waweze kuitia kipindi cha maombolezo. Kwa maneno mengine, wanaweza kusaidiwa kukubali kwamba mtu huyo hatarudi tena na kwamba anaweza kuishi wakiwa na ufahamu wa kupoteza kwao, utupu uliyoachwa na mpendwa wao aliyekufa. Kwa hivyo, ni muhimu kwamba wajipe nafasi ya kuitia huzuni, kwa sababu wanaishi hali ya kupoteza mtu ambaye alithaminiwa na ambaye walishirikiana naye uzoefu na ndoto. Katika kipindi hiki cha maumivu makali, mtu huyo anakabiliwa na ukweli kwamba maisha ni mafupi. Hiyo inaweza kuwa uchungu, lakini ni sehemu ya mzunguko wa maisha. Lakini hitimisho hili halileti amani, kwa sababu mwishowe kuna kuijiuzulu tu kwa jambo lisiloweza kuepukika, lakini sio kukubali utulivu wa kifo.

Wakristo wanapaswa kukubali kifo kwa sababu Mungu alitupatia ahadi kuu katika maneno ya Yesu, “Basi mimi nikienda na kuwaandalia mahali, nitakuja tena niwakaribishe kwangu; ili nilipo mimi, nanyi muwepo” (Yohana 14:3). Kwa imani, tunaamini katika ufufuo wa wafu, kwamba Yesu Kristo atarudi tena kwa ajili ya watoto wake na pia kwamba miili ya wenye haki na hata ili ya wasio haki itafufuka kutoka kwa wafu na watapoe hukumu ya haki (Mathayo 25:31-46). Kifo cha mwili kinakuwa hatua ya mwisho kuelekeea uzima wa milele.

Kabla ya kufa, watu bila Kristo wanahisi wamesikitishwa kwa sababu hawana tumaini. Kwa hivyo, tunapaswa kuijuliza swalii lifuatalo: Je! Tumejijanda kweli kupokea uzima wa milele? Je! Wapendwa wetu wako tayari kukabiliana na kifo? Ikiwa jibu ni sawa, tunastahili kuthibitisha Neno la Mungu linalotuambia, “Amin, amin, nawaambia, Mtu akilishika neno langu, hataona mauti milele” (Yohana 8:51).

2. Je, Majonzi ni nini?

Tunajaribu kuishi kwa ukamilifu hata ingawa kila mwaka unapita kwa kasi; wakati unatumeza na na tunajitahidi kupata uzoefu na kufanya mambo mengi kabla ya wakati wa kifo chetu kufika. Mwisho huu hauwezi kuepukika, ingawa vijana mara nyangi hawajui ukweli huu. Kwa sababu ulimwengu unafikiria kuwa kifo ni sawa na mwisho wa kuishi kwa kila mtu, kuna mateso, kulia na maumivu kwa kila hasara. Kwa hivyo, tunahitaji kuzungumza juu ya huzuni. Waandishi wa mahaba huzungumza juu ya huzuni kama "binti wa kifo." Wanaiona hivi kwa sababu ni mchakato ambao watu wanapaswa kupata, na pamoja nayo kutakuwa na tendo la hisia kwa kumpoteza mtu au kitu. Lakini kuomboleza kifo cha mpPENDWA ni moja wapo ya uzoefu mbaya na husababisha hisia za ndani kabisa na za kudumu kwa sababu hasara inaonekana kuwa haiwezi kurekeblishwa. Ingawa Wakristo hawaoni kifo kama mwisho, kuitenga na yule tunayempenda huwa uchungu kila wakati.

Madaktari na watalam wengi huzungumza juu ya hatua sita za huzuni. Hizi sio lazima kila wakati zifuate utaratibu uliowekwa wa mpangilio kwa sababu zinatofautiana kutoka kwa mtu mmoja hadi kwa mtu mwininge. Hatua ni zifuatazo:

- a. Kukataliwa, ambayo ni utaratibu wa ulinzi tunaoajiri katika hali ambazo hazivumiliki; Watu hutumia hii kama njia ya kutoka. Hawakubali kilichotendeka. Hiyo inasema, 'haiwezekani,' 'Siamini.'
- b. Hasira - Mara nyangi maswali huulizwa, "je, kwa nini ilimbidi afe?" "Kwa nini sasa?" n.k. Maswali kama haya hayana majibu, na mbele ya ukosefu wa nguvu vile, mtu huyo huona mazingira yake kwa ukali na kutokuwa na subira.
- c. Kufanya mapatano au mazungumzo ni jaribio, mara nyangi hayana matunda, kujaribu kuacha kuomboleza, kuhisi, au kulia, au kuahirisha tukio hilo la kiwewe, yaani, kuweka mipaka juu ya maumivu, labda na nyakati maalum za kulia. "Sitalia tena," "Sitafikiria juu yake tena," nk.
- d. Unyogovu, unaojulikana kama huzuni kubwa, ambayo ni ngumu kushinda, na huleta matokeo ya mwili, kupoteza hamu ya kula, kulala na shida ya tabia au maumivu; mwenye kuomboleza anashindwa kabisa na huzuni.
- e. Kukubali, wakati mtu anakubali kabisa kwamba mpPENDWA hatarudi au hatapona.
- f. Tumaini ni usalama kwamba wanaweza kuendelea na kusimamia maisha yao, kushinda huzuni yao.

3. Je! Wakristo wanapaswa kuhuzuniKA VIPI?

Wakati kuu ambao tunajua kwamba tutakufa siku moja ni wakati mtu mwininge atakufa. Ni wakati huo tunapogundua kuwa kifo ni sehemu ya maisha, kwamba sasa au baadaye tutalazimika kufa pia. Swali ni, je! Tutakabilije kifo cha mpPENDWA? Kama Wakristo, tuna fursa ya kuhuzuniKA. Lakini lazima tupidie katika ulimwengu huu tukifahamu sana hilo "kwa maana tukiishi, twaishikwa Bwana; aukama tukifa, twafa kwa Bwana. Basi kama tukiishi au kama tukifa, tu mali ya Bwana" (Warumi 14:8). Hivyo, kifo cha mwili huwa njia ya kuingia katika uwepo wa Mungu wa milele. Kwa hivyo, huzuni inakuwa kwetu kukubalika kwa kuondoka kwa wapendwa wetu ambao wamekwenda mbele za Bwana.

Hadi wakati Yesu atakaporudi, kanisa lake lazima liendelee kutangaza injili na lazima litii mafundisho ya Bwana mwenye enzi kwa kuishi maisha matakatifu. Ni lazima tushiriki injili pamoja na wapendwa, na kama wako tayari, tunaweza kusema pamoja na mzaburi, "Ina thamani machoni pa BWANA mauti ya wacha Mungu wake" (Zaburi 116:15). Je, Mungu hupendezwa na kifo cha mwili cha wapendwa wetu? Ndio, kama ni wateule wake, atakuwa anawasubiri ili wafurahie uzima pamoja Naye.

Wakristo na wasio Wakristo lazima waishi kuptitia huzuni kwa wale tunaowapenda. Lakini ikiwa wapendwa wetu wako ndani ya Kristo, tuna tumaini la ziada, ambalo ni kujua kwamba hawapotea tu, bali wanapita mbele ya Mungu wetu mpPENDWA. Kwa sababu ya kuwapenda waliopotea, tunapaswa kuwaongoza kwa miguu ya Yesu, ili wasiteseke mauti ya kweli: ambayo ni mauti ya kiroho, na hakiwezi kutabirika.

Kama Wakristo wachanga, umeitwa kukabiliwa na kifo cha mwili kwa uadilifu kwa sababu unaye Mfariji ambaye anakukumbusha na kukuongoza katika ukweli wote. Hakika, hii haimaanishi kwamba usiomboleze au kuhuzuniKA. Machozi yaliwekwa na Mungu ili kuelezea hisia na kuonyesha uchungu wetu. Yohana 11:35 inatueleza kwamba Yesu alilia kwa kifo cha rafiki yake Lazaro.

Tumeitwa kushiriki injili ili wengine waweze kuwa na hakikisho la wokovu wanapokabiliwa na mauti. Tunapaswa kuishi tukifikiria kile Yakobo 5:19-20 inatuomba kufanya: "Ndugu zangu, mmoja wenu akipotoka kuhusu ukweli, na mwininge akamrudisha, fahamuni kwamba, huyo anayemrudisha mwenye dhambi kutoka njia yake ya upotevu, ataikooka roho yake kutoka kifo, na dhambi nyangi zitaondolewa." Kwa hivyo, wakati tunalazimika, tutakabiliwa na maombolezo na huzuni na amani na utulivu kwamba mpPENDWA wetu hivi karibuni atakuwa mbele ya Mungu. Na ikiwa kifo cha mtu mwininge kinatukabili na kifo chetu wenywewe, tujue kwa furaha kwamba tutafuata hatima nzuri: uzima wa milele na utukufu!

Rejelea/Matumizi

Binafsi au kama darasa, waambie wanafunzi wako waorodheshe na kueleza kwa ufupi hatua 6 za huzuni. Shiriki wakati mchache kuhusu umuhimu wa kuwa tayari kukabiliana na kifo. Watie wanafunzi wako changamoto la kukariri hatua sita za kuhuzuniKA.

Lengo: Kwamba wanafunzi wanaweza kuelewa kuwa msamaha sio chaguo, ni amri kutoka kwa Bwana.

Kukariri: "Tusamehe dhambi zetu, kama na sisi tuwasamehevyo wanaotutendea dhambi" (Luka 11:4a).

Zoezi la Kuanzia (miaka 12-17)

- Maagizo: Waulize wanafunzi kuigiza kifungu cha kibiblia kinachopatikana katika Mathayo 18:23-35. Mwalimu atawahimiza wanafunzi kuamua ni nani atakayeshiriki. Wahusika ni: Yesu, mfalme, mdaiwa wa kwanza, mdaiwa wa pili, marafiki, maafisa. Ruhusu wanafunzi wako watumie mawazo na ubunifu wao kurudia kifungu hiki cha kibiblia. Kisha anza somo.

Mara nyingi, uchungu na chuki ambazo watu wanavyo huanza na shida ndogo ambazo hazikutatuliwa kwa wakati. Tunapofanya msamaha mara kwa mara, tunazuia vidonda vidogo kukua na kugeuka kuwa magonjwa ambayo yanaweza kutuua. Yesu alikuwa wazi katika kutufundisha kuhusu umuhimu wa kuwasamehe wanaotukosea. Kwa vijana, ni eneo maridadi sana kwa sababu wanagundua njia mpya za uhusiano na wazazi wao, ndugu zao, jamaa, marafiki, nk. Na Mara nyingi, wanaumia lakini hawathubutu kusema juu yake, na hawafanyi mazoezi ya kuomba msamaha au kusamehe wengine. Msamaha ni muhimu ili kurudisha uhusiano uliovunjilka.

Msamaha unatokana na upendo wa Mungu wa ukombozi kwa wanadamu. Adamu na Hawa walipovunja uhusiano uliokuwepo na Mungu kwa sababu ya kutotii, Mungu hakuwaacha hivyo.

Pamoja na adhabu hiyo kulikuwa na ahadi ya urejesho na ukombozi. Tunaweza kusema kwamba msamaha huo umezaliwa kutoka kwa moyo wa huruma wa Mungu. Daima amekuwa tayari kuanzisha tena uhusiano wake na wanadamu. Kristo alikuja na kutoa maisha yake kwa kusudi hilo. Alituma Roho wake Mtakatifu ili tuweze kufurahia uhusiano huo mtakatifu pamoja naye.

I. Mungu na Msamaha

Katika Mathayo 18:23-27, Yesu alielezea mfano ufuatao: "Kwa sababu hii, ufalme wa mbinguni umefanana na mfalme mmoja aliyetaka kufanya hesabu na watumwa wake. Alipoanza kuifanya, aliletewa mtu mmoja awiwaye talanta elfu kumi. Naye alipokosa cha kulipa, bwana wake akaamuru auzwe, yeze na mkewe na watoto wake, na vitu vyote alivyo navyo, ikalipwe ile deni. Basi yule mtumwa akaanguka, akamsujudia akisema, Bwana, nivumilie, nami nitakulipa yote pia. Bwana wa mtumwa yule akamhurumia, akamfungua, akamsamehe ile deni.

Mfalme aliwaita watumishi wake waje kwake ili kumaliza hesabu zao pamoja naye. Vivyo hivyo, Mungu anatuita leo kuwajibika kwake. Je! Wanafunzi wako wamepata msamaha wa Mungu katika maisha yao? Inafurahisha kutambua kwamba Mungu ndiye anayewaita watumishi wake wawajibike. Sasa anatuita sote tuwajibike kwake. Mtazamo wa mfalme ulikuwa wa rehema ... alimsamehe na kumwacha aende. Hakusamehe tu deni, bali pia alimwepusha na adhabu.

Kwa njia ile ile ambayo mfalme alionyesha rehema na kumsamehe mtumwa, Mungu kwa rehema zake za kweli hutusamehe kupitia Kristo. Wakati anatuita kwa hukumu, deni letu kwa Mungu haliwezi kulipwa. Hakuna kitu ambacho tunaweza kufanya ili tustahili msamaha wa Mungu. Biblia inatueleza kwamba mshahara wa dhambi ni mauti. Hata hivyo, Mungu kwa rehema zake kwa ukamilifu hutusamehe na kutuokoa na adhabu, kwa sababu Kristo tayari

alilipa deni ya dhambi zetu msalabani. Msamaha wake hautegemei matendo yetu. Msamaha wake ni wa bure na wa kurejesha.

Waulize wanafunzi ikiwa wamepata msamaha wa Mungu katika maisha yao. Waongoze wakati wa maombi na waalike upya kujitolea kwao kwa Mungu. Ikiwa wengine hawajampokea Yesu kama Mwokozi wao, huu ni wakati wa kuwaalika wafanye hivyo. Wakati huo huo toa fursa kwa wengine ambao kwa sababu fulani wameondoka kwa Bwana na wanahitaji kurudi kwake.

2. Msamaha na Sisi

Katika Mathayo 18:28-33 tunasoma, "Mtumwa yule akatoka, akamwona mmoja wa wajoli wake, aliywia dinari mia akamkamata, akamshika koo, akisema 'Nilipe uwiwacho!' Basi mjoli wake akaanguka miguuni pake, akamsihii, akisema, 'Nivumilie, nami nitakulipa yote pia.' Lakini hakutaka, akaenda, akamtupa kifungoni, hata atakapoilipa ile deni. Basi wajoli wake walipoyaona yaliyotendeka, walisisikitika sana, wakaenda wakamweleza bwana wao yote yaliyotendeka. Ndipo bwana wake akamwita, akamwambia, 'Ewe mtumwa mwovu,'

'nalikusamehe wewe deni ile yote, uliponishi. Nawe, je! Haikukupasa kumrehemu mjoli wako, kama mimi nilivyokurehemu wewe?'''

Mungu anatutarajia, haswa wale amba wamesamehewa na Yeye, kutenda kwa njia ile ile kwa wale wanaotukosea. Msamaha amba Mungu anataka kutoka kwetu ni zaidi ya haki. Ni tabia ambayo lazima itokane na moyo wa rehema. Tunapata moyo wa huruma wakati tunamruhusu Kristo atawale kikamilifu miyoni mwetu. Kumsamehe jirani ni kufanya kile mfalme alifanya, kulipa deni, kumwacha mtu aende huru na si kuishikilia tena.

Labda hatutasahu yale wametutendea, lakini tunaweza kuikumbuka bila kutusababishia maumivu na bila kujisikia vibaya juu ya mtu mwengine. Wakati hiyo itatokea, tutakuwa tumesamehewa. Kwa vijana, ni kawaida sana kukata tamaa na wazazi, na hii inaathiri uhusiano wao nao.

3. Matokeo ya kukosa kusamehe

Mathayo 18:34-35 inaendelea, "Bwana wake akaghadhibika, akampeleka kwa watesaji, hata atakapoilipa deni ile yote. 'Ndivyo ilivyo na Baba yangu wa mbinguni atakavyowatenda ninyi, msiposamehe kwa miyo yenu kila mtu ndugu yake.'"

Anatuambia kwamba adhabu kwa mtumishi wa kwanza ilikuwa mbaya. Alipelekwa gerezani hadi alipolipa deni yake yote. Kama tulivoona mwanzoni, hiyo haikuwezekana kwa sababu deni lilikuwa kubwa sana. Mtumwa huyo alipata adhabu ya milele.

Yesu anakamilisha kwa hitimisho kwamba hayo yatatokea kwetu ikiwa hatutasamehe. Msamaha sio tu suala la hiari au uamuzi, ni amri ilio wazi kabisa kutoka kwa Yesu. Lakini wakati huo huo, ni Yeye tu ndiye anaweza kutusaidia kuitimiza. Msamaha ni zao la uhusiano wetu na Yeye. Mara nyingi, maisha yetu ya Kikristo yanazuiliwa kusonga mbele kwa sababu ya suala hili la msamaha.

Rejelea/Matumizi

Acha wanafunzi wako waandike maoni yao juu ya maswali yafuatayo na washiriki na kikundi

- I. Je, Yesu anasema nini juu ya msamaha katika Mathayo 6:12? (Ni lazima tusamehe ili Mungu atusamehe.)
2. Je, ni nini kitafanyika ikiwa tutafkiria kwamba kile walichofanya hakistahili kusamehewa na tukose kusamehe kulingana na Mathayo 6:15? (Tusiposamehe wanaotukosea, Mungu hatatusamehe.)
3. Je! Unafikiri ukubwa wa makosa tunayopokea ni makubwa kuliko yale tunayofanya dhidi ya Mungu? (La)
4. Kulingana na Yesu katika Mathayo 18:21-22, je, ni mara ngani tunapaswa kusaemehe makosa? (Kila wakati ninakasirika, lazima nisamehe.)

Wacha wajieleze kwa uhuru juu ya mada hii katika majadiliano ya kikundi.

Kisha wape wanafunzi wako kadi na uwaambie waandike majina ya watu waliowakosea na wale amba hawajawasamehe. Wahimize wanafunzi wako wachunguze maisha yao na watambue watu wanaohitaji kusamehe na kuomba msamaha.

Waongoze watafakari kwa muda aina ya makosa ambayo wamepokea. Onyesha kuwa kadi hizi ni za kibinafsi. Kuwa na wakati maalum wa maombi ukiomba msaada wa Mungu kwa maisha yao katika sehemu hii.

Kisha waombe wanafunzi wako wachukue muda wa kuomba na kuweza kuwasamehe watu amba wamewakwaza, na kisha wararue kadi hizo kama ishara kwamba watajitatidi kuwasamehe kwa msaada wa Mungu. Ikiwa wana nafasi, waambie kuwa itakuwa nzuri ikiwa wangeweza pia kwenda kwa watu hawa na kuomba msamaha wao binafsi.

Lengo: Kwamba wanafunzi watajifunza kwamba woga ni kinyume cha iman na kwamba hutuzuia kujaribu kupata malengo yetu.

Kukariri: "Amani nawaachieni; amani yangu nawapa, niawapvyo mimi sivyo kama ulimwengu utoavyo. Msifadhaike miyoni mwenu, wala msiwe na woga" (Yohana 14:27).

Zoezi la Kuanzia

Maagizo: Waulize wanafunzi ni vitu gani ambavyo wanaweza kufanya au kutofanya bila uoga? Sikiliza kwa uangalifu kila moja ya vitu wanavyotaja, na kisha onyesha vile hali zingine ambazo zinatutisha ni onyo, kutuepusha na hatari, na wakati mwingine woga hutuzuia kufikia kitu kizuri. Kwa mfano, waulize ikiwa wanakumbuka kuambiwa na mama zao 'Usicheze na moto' na hawakutii na wakajichoma. Labda walijifunza somo na waliogopa kugusa tena? Aina hiyo ya woga ni hofu ya kawaida ambayo inatukinga na hatari. Sisitiza kwamba aina ya woga ambayo darasa hili linahusu ni hofu ambayo haituruhusu sisi kufikia lengo kwa sababu tunaogopa kutofaulu.

Ingawa hofu ni hali ya asili ya kibinadamu inayotokana na tishio linaloonekana ambalo hutuweka wa kujihami, Yesu aliwhimiza wanafunzi wake wasiruhusu woga itawale miyo yao. Kile ambacho wangekabili kitakuwa kigumu, lakini Yesu alijua kwamba ikiwa wangeruhusu woga kuwazuia, hawataweza kufanikisha kazi hiyo. Yesu aliwapa wanafunzi wake amani yake kama raslimali ya kuhakikisha kwamba miyo yao isingeongozwa na hofu. Wakati Yesu anatutuma, anaahidi kwamba atakuwa pamoja nasi. "Basi, Nendeni basi, mkawafanye watu wa mataifa yote wawe wanafunzi wangu, mkiwabatiza kwa jina la Baba, na la Mwana, na la Roho Mtakatifu. Wafundisheni kushika maagizo yote niliyowapeni. Nami nipo pamoja nanyi siku zote; naam, mpaka mwisho wa nyakati." (Mathayo 28:19-20).

1. Je, Hofu ni nini?

"Akasema, 'Nalisikia sauti yako bustanini, nikaogopa kwa kuwa mimi ni uchi; nikajificha.'" (Mwanzo 3:10).

Hofu ni hisia inayosababishwa kwa kawaida na uwepo au matarajio ya tishio. Kawaida, woga hutufanya tujitete ili kuepukana na hatari.

Mara ya kwanza Biblia inatuambia kuhusu hofu ni katika kitabu cha Mwanzo baada ya Adamu na Hawa kumuasi Mungu. Kulingana na ufanuzi wa hofu kama tendo la kawaida kwa hali, Adamu alikuwa na hofu kwa yale yangetokea na kutafuta kujitetea, akijificha kutoka kwa Mungu. Inafurahisha kuzingatia uhusiano uliopo kati ya dhambi na kuhisi hofu. Hadi wakati huo Adamu na Hawa walifurahia uhusiano mzuri mkamilifu wa tumaini na Mungu; kuasi kwao kuliwafanya wapate hisia mpya – hofu. Mpango wa Mungu ni kwamba tuwe huru na hofu.

Katika hali nyingi, hofu inatuzuia kufikia malengo yetu, na kuwa adui ndani yetu ambaye haturuhusu kukuza imani, akivamia imani yetu ndani ya Mungu. Mungu ana kusudi kwa kila mmoja wetu; ikiwa tunataka kuwa wanafunzi waaminifu, tunastahili kukabiliana na hofu na kutenda kwa ujasiri katika kufanya mapenzi yake.

2. Yesu anatalika tusiwe na hofu

Yesu alijua kwamba wanafunzi wake wangepitia hali ngumu ambayo ingeathiri imani yao mara moja kwa kuwafanya waoga. Katika Yohana, 14, Yesu anatupatia jambo mbadala la moyo ulio na hofu.

a. Amini katika Yesu

Yesu alisema, "Msifadhaike miyoni mwenu. Mnamwamini Mungu; niamini na mimi... You believe in God; believe also in me... Nami nitamwomba Baba, naye atawapa Msaidizi mwingine ili akae nanyi hata milele." (Yohana 14:1,16).

Kama Wakrist, hatua ya kwanza ni kuamini katika Mungu (mstari wa 1). Yesu aliwaalika wanafunzi wake kuamini katika Yeye, na katika njia hii, wapokee msaada ambao wangehitaji. Yesu hakuweka hisia za wanafunzi wake upande mmoja; alijua kwamba walipokea msaada kubwa kuititia uwepo wake, lakini pia alijua kwamba hivi punde angeondoka.

Tunaweza kuelewa kanuni muhimu kutoka kwa mwaliko wa Yesu wa kutokuwa na hofu: Wakati Mungu anatuomba tufanye jambo, ye ye pia hutuandaa kulitimiza. Yesu alitaka wanafunzi wake waendelee kujitoa kwake; alijua kwamba yale wangekabiliana nayo hayangekuwa rahisi, na katika kujuu miyo yao, aliwaahidikwamba hatawaacha peke yao (mstari wa 16).

b. Pokea Amani Yake

Yesu aliaahidi, "Amani nawaachieni; amani yangu nawapa. Niwapavyo mimi sivyo kama ulimwengu utoavyo. Msifadhaike miyoni mwenu, wala msiwe na woga" (Yohana 14:27). Tunapohisi hofu, tunabadilika, hatuwezi kufikiria wazi na msukumo wetu huguswa, ikitufanya tuchukue hatari zisizo za lazima. Katika mstari wa 27, Yesu anatoa zawadi ya thamani kwa

wanafunzi wake kama dawa ya kutuliza hofu: amani yake. Amani ambayo Yesu hutoa inakusudiwa kulinda miyo yetu kutoka kwa woga. Kuhisi utulivu kunaturuhusu tusipotee kutoka kwa malengo yetu. Ikiwa tunataka kufanya mapenzi ya Mungu, tutalazimika kukabili hali nyingi ngumu, lakini Yesu anatupatia amani yake kutuunga mkono katika mazingira hayo. Moyo unaotaabika kwa ajili ya hofu huangazia kile kinachougonjesha moyo na sio kwenye lengo ambalo inataka kufikia.

c. Jinsi ya kusinda hofu

Paulo alimwambia Timotheo, "Maana Mungu hakutupa roho ya woga, bali ya nguvu na ya upendo nay a moyo wa kiasi" (2 Timotheo 1:7). Njia bora ya kushinda hofu ni kuikabili na ukweli na ahadi ambayo Mungu yuko nayo kwetu katika Neno lake.

Baada ya kifo cha Yesu, miyo ya wanafunzi iliumia kwa kumpoteza kwao. Yohana anatueleza jinsi wanafunzi waliogopa: waliwaogopa Wayahudi na kujifungia katika chumba cha juu. "Ikawa jioni, siku ile ya kwanza ya juma, pale walipokuwapo wanafunzi, milango imefungwa kwa hofu ya Wayahudi; akaja Yesu, akasimama katikati akawaambia, 'Amani iwe kwenu!'" (Yohana 20:19). Yesu aliwatokea mbele yao, na kwa kuona kwamba walikuwa wamesahau kile aliaaambia, aliwakumbusha akisema, 'Amani iwe kwenu.' Kumwona Yesu tena ilikuwa tulizo tulizwa kwa wanafunzi na kwa sababu ya kufurah sana. Mara tu wanafunzi wapoachana na hofu, Yesu alikuwa tayari kuwatuma kwenda kufanya mapenzi ya Mungu. Agizo lake lilihusisha ahadi ya Roho Mtakatifu ambaye angewapa nguvu walizohitaji za kukabiliana na hali yoyote walipoendelea na kazi ya Mungu (Yohana 20:22-23).

Katika historia yote na hata leo, wanafunzi wa Yesu wamekabiliwa na uadui ili kutimiza mwito wa Mungu juu ya maisha yao. Kwa wanafunzi wa kwanza, njia haikuwa rahisi; wengi wao walitoa maisha yao kwa imani yao kwa Mungu na walikuwa tayari kujitolea vitu vingi kutetea imani zao. Bila shaka, mtazamo huu ulihitaji kuweka woga kando. Ufunguo wa mashujaa hao wa imani ilikuwa kuamini ahadi ambazo Bwana Yesu alikuwa amewapa. Ahadi hizi ziliondoa woga wote na

kuingiza ujasiri katika maisha yao, ikiwasaidia kukabili kila hali. Leo pia, lazima tuamini ahadi za Mungu wetu.

Katika barua yake ya pili kwa Timotheo, Paulo anatukumbusha kwamba Mungu hajatupa roho ya woga inayotuzuia kutimiza agizo lake. Kinyume chake, kila wakati tunahisi hofu ikianza kuvamia miyo yetu, tumealikwa kuishinda na roho ya nguvu, upendo na kiasi (2 Timotheo 1:7). Maadamu kuna dhambi maishani mwetu, tutapata kinyume cha yale Paulo anatueleza. Badala ya nguvu, kutakuwa na udhaifu kwa sababu ya hofu na woga. Na badala ya kujidhibiti, kutakuwa na ukosefu wa udhibiti wa hisia na matendo yetu. Hii itasababisha sisi kuwa watumwa wa hofu zetu na itatuzuia kutimiza kusudi letu kwa Mungu. Lakini tukiwa ndani ya Kristo, "Lakini katika mambo hayo yote sisi ni zaidi ya washindi, kupertia kwake yeeye aliyetupenda" (Warumi 8:37).

Rejelea/Matumizi

Hofu ni adui wa imani anayetuzuia kupumzika na Mungu. Amani ambayo Yesu anatupa ni mshirika wetu bora wa kushinda hofu katika Mungu.

Chukua muda kutambua hofu yako kwa kukamilisha sentensi zifuatazo:

1. Nina hofu ya _____
2. Najisikia kuogopa wakati _____
3. Inanitia hofu nikifikiria _____

Katika 2 Timotheo 1:7, inasema kwamba Mungu ametupa sisi roho ya nguvu, upendo na kiasi. Somo mistari ifuatayo na uihusise na kila jibu lako la hapo awali na utambue jinsi nguvu, upendo na kiasi vinakusaidia kushinda hofu yako:

- 2 Wakorintho 12:9
- 1 Yohana 4:18

Kamilisha kwa kuchukua dakika chache kutengeneza orodha ya hofu ambazo kila mtu darasani anazo na uwaambie wanafunzi wajitolee kukabiliana nayo kulingana na Biblia.

Lengo: Kwamba wanafunzi waweza kuelewa kuwa Mungu alituumba kwa kusudi.

Kukariri: “Bwana atanitimizia mambo yangu-Ee Bwana, fadithi zako ni za milele, usiziache kazi za mikono yako” (Zaburi 138:8).

Zoezi la Kuanzia

♦ Maagizo: Wanafunzi wataombwa kujibu maswali yafuatayo:

1. Je, unafanya kazi au unasoma?
2. Je! Unafanya mazoezi ya mchezo wowote?
3. Je! ungependa kufanya nini katika miaka 10?
4. Je! Ungependa kufikia ndoto gani ya kibinasi? Kisha muulize kila mwanafunzi, au baadhi yao, ikiwa kikundi ni kikubwa sana, kushiriki majibu yao mbele ya darasa. Kila wakati mwanafunzi anajibu swaliloulizwa na mwalimu, wanafunzi watakosalia waulize swaliloulizwa la kufuatilia la majibu yao. Kwa mfano, kwa swaliloulizwa 'unafanya kazi au kusoma? ikiwa mwanafunzi anajibu kwamba wanasoma, wanaweza kuuliza: 'Unasoma nini? Je, unafurahia masomo yako? Je, unachokisomea kitakusaidia baadaye katika maisha?' n.k. Lengo ni kuthibitisha kwamba mtu huyo ana uhakika kwamba kile anachofanya kintamsaidia kupata kile anachotaka katika maisha.

Biblia inaeleza kwamba sisi ni viumbe nya Mungu. Katika kitabu cha Mwanzo, tunasome vile Mungu alikuwa anatayarisha 'hatua' ya kiumbe chake kilichokuwa muhimu: mwanadamu. Mungu alikuwa na kusudi wakati alituumba. Waulize wanafunzi wako kama wanajua kusudi ambalo waliumbiwa.

Je, Mungu alituumba kwa nini? Watu wengi hufikiria kwamba tuliumbwa ili kuijaza dunia na watu muhimu ambao wangeweza kutekeleza majukumu maalum; ile vile Paulo aliumbwa kupeleka injili kwa Mataifa; au Gandhi kuleta uhuru kwa taifa la Hindi. Wengine wanafikiri kwamba tuliumbwa kuchangia maendeleo ya jamii au ulimwengu. Kwa mfano, Thomas Edison aliundwa kuunda balbu ya taa, na shukrani kwake tunaweza kuwa na nuru katika nyumba zetu. Wengine wanafikiri kwamba tuliumbwa kuzaa, kuzaa watoto, kuwapenda, kuwalinda na kuanzisha familia.

I. Sisi ni viumbe nya Mungu

Je! Ikiwa hatufanyi kazi muhimu kama zile zilizoleenza hapo juu, au ikiwa hatuolewi au hatuna watoto. Je! Tumeshindwa kufikia kusudi ambalo tuko hapa duniani? Kwa hivyo, lazima turudi kwenye swaliloulizwa, "Kwa nini Mungu alituumba?" Kwa nini Mungu ahangaike kuunda mtu ambaye hajaweza kwenda shule, au mtu ambaye hajafanikiwa chochote maalum, au amechangia jamii kwa njia ya kushangaza? Neno "kusudi" linamaanisha: sababu ambayo kitu kinafanywa au kuundwa au kitu ambacho kipo. Wakati tunasema kwamba sisi ni viumbe nya Mungu, tunamaanisha kwamba Mungu alikusudia kutuumba. Hatukuumbwa kwa bahati mbaya.

Sura ya 1 na ya 2 ya Mwanzo inasimulia uumbaji wa dunia na vyote vilivyomo. Binadamu alikuwa kazi ya ajabu na ya kilele ya Mungu. Mwanzo 1:27 inatueleza kwamba wote mwanaume na mwanamke waliumbwa na Mungu.

Tangu wakati huo, tunaelewa kutoka kwa Biblia kwamba sisi ni uumbaji wa Mungu, tuliuumbwa na Yeye (Zaburi 139:15-16). Hakuna sababu ya kuamini kwamba tulizaliwa kwa bahati mbaya. Kuzaliwa kwetu hakukuwa kwa bahati, au uzembe au hesabu mbaya. Sisi ni sehemu ya mpango wa Mungu, na ana kusudi kwa maisha yetu. "Bwana atanitimizia malengo yake kwangu-Ee Bwana, fadili zako ni za milele-Usiache kazi ya mikono yako" (Zaburi 138:8).

2. Kuumbwa kuwa na ushirika na Mungu

Mungu alituumba na kusudi la kuwa na ushirika naye, ya kuwa na uhusiano naye, kushiriki yote tulio naye. "Je, Tuliumbwu kwa nini?" Tuliumbwu kuwa na ushirika na Mungu na kuishi katika uhusiano wa karibu sana naye, kuwa kama Yeye. Tuliumbwu na kusudi kuu. Ikiwa unafanikisha mambo mengi katika maisha haya, hivyo ni vizuri, lakini hiyo si sababu kuu ya kuishi kwako. Ikiwa unasaidia watu wengi, ni vizuri! Lakini haukuumbwa kwa ajili hiyo tu. Ukibuni kitu ambacho kitafaidi jamii, Bora kabisa! Lakini haukuumbwa kimsingi kwa ajili ya hilo.

Mungu anataka tuishi kwa kushirikiana naye. Tamaa yake ni kwamba tuwe na wokovu Wake, ishi kulingana na amri zake, na uwe na ushirika wa karibu naye. "Siri ya BWANA iko kwao wamchao, Naye atawajulisha agano lake." (Zaburi 25:14, tazama pia Mithali 3:32b, Yakobo 4:8)

3. Kuumbwa kwa kusudi

Katika Waefeso 1:3-6, tunaweza kuona kwamba Mungu alituumba ili tumsifu. Hiyo ndiyo sababu ya kuishi kwetu. Hatupaswi kuuliza tena, "Kwa nini Mungu alituumba?" Tuliumbwu ili kuleta utukufu kwa Mungu, kumsifu Mungu.

Katika Warumi 8:28 tunasoma, "Nasi tunajua ya kuwa katika mambo yote Mungu hutenda kazi pamoja na wote wampendao, wale ambao wameitwa kufuatana na mapenzi yake. Mungu hufanya hivyo kwa faida yao." Je, kusudi ni la nini? Anataka tuwe kama Yesu. Mungu anaruhusu mambo kutokea katika maisha yetu ili kutimiza kusudi hilo.

Mbali na kusudi la jumla, Mungu aliumba kila mtu na kusudi maalum katika maisha haya. Mungu ametupa talanta na uwezo tofauti. Jambo la muhimu si kujua tu kwamba tunaweza kutimiza kusudi, lakini tukiwa wazi kuwa Mungu hakutuumbwa kwa bahati. Mungu alituumba kwa sababu na katika mapambano yetu kuifanikisha, Atatutunza na hatatuacha.

Maisha yetu hupitia mizunguko kadhaa. Tunaanza katika utoto na kidogo kidogo, tunapaswa kufanya maamuzi juu ya maisha yetu ya baadaye. Lazima tukabiliane na maswali kama, "Je, nitasomea nini?" "Nitafanya kazi wapi?" "Nitamuoa nani?" (na mengine mengi). Katika kila moja ya maswali haya, ni lazima tutafute mapenzi ya Mungu ili kutimiza kusudi lake kwa maisha yetu. Chochote tunachofanya, lazima tuwe na uhakika kwamba chaguo tunalochauga litatusaidia kufanya yale Mungu anataka tufanye.

Rejelea/Matumizi

Acha wanafunzi wajibu maswali yafuatayo peke yao au katika vikundi vidogo, kisha wajadili kama darasa.

1. Unajisikiaje unaposoma Isaya 46:3-4?
2. Je, Waefeso 1:4-5 inasema tuliumbwu kwa ajili gani? (Wateule bila mawaa kuwa wana wa Mungu.)
3. Katika maisha yako ya kibinagsi, je, unafikiri unatimiza kusudi ambalo Mungu amekuumba? Ikiwa jibu lako ni hasi, unapaswa kufanya nini kuanza kufanya hivyo? Ikiwa jibu lako ni sawa, asante Mungu na umwombe akusaidie kuendelea kutimiza kusudi lake kwa maisha yako.

Zungumzia kusudi letu. Funga kwa kuomba na kumshukuru Mungu kwa kusudi fulani aliloumbia kila mmoja wetu.

Lengo: Kwamba wanafunzi wanaweza kuelewa kwamba kuwa Mkristo inamaanisha kuishi maisha yetu ya Kikristo katika masaa yote 24 na sit u wakatu ule unaofaa au wakati tunaenda kanisano.

Kukariri: "Basi, ndugu zangu, nawasihi, kwa huruma zake Mungu, itoeni miili yenu iwe dhabihu ilioy hai, takatifu, ya kumpendeza Mungu-ndiyo ibada yenu yenyenye maana. Wala msifuatishe namna ya duni hii, Bali mgeuzwe kwa kufanywa upya nia zenu, mpate kujua hakika mapenzi ya Mungu yaliyomema, ya kumpendeza, na utakatifu" (Warumi 12:1-2).

Zoezi la Kuanzia

- ♦ Vifaa: Baluni zilizojazwa na hewa (idadi karibu mara tatu ya wanafunzi wako darasani).
- ♦ Maagizo: Waambie wanafunzi wako watengeneze mviringo (wakiwa wamesimama wakiangalia ndani), ukiacha nafasi tupu katikati. Waambie wanafunzi wako kuwa jukumu ni kuweka baluni ambazo zinaingia kwenye mviringo angani. Kidogo kidogo, unaweza kuweka puto zaidi kwenye mviringo na kuwatazama wanafunzi wakikabiliwa na ugumu wa kuziweka angani. Wakumbushe kwamba wanaweza kutumia mikono yao tu kwa zoezi hili.

Wakati wamemaliza, waongoze wanafunzi wako katika mjadala mdogo juu ya vile waliwekeza nguvu zao zote, umakini na uvumilivu katika kazi hii. Linganisha hatua hii na kuwa Mkristo wa wakati wote, tukiweka ujitoaji wetu, umakini na nguvu katika kuwa waaminifu kwa Mungu. Watie moyo katika hatua hii, uwajulishe kuwa inafaa. Ni muhimu kwamba kama Wakristo wachanga mjue mwito wa Mungu ni upi katika maisha yako, na hivyo, na hivyo kuwa na uwezo wa kuzingatia bila bughudha. Mwito wa Mungu kwetu unachukua maisha yetu yote, anatuomba tuijiweke wakfu kabisa kwake, ambayo ni kuwa Wakristo wa wakati wote!

Moja ya hamu kubwa ya Mungu ni kuwa na uhusiano wa kibinaksi na wa karibu na sisi. Wakati wa kuzingatia ukweli huu, tunaweza kujuliza, "Je, tunaanza wapi na kazi kubwa kama hii?" Ukweli ni kwamba Mungu mwenyewe aliweka hali hii, na akaanza kuteka mawazo yetu na kuandaa kila kitu ili tuweze kuwa na uhusiano naye.

1. Huruma za Mungu

Katika Warumi 12:1, mtume Paule anaanza kwa kusema, "nawasihi kwa huruma zake Mungu." Maana moja ya neno "huruma" ni "kutompa mtu adhabu anayostahili." Paulo anatukumbusha kwamba sisi ni wenye dhambi, na kwamba matokeo ya dhambi ni kifo. Tunastahili kifo. Hata hivyo, Mungu, kwa sababu ya huruma yake, hataki tufe milele, ambayo tunastahili kufa, hivyo alimtuma mwanawe Yesu kufa kwa ajili ya dhambi zetu. Huruma ya Mungu imetajwa haswa katika sura kumi na moja za kwanza za Warumi.

2. Mwito wa Mungu

Katika sehemu ya kwanza ya Warumi 12:1, tunasoma kwamba Paulo anatuomba, anatusihi, anatuitia jambo. Neno "sihi" linamaanisha kwa bidii au kwa kuendelea kumshawishi mtu afanye jambo. Ombi la Paulo ni la kushangaza. Anatuuliza "tutoe miili yetu kama dhabihu ilioy hai, takatifu na ya kumpendeza Mungu." Kama tu vile Yesu Kristo aliijipeana kama dhabihu ya wokovu wetu, sasa Mungu anatuomba tujitoe kwake kabisa. Kwa upande wa Yesu, dhabihu ilihusisha kifo cha mwili. Kwetu, Paulo anaelezea kwamba lazima tuwe dhabihu, bali ni hai. Mungu ametoa sadaka ilioy bora zaidi, mwanawe Yesu (Yohana 3:16). Lazima tutoe leo bora ... maisha yetu matakatifu ... kwa huduma ya Mungu.

Katika Warumi 12:2 Paulo anasema kwa hekima, "Wala msifuate kanuni za dunia hii; bali mgeuzwe kwa kufanywa upya nia zenu, mpate kujua hakika mapenzi ya Mungu yaliyo mema, ya

kumpendeza, na ukamilifu. Katika mstari huu, Paulo anatuonya kwamba ili kutimiza mwito wa Mungu katika maisha yetu, "twende kinyume na nafaka" kwa kuwa tofauti na wengine, na kubadilishwa (ambayo kihalisi "kubadilisha muundo wetu"), ili kufuata njia ya Mungu.

Je! ni mambo gani ambayo tunapaswa kubadilisha ili tusifuate ulimwengu? Je! tabia zetu ni sawa kila wakati? Je! tunafanyaje shulenii au chuo kikuu, au kazini? Ikiwa Yesu angeweza kuwa nasi kwa masaa 24, je! tungkuwa sawa kila

wakati? Je! tunavaa mavazi yale yale tunayovaa katika wiki tukienda kanisani? Je, tunatumia misamiati sawa na maelezo sawa? (Waruhusu wanafunzi kujibu, usiwahukumu, na wacha wajieleze.)

3. Kujitoa kwetu kamili kwa Mungu

Ni muhimu kuelewa kwamba yale tunayaona hapa na kuyasikia yanahusiana sana yale tunayofikiria, na kisha pamoja na yao tunayahisi na kuyatenda. Hii ndio maana tunastahili kuwa waangalifu kwa yale tunayoyaona, kusikia, kusoma; kile kinachoaza mawazo yetu. Mungu anatuita tutoe kila kitu kwake, kila kitu tunachokiona na kusikia, kanisani, nyumbani, shulenii, tunapokuwa na marafiki wetu na tunapokuwa peke yetu. Vifungu vifuatavyo vinatuambia nini juu ya mada hii: Waefeso 4:29; 5:1-8; Wafilipi 4:8; Wakolosai 3:16-17? (Sambaza vifungu hivi kati ya wanafunzi na uwaambie waeleze jinsi kifungu chao kinatumika kwa maisha yetu.) Mwito wa Mungu kwa maisha yetu ni makubwa. Mungu anatuita tuwe Wakristo wa wakati wote, ambayo ni kwamba, tubadilishwe kutoka ndani na nje.

Ralph Earle anaeleza mwito wa Kikristo katika vipengele vitatu. Anasema kwamba mwito wa Kikristo ni mwito wa kujiveka wakfu – “toa miili yenu,” kujitenga – “usifutishe” na, mwishowe wito wa kuwa na msimamo mkali – “mbadilishwe” (Becaon Bible Commentary, Nakala ya viii, ukurasa wa 258). Mwito mkubwa kama huu unajumuisha kila kitu tulicho nacho, haijalishi ni wapi tuko, ni nani tuko na yeye, au ni saa ngapi. Tunastahili kuelewa na kushukuru kwamba mwito wa Mungu juu ya maisha yetu ni mwito wa wakati wote, na unahitaji jitihada zetu zote.

4. Utoaji wa Mungu

Mungu ametoa vifungu kutusaidia kuweza kujibu hili. Katika Warumi 12:2b, Paulo anasema, “Wala msifuate kanuni za dunia hii; bali mgeuzwe kwa kufanya upya nia zenu, mpate kujua hakika mapenzi ya Mungu yaliyo mema, ya kumpendeza, na ukamilifu.” Ushahidi basi, uko katika kutenda. Kukubali kuwa Mkristo wa wakati wote inaanishaa kukubali mapenzi ya Mungu kwa maisha yetu bila mipaka. Lakini kuikubali, lazima tuelewe, kama Paulo anavyosisitiza, kwamba mapenzi haya ni ya kupendeza na kamili. Kila hatua iliyochukuliwa kulingana na mwito au mapenzi ya Mungu hutufunulia hayo kwamba Mungu anakusudia tumkaribie kwa sababu anatupenda. Kwa sababu hii, tunaelewa kuwa Mungu ameandaa mahitaji, na kwamba hatuko peke yetu katika safari hii.

Rejelea/Matumizi

- a. Mwambie kila mwanafunzi ajibu maswali hapa chini. Yanaweza kuwa ya zamani au ya sasa. b. Je, ni vitu gani ambavyo umeachana navyo ili kuitikia mwito wa Mungu vikamilifu?
- c. Ikiwa ungekabidhi maisha yako kwa Mungu leo, ni vitu gani unapaswa kuweka mbele za Mungu?

Fikiria kambi iliyo na kikundi cha vijana. Wanapofika kwenye uwanja wa kambi, wanaamua kupanda mlima mita mia kadhaa juu wakati wa joto la mchana. Wanapofika kileleni, kila mtu ana kiu sana na anahitaji kunywa maji safi. Punde si punde hugundua kuwa hakuna mtu aliyekumbuka kuleta chupa za maji. Jinsi safari ya kurudi chini itakuwa ngumu! Baadaye, wakati wa kwenda kulala, kikundi kinaanza kutafuta hema, na wanatambua kuwa wamesahau kuzifunga, na kwamba hakuna blanketi pia! Je! usiku huo baridi utakuwa wa muda gani kwa wapiga kambi wote!

Habari njema ni kwamba tukiwa na Mungu, tunaweza kupumzika rahisi. Ametupa kila kitu muhimu kwa safari ya kuwa Wakristo wa wakati wote. Kumbuka kwamba Roho Mtakatifu yuko kando yako, kukukumbusha, kukuonyesha, na kukusaidia kufuata "mapenzi ya Mungu, ambayo ni ya kupendeza na kamilifu." Zungumza na darasa kuhusu mwito wa Mungu wa kuwa Mkristo wakati wote. Waagize kujichambua katika kila eneo la maisha yao wakati wa wiki ijayo. Kamilisha darasa kwa maombi.

Lengo: Kwamba wanafunzi watambue kuwa kama Wakristo, sisi ni raia wa mbinguni, na kwamba ni lazima tuweke hazina yetu mbinguni na wala si duniani.

Kukariri: "Kwa kuwa hazina yako ilipo, ndipo utakuwapo na moyo wako pia." (Mathayo 6:21)

Zoezi la Kuanzia

- ♦ Maagizo: Waulize wanafunzi wako waorodheshe vitu 10 muhimu ambavyo vinawafurahisha watu. Mwalimu ataziandika kwenye ubao mweupe au karatasi kubwa.

Kisha unapaswa kujaribu kuziweka katika hali ambapo wanagundua kuwa vitu walivyochagua vinaweza kuharibiwa na sio vya milele. Kwa mfano, ikiwa walichagua 'kuwa na gari: Je! ni nini kitatokea ikiwa gari iliibiwa? Je! huo ungekuwa mwisho wa furaha?

Katika mwanzo wa darasa, ni vitu gani ni kipaumbele cha juu katika maisha yao? Mathayo anasema kwamba kile tunachoangazia kuwa hazina yetu ndipo tunawekeza muda na jitihada zetu. Waulize kama wamefikiria kuhusu jambo hili hapo mbeleni. Je! Una benki ya nguruwe (au kitu kingine unachohifadhi pesa) ndani ya nyumba yako?

Iwe tunatumia benki ya nguruwe au akunti ya hazina katika benki, ni wazo nzuri kuwa na mpango wa uwekezaji kwa ajili ya matarajio yasiyojulikana au wakati tunataka kufanya jambo maalum; lakini lazima tuwe waangalifu kwamba hazina tunayotengeneza isiwe jambo muhimu zaidi katika maisha yetu. Yesu alituonya juu ya jambo hili wakati aliwafundisha wafuasi wake juu ya pesa. Aliwaambia kwamba hawapaswi kuwa na wasiwasi sana juu ya kukusanya hazina duniani, lakini kwamba wanapaswa kuzingatia kukusanya hazina mbinguni. Soma Mathayo 6:19-21.

I. Hazina duniani

Hazina ya duniani haidumu.

Nondo huharibu nguo zetu. Baadhi ya vifaa vya utajiri viliviyotajwa katika Biblia, mavazi mara nyingi hutajwa. Mungu yuko juu ya vitu vyote vya muda mfupi vya ulimwengu huu. Yakobo anaandika juu ya matajiri" (Yakobo 5:2).

Kwa nini kwa nini ujisumbue kuwa na mavazi mengi ikiwa ni hazina ambayo mwishowe itaoza au kutuchosha.

- ♦ Kutu huharibu (huharibu). Bidhaa zote za chuma (magari, vifaa vya umeme, mashine) mwishowe huvunjika, kuchakaa au kuwa na ukungu, kutu na kuharibika. Leo watu wengi huweka mifumo ya kengele za usalama kwenye magari yao, na wezi wanafurahi kuiba mifumo hii ya kengele ili kuwauza (pamoja na gari, au kando) kwa wengine.
- ♦ Panya, panya na mchwa. Unawenza kuongeza orodha ndefu ya "waharibifu" wengine kwa wale Yesu anasema: mtetemeko ya ardhi, mafuriko, moto na dhoruba ambazo zinaharibu mali ambazo zina thamani ya mamilioni.
- ♦ Kufilisika. Taasisi nyingi zimeanguka katika kufilisika. Ni watu wangapi wanapoteza akiba zao?

Kuna nguvu nyingine nyingi za uharibifu kando zile zilizotajwa hapa. Hitimisho la haya yote ni kwamba hazina za dunia hazidumu; ni za muda mfupi sana. Je! ni busara gani basi, kujitolea maisha yetu kukusanya vitu vya muda mfupi kama huu? Kwa kuongeza, hata ikiwa mali huhifadhiwa kwa miaka mia moja au zaidi, "Kwani atafadiwa nini mtu akiupata ulimwengu wote, na kuiptoteza nafsi yake? Au mtu atatoa nini badala ya nafsi yake?" (Mathayo 16:26). Tunapokufa, tunamwachia mtu mwingine yote.

2. Hazina mbinguni

Waulize wanafunzi, “Je, hazina mbinguni ni nini?” “Je! tunaundaje hazina mbinguni?” Tunaweza kuunda hazina mbinguni wakati tunafanya mambo kuwasaidia wengine. Mambo kama kuwatembalea wagonjwa, kuwalisha walio na njaa, kuwafariji wanaohuzunika, kuombea kila mmoja, kufanya kazi katika makao kwa wale ambao hawana nyumba, kuwa rafiki kwa mtu ambaye anahisi upweke, kumsamehe mtu ambaye ametuumiza, kuomba msamaha wakati tumewumwima mtu, nk. Haya ndio mambo tunaweza kufanya hapa na yatahifadhiwa kama “hazina mbinguni” ambayo Yesu alizungumzia. Yanaweza kuonekana si makubwa, laki ikiwa tunamfanya mtu jambo kila siku, na tunafanya kwa upendo na bila kutarajia kitu kingine, hivi karibuni hazina zetu zitaongezewa mbinguni. Biblia inatufundisha kwamba vitu au hazina tunazokusanya hapa duniani zinaweza kupungua au kuharibiwa kabisa, ambapo hazina tunazokusanya mbinguni ni za milele na haziwezi kuharibiwa.

3. Utajiri wa Milele

Je, dawa ni nini? Paulo anashauri, “Waamuru watu walio matajiri katika mambo ya maisha ya sasa, wasijivune, wasiweke tumaini lao katika mali isiyoweza kutegemewa; bali wamtegemee Mungu, ambaye kwa ukarimu hutupatia vitu vyote tuvifurahie. Ayubu anasema, “Ikiwa nimeifanya dhahabu kuwa tumaini langu, Na kuiambia dhahabu safi, Wewe u tegemeo langu,’ Kama nilifurahi kwa kuwa mali yangu yalikuwa mengi, na kwa sababu mkono wangu umepata vitu vingi... hilo nalo lingekuwa uovu wa kuadhibiwa na waamuzi; Kwani ningemwambia uongo Mungu aliye juu.” (Ayubu 31:24-35) Zaburi 52:7 inasema, “Kumbe! huyu ndiye mtu yule, asiyempanya Mungu kuwa kimbilio lake. Aliutumainia wingi wa mali zake, na kufanya mali kimbilio lake!” Zaburi 62:10b inasema, “Mali izidipo, msiiangalie sana moyoni.” Wakati tajiri aliondoka kwa sababu alikuwa na utajiri mwangi, Yesu alimwambiwa, “Watoto, jinsi ilivyo shida wenyewe kutegemea mali kuingia katika ufalme wa Mungu!” (Marko 10:24b).

Moyo umefungwa kwa hazina yake, na hauwezi kuwa katika sehemu mbili. Kama hazina itakuwa duniani, moyo utakuwa hapa; kama hazina iko mbinguni, moyo utakuwa mbinguni. Tuwe wakaribu na matoleo yetu, (Luka 6:30, 34, 35, 38). Tukumbuke kila wakati kwamba Mungu anasema, Fedha ni mali yangu, na dhahabu ni mali yangu, asema BWANA wa majeshi” (Hagai 2:8). Tunapaswa kumtumikia Mungu kila wakati kwa mali "yetu", kwa sababu inatoka Kwake (Mithali 3:9. I Mambo ya Nyakati 29:14) na ikiwa Mungu anatupa kwa wingi, ni hivyo ili tuweze kutoa kwa wingi kwa wale ambao hawana vingi. Sisi ni mawakili tu! Kamwe usipoteze baraka ya kushiriki na mtu ambaye hana vingi; kutoa ni hazina bora tunayoweza kuwa nayo.

Rejelea/Matumizi

Wanafunzi watapewa nukuu vifungu vifuatavyo vya kibiblia. Wanahitaji kuvisoma na kutafuata ndani yake hazina ambazo tunaweza kukusanya mbinguni na kile tunachostahili kufanya:

1. I Timother 6:17,18 (kumtumainia Mungu, matendo mema, na kutoa)
2. Matendo ya Mitume 2:44-45 (gawa kulingana na hitaji la kila mmoja)
3. Matendo ya Mitume 4:32-37 (kushiriki, kutoa ushuhuda wetu, kuwaga kulingana na matahitaji)
4. I Wakorintho 16:1-2 (toa sadaka)
5. Mathayo 25:35-40 (toa sadaka, mahali pa kulala, mavazi na maji kwa wahitaji, watembelee wagonjwa na walio gerezani)
6. Wagalatia 2:10 (wasaidie maskini)
7. Wagalatia 6:10 (Kutenda wema)
8. Yakobo 1:27 (kutembelea mayatima, wajane na kuwaweka bila mawaa)
9. Wafilipi 4:14-18 (kuwapa walio matesoni)
10. 2 Wakorintho 8:2-3 (kuwa mkaribu)

Waulize wajitolee kutazama matendo yao wakati wa juma, na kuanza kuweka hazina mbinguni.

Lengo: Kwamba wanafunzi watambue kwamba sisi sote tunazo nguvu na udhaifu; na Mungu anaweza kuzitumia.

Kukariri: “Lakini aliniambia, ‘Neema yangu inakutosha, kwa kuwa uwezo wangu unakamilika katika udhaifu.’ Kwa hiyo, nitajisifu kwa furaha zaidi kuhusu udhaifu wangu ili uwezo wa Kristo ukae juu yangu” (2 Wakorintho 12:9).

Zoezi la Kuanzia

- ◆ Vifa: Mpira wa uzi.
- ◆ Maagizo: Shughuli hii inajumuisha kutupa mpira wa uzi ili kutengeneza wavu wa buibui, lakini kila mshiriki ambaye sufu hutupwa lazima aonyeshe udhaifu ambao wanayo (woga, mzito sana, kimya, msukumo, nk.), na kisha utupe mpira kwa mtu mwingine. Kila mtu lazima ashiriki.

Mwishowe, rudia fungu la kumbukumbu pamoja mara kadhaa wakati unafikiria udhaifu amba o umeonyeshwa. “Lakini aliniambia, ‘Neema yangu inakutosha, kwa kuwa uwezo wangu unakamilika katika udhaifu.’ Kwa hiyo nitajisifu kwa furaha zaidi kuhusu udhaifu wangu ili uwezo wa Kristo ukae juu yangu” (2 Wakorintho 12:9).

Sisi sote ni tofauti kutoka kwa kila mmoja kwa sababu tuna haiba, sifa, uwezo na zawadi tofauti. Kilicho rahisi kwa wengine inaweza kuwa ngumu kwa wengine. Katika darasa au familia, kuna utofauti na si kwa sababu ya jinsia (kiume au kike), lakini ni kwa sababu wengine ni wazuri kwa kukabiliana na mambo magumu na wengine hawawezi; wengine wana ujasiri katika hali hatari na wengine hawana, lakini yote ni muhimu.

Watu wengine wana nguvu katika kupata marafiki kwa urahisi, kwa mfano, wakati wengine sio na wanahisi kuchanganyikiwa au kukatishwa tamaa na kujithamini kwao huanza kuteseka. Tunapaswa kuwa wahalisi na si kuzingatia maoni. Wakati tunatambua nguvu na udhaifu wetu, kujithamini kwetu kutakuwa na usawa zaidi kwa sababu tunathamini kile tunajua tunakifanya vizuri na kukubali kile hatuwezi kufanya vizuri.

I. Nguvu Yetu

Paulo anawaambiwa Wakorintho kuafakari juu ya msimamo wa wale amba Mungu amechagua kuonyesha asili ya hekima ya Mungu. Wasomi wa karne ya kwanza, viongozi katika miji, walitajwa kuwa wenye busara, waliozaliwa vizuri na wenye ushawishi katika siasa. Bali Mungu hakuwaita wasomi kufundisha hekima. Alichagua wapumbavu badala ya wenye busara, wadhaifu kuliko wenye nguvu, watu mashuhuri wa jamii ya kidunia badala ya wale waliojiona kuwa muhimu. “Kwa sababu upumbavu wa Mungu una hekima zaidi ya wanadamu, na udhaifu wa Mungu una nguvu zaidi ya wanadamu. Maana, ndugu zangu, angalieni mwito wenu, ya kwamba si wengi wenye hekima ya mwili, si wengi wenye nguvu, si wengi wenye cheo walioitwa. Bali Mungu alivachagua mambo mapumbavu ya dunia awaaibishe wenye hekima; tena Mungu alivachagua vitu dhaifu vya dunia ili aviaabishe vyenye nguvu. Mungu alivachagua vitu vinyonge vya dunia na vilivyodharauliwa-vitu ambavyo haviko-ili avibatilishe vile vilivyoko, mwenye mwili awaye yote asije akajisifu mbele za Mungu” (I Wakorintho 1:26-29).

Hakuna mahali pa kujisifu kulingana na msimamo wa kidunia au nguvu zinazodhaniwa (mstari wa 29). Yote hii ni kazi ya upendeleo wa kimungu. Kitu pekee kinachohitajika ni kupatikana katika Kristo Yesu, kama vile Paulo anavyosositiza katika ya shukrani. “Namshukuru Mungu siku zote kwa ajili yenu kwa sababu neema ya Mungu mliyopewa katika Kristo Yesu. Kwa kuwa katika kila jambo mlitarajika katika yeye, katika maneno yote, na maarifa yote; kama ushuhuda wa Kristo

ulivyothibitika kwenu; hata hamkupungukiwa na karama yoyote, mikikutzamia sana kufunuliwa kwake Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye atawathibitisha hata mwisho, ili msilaumiwe siku ile ya Bwana wetu Yesu Kristo. Kwa Paulo na waumini wote katika Kristo, hekima, haki, utakaso na ukombozi vinapatikana katika Kristo. Nabii Yeremia alisema, “Bali ajisifuye na ajisifu kwa sababu hii, ya kwamba ananifahamu mimi, na kunijua, ya kuwa mimi ni Bwana, nitendaye wema, na hukumu, na haki, katika nchi, maana mimi napendezwa na maombi hayo asema Bwana” Yeremia 9:24). Nabii huyo alisema dhidi ya wasomi wa wakati wake, kwani si wenye hekima, wala wenye nguvu, wala watu mashuhuri ambaeo hawapaswi kujisifu wao wenyewe bali ni kwa Bwana tu.

Maandishi ya kitendawili yanataja nguvu ya wanyonge. Mungu huwachanganya na kuwafanya wenye nguvu washindwe. Mungu ndiye sababu nzuri ya kuishi kwetu katika Kristo Yesu. Kifungu hiki hakisemi kwamba ni mbaya kuwa na nguvu, au kuwa mzuri katika jambo fulani. Kifungu hiki kinasema ni kwamba hatupaswi kusahau kuwa nguvu zetu zinatoka kwa Mungu aliye "...kimbilio na nguvu yetu, msaada utakaoonekana tele wakati wa mateso" (Zaburi 46:1). Nguvu tulizo nazo zinatafaa ziondolewe, bali hatustahili kusahau kwamba ni katika udhaifu ambapo tunapata nguvu kutoka juu.

2. Udmaifu wetu

Katika 2 Wakorintho 12:1-5, Paulo anashiriki wakati maalum wa ufunuo ambaeo alikuwa amepewa na Bwana. Walakini, anamalizia kwa kusema, "sitajisifu, isipokuwa katika habari ya udhaifu wangu." Paulo katika kifungu hiki kinajitetea dhidi ya ukosoaji wa Wakorintho. Ingawa alikuwa "amenyakuliwa mpaka Peponi na akasikia maneno yasiyotamkika" (mstari wa 4), uzoefu ambaeo angejivunia kweli, anapendelea kusisitiza udhaifu wake.

Anashiriki nao kile kinachowenza kuwa kilikuwa udhaifu wa kimwili, "mwiba katika mwili" ambaeo alikuwa amepewa ili kumzuia asiwe na majivuno.

Paulo aligundua kuwa wakati alikuwa mdhaifu, alikuwa kweli mwenye nguvu. Katikati ya udhaifu na kuchanganyikiwa, baada ya kuomba mara tatu kwamba Mungu aondoe 'mwiba' (mstari wa 9), aligundua ahadi kubwa ya Bwana: "Neema yangu yakutosha, maana uwezo wangu hutimilika katika udhaifu" (mstari wa 9a). Paulo anakamilisha, "Basi nitajisifia udhaifu wangu kwa furaha nyingi, ili uweza wa Kristo ukae juu yangu. Kwa hivyo napendezwa na udhaifu, na ufidhuli, na misiba, na adha, na shida, kwa ajiliya Kristo. Maana niwapo dhaifu ndip nilipo na nguvu" (2 Wakorintho 12:9b-10).

Kusudi la Paulo kusema kwa njia hii ilikuwa kusaidia wasomaji wake kuelewa zaidi juu ya udhaifu wa kibinadamu na nguvu za Mungu. Udhaifu daima wakati wote una nguvu inayowezekana. Udhaifu wetu unaoonekana ni fursa tu ya kupokea nguvu zake kubwa. Tunapojihisi wadhaifu, tunaweza mtumainia Bwana zaidi na yale anaweza kufanya kuitai kwetu kwa kutotumaini sana katika uwezo wetu, bali kwa yale Mungu anaweza kufanya kuitia kwetu. Ingawa tunaweza kujiona wadhaifu, nguv za Mungu ziko kwa ajili yetu.

Rejelea/Matumizi

Waambie wanafunzi wako kujibu maswali yafuatayo:

1. Andika chini ya udhaifu wako tatu na nguvu tatu.
2. Je! Unafikiri udhaifu wako unawezaje kugeuzwa kuwa nguvu?

Waulize wanafunzi wako kuchagua moja ya udhaifu wao na wafanye kazi ya kuiimarisha wiki hii, na kisha washiriki uzoefu wao na kikundi wakati wa darasa linalofuata.

Lengo: Kwamba wanafunzi watatafuta mapenzi ya Mungu na kumfuata.

Kukariri: "Kuyafanya mapenzi yako ee Mungu wangu ndiyo furaha yangu." (Zaburi 40:8)

Zoezi la Kuanzia

♦ Maagizo: Gawa darasa katika vikundi viwili. Ambia kila kikundi kiso hadithi inayosimuliwa katika I Samweli 15:1-23. Hatimaye, waambie wachukulie hadithi hiyo katika hali ya sasa. Kamilisha kwa kusema kwamba tunapojuwa wazi mapenzi ya Mungu ni nini, chochote tunachofanya kuyabadilisha kwa sababu tunafikiru tunaweza kuifanya bora zaidi, ni upumbavu na uasi na kinaweza kuleta matokeo ya kusikitisha kwa maisha yetu yote.

Mara nyingi hatupati kwenye Biblia majibu ya maswali yetu juu ya kile Mungu anataka tufanye. Hebu tutazame baadhi ya mifano:

- ♦ Je! Nipokee kazi hii mpya au la?
- ♦ Nimevutiwa sana na mtu na sote tunaamini kuwa tunapendana. Je! ni mapenzi ya Mungu kwamba tuanze uhusiano maalum?
- ♦ Nikon a hali tatanishi kanisani na mchungaji, kiongozi au mshirika mwengine. Je, nitafuta kanisa lingine?
- ♦ Je! Bwana ananitaka nijiandae kumtumikia vyema?
- ♦ Nina marafiki wasio Wakristo ambao nawafahamu na nakuwa na wakati mzuri nao. Je, mahusiano haya yanakubalika?

Ikiwa tunatalaka kujua mapenzi ya Mungu kwa jambo fulani, anachotaka kwa kutumia wasemaji au maneno, lakini badala yake kupitia mtazamo wa kiroho na unyeti ambao tunakua huku tunakua katika uhusiano wetu na Mungu.

Katika maisha ya Kikristo, idhini ya Mungu au kutokubaliwa kunategemea kumjua Mungu na kutimiza mapenzi yake. Yesu ni mfano wa hii. Alikuwa mtiifu kabisa kwa mapenzi ya Baba, na alilinganisha utii huo kwa mapenzi ya Mungu na kitu muhimu kama chakula cha mwili (Yohana 4:32-34).

Katika Biblia, tunapata mifano nyingi ya wanaume na wanawake ambao hawakumfuata Mungu na wakalazimika kuteseka vikali. Lakini pia tunampata Daudi ambaye, kama vile mstari wa kukariri unavyotukumbusha, alitamani kuyafanya mapenzi ya Mungu, na Paulo anayeeleza katika Warumi 12:2 mapenzi ya Mungu kama "ya kupendeza na makamilifu."

I. Mapenzi ya Mungu kwa watu wote

Katika Maandiko tunapata mambo matatu ambayo Mungu anatamani kwa kila mtu ulimwenguni:

a. Wokovu:

Mungu anatamani kwamba watu wote waokolewe! Katika Yohana 3:16, anasema kwamba alitupenda sana hata akamtoa mwanawe wa pekee ili wote wamwaminiye waokolewe. Mapenzi ya Mungu, mwanzo, ni kwamba tuwe na uhusiano naye kupitia mwanaye, Yesu Kristo. "Hili ni zuri, nalo lakubalika mbele za Mungu Mwokozi wetu, ambaye hutaka watu wote waokolewe, na kupata kujua yaliyo kweli" (I Timotheo 2:3-4).

b. Utakaso:

Mungu anatamani kila mtu awe mtakatifu! I Wathesalonike 4:3a inasema, "Maana haya ndiyo mapenzi ya Mungu, kutakaswa kwenu..." Tutafanikisha hili kupitia Roho wake anayetuongoza kwenye ukweli. "Lakini ye ye atakapokuja, huyo Roho wa kweli, atawaongoza awatie kwenye kwali yote" (Yohana 16:13).

c. Huduma na ibada:

Mungu anatamani kila mtu amtumikie na kumwabudu. Mungu ametupatia vipawa na uwezo tutumie katika kumtumikia. Mungu mara nyingi hutujenga ili kufanya kile ametuitia kufanya. Kusudi kuu la Mungu kwetu sisi sote ni kumletea utukufu (I Wakorintho 10:31), na kwa ajili ya injili na ufalme wa Mungu kupanuka (Mathayo 28:19-20 na Wafilipi 1:12). Kwa upande mwengine, Mungu pia anataka tumwabudu kwa kuishi maisha ambayo yanahesimu jina lake. Anataka kuabudiwa kwa Roho na kweli (Yohana 4:24).

2. Mapenzi ya Mungu kwetu

Vijana wengi wanataka kufanya mapenzi ya Mungu, lakini wanakosa kufanya hivyo kwa sababu hawatambui mapenzi ya Mungu juu ya maisha yao. Je, Mungu anataka tufanye nini? Je, tutajuaje mapenzi yake? Tutatazama baadhi ya vyombo tulivyo navyo kwa faida yetu:

a. Kutafuta mapenzi yake kwa maombi

Hatua ya kwanza inayostahili kuchukuliwa katika kutafuta mapenzi ya Mungu ni kuomba kila siku na mahali kuna nafasi tumucombe uongozi na mwelekeo wa kufanya mapenzi Yake (Waefeso 1:17-18, Wakolosai 1:9-10).

b. Utafutaji wa mwongozo katika Neno

Wakati mwingine Maandiko ni wazi sana, lakini wakati mwingine yaweza kukosa kuwa wazi. Hata hivyo, tunapozingatia ujumbe wote wa Biblia, utatupa nuru kila wakati tunafanya maamuzi yetu.

Kabla ya kubadilishwa kwake, Augustine hakuwa anaishi alivyotakiwa kuishi. Anaandika katika Kukiri kwake kwamba alisikia sauti ikitu, "Chukua usome." Wakati huo, alifunga Agano lake Jipya bila mpangilio na macho yake yalizingatia maandishi ya Warumi 13: 12-14, ambayo ilikuwa mistari ambayo ilisababisha kubadilishwa yake.

Kunayo hadithi ingine inayosimuliwa ya mwumini aliyekuwa na tatizo kubwa ambaye alijaribu kutafuta mapenzi ya Mungu kwa kufunga Agano la Kale bila mpangilio. Kama vile Augustine alifanya. Kifungu kiliruka kutoka kwa kurasa zilizopendekeza za vifungu ambapo ilisema kwamba Yuda alienda akajiu (Mathayo 27:5). Kwa vile hakupenda mstari huo, alifunga Biblia na kuifunga tena kwa kutumia kidole chake akionyesha kifungu kilchosema, "nenda ukafanye hivyo Luka 10:37b. Kwa kukosa kuridhika, alijaribu mara nyingine moja. Maneno aliyoysoma kwenye ukurasa wa tatu yalikuwa, "Uyatendayo yatende upesi" (Yohana 13:27). Lakini kwa uzito, hatuwezi kuamini ujumbe uliochukuliwa kutoka kwa aya moja bila mpangilio, au kufunga Neno la Mungu bila mpangilio baada ya kuomba. Lazima tusome Maandiko kila siku, kutafuta Bwana atuongoze na katuonyesha mapenzi yake. Lazima tuchukue muda na kutafuta mwelekeo wake kwa umakini na uvumilivu (Wafilipi 2:16, Wakolosai 3:16a).

a. Tafuta ushauri wa wanaume na wanawake watakatifu ambao Mungu ameweza katika maisha yetu

Mithali 1:5 inasema, "Mwenye hekima asikie na kuongeza elimu na mwenye ufahamu ayafikirie mashauri" (Tazama pia Mithali 8:33). Maamuzi mengi muhimu ya wahusika wa kibibia yalisanywa kwa sababu ya washauri wenyeh hekima (Esta na Mordekai, Esta 2:19-20).

b. Tumaini kwamba Mungu atafanya mapenzi yake katika maisha yetu

"Mtumaini Bwana kwa moyo wako wote, wala usizitegemee akili zako mwenyewe; katika njia zako zote mkiri yeye, naye atayanyosha mapito yako (Mithali 3:5-6). Paulo aliwaambia Wakristo katika Filipi, "Nami niliaminilo ndilo hili, ya kwamba yeye aliyeanza kazi njema miyoni mwenu ataimaliza hata siku ya Kristo Yesu" (Wafilipi 1:6).

c. Biblia inasema kuna amani inayokuja wakati tunampendeza Mungu na maisha yetu

Wakati tunahitaji kuamua kati ya njia mbili ambazo tumekuwa tukiomba juu yake, wakati mwingine moja ya chaguzi zitatupa amani zaidi (Wafilipi 4:6-7). Chaguo hilo labda ni mapenzi ya Mungu. "Na kazi ya haki itakuwa amani; na mazao ya haki yatakuwa ni utulivu na matumaini daima" (Isaya 32:17).

Tunaweza kuwa na hakika ya jambo moja: Hatua za mtu zaimarishwa na Bwana, naye aipenda njia yake. Ajapojikwaa hataanguka chini, Bwana humshika mkono kumtegemeza" (Zaburi 37:23-24).

Rejelea/Matumizi

Mwambie kila mwanafunzi ajibu maswali yafuatayo, kisha mjadili kama darasa.

1. Je! Ni maswali gani ungependa kumwuliza Mungu juu ya mapenzi yake kwa maisha yako?
2. Je, ni katika njia gani ambayo umejaribu kutafuta jibu?
3. Unatumia rasilimali gani au mikakati gani kujua mapenzi ya Mungu kwako? Kuwinda Hazina Pamoja na wanafunzi, tambua kuititia kwa neno la Mungu ni vyombo gani ambavyo vinapendekezwa kwetu "ya kujua mapenzi yake kwa maisha yetu."
  - Wakolosai 1:9 (omba)
  - Wafilipi 2:16 (Neno)
  - Zaburi 16:7 (ushauri)
  - Mithali 3:5 (tumaini)

Kama hawajakariri mstari wa kukariri wa Biblia, chukua muda kiasi kufanya hivyo. Waambie wajibu maswali na wajito kutafuta mapenzi ya Mungu kulingana na Biblia.

Lengo: Kuwatia wanafunzi changamoto wawe na ndoto na malengo, lakini katikati ya kusudi la Mungu katika maisha yao.

Kukariri: "Nawe utajifurahisha kwa Bwana, Naye atakupa haja za moyo wako" (Zaburi 37:4).

Zoezi la Kuanzia

Vifaa: Kabla ya darasa, andika kwenye vipande vyta karatasi majina ya wataalam tofauti na kazi (fundi matofali, seremala, daktari, mwalimu)

Maagizo: Katika mwanzo wa darasa, bandika vipande vyta karatasi mgongoni mwa mhusika pamoja ukitumia hundi, ili waweze kuona kile kimeandikwa juu yake. Lengo la kila mhusika litakuwa kugundua ni kazi gani ilioandikwa kwenye kipande cha karatasi mgongoni mwao, kwa kuwaauliza wengine shughuli wanayoweza kuwa wanafanya. Upeo ni kwamba wahusika wanaweza kujibu tu 'ndiyo' au 'la'. Kwa mfano: "Je! Mimi hufanya kazi mahali wazi?" "Ndiyo" Zoezi litakamilika wakati kila mhusika amegundua taaluma yake au kazi ni gani. Kisha uwaulize vile wanavyohisi juu ya kazi waliyo nayo. Pengine mtu anaota juu ya kile karatasi inasema.

Halafu tulikuwa watoto, ndoto zilitia moyo akili zetu. Tulijiwazia tukifanya vitu vyta kushangaza, kuishi katika maeneo ya kupendeleza, na juu ya mambo yote, furaha kwa jinsi tulivyojuu na yale tulifanya. Nina hakika kwamba wengi wetu tumefurahi sasa na tumeridhika, ingawa pengine maisha yetu yako tofauti kidogo kutokana na kile tulifikiria tukiwa watoto. Hata hivyo, tunaweza pia kuwapata watu wanaoishi na kutotoshelezwa kwa sababu walikata tamaa ya ndoto zao za utotoni au ujana, au hata zaidi, walikata tamaa ya haki ya ndoto.

Biblia iko wazi katika kutueleza kwamba tukifurahia katika mapenzi ya Mungu na tukabidhi matakwa na maombi yetu Kwake, ndoto hizo za mioyo yetu zitapewa. Tunapata mifano nyingi katika Biblia nzima, kama vile Yusufu, Danieli, Daudi, Abrahamu, na orodha inaendelea: bali kwa sababu ya somo hili, tutatazama maisha ya Nehemia.

I. Usikate mabawa yako!

Nehemia ni mfano mzuri wa kile kinachomaanisha kuwa na ndoto na malengo, na bila shaka kufanya kazi kufikia malengo hayo. Ingawa hatupati katika Biblia kwamba Nehemia aliota juu ya kujenga tena kuta na mji wa Yerusalem akiwa mtoto. Hata hivyo, tunapata vitu ambavyo vinatufanya tuone kwamba moyoni mwake yeeye alisubiri kurudi na kufanya kitu kusaidia taifa lake. Ilikuwa haswa hamu hii ambayo ilimfanya awe na mzigo juu ya moyo wake alipopokea habari kuhusu hali ya mji wa Yerusalem (Nehemia 1:3-5).

Hatuju haki ni muda gani ambaa Nehemia alikuwa ameweka katika moyo wake ndoto ya kusaidia nchi yake, lakini ni ukweli kwamba moyo wake uliunganishwa na mapenzi ya Mungu. Kwa sababu hiyo, aliiombea nchi yake, alikuwa mvumilivu na hakupoteza tumaini.

Kuishi kulingana na mapenzi ya Mungu hutusababisha kumwangaza kwa asilimia 100% kwa kile anachotaka. Wakati huo huo, hiyo inatufanya tutoe asilimia 100% kwa kile tunafanya wakati huo, kwa sababu tunakichukulia kama sehemu ya mpango wa kutimiza ndoto zetu (ingawa wakati mwininge inaonekana kwamba hakuna uhusiano). Zaidi, kuishi katikati ya mapenzi ya Mungu inatupatia hakikisho kwamba ndoto zetu hazitakuwa za ubinaksi bali, badala yake baraka kwa watu wengine.

Katika hali ya Nehemia, ukweli kwamba Mfalme Artashasta alimpa heshima ya juu (2:1, 2, 5) inatuonyesha kwamba Nehemia alikuwa mfanyakazi aliyewajibika, alikuwa mnyweshaji wa mfalme (2:1). Hii ilimwezesha Nehemia kupata majibu ya kibali alipoomba ruhusa ya kusafiri kwenda Yerusalem (2:4-6). Katika hali hiyo, kuwa mnyweshaji ilikuwa ufunguo wa Nehemia kupata njia ya kwenda kwa mfalme, na kazi yake ya kuwajibika ilimruhusu kuwa tayari wakati muda ulifika wa kuchukua hatua nyingine.

2. Pigania ndoto yako

Kuna watu wengi ambaa wamekata tamaa ya ndoto yako kwa sababu waliziona kuwa ngumu sana na hawakutaka kulipa gharama. Wengine wanaanza utaftaji na kukaa barabarani, wakati wengine huamua tu kujaribu. Sababu? Kuna mengi, lakini labda muhimu zaidi ni: kukosa kupanga, motisha kidogo au bila motisha, mazingira yasioyohimiza uwezo wao wa kutoa, na muhimu zaidi, kukosa

kukabidhi ndoto zao mikononi mwa Mungu. Matokeo? Kutoridhika, uchungu, kutofautiana katika kazi, kutojithamini, shida za uhusiano na watu, n.k.

Mungu alimpa Nehemia ndoto, lakini Nehemia alilazimika kuweka bidii. Jambo hilo hilo lilitendekea Yusufu na misheni yake ya kuwapeleka wana wa Israeli katika nchi ya ahadi (Yoshua 1:9 Sasa katika hali ya kujenga tene ukuta, Nehemia alijua ilikuwa bora, hata ingawa alijua kazi haingekuwa rahisi. Kitabu cha Nehemia kinafundisha kile kinachomaanisha kupigania ndoto zetu:

- a. Lazima tuchukue hatari. Nehemia alilazimika kusema na mfalme wa Uajemi na kuomba ruhusa ya kusafiri Yerusalem. Zaidi ya hayo, Nehemia hakujua hakika mji ulifananaje, kwa vile aliquwa hajauona. Wala hakuwajua watu walioishi Yerusalem, au kujua hali yao ya akili; lakini jambo moja lilikuwa hakika, alimtegemea Bwana!
- b. Ni muhimu kuondoka eneo letu la faraja. Safari ya kilomita 100 huanza na hatua ya kwanza. Njia ya kujenga upya kuta ilianza na uamuzi wa kuondoka ikulu na kuanza safari. Mara nyingi, tunapanga na tunasisimuka, tukiwazia maisha ya baadaye, lakini nini hufanyika baadaye? Je, tuko tayari kuacha nyuma kinachotuzuia na kuchukua pamoja nasi kile tunahitaji safarini? Nehemia alifanya hivyo (2:11-3:1).
- c. Tutapata upinzani (Nehemia 2:10; 4:1; 6:1-4). Huu ni ukweli. Katika kila mradi, kutakuwa na watu watakaojaribu kufanya njia iwe ngumu kwetu, lakini tuisipoteze mtazamo wetu kwa ukweli kwamba ni Mungu ambaye ameahidi kutusaidia. Kwa hivyo, ikiwa hatuwezi kuwapata watu ambao watatuletea ugumu wa maisha, uamuzi mzuri ni kwenda ukiwatafuata watu watakaofanya maisha kuwa rahisi kwetu; yaani, watu wanaoshiriki ndoto zetu, wanaotuamini, hutusikiliza, na wanaotupenda, na ambao pia wametia bidii au watia bidii ili kutimiza ndoto zao na kujua gharama yake.
- d. Inahitaji kujitolea na kujitayarisha. Ni muhimu kuchukua hatua kwa kila njia. Nehemia alikuwa wazi juu ya hilo. Ikiwa kuta zingejengwa, Nehemia alipaswa kuweka mfano, hata kwa dhabihu ya kibinasi. Aliamua kutopokea mshahara kwa kazi aliyokuwa akifanya (5:14-19). Mara nyingi, itabidi tujinyime kitu, ama kwa njia ya kufafanua au kwa muda tu, kwa sababu tunajua kuwa kuna kitu baadaye ambacho kinafaa. Vivyo hivyo, ilikuwa muhimu kwa Nehemia kufanya mpango na kujianaa kwa ujenzi wa ukuta, pamoja na mikakati ikiwa kuna shambulio la adui (4:9-13).
- e. Itachukua muda. Nehemia alijua kwamba ndoto hiyo kubwa haitatimizwa mara moja. Kwa sababu hiyo, aliama kuwa mvumilivu na kuvumilia. Kipengele kimoja cha jinsi ya kuwa mvumilivu na wakati huo huo kuwa na motisha ni kuanza na malengo madogo ambayo yatatusaidia kuona kwamba tunasonga mbele... kwamba tunafanya maendeleo kuelekea lengo la mwisho. Tunaweza kuzungumza kwa masaa juu ya ndoto na malengo, lakini ikiwa tutafurahi tu na kukaa karibu na kuepuka kufanya maamuzi bora, na kusahau kuweka na kuanza kuelekea kwenye malengo tunayotaka kufikia, hii inaweza kutuzuia. Kwanza, tunahitaji kuamua kile tunataka kuwa baadaye, tukiyatoa maisha yetu kwa utiifu kamili wa Mungu. Yeye sio tu anaweka ndoto moyoni mwetu, bali anatupa vipawa, ujuzi, uwezo, shauku, watu wanaotuzunguka wanaotutia motisha, na mambo mengine mengi ili tuweze kutembea na imani, uvumilivu na dhamira ya kutafuta ndoto hizo. Je, ufunguo ni nini? Kufurahia kufanya mapenzi yake!

Rejelea/Matumizi

Mwambie kila mwanafunzi ajibu maswali yafautayo, kisha myajadili kama darasa. Pigania ndoto zako

1. Taja baada ya wahusika katika Biblia ambao walipigania ndoto zao:
2. Je, unaweza kumweleza Nehemia kwa njia gani?
3. Je, unafikiri ni sababu gani iliyomsababisha kutimiza lengo la kujenga tena kuza za Yerusalem?
4. Nilipokuwa na miaka 5, militamani sana katika maisha kuwa:
5. Kwa sasa lengo langu katika maisha ni:
6. Wakati wa kulinganisha ndoto zangu kama mtoto na sasa kama kijana, natambua kuwa sababu kuu kwa nini ndoto zangu zilibadili / zilitunzwa zilikuwa.
7. Watu wanaamini kwamba mimi ni mzuri katika:
8. Nafikiri mimimi ni mzuri kwa:
9. Hivi sasa ninafanya yafuatayo kufikia ndoto yangu:
10. Ninapofikia ndoto yangu, Nina hakika kwamba nitakuwa baraka kwa watu wengine kwa njia ifuatayo:

Wahamasishe wanafunzi wako waandike ndoto yao kubwa. Wahimize kujitolea kuomba msaada wa watu katika kutimiza ndoto zao. Tamatisha darasa kwa maombi ili Bwana awaongoze wanafunzi wako katika kutimiza ndoto zao walizopewa na Mungu.

Lengo: Kuelewa kwamba ingawa sisi ni raia wa mbinguni na mahujaji wa nchi, tunayo majukumu wakati bado tuko hapa duniani.

Kukariri: “Hawa wote wakafa katika imani, wasijazipokea zile ahadi, bali wakaziona toka mbali na kuzishangilia, na kukiri kwamba walikuwa wageni, na wasafiri juu ya nchi” (Wahebrania 11:13).

Zoezi la Kuanzia

Maagizo: Mwulize mmoja wa wanafunzi kutoka darasani. Wakati huo huo, waulize vijana wengine kukaa kwenye mviringo, na uchague mtu kuanza kufanya dansi kwa mikono yao (atakuwa “nje ya nchi”), awe anapiga makofi au mdundo mwingine wowote. Washiriki wengine lazima daima waige kasi ambayo walio “nje ya nchi” wanafanya. Mara kwa mara badilisha kasi. Mara tu maagizo yako sawa, na kundi nzima linafuata mtindo, mwanafunzi aliye nje atainingia ndani na misheni ya kugundua walio nje ya nchi. Watakuwa na nafasi hadi tatu za kudhani ni nani. Unaweza kumchagua mtu aende nje ya darasa na afanye zoezi tena na mtu tofauti aliye “nje ya nchi” kama unataka. Katika mwisho wa zoezi, taja kwamba Wakrist mara nyingi hujihizi kuwa “nje ya nchi” au wageni, wakati mwingine hata kujificha ili kuepuka kugunduliwa. Lakini katika somo la leo, tutaona kwamba kama Wakristo, sisi ni wa ufalme wa Mungu na tuko na jukumu kubwa la kutimiza wakati ambapo bado tunaishi hapa ulimwengu.

I. Raia wa Ufalme mwingine

Kwa namna fulani, Wakristo ni watu wa nje katika ulimwengu huu. Hivi ndivyo Yesu alisema katika Yohana 17:14-16, “wako ulimwenguni bali walo si wa ulimwengu.” Pia, katika Wahebrania 11:13, tunapata maelezo mengine kuhusu Wakristo; Inasema kwamba sisi ni wageni au mahujaji katika ulimwengu huu. Kwa sababu hii, kanuni nyingi na thamani za ulimwengu ni mpya kwetu. Kama wanafunzi wa Kristo, tunaendelea kukabiliwa na tamaduni, kwa sababu tuna thamani tofauti, vipaumbele tofauti, luga tofauti, na mambo mengine mengi. Sisi ni raia wa ufalme mwingine, na tuna tumaini ya kufika mahali hapo ambapo ni kwetu ili tufurahie kamili Mfalme aliyetuita tuwe sehemu ya ufalme wake.

Sio rahisi kuishi kama mgeni shuleni, na marafiki, kazini, katika familia. Wakati mwingi, tunaweza kujihisi peke yetu. Katika hali hii, ushauri fulani. Hawapaswi kupoteza maoni kwamba hawako peke yao. Mungu ameahidi kuwa nasi wakati wote. Hakuahidi tu kuwa nasi wakati tunainua mikono na kuimba Jumapili asubuhi. Mungu pia aliahidi kuwa nasi wakati rafiki zetu shuleni wanatalika kufanya jambo ambalo tunajua haliendi kulingana na mapenzi ya Mungu, na kwamba mapema au baadaye itatuumiza. Mungu aliahidi kuwa nasi wakati hakuna mtu anayetuona, na majoribu ya kuona, kugusa na kutamani, au au kufanya kitu kibaya huja maishani mwetu na hufanya imani yetu kutetemeka. Bila shaka, Mungu yuko na sisi hata kwa mipango tunayo fanya, akitupa hekima na kutuhimiza tuendelee.

2. Jukumu kubwa

Ni wazi kwamba sisi ni wageni hapa duniani na kwamba uraia wetu uko mbinguni. Hata hivyo, tunapofikia mwisho wetu, tuna jukumu kubwa katika ulimwengu huu. Katika somo hili, tutasoma vifungu ambavyo vitatuonyesha angalau majukumu 3 maalum.

Katika sehemu ya kwanza, Wafilipi 2:3-12 inatuhimiza kufuata mfano wa Yesu. Pili, tuna jukumu la

kusaidia mahujaji wengine kama sisi ambao tunapita katika ulimwengu huu. Wagalatia 6:9-10 inatueleza kuwatendea wote mema, bali hasa wa familia ya imani. Wacha tuwe marafiki na tuwatie moyo na kuwasaidia ndugu zetu katika Kristo, ili kwa pamoja tuweze kudumu katika hii safari na kwa shangwe kufikia lengo. Katika sehemu ya tatu, tunawajibika kwa uumbaji wote wa mfalme wetu. Kama raia wa ufalme wa Mungu, tunayo misheni ya kuwa watumishi wazuri wa uumbaji wa Mungu, kutunza na kuhifadhi mazingira yanayotuzunguka.

3. Kumaliza

Kuwa Mkristo haimaanishi kuwa mbali na wengine. Hakuna chochote kibaya kwa kushirikiana na marafiki kutoka shuleni na kazini. Kinyume chake, lazima tujaribu kuhusiania na wote na kuwasaidia na mahitaji yao. Lakini hatupaswi kamwe kupoteza ukweli kwamba sisi ni wa ufalme wa Mungu. Anatuuliza tufanye maamuzi ya busara na tuishi kulingana na mapenzi yake. Yeye mwenyewe hutusaidia kufanya hii iwezekane, na kuititia mfano wetu, tunaalika wengine wamfuate na wampende.

Rejelea/Matumizi

A. Raia wa Ufalme mwingine/Citizens of another Kingdom

- Je! umewahi kuhisi kama "ulimwengu wa nje" ikilinganishwa na watu ambao sio Wakristo? Kwa nini?
- Andika upya Yohana 17:14 katika maneno yako mwenyewe.

B. Jukumu kubwa

- Kulingana Wafilipi 2:3-11, je, nia ya Yesu ilikuwa gani? (Sidhani kuwa sawa na Mungu kama kitu cha kushikamana ...)

Orodhesha majukumu maalum tuliyo nayo kama raia wa ufalme wa Mungu: (Wafilipi 2:3-11, Mwanzo 1:28, Wagalatia 6:9-10, n.k.)

1. ____

2. ____

3. ____

4. ____

5. ____

Wahimize waandike chini vitu vya kweli ambavyo kila mwanafunzi anaweza kufanya. Omiba kwa kumwuliza Mungu msaada wake wa kutimiza kujitoa kwao.

ISBN: 978-0-7977-1500-4
P O Box 1288
Florida 1710
Republic of South Africa

